

กระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง

นางสาวจุฑาทวีรัตน์ สัมฤทธิ์ผล

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาวาทวิทยา ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-3352-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

NEW GENERATION POLITICIANS' COMMUNICATION PROCESSES
DURING THE ENTRY TO POLITICIAN OCCUPATION

Miss Jutharat Samritphon

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Speech Communication

Department of Speech Communication and Performing Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-3352-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ กระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง
โดย นางสาวจุฑาทิรัตน์ สัมฤทธิ์ผล
สาขาวิชา วาทยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์ ศรีอัษฎาพร เจริญงาม

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อวยพร พานิช)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์ ศรีอัษฎาพร เจริญงาม)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ศิริชัย พงษ์วิชัย)

.....กรรมการ
(ดร. อัครเวช ไซตินฤมล)

จุฑารัตน์ สัมฤทธิ์ผล : กระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง
(NEW GENERATION POLITICIANS' COMMUNICATION PROCESSES DURING THE ENTRY
TO POLITICIAN OCCUPATION) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ ศรีอักษรภาพ
เจริญงาม, 181 หน้า, ISBN 974-17-3352-6

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมือง การสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมือง และกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่ เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) เพื่อเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำนวน 66 คน ที่สังกัดพรรคการเมือง 4 พรรค ได้แก่ พรรคไทยรักไทย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติพัฒนา และพรรคชาติไทย นอกจากนี้ยังได้สัมภาษณ์เจาะลึกตัวแทนพรรคการเมืองทั้ง 4 พรรคดังกล่าวด้วย

ผลการวิจัยพบว่า

1. การเข้าสู่อาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่มีแรงจูงใจจากครอบครัว ความสนใจในงานหรือกิจกรรมด้านการเมือง ได้รับการชักชวนจากบุคคลในวงการเมือง และภาวะกดดันที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเดิม ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่ใช้ช่องทางการสื่อสารจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่น การเข้าร่วมกิจกรรมการเมืองกับนักการเมือง และการสื่อสารกับแกนนำพรรคการเมือง
2. นักการเมืองรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ได้รับแรงจูงใจในการเข้าสู่พรรคการเมืองจากผู้นำ นโยบาย และอุดมการณ์ทางการเมือง โดยส่วนใหญ่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรค ได้แก่ การสื่อสารกับแกนนำพรรค การเข้าเป็นสมาชิกของพรรค และการสื่อสารกับสมาชิกในครอบครัวซึ่งเป็นนักการเมือง
3. นักการเมืองรุ่นใหม่ได้รับการหล่อหลอมให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองโดยกระบวนการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นโดยพรรคการเมืองและการสร้างความสัมพันธ์กับสมาชิกในพรรค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา... วทวิทยาและสื่อสารการแสดง..... ลายมือชื่อ.....
สาขาวิชา... วทวิทยา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา... 2545..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษารวม.....

##4485156828 : MAJOR SPEECH COMMUNICATION

KEY WORD: NEW GENERATION POLITICIAN/ VOCATIONAL ANTICIPATORY SOCIALIZATION/
ORGANIZATIONAL ANTICIPATORY SOCIALIZATION/ ORGANIZATIONAL ASSIMILATION
PROOCESS.

JUTHARAT SAMRITPHON : NEW GENERATION POLITICIANS' COMMUNICATION
PROCESSES DURING THE ENTRY TO POLITICIAN OCCUPATION. THESIS ADVISOR:
ASST. PROF. NONGLUCK SRIUSSADAPORN CHAROENNGAM, Ph.D., 181 pp.
ISBN 974-17-3352-6

The main purpose of this study was to investigate new generation politicians' communication during the entry to political occupation and political parties. The study also examined the process through which political parties assimilated new politicians into their parties. Sixty-six in-depth interviews with new generation politicians and 4 in-depth interviews were conducted with 4 representatives from Thairakthai, Democrat, Chatpattana, and Chartthai Parties.

Results of the study revealed as follows:

1. New generation politicians were motivated to enter the political occupation mostly due to having family background in politics, being interested in political activities, being approached by political parties, and being pressured from prior job occupation. Utilizing communication channels to enter the political occupation, new generation politicians initially participated in political activities at the local level, joined activities organized by political parties, and communicated with leading members of the parties.

2. New generation politicians were motivated to enter the political parties mostly because they had respect to political party's leader and had beliefs in policies and philosophies of the party. Utilizing communication channels to enter the political parties, new generation politicians were likely to communicate with the political parties' leading members, to join the party membership, and to communicate with their family members who have already been involved with politics.

3. New generation politicians were assimilated into the political parties by participating in activities organized by the party and establishing personal relationship with other political members.

Department Speech Communication and Performing Arts Student's signature

Field of Study Speech Communication Advisor's signature

Academic year 2002 Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยนี้จะไม่สามารถประสบความสำเร็จอย่างที่ได้ หากปราศจากการให้ความอนุเคราะห์เกื้อกูลของบุคคลต่างๆ ซึ่งมีส่วนสำคัญในผลสำเร็จของงานวิจัย ดังที่ผู้วิจัยจะได้น้อมรำลึกถึงคุณความดีที่ได้รับจากแต่ละท่าน ดังต่อไปนี้

บุคคลแรกที่ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและเป็นผู้ซึ่งจุดประกายให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อันทรงคุณค่า ก่อปรด้วยความมุ่งมั่นและตั้งใจตลอดระยะเวลาของการศึกษาคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.นงลักษณ์ ศรีอัษฎาพร เจริญงาม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา อีกทั้งยังเป็นต้นแบบให้ผู้วิจัยได้หลอหลอมกลม่อมเกล้าวิธีการเรียนรู้ที่จริงจังทำให้สามารถสร้างงานวิจัยที่มีคุณค่าชิ้นหนึ่งขึ้นมาได้ ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์อวยพร พานิช ที่ได้กรุณาเสียสละเวลามาเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ศิริชัย พงษ์วิชัย และดร.อัศวรเวช โชติณฤมล ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อีกทั้งยังได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อทำให้งานวิจัยดังกล่าวมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น หากได้มีการเผยแพร่ออกไปสู่สาธารณชน

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดงที่กรุณาให้ความเมตตา เสียสละและอดทนเพื่อที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ในศาสตร์สาขาชาวาทวิทยา จนเป็นที่ประจักษ์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทต่างๆ ทางสังคมได้

ขอบพระคุณท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตัวแทนพรรคการเมืองทุกท่าน รวมถึงนักวิชาการและบุคคลทั่วไปที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการอนุญาตให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์พูดคุยจนทำให้ได้รับข้อมูลที่น่าสนใจ เป็นผลให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความรื่นรมย์ ยินดี และมีความมุ่งมั่นในผลสำเร็จปลายทางร่วมกัน นั่นคือ มิตรภาพ และกำลังใจดีๆ ที่ได้รับ และยังคงไม่มีจุดปลายทางสุดท้ายเช่นงานวิจัยนี้ ขอขอบคุณ ศรินทร์พร ศรีใส เพื่อนที่ทำให้การเรียนรู้ไม่จำกัดอยู่ในเฉพาะในห้องเรียน นัฏฐา เอื้อภราดร น้องผู้เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดภาวะสมดุลในการเรียน พี่ปภัศสรา ที่ปรึกษาทางวิชาการประจำรุ่น ขอขอบคุณ น้องเต๋ นื่องเตย เพื่อนอ้อปที่อุตสาหะพยายาม อดทนต่อการถอดเทปจนครบ และขอบคุณ ภัทรพร ต้นสาขาโรจน์วนิช สำหรับกำลังใจดีๆ ที่มีให้อยู่ตลอดเวลา

และสุดท้ายผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และคุณจุก บุคคลซึ่งเป็นแรงผลักดันสำคัญให้ผู้วิจัยมุ่งมั่นจนเกิดความสำเร็จอีกชิ้นหนึ่งของชีวิต ขอขอบพระคุณอย่างสูงค่ะ

นางสาวจุฑารัตน์ สัมฤทธิ์ผล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
1.3 ปัญหาคำถามวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	5
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	26
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	26
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
3.3 การทดสอบเครื่องมือ.....	36
3.4 วิธีการเก็บข้อมูล.....	37
3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
4 ผลการวิจัย.....	41
4.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	41
4.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	120

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	146
ภาคผนวก.....	150
ภาคผนวก ก.....	151
ภาคผนวก ข.....	158
ภาคผนวก ค.....	159
ภาคผนวก ง.....	173
ภาคผนวก จ.....	174
ภาคผนวก ฉ.....	173
ภาคผนวก ช.....	181
ภาคผนวก ซ.....	182
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	183

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 3.1	แสดงรายละเอียดในการเลือกจำนวนกลุ่มตัวอย่าง.....	30
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่จำแนกตามระบบการเลือกตั้ง และพรรค.....	42
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่จำแนกตามเพศ พรรค และ ระบบการเลือกตั้ง.....	43
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่จำแนกตามอายุ พรรค และ ระบบการเลือกตั้ง.....	43
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา พรรค และระบบการเลือกตั้ง.....	44
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตามสาขาวิชา พรรค และระบบการเลือกตั้ง.....	45
ตารางที่ 4.6	แสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตาม พรรค ระบบการเลือกตั้ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชา และอาชีพก่อนเข้าสู่บทบาทการเมือง.....	49
ตารางที่ 4.7	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตามปัจจัยแรงจูงใจ พรรค และระบบการเลือกตั้ง.....	52
ตารางที่ 4.8	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีแรงจูงใจ ในการเข้าสู่อาชีพจากการมีพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง.....	54
ตารางที่ 4.9	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีแรงจูงใจในการ เข้าสู่อาชีพจากความสนใจในการทำงานหรือกิจกรรมด้านการเมือง จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง.....	56
ตารางที่ 4.10	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพ จากการมีพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว จำแนกตามสาขาวิชา พรรค และระบบการเลือกตั้ง.....	54
ตารางที่ 4.11	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพ โดยการได้รับชักชวนจากบุคคลในวงการเมือง.....	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 4.12	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพโดยได้รับภาวะกดดันจนส่งผลกระทบต่ออาชีพเดิม จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง.....59
ตารางที่ 4.13	จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพ จำแนกตามช่องทางการสื่อสาร พรรค และระบบการเลือกตั้ง.....60
ตารางที่ 4.14	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพ โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับนักการเมือง จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง.....63
ตารางที่ 4.15	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพ โดยการสื่อสารกับแกนนำพรรค จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง.....65
ตารางที่ 4.16	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพ โดยการสื่อสารในครอบครัว จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง.....67
ตารางที่ 4.17	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพ โดยการสื่อสารผ่านผู้นำความคิด จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง.....68
ตารางที่ 4.18	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพ โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่น จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง.....70
ตารางที่ 4.19	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพ โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับพรรคการเมือง จำแนกตามลักษณะ ทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง.....71
ตารางที่ 4.20	แสดงปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกพรรคของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตามพรรคการเมือง.....75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 4.21	แสดงจำนวนความถี่ของแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากความเชื่อมั่นในผู้นำ ของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในแต่ละพรรค76
ตารางที่ 4.22	แสดงจำนวนความถี่ของแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากความเชื่อมั่นในนโยบาย ของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในแต่ละพรรค.....78
ตารางที่ 4.23	แสดงจำนวนความถี่ของแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากความเชื่อมั่นใน อุดมการณ์พรรค ของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในแต่ละพรรค.....78
ตารางที่ 4.24	แสดงจำนวนความถี่ของแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากความเป็นพรรคใหม่....80
ตารางที่ 4.25	แสดงจำนวนความถี่ของแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากความเป็นพรรคเก่า....82
ตารางที่ 4.26	แสดงการแจกแจงความถี่ในการอธิบายถึงปัจจัยแรงจูงใจจาก กระแสนิยมในพื้นที่.....82
ตารางที่ 4.27	แสดงการแจกแจงความถี่ในการอธิบายถึงปัจจัยแรงจูงใจจาก การมีโอกาสในการจัดตั้งรัฐบาล.....84
ตารางที่ 4.28	แสดงการแจกแจงความถี่ในการอธิบายถึงปัจจัยแรงจูงใจจาก การให้โอกาสในการทำงานของพรรค.....85
ตารางที่ 4.29	แสดงการแจกแจงความถี่ในการอธิบายถึงปัจจัยแรงจูงใจจาก ความมีคุณภาพของบุคลากรในพรรค.....86
ตารางที่ 4.30	แสดงการแจกแจงความถี่ในการอธิบายถึงปัจจัยแรงจูงใจจาก การที่บุคคลในครอบครัว สังกัดพรรคมาก่อน87
ตารางที่ 4.31	แสดงการแจกแจงความถี่ในการอธิบายถึงปัจจัยแรงจูงใจจาก การมีความผูกพันกับพรรคอย่างต่อเนื่อง.....88
ตารางที่ 4.32	แสดงการแจกแจงความถี่ของปัจจัยแรงจูงใจในการเลือกพรรค ของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในแต่ละพรรคการเมือง.....89
ตารางที่ 4.33	แสดงการช่องทางการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตามพรรค และระบบการเลือกตั้ง.....90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 4.34	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทาง การสื่อสารในการเข้าสู่พรรคโดยการสื่อสารกับแกนนำพรรค จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง.....	92
ตารางที่ 4.35	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทาง การสื่อสารในการเข้าสู่พรรคโดยการสื่อสารในครอบครัว จำแนกตาม ลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง.....	93
ตารางที่ 4.36	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทาง การสื่อสารในการเข้าสู่พรรค โดยการสื่อสารผ่านผู้นำความคิด จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง.....	96
ตารางที่ 4.37	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่สำคัญช่องทางสื่อสาร ในการเข้าสู่พรรค โดยการสมัครเป็นสมาชิกพรรคโดยตรง จำแนกตาม ลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง.....	97
ตารางที่ 4.38	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางสื่อสาร ในการเข้าสู่พรรค จากการย้ายพรรค จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง.....	98
ตารางที่ 4.39	แสดงวิธีการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่ในแต่ละพรรค แจกแจงตามความถี่ ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการต่างๆ	117

สารบัญภาพ

หน้า

รูปภาพที่ 2.1	แบบจำลองกรอบแนวคิดในการศึกษากระบวนการสื่อสาร ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง.....	25
รูปภาพที่ 3.1	แบบจำลองกระบวนการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง ของนักการเมืองรุ่นใหม่.....	40
แผนผังที่ 4.1	แสดงแบบจำลองวิธีการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคไทยรักไทย.....	104
แผนผังที่ 4.2	แสดงแบบจำลองกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่ เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย.....	106
แผนผังที่ 4.3	แสดงแบบจำลองกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่ เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์.....	110
แผนผังที่ 4.4	แสดงแบบจำลองกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่ เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคชาติพัฒนา.....	113
แผนผังที่ 4.5	แสดงแบบจำลองกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่ เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคชาติไทย.....	116
รูปภาพที่ 4.6	แสดงแบบจำลองกระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง.....	119

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาชีพนักการเมือง ถือได้ว่าเป็นอาชีพที่น่าสนใจอาชีพหนึ่งซึ่งอาจจะหาคำนิยามอย่างเป็นทางการไม่ได้เนื่องจากยังไม่มีแหล่งข้อมูลที่เป็นทางการแหล่งใดจะสามารถระบุและยืนยันได้อย่างชัดเจนถึงกลุ่มบุคคลที่ถือได้ว่ามีบทบาทเป็นนักการเมือง นอกจากนี้ยังไม่สามารถระบุถึงคุณลักษณะงานรวมถึงสถาบันการศึกษาหรือแหล่งฝึกอบรมวิชาชีพได้เช่นเดียวกับอาชีพอื่น¹

อย่างไรก็ตามอาจเป็นที่เข้าใจว่าอาชีพนักการเมืองหมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในตำแหน่งที่ระบุอย่างเป็นทางการว่าเป็นข้าราชการการเมือง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง โดยได้รับเงินเดือนและมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมาย รัฐธรรมนูญ มาตรา 291 นอกจากนี้ยังหมายความถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่น ตามกฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่นอีกด้วย

ความน่าสนใจในอาชีพนักการเมืองนี้อยู่ภายใต้เงื่อนไขของการเข้าสู่อาชีพ กล่าวคือ หากจะพิจารณาคณะลักษณะของผู้ที่ประกอบอาชีพโดยทั่วไปที่ต้องมีการสอบใบอนุญาตเพื่อประกอบอาชีพ สำหรับอาชีพนักการเมืองนั้นถือได้ว่า การเลือกตั้งเปรียบเสมือนกับการสอบใบอนุญาตประกอบอาชีพ ซึ่งจะสามารถดำรงตำแหน่งได้อย่างมากคราวละไม่เกิน 4 ปี แล้วจึงต้องมีการสอบกันใหม่ซึ่งก็ไม่มีหลักประกันใดๆ ได้เลยว่าจะสามารถสอบผ่านได้อีกหรือไม่ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้คนส่วนใหญ่มองว่า อาชีพนักการเมืองเป็นอาชีพที่ไม่มั่นคง และทำให้คนทั่วไปไม่สนใจจะยึดการเป็นนักการเมืองเป็นอาชีพ ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงขาดนักการเมืองอาชีพ ทั้งในความหมายของการเป็นนักการเมืองที่ทำงานเต็มเวลา และความหมายของการเป็นนักการเมืองที่มีความรู้ความสามารถในการเป็นผู้ออกกฎหมายหรือผู้บริหารบ้านเมืองที่ดี มีประสิทธิภาพ (สมบัติ จันทรวงศ์, 2534 : 45-46)

อย่างไรก็ตามแม้อาชีพนักการเมืองจะถูกมองว่าไม่มีความมั่นคง อีกทั้งยังมีภาพลักษณ์ในทางลบเป็นส่วนใหญ่ แต่ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งเรามักจะพบว่ามียุทธศาสตร์ใหม่จากหลากหลายอาชีพ เช่น ข้าราชการ นักธุรกิจ เกษตรกร พนักงานบริษัทเอกชน รวมถึงบรรดาศิลปินนักร้อง

¹ ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับคุณลักษณะงาน สถาบันการฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ เพิ่มเติมจาก หนังสืออนุกรมเนบแนวอาชีพ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2526)

นักแสดง เป็นต้น ต่างหันเหจากอาชีพหลักเดิมเข้ามาสู่อาชีพนักการเมืองมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 ที่ผ่านมามีกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่อยู่ภายนอกแวดวงการเมือง อีกทั้งยังไม่เคยมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานการเมืองมาก่อน แต่เมื่อลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรก แล้วได้รับการเลือกตั้งด้วย จึงทำให้กลายเป็นจุดเด่นที่น่าสนใจของการเลือกตั้ง ดังที่ปรากฏผ่านสื่อต่างๆ อาทิเช่น

“เช็กรายชื่อ “ส.ส.ยังบลัด” ถ่าย “เลือดใหม่” เข้าสู่สภา” บทความพิเศษรายงานผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 โดยหนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์ พบว่า มีส.ส.หน้าใหม่หรือถือว่าเป็น “เลือดใหม่” ที่ได้รับเลือกเข้าสู่สภาจำนวนไม่น้อยและหลายคนมีความรู้ความสามารถที่น่าจะเป็นพลังขับเคลื่อนทางการเมืองไทยให้ไปสู่หนทางที่ดีขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ได้แก่ นายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล และน.ส.ชรินทร์น พุทธปวน พื้นที่จังหวัดตากได้แก่ นายชัยวุฒิ บรรณวัฒน์ นักธุรกิจหนุ่ม เข้ามารับช่วงแทน ส.ส.เก่า นายเทอดพงษ์ ไชยนันทน์ จังหวัดปทุมธานีได้แก่ นายเอกพจน์ ปานแย้ม หรือ เอกพจน์ วงศ์นาค นักร้องลูกทุ่งชื่อดัง เป็นต้น (มติชนสุดสัปดาห์, 2539 : 61)

“65 ส.ส.เลือดใหม่ สิ้นวงการเมือง'39” กล่าวถึงกระแสที่เกิดขึ้นภายหลังการเลือกตั้งทุกครั้ง จะพบว่า มีส.ส.หน้าใหม่ หรือ เลือดใหม่เข้าสู่สภา เป็นจำนวนมากบ้างน้อยบ้างตามแต่สถานการณ์ และในการเลือกตั้งครั้งนี้ (วันที่ 17 พฤศจิกายน 2539) พบว่า มีส.ส.หน้าใหม่จำนวน 65 คน จากหลายสาขาอาชีพ อาทิ นายเอกพจน์ (วงศ์นาค) ปานแย้ม นักร้องลูกทุ่งชื่อดังที่สามารถล้มแชมป์ตระกูลหาญสวัสดิ์ ลงได้สำเร็จ นายธวัชชัย สัจจกุล ผู้จัดการทีมฟุตบอลทีมชาติ นางสาวรัตนา อนันตนาคินทร์ วัย 26 ปี ซึ่งถือได้ว่าเป็นส.ส.ที่อายุน้อยที่สุดในสภาฯ ม.ร.ว.สุขุมพันธ์ บริพัตร นายวิชัย ตันศิริ นายฐานิสร์ เทียนทอง นายพิเชษฐ สติธวาล ซึ่งเป็นอดีตผู้อำนวยการ ขส.มก. เป็นต้น (เนชั่นสุดสัปดาห์, 2539 : 18 -19)

นอกจากนี้ภายหลังจากที่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งถือเป็นรัฐธรรมนูญแห่งยุคปฏิรูปการเมืองใหม่ของไทย เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ.2540 ที่ผ่านมานับเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนชาวไทยทั่วไปให้ความสนใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมโดยการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งจากผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 ปรากฏว่ามีผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง รวมทั้งสิ้น 3,722 คน (ข้อมูล สถิติและ ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2544, 2544 : 21) เปรียบเทียบกับจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในปี 2539 ซึ่งมีจำนวน 2,310 คน (เนชั่นสุดสัปดาห์, 2539 : 15) ซึ่งเป็นจำนวนที่เพิ่มมากขึ้นถึง 1,412 คน และจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจำนวน 500 คน พบว่า เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก จำนวน 212 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 42.4 จึงสะท้อนให้เห็นว่าผลการเลือกตั้งระบบใหม่นี้ทำให้มีผู้ที่เป็นส.ส.หน้าใหม่สามารถเข้ามาสู่อำนาจทางการเมืองได้เป็นจำนวนมากถึงเกือบครึ่งหนึ่งของสภา ดังที่นักวิชาการบางท่านได้วิเคราะห์สถานการณ์การเลือกตั้งก่อนหน้านี้ว่า “โดยทั่วไปการเลือกตั้งแต่ละครั้งมักจะทำให้ส.ส.เก่าหายไปประมาณ 1 ใน 3 ของส.ส.ในสภาเพราะกติกาเปลี่ยนไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้น่าจะมี “เซอร์ไพรส์” หรือทำให้มีนักการเมืองหน้าใหม่เข้าสู่สภามากขึ้นบ้าง โดยเฉพาะการเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียวจะทำให้คนในพื้นที่มีโอกาสเป็นนักการเมืองมากขึ้น นักการเมืองหน้าเดิมจะเริ่มหดหายไปบ้างจำนวนหนึ่ง” (บทสัมภาษณ์พิเศษ “ฝันเชิงบวกของอัมมาร สยามวาลา เลือกตั้ง ส.ส.ครั้งนี้จะมีเซอร์ไพรส์”, 2543 : 28-29) จากปรากฏการณ์ของบุคคลที่อยู่ภายนอกแวดวงการเมืองเมื่อลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งแรกแล้วได้รับการเลือกตั้งโดยมีเป็นจำนวนมากถึงเกือบครึ่งหนึ่งของสภาฯ นั้น ทำให้เป็นที่น่าสนใจว่าบุคคลต่างๆ เหล่านี้มีแรงจูงใจอย่างไรในการเข้ามาสู่อำนาจทางการเมืองและแต่ละคนอาศัยช่องทางอย่างไรเพื่อให้เข้ามาสู่อำนาจนี้ได้ ผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาการสื่อสารในการเลือกอาชีพทางการเมืองเป็นประเด็นการศึกษาเบื้องต้น

นอกจากนี้ การที่นักการเมืองรุ่นใหม่ หรือส.ส.หน้าใหม่สามารถผ่านการเลือกตั้งจนเข้ามาสู่สภาได้มากขึ้นนั้น ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวพันเชื่อมโยงกับความเป็นนักการเมืองซึ่งจะละเลยไปไม่ได้คือ การสังกัดพรรคการเมือง เพราะตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรคการเมือง² อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเกิดเหตุการณ์ทางการเมืองในช่วงของการใช้รัฐธรรมนูญฉบับ ปี พ.ศ.2511 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่ได้มีการบังคับให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสมัครในนามพรรคการเมือง ดังนั้นเมื่อได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว จึงได้มีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองขึ้นโดยใช้ชื่อว่า พรรคอิสระ ซึ่งมีลักษณะเป็นพรรคเฉพาะกิจและเป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อต่อรองผลประโยชน์จนในที่สุดรัฐบาลที่พรรคนี้เข้าร่วมไม่สามารถทนต่อพฤติกรรมการเรียกร้องผลประโยชน์เหล่านี้ได้ จึงได้มีการปฏิวัติรัฐประหารตัวเอง ดังปรากฏเป็นเรื่องราวในอดีตที่ผ่านมา (บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ, 2543: 3) ดังนั้นเพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงการมีแนวความคิดหรือหลักการบางอย่างที่เห็นพ้องต้องกันในการกำหนดประเด็นปัญหาและคัดเลือกบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะ

² บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา 107 (4) ว่าด้วยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง กล่าวคือ ต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียว นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน (สมคิด เลิศไพฑูริย์, 2542 : 54)

เข้าไปควบคุมการดำเนินงานและนโยบายของรัฐบาล (วิทยา นภาศิริกุลกิจ และ สุรพล ราชภัณฑารักษ์, 2530 : 7) จึงได้มีการกำหนดให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องสังกัดพรรคการเมือง และการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นคุณสมบัติประการหนึ่งของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ, เล่มเดียวกัน : 4) ด้วยเหตุนี้การศึกษาในประเด็นการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง โดยเฉพาะในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงจำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับการเลือกพรรคการเมืองด้วย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการสื่อสารในการเลือกองค์พรรคการเมืองเป็นประเด็นต่อมา

หากจะพิจารณาพรรคการเมืองในแง่ของความเป็นองค์การหรือสถาบันการเมืองที่รวมกลุ่มบุคคลที่มีความคิด ความเชื่อ หรืออุดมคติบางอย่างร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามอุดมการณ์ที่ตั้งไว้ อาจถือได้ว่า อุดมการณ์ของพรรคนับเป็นหัวใจสำคัญที่สมาชิกพรรคจะต้องยึดมั่นและใช้เป็นหลักในการกำหนดบทบาทหรือดำเนินกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้อุดมการณ์ดังกล่าวยังมีส่วนในการหล่อหลอมและกำหนดแบบแผน วิธีการดำเนินชีวิตหรือพฤติกรรมของสมาชิกพรรคด้วย (กนก วงษ์ตระหง่าน, 2536: 34) ดังนั้นเมื่อบุคคลใดมีความสมัครใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองโดยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแล้ว ย่อมได้รับการหล่อหลอมจากพรรคการเมืองนั้นๆ เพื่อก่อให้เกิดอุดมการณ์ร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง จึงเป็นที่น่าสนใจว่า ทั้งพรรคการเมืองและนักการเมืองต่างอาศัยวิธีการหล่อหลอมอย่างไรเพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาประเด็นกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อเข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ดังนั้นจากที่มาของปัญหาและความน่าสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารของบุคคลที่ตัดสินใจเข้ามาสู่อาชีพนักการเมือง โดยพิจารณาจากการสื่อสารในการเลือกอาชีพ การสื่อสารในการเลือกพรรคการเมือง รวมถึงกระบวนการหล่อหลอมเพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคอย่างสมบูรณ์นั้น จึงเป็นที่มาของการศึกษาเรื่อง **กระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง**

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเลือกอาชีพนักการเมือง
2. เพื่อศึกษาการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเลือกองค์กรพรรคการเมือง
3. เพื่อศึกษากระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ปัญหานำการวิจัย

1. การสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่เป็นอย่างไร
2. การสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่เป็นอย่างไร
3. กระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะการสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมือง การสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมือง และกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ นักการเมืองรุ่นใหม่มุ่งกล่าวได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกจากผลเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ.2544 รวมถึงผลการเลือกตั้งเพื่อแทนตำแหน่งที่ว่างครั้งสุดท้ายคือวันที่ 8 กันยายน พ.ศ.2545 โดยผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการทำวิจัยนับตั้งแต่การศึกษานำร่องจนถึงการเก็บข้อมูลจริง ตั้งแต่ช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. 2545 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2546

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นักการเมือง หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานทางการเมือง เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ยังรวมถึงผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นๆ ได้แก่ ข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง

ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาการเมือง ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ตลอดจนผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่ทางการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภาเขตกรุงเทพมหานคร เป็นต้น ซึ่งในงานวิจัยนี้ นักการเมืองจะหมายถึงผู้ที่ดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือ ส.ส. เท่านั้น

นักการเมืองรุ่นใหม่ หมายถึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เพิ่งเข้ามามีบทบาททางการเมืองในรัฐสภาเป็นครั้งแรก จากการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ.2544 รวมถึงการเลือกตั้งเพื่อแทนตำแหน่งที่ว่างเมื่อวันที่ 8 กันยายน พ.ศ.2545

การสื่อสารในการเลือกอาชีพ (Vocational Anticipatory Socialization) หมายถึง แหล่งข้อมูลในการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ ช่องทางการสื่อสารเพื่อเข้าสู่อาชีพ และอิทธิพลของแหล่งสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งงานวิจัยนี้จะหมายความเฉพาะอาชีพนักการเมืองเท่านั้น

การสื่อสารในการเลือกองค์กร (Organizational Anticipatory Socialization) หมายถึง แหล่งข้อมูลในการเรียนรู้เกี่ยวกับองค์กร ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกองค์กรและช่องทางการสื่อสารเพื่อเข้าสู่องค์กร ซึ่งในงานวิจัยนี้จะหมายความถึงองค์กรพรรคการเมืองเท่านั้น

กระบวนการขัดเกลาเชิงสังคม (Socialization Process) หมายถึง กิจกรรมหรือขั้นตอนกระบวนการต่างๆ ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการที่องค์กรพยายามสร้างขึ้นเพื่อช่วยให้สมาชิกใหม่สามารถเรียนรู้ ทำความเข้าใจและแสดงออกได้ถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบทบาทที่ได้รับในองค์กร

กระบวนการขัดเกลาเชิงปัจเจกบุคคล (Individualization Process) หมายถึง วิธีการเรียนรู้ของบุคคลที่เข้าไปเป็นสมาชิกใหม่ในองค์กรเพื่อให้สามารถเรียนรู้และเข้าใจ ตลอดจนสามารถแสดงออกได้ถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานอยู่ในองค์กร รวมถึงทำให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในองค์กร

กระบวนการหล่อหลอมสมาชิกเข้าองค์กร (Organizational Assimilation Process) หมายถึง กระบวนการอันเกิดจากการขัดเกลาเชิงสังคม (Socialization) และการขัดเกลาเชิงปัจเจกบุคคล (Individualization) เพื่อช่วยให้สมาชิกใหม่ในองค์กรมีความรู้

ความเข้าใจ ในแนวคิด วิถีปฏิบัติ ทำให้มีทัศนคติ ค่านิยม ตลอดจนมี
พฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมองค์กร และ
ทำให้เป็นที่ยอมรับกับสมาชิกอื่นในองค์กร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางศึกษาให้แก่ประชาชนทั่วไปที่สนใจจะเข้าสู่อาชีพพนักงานเมือง โดยจะเป็น
ข้อมูลพื้นฐานที่ทำให้ทราบถึงแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพและช่องทางการสื่อสาร
ในการเข้าสู่อาชีพพนักงานเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
2. เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทพนักงานเมือง โดยเฉพาะในตำแหน่ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อประกอบการตัดสินใจในการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรต่อไป
3. เป็นแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้เกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อเข้าสู่องค์กรพรรคการเมือง
ปัจจัยในการเลือกรับสมาชิกใหม่ของพรรคการเมือง ตลอดจนบรรยากาศและ
สภาพแวดล้อมทางการสื่อสารขององค์กรพรรคการเมือง
4. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับพรรคการเมืองในการนำไปพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางแก้ไข
ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการหล่อหลอมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพรรคให้มี
แนวทางการทำงานในทิศทางเดียวกัน เพื่อป้องกันปัญหานักการเมืองย้ายพรรคอัน
จะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพภายในพรรคได้
5. เป็นการขยายฐานการศึกษาในประเด็นการสื่อสารเพื่อเข้าสู่อาชีพ ซึ่งยังถือว่างานวิจัย
ในบริบทการสื่อสารเพื่อเข้าสู่อาชีพนั้นยังพบน้อยมาก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพ
นักการเมือง
6. เป็นการขยายฐานการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารในองค์กร โดยเฉพาะการศึกษา
ในประเด็นการสื่อสารเพื่อเข้าสู่องค์กร ซึ่งถือเป็นประเด็นที่ยังไม่ค่อยพบในผลงานวิจัย
ของไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง” เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษาในประเด็นการสื่อสารในการเลือกอาชีพ การสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมือง รวมถึงการศึกษากระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่สมาชิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทนักการเมืองและนักการเมืองรุ่นใหม่
- แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมือง
- แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมือง
- แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทนักการเมืองและนักการเมืองรุ่นใหม่

เนื่องด้วยการศึกษาถึงกระบวนการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่จำเป็นต้องอ้างอิงคุณลักษณะเฉพาะของผู้ประกอบอาชีพนักการเมือง รวมถึงคุณลักษณะที่สำคัญของนักการเมืองรุ่นใหม่ด้วย ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองและนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เป็นข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นในการเชื่อมโยงให้เห็นถึงบทบาทนักการเมืองในอดีตจนมาถึงปัจจุบันอันจะนำไปสู่การวิเคราะห์สาระประเด็นสำคัญในการศึกษาการสื่อสารเพื่อเข้าสู่อาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่ต่อไป แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองนับแต่ในอดีตที่ผ่านมาสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

หากพิจารณาบทบาทของนักการเมืองภายใต้กรอบโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสถาบันทางการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันกำหนด อาจกล่าวได้ว่า นักการเมืองโดยทั่วไปเป็นผู้ที่มีบทบาทและหน้าที่อยู่ในสถาบันการเมือง ดังต่อไปนี้

1. สถาบันนิติบัญญัติ หรือ รัฐสภา ประกอบด้วย

1.1 **วุฒิสภา** ประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) จำนวน 200 คน ซึ่งมาจากการได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ถือได้ว่าเป็นปรากฏการณ์ครั้งแรกในประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งของประชาชน ซึ่งแต่เดิมมาจากการแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรีหรืออาจจะเป็นผู้ที่นายกรัฐมนตรีไว้วางใจ ขอคำแนะนำปรึกษาเพื่อประกอบการพิจารณาแต่งตั้ง (ประหยัด หงษ์ทองคำ, 2544: 59)

อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันอาจสรุปได้ดังนี้

- 1.1.1 อำนาจในการกลั่นกรองกฎหมายเพื่อก่อให้เกิดความถูกต้องชัดเจน และเป็นธรรม รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง
- 1.1.2 อำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล
- 1.1.3 อำนาจในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งและถอดถอน ประธานกรรมการและกรรมการองค์กฤษฎีการต่าง ๆ ทั้ง 7 องค์การ¹
- 1.1.4 อำนาจในการควบคุม ตรวจสอบ และถอดถอนบุคคลตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญ มาตรา 303-307

1.2 **สภาผู้แทนราษฎร** ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จำนวน 500 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน อาจแบ่งเป็น 2 จำพวก คือ

- 1.2.1 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 400 คน จากเขตการเลือกตั้ง 400 เขต ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบแบ่งเขตนี้จะทำหน้าที่ดูแลและรับฟังปัญหาของราษฎรในพื้นที่เพื่อนำมาเสนอให้กับรัฐบาลพิจารณาแก้ไขต่อไป
- 1.2.2 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากระบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 100 คน โดยพรรคการเมืองต่างๆ จะพิจารณาผู้สมัครส.ส.ระบบบัญชีรายชื่อจากสมาชิกที่มีคุณลักษณะพิเศษ เช่น เป็นผู้ชำนาญการด้านใดด้านหนึ่ง

¹ องค์กฤษฎีการ มีหน้าที่ควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงานของนักการเมืองให้เป็นไปตามแนวทางที่ถูกต้องและชอบธรรม ประกอบด้วย 1. คณะกรรมการการเลือกตั้ง 2. ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา 3. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน 4. ศาลรัฐธรรมนูญ 5. ศาลปกครอง 6. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ 7. คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (ประหยัด หงษ์ทองคำ, 2544: 54-57)

โดยเฉพาะที่จะสามารถรับผิดชอบและบริหารงานในตำแหน่งที่ตนมีความเชี่ยวชาญนั้นๆ ได้

2. สถาบันบริหาร หรือ คณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย รัฐมนตรี จำนวน 35 คน ลดลงจากเดิมที่สามารถมีรัฐมนตรีได้มากถึง 49 คน ซึ่งทำให้การพิจารณาคัดเลือกผู้ที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเป็นไปด้วยความรอบคอบ เนื่องจากตำแหน่งที่มีจำกัดจึงจำเป็นต้องคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงในการดำรงตำแหน่งสำคัญๆ ได้

ดังนั้นหากพิจารณาตามโครงสร้างสถาบันทางการเมืองระดับประเทศที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น “นักการเมือง” จึงประกอบด้วย สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐมนตรี รวมถึงนายกรัฐมนตรี เป็นต้น

อย่างไรก็ดีแม้ว่าบริบททางการเมืองจะมีได้จำกัดอยู่เฉพาะในระดับประเทศเท่านั้น งานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นยังประกอบด้วยนักการเมืองท้องถิ่นตำแหน่งต่างๆ อีกด้วย เช่น สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เป็นต้น แต่เนื่องจากงานวิจัยนี้ต้องการนำเสนอภาพนักการเมืองในมิติของโครงสร้างสถาบันการเมืองระดับประเทศ จึงเน้นเฉพาะนักการเมืองในบริบทการเมืองระดับชาติเท่านั้น

จากสภาพปัญหาทางโครงสร้างรัฐธรรมนูญฉบับเก่ามีช่องว่างเปิดโอกาสให้นักการเมืองที่มีความประพฤติมิชอบอาศัยบทบาทและอำนาจหน้าที่ดังกล่าวแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง และพวกพ้อง จึงกลายเป็นชนวนสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาความวุ่นวายและการก่อจลาจลทางการเมืองต่างๆ ตามมา เช่น การเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 และเหตุการณ์ 17 พฤษภาคม 2535 หรือที่เรียกว่า “พฤษภาทมิฬ” เป็นต้น ดังนั้นปัญหาความวุ่นวายต่างๆ ทางการเมืองนี้จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นบทบาทของนักการเมืองไทยในอดีตที่ผ่านมาว่าเป็นพวกที่พยายามใช้อำนาจและบทบาททางการเมืองในการแสวงหาผลประโยชน์จนเกิดผลกระทบต่อระบบการปกครองของประเทศ ดังที่ปรากฏในงานวิจัยต่างๆ อาทิเช่น งานวิจัยของสุนทร ไตรรอด (2536) ที่ศึกษาถึงความเป็นผู้นำทางการเมืองของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ พบว่าพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นผู้นำทางการเมืองที่มีความสามารถในการบริหารประเทศ และทำให้ประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าอย่างมาก โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจมีความเจริญสูงร้อยละ 11-12 นอกจากนี้ยังสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ทุกระณียกเว้นปัญหาคอรัปชั่นในระบบราชการ จึงทำให้อยู่ในอำนาจได้นาน 2 ปีเศษ นอกจากนี้ด้วยอุดมคติทางการเมืองโดยการพยายามแบ่งแยกทหารออกจากการเมือง อีกทั้งยังไม่ผ่อนปรนกับกลุ่มทหาร จึงทำให้ไม่มีฐานกำลังทหารสนับสนุนและได้ถูกคณะทหารทำการรัฐประหารในปี 2534 ในที่สุด จึงสะท้อนให้เห็น

ได้โดยนัยว่า ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้นจากช่องว่างทางโครงสร้างระบบการเมือง การปกครองของไทย ซึ่งแม้แต่ผู้นำประเทศก็มิอาจแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ได้ เป็นเหตุให้เกิดการ ยึดอำนาจในเวลาต่อมา

นอกจากนี้สังคีต พิริยะรังสรรค์ และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “คอร์รัปชันกับประชาธิปไตยไทย” โดยได้วิเคราะห์ผลการคอร์รัปชันที่สามารถคิดเป็นต้นทุนได้ของ ข้าราชการการเมืองไว้ 3 สมัย ดังนี้

1. สมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้นำเงินไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวไม่ต่ำกว่า 2.8 พัน ล้านบาท ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศพบว่า อัตรา ส่วนต่อจีดีพี คิดเป็นร้อยละ 0.67
2. สมัยจอมพลถนอม กิตติขจร จอมพลประภาส จารุเสถียร และพันเอกณรงค์ กิตติขจร ถูกยึดทรัพย์เนื่องจากการคอร์รัปชัน เป็นจำนวนเงิน 600 ล้านบาทหรือ คิดเป็นร้อยละ 0.06 ของจีดีพี
3. สมัยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ มีการกล่าวหาว่า ได้มีการคอร์รัปชันในวงเงิน สูงสุด 600 ล้านบาทต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ 0.04 โดยเฉพาะตัวนายกรัฐมนตรี ถูกกล่าวหาว่า ร่ำรวยผิดปกติ คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของจีดีพี

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมืองไทยในสมัยก่อนจึงส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ ในทางลบแก่นักการเมืองไทยมาโดยตลอด แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองไทยในอดีต ที่ผ่านมามีเป็นภาพสะท้อนให้เห็นว่า ผู้นำการเมืองไทยไม่มีศักยภาพและประสิทธิภาพเพียงพอ ที่จะพัฒนาระบบการเมืองการปกครองของประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้ ด้วยเหตุที่ผู้นำการเมือง ไทยในอดีตมักเป็นผู้นำที่มีเงินและมีอำนาจแต่ขาดอุดมการณ์ทางการเมือง ขาดวิสัยทัศน์ ขาด คุณภาพ ขาดคุณธรรมและความซื่อสัตย์ ขาดสำนึกประชาธิปไตยและเป็นผู้ที่ดำเนินการเพื่อ ผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2539: 103-121) ดังนั้นเมื่อมี การปฏิรูปการเมืองใหม่เพื่อแก้ไขปัญหาคอรัปชันของระบบการเมืองไทย บทบาทของผู้นำ การเมืองหรือนักการเมืองจึงได้รับความสนใจในการที่จะแก้ไขเพื่อพัฒนาคุณภาพและเพิ่ม ศักยภาพนักการเมืองไทยให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับระบบการเมืองใหม่ที่จะเกิดขึ้นด้วย กระแสความตื่นตัวเพื่อผลักดันให้เกิดนักการเมืองรุ่นใหม่จึงเริ่มเกิดขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองรุ่นใหม่

คำว่า “นักการเมืองรุ่นใหม่” เกิดขึ้นมาในช่วงก่อนจะมีการปฏิรูประบบการเมืองใหม่ ทั้งนี้ ด้วยบริบทแวดล้อมของการเมืองระบบเก่าที่ทำให้เกิดปัญหาและความวุ่นวายต่างๆ จึงทำให้เกิดการยกย่องรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทั้งฉบับเพื่อแก้ไขปัญหาการเมืองระบบเก่าให้หมดไป อีกทั้งยังเป็นการสร้างให้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของวัฒนธรรมการเมืองของสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป (ประหยัด หงษ์ทองคำ, 2544 : 52)

นอกจากนี้ก่อนที่จะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ในปีพ.ศ. 2540 ประเทศไทยได้ประสบปัญหาภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและวิกฤตศรัทธาทางการเมือง บรรดานักวิชาการจึงได้พยายามวิเคราะห์คุณลักษณะนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองยุคใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการเมืองใหม่ที่จะเกิดขึ้น อาทิเช่น

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539 : 84 -101) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะนักการเมืองหรือผู้นำการเมืองที่พึงประสงค์ในสองทศวรรษหน้าว่าจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติต่างๆ อย่างน้อย 10 ประการดังต่อไปนี้ 1) เป็นผู้นำการเมืองที่มีคุณภาพ 2) เป็นผู้ที่ทำงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเสียสละ 3) เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล 4) เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะชีวิตที่ดี 5) เป็นผู้ที่มีคุณประวัติดี 6) เป็นผู้ที่มีคุณวาจาคุณกิริยา 7) เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม 8) เป็นผู้ที่มีความเข้มแข็ง เด็ดเดี่ยวและกล้าหาญ ขณะเดียวกันต้องรู้จักผ่อนหนักผ่อนเบา 9) เป็นผู้ที่มีทีมงานที่มีความสามารถ และ 10) เป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ประชาธิปไตย

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2540ก: 20, 2540ข : 17, 2540ค : 30) กล่าวถึงผู้นำทางการเมืองในทศวรรษหน้าว่า ผู้นำทางการเมืองยุคใหม่ที่จะตอบสนองต่อโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ได้นั้น จะต้องมียุคประกอบดังต่อไปนี้

1. ผู้นำการเมืองยุคใหม่ต้องสามารถบริหารประเทศหรือองค์กรในลักษณะที่มีประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness)
2. ผู้นำทางการเมืองยุคใหม่ต้องมีวิสัยทัศน์ (Visionary) กล่าวคือ เป็นคนที่ศึกษาทำความเข้าใจกับการเปลี่ยนแปลงของอนาคตอยู่ตลอดเวลา
3. ผู้นำการเมืองยุคใหม่ต้องมีลักษณะเปิดใจกว้าง เป็นผู้ที่สามารถรับฟังความคิดเห็นอันหลากหลายและถือขันติธรรม
4. ผู้นำการเมืองยุคใหม่ต้องมีความสามารถในการที่จะใช้เหตุผลและความเป็นกลางในการพิจารณาปัญหา

5. ผู้นำการเมืองยุคใหม่ต้องรู้จักผูกพันกับโลกภายนอก (Cosmopolitan) คือ ต้องสัมผัสและรอบรู้เกี่ยวกับสังคมโลกภายนอกได้อย่างดี เพราะเรากำลังเข้าสู่โลกของการแข่งขันที่มีการเชื่อมต่อกันกับโลกภายนอก มาตรฐานในการแข่งขันจึงจำเป็นต้องเป็นมาตรฐานสากล ความรอบรู้ในเรื่องสากลจึงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับนักการเมืองที่จะกลายมาเป็นผู้นำของประเทศในอนาคต

และลดาวัลย์ บัวเอี่ยม (2543:18) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับผู้นำพรรคการเมืองยุคใหม่ที่คนไทยต้องการว่า ต้องเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยที่มีคุณธรรม คุณภาพ มีความสามารถทางการปกครองสูง เคารพและเข้าใจในคุณค่าหลักการของการสร้างสังคมธรรมรัฐ ได้รับความเชื่อมั่นศรัทธาจากสังคม สามารถระดมสรรพกำลังความร่วมมือได้ เข้าใจสังคมสมัยใหม่ทั้งระดับในประเทศและระดับสากล มีความกล้าหาญและมีจริยธรรม

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า คุณลักษณะของนักการเมืองรุ่นใหม่ตามทัศนะของนักวิชาการเหล่านี้อาจพิจารณาได้จาก 3 มุมมอง คือ

1) มุมมองด้านความรู้ ได้แก่ การเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างดี นอกจากนี้ยังต้องรอบรู้เกี่ยวกับสังคมโลกภายนอกด้วยเพราะเป็นยุคสมัยของโลกไร้พรมแดน (globalization) ดังนั้นการติดตามข้อมูลข่าวสารอยู่เสมอจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับนักการเมืองรุ่นใหม่

2) มุมมองด้านความคิด ได้แก่ ความมีวิสัยทัศน์ (Visionary) มีเหตุผล เปิดกว้างและใช้ความเป็นกลางในการพิจารณาแก้ไขปัญหาอย่างมีอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย

3) มุมมองด้านจิตใจ ได้แก่ ความเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักเสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว กล้าหาญ และถือขันติธรรมเป็นต้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น จึงแสดงให้เห็นว่าบทบาทนักการเมืองตั้งแต่ในอดีตที่ผ่านมาจนกระทั่งเข้ามาสู่ยุคปฏิรูปการเมืองใหม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกลไกของรัฐธรรมนูญและกระแสสังคมรอบข้าง ดังนั้นเมื่อรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ทั้งโดยการให้อำนาจในการตรวจสอบและถอดถอนบุคลากรต่างๆ ทางการเมือง และยังเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความพร้อมและมีความสนใจงานการเมือง

สามารถเข้ามาทำหน้าที่ผู้แทนราษฎรในเขตพื้นที่ตนได้ จึงทำให้นักการเมืองรุ่นใหม่เข้ามาในยุคปฏิรูปการเมืองนี้ มีบทบาทเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ต้องปฏิบัติงานการเมืองได้ด้วยความโปร่งใส เพื่อให้ได้รับความเชื่อถือ ศรัทธาและไว้วางใจจากประชาชนมากกว่าในอดีต จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งซึ่งทำให้บุคคลทั่วไปต่างให้ความสนใจในการเข้ามาสู่อาชีพนักการเมือง ลำดับต่อไปผู้วิจัยจึงจะได้นำเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการสื่อสารในการเลือกอาชีพมาเป็นกรอบในการพิจารณาการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเลือกอาชีพนักการเมือง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมือง

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ อาทิเช่น ทฤษฎีการวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล (Traits and Factors Theory) ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Roe (Roe's Theory of Vocational Choice) หรือ ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Holland (Holland's Theory of Vocational Choice) อาจกล่าวโดยรวมได้ว่า ทฤษฎีเหล่านี้ได้พยายามอธิบายถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพของบุคคล เป็นต้นว่า ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพ ค่านิยมส่วนบุคคลและชุมชน สภาพแวดล้อม หรือบุคคลในครอบครัว เป็นต้น นอกจากนี้แต่ละบุคคลอาจได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งต่างกัน หรืออาจจะได้รับอิทธิพลจากหลายองค์ประกอบรวมกันก็เป็นได้

จากปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพ ผู้วิจัยได้พิจารณาเฉพาะปัจจัยที่มีผลในเชิงองค์ประกอบของการสื่อสารเท่านั้น ได้แก่ แรงจูงใจในการเลือกเข้าสู่อาชีพ และช่องทางการสื่อสารเพื่อเข้าสู่อาชีพ ดังนั้นในการศึกษาการสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมือง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองและช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง ดังต่อไปนี้

๑ แรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกประกอบอาชีพของบุคคล โดยทั่วไป พบว่า ปัจจัยต่างๆ ที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเข้าสู่อาชีพประกอบด้วย ความสนใจในอาชีพ บุคลิกภาพ ความอยากหรือความปรารถนา ความตั้งใจ อิทธิพลจากครอบครัว บุคคลแวดล้อมหรือบุคคลที่เป็นแบบอย่าง และความต้องการเป็นอิสระในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

บุคคลที่มีความสนใจในอาชีพนักการเมืองอาจแสดงถึงการเป็นผู้ที่มีความสนใจในเรื่องราวต่างๆ ทางการเมือง เช่น สนใจข่าวสารทางการเมือง และอาจเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการต่างๆ ทางการเมือง (Robert อ้างถึงใน ธีรภัทร์ เจริญธรรม, 2529: 12-13) การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของผู้ที่มีความสนใจการเมืองอาจมีแนวทางที่แตกต่างกันออกไป (พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, 2543 : 13-15) เช่น การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ การควบคุมตรวจสอบและการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล การมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น การมีกิจกรรมร่วมกับพรรคการเมือง การรวมตัวกันเป็นกลุ่มอาชีพ กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ รวมถึงการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้หากพิจารณาบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจด้านการเมือง อาจสะท้อนให้เห็นลักษณะของการเป็นผู้แสวงหาอำนาจและการเป็นผู้นำมากกว่าคนทั่วไป เพราะการอ้างถึงนักการเมืองในความหมายทั่วไปอาจหมายถึง ผู้ที่แสวงหาอำนาจหรือมีบทบาทเป็นผู้นำในทางการเมือง (ศรีศักดิ์ คัมภีรญาณ, 2540: 4) และบทบาทนั้นอาจส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองด้วย การศึกษาถึงแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองจึงแสดงให้เห็นถึงนัยสำคัญของปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลผลักดันให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยมีบทบาทเป็นนักการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จากการศึกษางานวิจัยด้านรัฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองนั้นพบว่า นักการเมืองไทยมีแรงจูงใจในการเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 ประการคือ ความต้องการช่วยเหลือสังคม ประกอบกับการมีจิตสำนึกทางการเมือง นอกจากนี้ยังเป็นความต้องการรักษาผลประโยชน์และชื่อเสียงของตนเอง (ศรีศักดิ์ คัมภีรญาณ, 2540) อย่างไรก็ตามงานวิจัยดังกล่าวได้เก็บข้อมูลจากนักการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 ซึ่งยังคงอยู่ในบริบทของสังคมการเมืองแบบเก่าอยู่ เพราะฉะนั้นการศึกษาแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่จะช่วยสะท้อนบทบาทของนักการเมืองรุ่นใหม่ที่อยู่ภายใต้สภาวะแวดล้อมการเมืองที่แตกต่างไปจากในอดีตที่ผ่านมา และจะทำให้เห็นข้อแตกต่างที่ชัดเจนว่า แรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองของนักการเมืองภายใต้บริบทสังคมการเมืองแบบใหม่นี้มีความเหมือนหรือแตกต่างกับแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองของนักการเมืองที่อยู่ภายใต้บริบทการเมืองแบบเก่าหรือไม่ อย่างไร

อย่างไรก็ดีภายใต้กรอบกติกาทางการเมืองระบบใหม่ งานวิจัยของพจนีย์ ไชวาริต (2543) ได้ศึกษาภูมิหลังทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนแรงจูงใจในการลงสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภา กรุงเทพมหานคร จากการเลือกตั้งในวันที่ 4 มีนาคม 2543 พบว่าผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาของกรุงเทพมหานคร มีแรงจูงใจในการลงสมัครรับเลือกตั้ง 4 ประการ คือ 1) แสวงหาชื่อเสียงเกียรติยศ 2) ความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองซึ่งเป็นความ

ต้องการที่จะใช้ความรู้ ความสามารถของตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม 3) แสวงหาอำนาจเพื่อผลประโยชน์ของตนเองหรือกลุ่ม 4) ความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการลงสมัครรับเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ แม้งานวิจัยนี้จะได้ศึกษาถึงแรงจูงใจในการเข้าสู่บทบาททางการเมืองภายใต้กรอบกติกาของการเมืองระบบใหม่ แต่เป็นการศึกษานักการเมืองเฉพาะในตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งถือว่าเป็นตำแหน่งทางการเมืองที่มีความแตกต่างจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นับตั้งแต่คุณสมบัติด้านอายุ กล่าวคือ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งวุฒิสภาต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 40 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง แต่ผู้ที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นให้มีอายุตั้งแต่ 25 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปได้ นอกจากนี้ตำแหน่งวุฒิสภาเป็นตำแหน่งที่มีให้มีการสังกัดพรรคการเมือง ดังนั้นบทบาทของนักการเมืองซึ่งไม่ขึ้นกับองค์กรหรือสถาบันการเมืองจึงไม่สามารถให้ภาพของแนวความคิดหรืออุดมการณ์ทางการเมืองที่ผ่านการถ่ายทอดกลมกลืนมาจากสถาบันพรรคการเมืองได้ การศึกษาแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของงานวิจัยนี้จึงมีความแตกต่างจากงานวิจัยของพจนีย์ ไชวาริต ที่ได้รวมการศึกษาถึงกระบวนการหล่อหลอมสมาชิกพรรคการเมืองจากพรรคการเมืองต่างๆ ด้วย

นอกจากนี้จากการสำรวจงานวิจัยของสังคมไทยทั่วไปเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าสู่บทบาททางการเมือง ส่วนใหญ่มักพบว่า เป็นงานวิจัยที่ศึกษาถึงแรงจูงใจของนักการเมืองสตรี โดยเฉพาะนักการเมืองสตรีที่มีบทบาทในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ โดยศึกษามุ่งเน้นเกี่ยวกับเงื่อนไขและแรงจูงใจในการเข้ามาสู่บทบาททางการเมือง ยกตัวอย่างเช่น การศึกษาของชัยณรงค์ วงศ์ใหญ่ (2541) เกี่ยวกับภูมิหลังและบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรี จากผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 พบว่า แรงจูงใจในการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรีกลุ่มนี้คือ เพื่อเป็นทายาททางการเมืองของครอบครัว เพื่อปกป้องผลประโยชน์ทางกฎหมาย เศรษฐกิจ และเพื่อรักษาสถานภาพทางสังคมของตนเองและครอบครัว ส่วนงานวิจัยของศศิพร สิทธิพันธ์ (2539) ได้ศึกษาเงื่อนไขการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรีและการยอมรับของ ส.ส.หญิง พบว่า แรงจูงใจในการเข้ามาสู่บทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีกรณีเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 คือ ความสนใจทางการเมือง และความต้องการช่วยเหลือบ้านเมือง นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลจากบุคคลในครอบครัวด้วย ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยในเรื่อง ภูมิหลังของนักการเมืองสตรีกับการเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง : ศึกษากรณีการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลทั่วประเทศ ของ อภิชัย เจนนีวงศ์ (2531) ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวนี้พบว่า ปัจจัยทางภูมิหลังที่มีผลต่อการเข้าสู่กระบวนการทางการเมืองของสมาชิกสภาเทศบาลสตรี คือ ความเป็นทายาททางการเมืองและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว กล่าวคือ สมาชิกสภาเทศบาลสตรีและนายกเทศมนตรีต่างมีแรงจูงใจในการเข้ามา

มีบทบาททางการเมืองเพราะต้องการสืบทอดตำแหน่งทางการเมืองของครอบครัว ซึ่งมักเป็นครอบครัวที่มีรายได้และฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูงกว่าประชาชนทั่วไปในท้องถิ่น

ดังนั้นจากผลงานวิจัยที่ในเบื้องต้นที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง จึงมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของบทบาทนักการเมือง ช่วงเวลา และสถานภาพทางเพศ ซึ่งงานวิจัยเรื่องกระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองนี้จะเป็นการศึกษาถึงบทบาทนักการเมืองภายใต้บริบททางการเมืองระดับชาติ อันส่งผลต่อประชาชนโดยรวมทั้งประเทศด้วย นอกจากนี้ยังไม่มีการศึกษาจำกัดบทบาททางเพศ และเป็นการศึกษาที่มีช่วงระยะเวลาสัมพันธ์กับบริบททางการเมืองในขณะนี้มากที่สุด และความแตกต่างที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เป็นการศึกษาที่ครอบคลุมถึงความเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ได้รับการหล่อหลอมกลมกล่อมเกลตาทางการเมืองจากสถาบันพรรคการเมืองต่างๆ ซึ่งมักไม่ค่อยปรากฏงานวิจัยในประเด็นดังกล่าวเท่าใดนัก

อย่างไรก็ตามการศึกษาในประเด็นการเข้าสู่อาชีพทางการเมืองนั้นโดยทั่วไปมักเป็นการศึกษาด้านภูมิหลัง ความเป็นมา หรือแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพทางการเมืองเป็นหลัก เพียงประเด็นเดียว ยังไม่พบว่ามีการศึกษาที่เน้นด้านการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองด้วย ดังนั้นในการศึกษาดังนี้ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาโดยเน้นที่พฤติกรรมสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่โดยใช้กรอบแนวคิดของช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองมาเป็นแนวทางการศึกษา

๑ ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง

การศึกษาถึงช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองนั้น เป็นการศึกษาถึงวิธีการของนักการเมืองในการที่จะพยายามเข้าไปมีบทบาททางการเมืองผ่านวิธีการสื่อสารในลักษณะต่างๆ การศึกษาลักษณะการสื่อสารดังกล่าวนี้อาศัยวิธีการศึกษาตามแนวคิดเกี่ยวกับช่องทางการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ (Informal channel) และช่องทางการสื่อสารแบบเป็นทางการ (Formal channel) (พัชนี เที่ยจรรยา เมตตา วิวัฒน์านุกูล และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์, 2541: 35)

ช่องทางการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ (Informal channel) คือ ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลซึ่งถูกสร้างขึ้นระหว่างบุคคลที่มีความสนใจหรือจุดมุ่งหมายเหมือนกัน มีปฏิสัมพันธ์กันแบบซึ่งหน้า และช่องทางการสื่อสารแบบเป็นทางการ (Formal channel) ได้แก่ การสื่อสารที่เป็นแบบแผนในองค์กรหรือบางครั้งอาจเรียกว่า ช่องทางของสถาบัน (Institutional channel)

ในการศึกษาช่องทางสื่อสารแบบไม่เป็นทางการเพื่อเข้าสู่อาชีพนักการเมือง อาจศึกษาได้จากการสื่อสารระหว่างบุคคล ในบริบทต่างๆ อาทิเช่น การสื่อสารกับแกนนำพรรคการเมือง การสื่อสารในครอบครัว การสื่อสารผ่านผู้นำทางความคิด รวมถึงการสื่อสารในการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางการเมืองกับนักการเมือง เป็นต้น สำหรับการศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบเป็นทางการอาจศึกษาได้จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับพรรคการเมือง เป็นต้น อย่างไรก็ตามการศึกษาถึงช่องทางสื่อสารเพื่อเข้าสู่อาชีพนักการเมือง ถือเป็นประเด็นใหม่สำหรับงานวิจัยทั้งด้านการสื่อสารและด้านการเมืองการปกครอง โดยเป็นการประยุกต์แนวทางการศึกษาระหว่างสาขาการสื่อสารกับการเมืองการปกครองด้วยกัน ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงจะเป็นการเปิดประเด็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง ซึ่งยังไม่พบว่าม้งานวิจัยใดได้ศึกษาในประเด็นดังกล่าวนี้มาก่อน

จากกรอบแนวคิดในการศึกษาถึงการสื่อสารในการเลือกอาชีพ ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง และแนวคิดเกี่ยวกับช่องทางสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองนั้น ผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาพฤติกรรมสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่ว่า เริ่มมีการเรียนรู้และให้ความสนใจในการเลือกอาชีพนักการเมืองตั้งแต่วัยใด ปัจจัยใดที่เป็นแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง และมีช่องทางสื่อสารเพื่อให้เข้าสู่อาชีพนักการเมืองได้อย่างไร จึงนำไปสู่ปัญหาคำถามการวิจัยข้อที่ 1 คือ **การสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่เป็นอย่างไร**

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมือง

การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อสารในการเลือกองค์กรโดยทั่วไปกล่าวได้ว่า เป็นการศึกษาถึงวิธีการเรียนรู้และการแสดงออกของบุคคลในการเข้าไปมีส่วนร่วมหรือเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร (Jablin,1999 ; Wanous,John P.,1991) โดยในแง่ขององค์ประกอบของการสื่อสารอาจพิจารณาได้จากการศึกษาแรงจูงใจในการเลือกองค์กร และช่องทางสื่อสารในการเข้าสู่องค์กรนั้นๆ

หากพิจารณาความเป็นพรรคการเมืองในฐานะองค์กรๆ หนึ่งในการศึกษาถึงการสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมืองอาจต้องพิจารณาจากกรอบโครงสร้างการจัดการองค์กรพรรคการเมือง ทั้งนี้จากการศึกษาการจัดการโครงสร้างพรรคการเมืองไทย พบว่า การจัดโครงสร้างของ

พรรคการเมืองให้ความสำคัญกับการสนับสนุนการทำงานของพรรคในสภาผู้แทนราษฎรและคณะรัฐมนตรีเป็นอย่างมาก (กนก วงษ์ตระหง่าน, 2536:162)

บทบาทพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรเป็นบทบาทที่กระทำผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อพรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกของตนได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ฉะนั้นชัยชนะในการเลือกตั้งจึงถือเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นของการจัดตั้งพรรคการเมือง

หลังจากการประกาศให้มีการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ขั้นตอนแรกที่พรรคการเมืองทุกพรรคจะต้องกระทำคือ การคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรค และการคัดเลือกผู้สมัครของพรรคการเมืองในเบื้องต้นจึงมีจุดมุ่งหมายพื้นฐาน 2 ประการสำคัญคือ 1) ชัยชนะในการเลือกตั้ง และ 2) มีจำนวนผู้สมัครครบตามข้อบังคับของรัฐธรรมนูญ ดังนั้นจึงทำให้ผู้สมัครของพรรคการเมืองถูกแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่พรรคหวังว่าจะชนะการเลือกตั้ง และประเภทที่พรรคไม่มีความหวัง (กนก วงษ์ตระหง่าน, 2536:180-181) และเป็นที่น่าสนใจได้ว่า การสนับสนุนผู้สมัครของพรรคย่อมเน้นที่ผู้สมัครประเภทแรกเป็นส่วนใหญ่

อย่างไรก็ตาม การศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยทั่วไปมักเป็นการศึกษาในมุมมองของพรรคการเมืองเป็นหลัก กล่าวคือ เป็นการศึกษาที่เน้นบทบาทของพรรคการเมืองในการเลือกหรือคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรค (สาธิต ชวชนัทย์, 2531; ปิยะพงษ์ นันต์ธนะ, 2539; ทิมพ์ประไพ ณะมณี, 2542; พจน์ เลิศเจริญพร, 2544) แต่ไม่ปรากฏว่ามีผลการศึกษาใดที่ได้ศึกษาในมุมมองของผู้ลงสมัครที่มีต่อการเลือกตั้งพรรคการเมือง ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงได้มีการศึกษาถึงการเลือกพรรคของนักการเมืองรุ่นใหม่ซึ่งผลการวิจัยนอกจากจะสะท้อนให้เห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งพรรคของนักการเมืองแล้วยังสะท้อนให้เห็นบทบาทพรรคในการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งอีกด้วย

การศึกษาถึงการสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมืองนั้น สามารถพิจารณาโดยอาศัยกรอบการศึกษาเช่นเดียวกับกรอบการศึกษาในประเด็นการสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมือง กล่าวคือ สามารถศึกษาได้จากปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกพรรคของนักการเมืองได้แก่ แรงจูงใจในการเลือกพรรค และช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรคการเมือง

๐ แรงจูงใจในการเลือกพรรคการเมือง

การศึกษาถึงแรงจูงใจต่างๆ ที่มีผลทำให้นักการเมืองเลือกเข้าสังกัดพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งนั้น อาจจำเป็นต้องศึกษาถึงองค์ประกอบต่างๆ ของพรรคการเมืองได้แก่ ผู้นำพรรค อุดมการณ์ทางการเมือง นโยบาย ความเป็นสถาบันทางการเมือง และโอกาสในการจัดตั้งรัฐบาล เป็นต้น

- ผู้นำพรรค

ผู้นำพรรค มีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินงานของพรรคการเมือง และหากเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกให้จัดตั้งรัฐบาล บทบาทผู้นำพรรคคนนั้นจะมีความสำคัญในการกำหนดนโยบายเพื่อใช้ในการบริหารประเทศ ภาวะของผู้นำพรรคจึงส่งผลกระทบต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ ภายใต้การนำของผู้นำดังกล่าวด้วย ยกตัวอย่างงานวิจัยของสุนทร ไตรอด (2535) ซึ่งได้ศึกษาถึงภาวะความเป็นผู้นำของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ พบว่า พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นผู้นำทางการเมืองที่มีความสำคัญในการบริหารพัฒนาประเทศ จนทำให้ประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีความเจริญสูงสุดร้อยละ 11-12 สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทุกกรณียกเว้นปัญหาคอรัปชั่นในระบบราชการ อย่างไรก็ตาม การศึกษาถึงผู้นำพรรคที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่ นั้น จะช่วยสะท้อนแนวคิดของนักการเมืองยุคปัจจุบันในการเลือกผู้นำที่จะขึ้นมาบริหารประเทศได้

- อุดมการณ์ทางการเมือง

อุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมือง เป็นการแสดงออกถึงความคิด ความเชื่อ หลักการหรืออุดมคติ ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทางการเมือง เป็นที่น่าสนใจว่า ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของพรรคการเมืองคือ การขาดอุดมการณ์ของพรรคการเมือง กล่าวคือ พรรคการเมืองไม่มีอุดมการณ์ของตนเองที่ยึดเหนี่ยวร่วมกันของสมาชิก (กระมล ทองธรรมชาติ, 2519; ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2524) ดังนั้นการศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับอุดมการณ์ของพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสังกัดพรรคย่อมสะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ของนักการเมืองในการเข้ามาปฏิบัติภารกิจทางการเมืองด้วย

- นโยบาย

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของพรรคการเมืองคือ ความไม่ชัดเจนของนโยบาย และความคล้ายคลึงกันของนโยบายในแต่ละพรรค ประชาชนจึงไม่สามารถแยกแยะได้ว่า พรรคการเมืองใดมีแนวนโยบายในการแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างไร (ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2524) ดังนั้นแนวนโยบายของพรรคการเมืองจึงน่าจะเป็นตัวแปรที่สำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งทำให้นักการเมืองรุ่นใหม่ใช้ในการพิจารณาเพื่อตัดสินใจเลือกสังกัดพรรคการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะช่วยให้สะท้อนให้เห็นทิศทางการจัดทำแนวนโยบายต่างๆ ที่ทุกพรรคการเมืองควรให้ความสนใจและนำมาประยุกต์ใช้เพื่อตอบสนองให้ตรงความต้องการของประชาชนต่อไป

- ความเป็นสถาบันการเมือง

การพิจารณาถึงระดับความเป็นสถาบันที่สำคัญของพรรคการเมืองนั้น อาจพิจารณาได้จาก ความสามารถในการปรับตัว ความซับซ้อน ความเป็นอิสระ และความเป็นปึกแผ่น (ธวัชชัย รุ่งโรจน์ชญาทิพย์, 2542: 15-17) สำหรับความสามารถในการปรับตัวนั้นกล่าวได้ว่า ถ้าองค์กรใดมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมได้ดี องค์กรนั้นจะมีระดับของความเป็นสถาบันสูง ตรงกันข้ามถ้าองค์กรใดมีความยืดหยุ่นน้อยก็อาจมีระดับของความเป็นสถาบันต่ำ ทั้งนี้การวัดความสามารถในการปรับตัวขององค์กรนั้นอาจวัดได้จากอายุในการก่อตั้ง เช่น องค์กรใดที่ก่อตั้งมานาน องค์กรนั้นก็จะมีความเป็นสถาบันในระดับสูง นอกจากนี้ยังสามารถวัดจากรุ่น กล่าวคือ หากองค์กรใดมีผู้นำที่เข้าสู่ตำแหน่งโดยสันติวิธี หลายรุ่นกว่า องค์กรนั้นก็จะมีมีความสามารถในการปรับตัวมากกว่าองค์กรที่มีผู้นำเพียงผู้เดียว หรือนอกจากนี้อาจวัดได้จากหน้าที่ขององค์กร กล่าวคือ หากองค์กรใดที่ถูกจัดตั้งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ใดๆ จนบรรลุเป้าหมายได้แล้ว หากไม่มีหน้าที่ใดมากระทำต่อเพื่อให้องค์กรอยู่รอดต่อไปได้ อาจเกิดการสลายตัวขององค์กรก็เป็นได้ การศึกษาปัจจัยความเป็นสถาบันการเมืองที่ผลต่อการเลือกสังกัดพรรคนั้น จะทำให้เห็นภาพความเป็นสถาบันพรรคการเมืองของแต่ละพรรคได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

- โอกาสในการจัดตั้งรัฐบาล

ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า จุดมุ่งหมายที่สำคัญประการหนึ่งของพรรคการเมือง คือ การแข่งขันเลือกตั้งเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองที่จะมาบริหารประเทศ ดังนั้นการที่พรรคการเมืองสามารถเป็นพรรครัฐบาลได้ ย่อมถือว่าการบรรลุเป้าหมายทางการเมืองที่สำคัญของพรรค เพราะโดยหลักการพรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาลย่อมมีโอกาสที่จะนำแนวคิด ความเชื่อ

นโยบายและวิธีการของตนไปบริหารประเทศได้ โอกาสของพรรคการเมืองที่จะได้รับเลือกให้จัดตั้งรัฐบาลจึงน่าจะเป็นแรงจูงใจที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการเลือกสังกัดพรรคของนักการเมืองรุ่นใหม่

ผลจากการศึกษาถึงปัจจัยแรงจูงใจต่างๆ ในการพิจารณาเลือกพรรคการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่จึงอาจสะท้อนให้เห็นแนวคิด ทิศทาง และความตั้งใจในการที่จะปฏิบัติงานการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่ได้ นอกจากนี้ยังทำให้เห็นลักษณะความเป็นองค์การของพรรคการเมืองแต่ละพรรคอีกด้วย

□ ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรคการเมือง

การศึกษาถึงช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรคการเมืองเป็นการศึกษาถึงวิธีการที่นักการเมืองใช้เพื่อให้ตนเองสามารถมีโอกาสเข้าสู่พรรคการเมืองโดยเริ่มตั้งแต่เป็นสมาชิกจนกระทั่งได้เป็นตัวแทนพรรคลงสมัครรับเลือกตั้ง กรอบแนวคิดในการศึกษาเรื่องดังกล่าวอาศัยกรอบการศึกษาเช่นเดียวกับการศึกษาช่องทางการสื่อสารในการเลือกอาชีพ ซึ่งเป็นประเด็นการศึกษาข้อที่ 1 (หน้า 18) ทั้งนี้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรคการเมือง อาจพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

- 1) ช่องทางการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ (Informal Channel) ซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสารในบริบทระหว่างบุคคล โดยอาจเป็นการสื่อสารระหว่างแกนนำพรรค การสื่อสารในครอบครัว และการสื่อสารผ่านผู้นำทางความคิด เป็นต้น
- 2) ช่องทางการสื่อสารแบบเป็นทางการ (Formal Channel) ได้แก่ ช่องทางการสื่อสารขององค์การหรือสถาบัน ซึ่งในที่นี้พิจารณาได้ว่า การเข้าสู่องค์กรพรรคการเมืองนั้น มีวิธีการที่เข้าสู่พรรคต่างๆ อย่างเป็นทางการอย่างไร เช่น การสมัครเป็นสมาชิกพรรค หรืออาจจะเป็นการยุบ/ย้ายพรรค ซึ่งเป็นอำนาจสั่งการตามกฎหมาย เป็นต้น

อย่างไรก็ตามจากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านการสื่อสาร ขณะนี้ยังไม่ปรากฏว่ามีงานวิจัยใดศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับการสื่อสารในการเลือกพรรคการเมือง ทั้งด้านแรงจูงใจในการเลือกสังกัดพรรค และช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรค ดังนั้นการศึกษากการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเลือกพรรคการเมืองนี้ จึงน่าจะเป็นประเด็นการศึกษาด้านการสื่อสาร

ทั้งบริบทการสื่อสารในองค์กรและการสื่อสารทางการเมืองที่มีความน่าสนใจ และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลทั่วไปที่สนใจจะเข้าสู่อาชีพนักการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ต้องสังกัดพรรคการเมืองโดยสามารถใช้เป็นข้อมูลในการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต่อไป จึงนำไปสู่ปัญหาคำวิจัย ข้อที่ 2 คือ **การสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่เป็นอย่างไร**

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่ เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ในการศึกษากระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น อาศัยกรอบการศึกษาที่ประยุกต์มาจากกระบวนการหล่อหลอมสมาชิกเข้าองค์กร (Organizational Assimilation)

กระบวนการหล่อหลอมสมาชิกเข้าองค์กร (Organizational Assimilation) เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงบุคคลเพื่อให้สามารถดำรงอยู่หรือเข้ากับวัฒนธรรมขององค์กรได้ (Jablin, 1982) กระบวนการดังกล่าวอาจพิจารณาได้ใน 2 มิติ คือ (1) มิติของการขัดเกลาเชิงสังคม (socialization) และ (2) มิติเชิงปัจเจกบุคคล (individualization)

ในมิติของการขัดเกลาเชิงสังคมขององค์กรพรรคการเมืองนั้น เป็นการศึกษาถึงวิธีการที่พรรคการเมืองใช้ในการถ่ายทอด แนวคิด อุดมการณ์ ตลอดจนวิธีการปฏิบัติงานต่างๆ ให้กับนักการเมืองที่เป็นสมาชิกใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้นักการเมืองรุ่นใหม่สามารถปรับตัวและแสดงออกได้ในพฤติกรรมที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของพรรค อันจะส่งผลต่อภาพลักษณ์ของพรรคการเมือง

วิธีการโดยทั่วไปที่พรรคการเมืองต่างๆ อาจนำไปใช้ในการหล่อหลอมสมาชิกใหม่สามารถพิจารณาได้จากแนวทางการศึกษากลยุทธ์ขององค์กรในการช่วยสมาชิกปรับตัว (Organizational socialization strategies) (นงลักษณ์ ศรีอักษรภาพ เจริญงาม, ม.ป.พ.: 3) อาทิเช่น วิธีการเชิงกลุ่ม (Collective) ได้แก่ การแบ่งกลุ่ม จัดทีมในการทำงาน เป็นต้น และวิธีการเชิงปัจเจกบุคคล (Individual) ได้แก่ การจัดพี่เลี้ยง จัดผู้ประสานงานช่วยเหลือด้านต่างๆ การมอบหมายงานภาระหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อให้เรียนรู้เอง เป็นต้น การศึกษาการขัดเกลาเชิงสังคมขององค์กรพรรคการเมืองจะทำให้เห็นบรรยากาศ สภาพแวดล้อมทางการเมืองของพรรคการเมืองต่างๆ นอกจากนี้ การเรียนรู้ถึงวิธีการหล่อหลอมของพรรคการเมืองต่างๆ จะทำให้เห็นทิศทางการพัฒนานักการเมืองในแต่ละพรรคเพื่อให้มีศักยภาพและสามารถทำงานการเมืองได้อย่างบรรลุผลตรงกันกับหลักการหรือแนวนโยบายทางการเมืองของพรรค

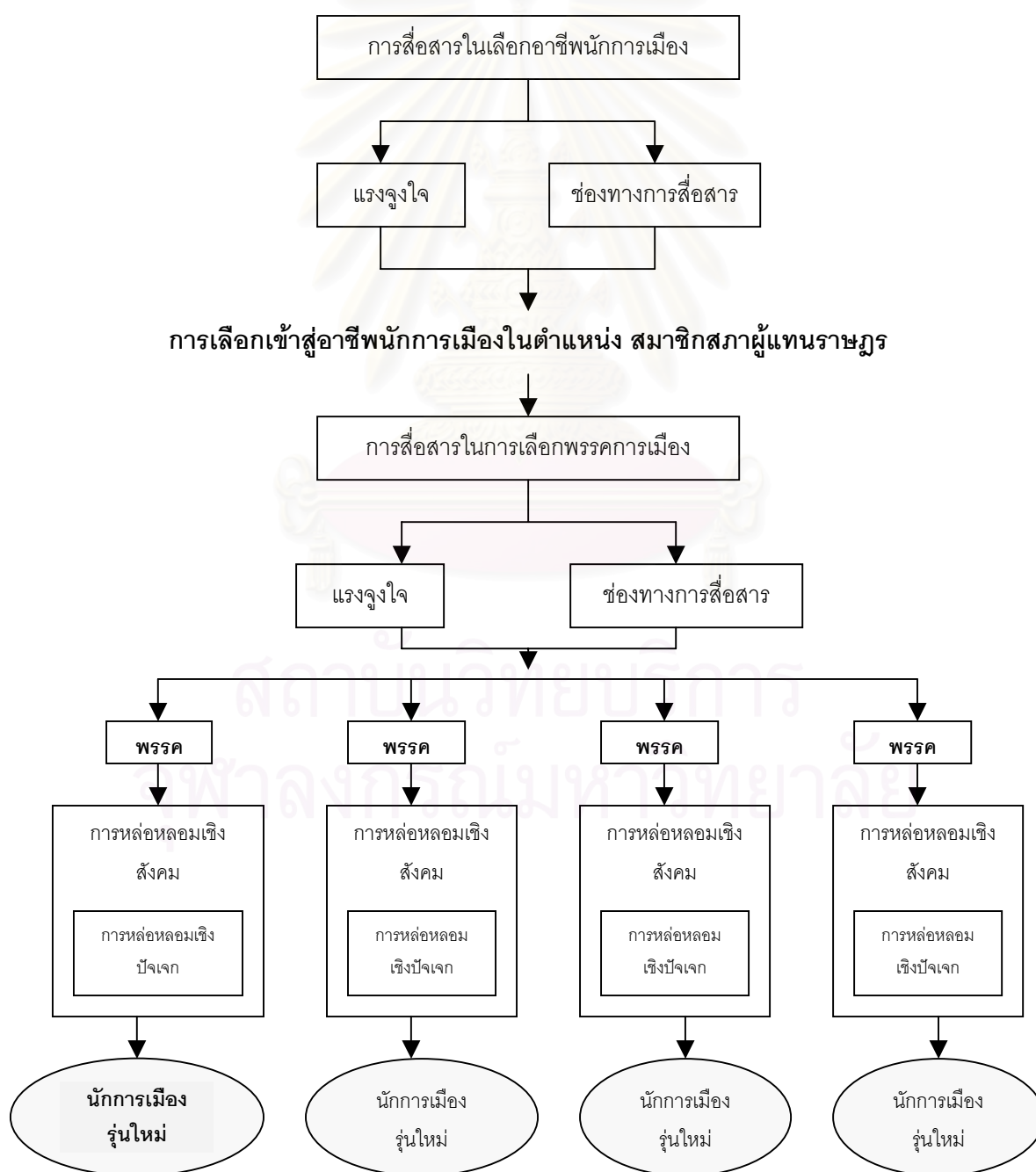
สำหรับมิติของการขัดเกลาเชิงปัจเจกบุคคลเพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น เป็นการศึกษาถึงวิธีการที่นักการเมืองรุ่นใหม่ใช้ในการเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิด อุดมการณ์ ข้อมูล ข่าวสาร ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติงานทางการเมืองในฐานะสมาชิกใหม่ของพรรค นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างให้เกิดความเข้าใจและแสดงออกได้ถึงการเป็นสมาชิกที่มีจุดยืนร่วมกันกับ พรรคการเมือง

วิธีการที่นักการเมืองรุ่นใหม่อาจใช้ในการเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทใหม่ ที่ได้รับนั้นอาจพิจารณาได้ในลักษณะเดียวกับวิธีการที่พรรคการเมืองถ่ายทอดให้ได้แก่ วิธีการเชิง กลุ่ม (Collective) คือ เป็นการเรียนรู้จากการทำงานในที่มหรือคณะที่ทางพรรคจัดให้ รวมถึงจากการประชุม อบรม สัมมนาต่างๆ เป็นต้น สำหรับวิธีการเชิงปัจเจกบุคคล (Individual) อาจพิจารณาได้จากวิธีการเรียนรู้ของบุคคล ซึ่งอาจเรียนรู้โดยการสังเกตและปฏิบัติตามแบบอย่าง รวมถึงการเรียนรู้จาก พฤติกรรมการตอบสนองต่อการกระทำด้วย (นงลักษณ์ ศรีอัษฎาพร เจริญงาม, เล่มเดียวกัน: 2-3) นอกจากนี้ยังอาจศึกษาได้จากกลยุทธ์ในการค้นหาข้อมูลของผู้ที่เป็น สมาชิกใหม่ (Miller and Jablin, 1991) อาทิเช่น การสอบถามอย่างเปิดเผย การสังเกต การศึกษา จากพฤติกรรมในอดีต เป็นต้น

การศึกษาถึงวิธีการขัดเกลาเชิงปัจเจกบุคคลของนักการเมืองรุ่นใหม่ทั้งในส่วนที่เป็น กระบวนการของพรรคและส่วนที่เป็นกระบวนการของบุคคลนั้นจะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างพรรคในฐานะของสถาบันที่เป็นที่หล่อหลอมบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกันทั้ง คุณลักษณะทางประชากร ได้แก่ คุณวุฒิ วัยวุฒิ รวมถึงพื้นฐานทางสังคมด้านอื่นๆ แต่ทว่ามีความ คิด ความสนใจ และมีเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองร่วมกันให้สามารถร่วมมือกัน ปฏิบัติภารกิจสำคัญในการบริหารงานเพื่อเป็นการพัฒนาประเทศชาติต่อไป อย่างไรก็ตามจากการ ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ไม่พบว่ามีการวิจัยใดที่ศึกษาในประเด็นของกระบวนการหล่อหลอม สมาชิกพรรคการเมืองมาก่อน ดังนั้นการศึกษาในประเด็นของกระบวนการหล่อหลอมนักการเมือง รุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นจึงนับว่ามีความสำคัญในฐานะตัวอย่างแนวทางการศึกษา เกี่ยวกับกระบวนการหล่อหลอมของสมาชิกใหม่ในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กร พรรคการเมืองซึ่งเป็นสถาบันที่เป็นหัวใจสำคัญของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย และ เพื่อให้ทราบถึง กระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่มักกล่าวให้เป็นนักการเมืองที่มีศักยภาพ มีอุดมการณ์ในการทำงานเพื่อผลประโยชน์ของประเทศอย่างแท้จริงและสอดคล้องกับอุดม การณ์ของพรรคการเมืองแต่ละพรรค จึงนำไปสู่ปัญหาคำถามวิจัยข้อที่ 3 คือ กระบวนการ หล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นอย่างไร

ดังนั้นจากแนวทางการศึกษาตามลำดับปัญหานำวิจัยข้างต้น ซึ่งประกอบด้วยการศึกษา การสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมือง ซึ่งพิจารณาจากแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพและช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพ รวมถึงการศึกษาคือสื่อสารในการเลือกพรรคการเมือง ซึ่งพิจารณาจากแรงจูงใจในการเลือกพรรคและช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรค ประกอบกับการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น สามารถสรุปให้เห็นได้จากแบบจำลองกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษากระบวนการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง ดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 2.1 แบบจำลองกรอบแนวคิดในการศึกษากระบวนการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง” ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

รูปแบบการวิจัย

เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) อาศัยแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองรุ่นใหม่ นับตั้งแต่การสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมือง การสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมือง ตลอดจนกระบวนการหล่อหลอมสมาชิกใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรของการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ นักการเมืองรุ่นใหม่ ซึ่งยังไม่มีการศึกษาใดสามารถระบุคุณลักษณะของนักการเมืองกลุ่มดังกล่าวอย่างชัดเจนได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความคลุมเครือใน 2 ประเด็น กล่าวคือ

ประเด็นที่หนึ่ง นิยามคำว่า นักการเมืองมีความหมายค่อนข้างกว้าง ซึ่งหากพิจารณาตามโครงสร้างสถาบันการเมืองดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทนักการเมืองและนักการเมืองรุ่นใหม่ (หน้าที่ 10) จะถือได้ว่า นักการเมืองมีความหมายถึง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ยังรวมถึงนักการเมืองตามโครงสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่น อีกด้วย ดังนั้นหากถือตามโครงสร้างข้างต้นจะทำให้มีประชากรวิจัยที่มีความแตกต่างและซับซ้อนตามตัวแปรด้านโครงสร้างระดับการปกครอง จึงต้องเลือกพิจารณานักการเมืองเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น

ประเด็นที่สอง นิยามของความเป็น รุ่นใหม่ มีความแตกต่างกันในทัศนะของแต่ละบุคคล ดังนั้นหากมีการศึกษาทั้ง นักการเมือง ที่เป็น รุ่นใหม่ โดยมีได้มีการศึกษาถึงคุณลักษณะสำคัญของนักการเมืองรุ่นใหม่มาก่อน อาจทำให้เกิดอคติในงานวิจัยเนื่องจากการสร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับนักการเมืองรุ่นใหม่โดยผู้วิจัยเพียงคนเดียว

ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหาต่างๆ ข้างต้นจึงได้มีการศึกษานำร่อง (Pilot Study) (รายละเอียดดู ภาคผนวก ก.) เพื่อค้นหาคุณลักษณะของนักการเมืองรุ่นใหม่และเพื่อให้ได้ขอบเขตของประชากรวิจัยที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

ผลการศึกษานำร่อง (Pilot Study) โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) กลุ่มตัวอย่างนักวิชาการด้านการเมืองการปกครอง จำนวน 5 คน สื่อมวลชน จำนวน 4 คน และผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการเมืองโดยตรง จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน พบว่า เกณฑ์ในการพิจารณานักการเมืองรุ่นใหม่ อาจจำแนกได้ตามมิติต่างๆ ดังนี้คือ

- 1) มิติด้านความคิด ได้แก่ การพิจารณานักการเมืองรุ่นใหม่จากความเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ เปิดกว้างทางความคิด มีจุดยืนหรืออุดมการณ์ทางการเมือง มีความคิดสร้างสรรค์และรู้จักใช้นโยบายในการแก้ไขปัญหา เป็นต้น
- 2) มิติด้านอายุ ได้แก่ การพิจารณาความเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ในช่วงอายุระหว่าง 30-50 ปี
- 3) มิติด้านประสบการณ์ทางการเมือง ได้แก่ พิจารณาจากความเป็นผู้มีประสบการณ์ในทางการเมืองไม่มากนัก อาจเป็นนักการเมืองสมัยแรกหรือสมัยที่สอง ซึ่งยังไม่ผ่านการชิมชั้ระบบวัฒนธรรมการเมืองแบบเก่าๆ เช่น การแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเอง เป็นต้น

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต่างให้ความเห็นที่สอดคล้องร่วมกันว่า หากจะพิจารณาความเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่นั้น ควรพิจารณาจากมิติด้านความคิดเป็นหลัก แต่เนื่องจากความคิดเป็นตัวแปรที่นำมากำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ไม่ชัดเจนนักเพราะมีความเป็นนามธรรมค่อนข้างสูง ผู้วิจัยจึงพิจารณาตัวแปรในมิติต่อมา ได้แก่ อายุ ซึ่งแม้ว่าจะมีความชัดเจนและสามารถนำมากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ แต่นักวิชาการบางท่านได้ให้ข้อคิดเห็นโต้แย้งว่า อายุ ไม่ใช่สาระสำคัญในการพิจารณาความเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ เพราะนักการเมืองอาวุโสบางท่าน ซึ่งอาจจะเกษียณอายุราชการแล้วเข้ามาสู่อำชีพนักการเมือง โดยมีวิถีปฏิบัติงานการเมืองอย่างสร้างสรรค์ ก็ถือได้ว่าเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ ตรงกันข้ามนักการเมืองที่อายุน้อย แต่เข้ามาทำงานการเมืองแบบเก่า คำนี้ถึงผลประโยชน์ของตนเป็นหลัก ก็ไม่นับว่าเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ได้ (ไพศาล สุริยะมงคล, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2545) ด้วยเหตุนี้จึงต้องอาศัยตัวแปรประการสุดท้าย ได้แก่ มิติด้านประสบการณ์ทางการเมืองมาเป็นปัจจัยกำหนดประชากรของการวิจัยครั้งนี้ จึงทำให้ผู้ที่ถือได้ว่าเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ได้แก่ ผู้ที่มีประสบการณ์ทางการเมืองเป็นครั้งแรกและไม่เคยดำรงตำแหน่งใดๆ ทางเมืองหรือเป็นข้าราชการการเมืองมาก่อน

นอกจากนี้ในการกำหนดกลุ่มนักการเมืองให้มีขอบเขตเฉพาะตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น เป็นผลมาจากการยกตัวอย่างรายชื่อนักการเมืองรุ่นใหม่ของกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่เป็นนักการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น มีเพียง 2 คนที่เป็นสมาชิกวุฒิสภา จึงเป็นที่น่าสนใจว่า นักการเมืองรุ่นใหม่ที่เป็นความสนใจของคนทั่วไป ส่วนใหญ่มักอยู่ในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้นเพื่อให้กลุ่มประชากรในงานวิจัย มีความเป็นเอกภาพ ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษานักการเมืองรุ่นใหม่ในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น

ด้วยเหตุนี้ประชากรวิจัยของการศึกษาครั้งนี้จึงได้แก่ นักการเมืองรุ่นใหม่ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก จากผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 รวมถึงผลการเลือกตั้งเพื่อแทนตำแหน่งที่ว่างเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2545 ซึ่งพบว่ามีประชากรของการวิจัยทั้งสิ้นจำนวน 212 คน (รายละเอียดดู ภาคผนวก ข.) จำแนกตามพรรคการเมืองได้ 5 พรรค¹ ดังนี้

1) พรรคไทยรักไทย	มีจำนวน	136 คน
2) พรรคประชาธิปัตย์	มีจำนวน	47 คน
3) พรรคชาติพัฒนา	มีจำนวน	14 คน
4) พรรคชาติไทย	มีจำนวน	13 คน
5) พรรคราษฎร	มีจำนวน	2 คน

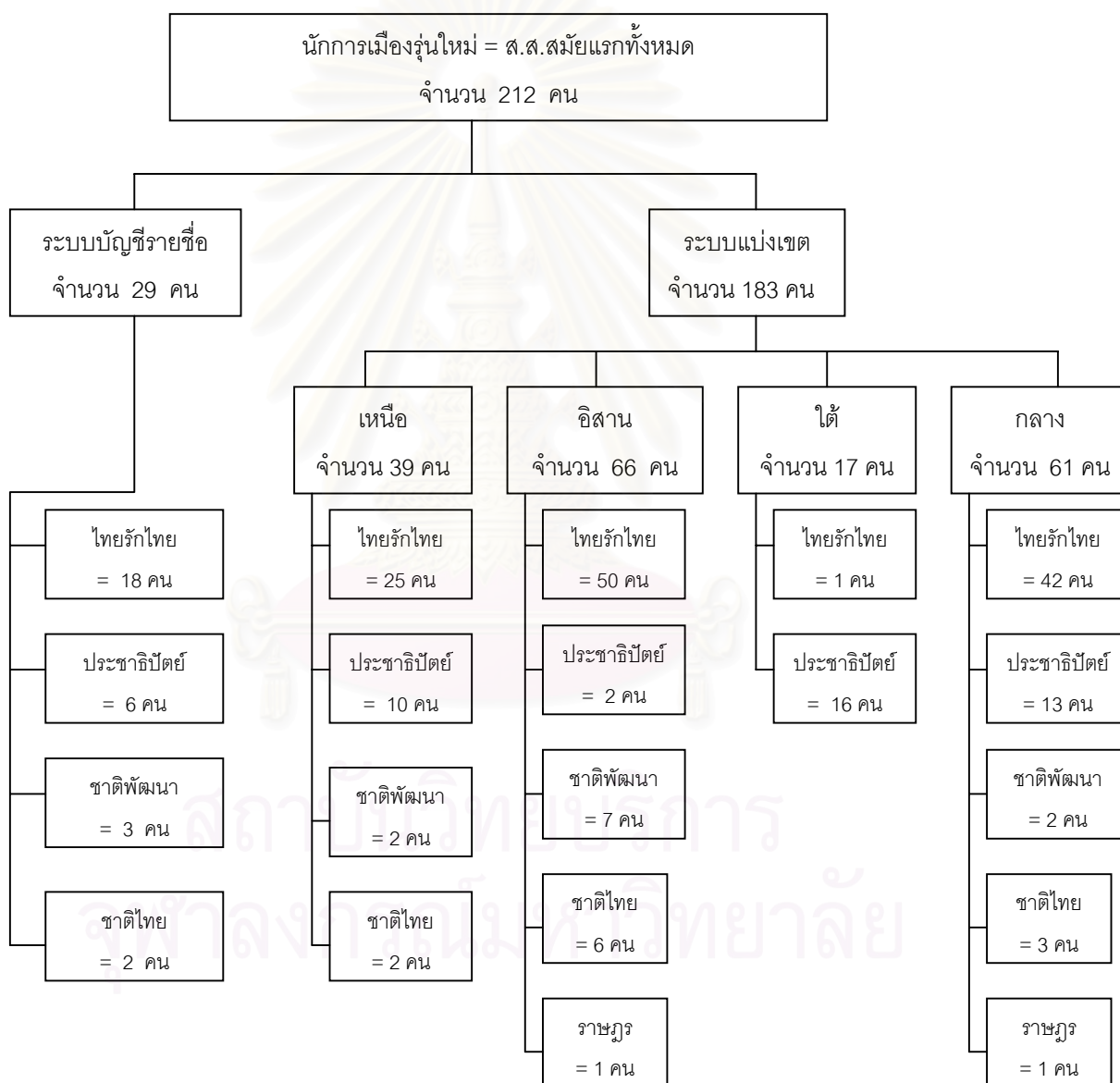
จากจำนวนประชากรทั้งหมดผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อการสัมภาษณ์เจาะลึก โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) แล้วจึงใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการประมาณค่าร้อยละ ดังแสดงในเทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

¹ เนื่องจากพรรคความหวังใหม่ยุบรวมกับพรรคไทยรักไทย ส่วนพรรคถิ่นไทยมีคำสั่งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ยุบพรรคทำให้ส.ส.ของพรรคย้ายไปสังกัดพรรคไทยรักไทย จึงเหลือ 5 พรรค

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

จากประชากรวิจัยทั้งหมด 212 คน ผู้วิจัยได้จำแนกตามระบบการเลือกตั้งคือ แบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตได้จำแนกตามภูมิภาคแล้วจึงแบ่งตามสังกัดพรรคการเมือง ซึ่งสามารถแสดงจำนวนประชากรโดยแบ่งตามระบบ ภูมิภาคและพรรค ได้ดังแผนผังต่อไปนี้

แผนผัง 3.1 แสดงรายละเอียดการแบ่งกลุ่มประชากรแบบแบ่งชั้น

จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างจากการประมาณค่าร้อยละโดยใช้สูตรดังต่อไปนี้ (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2544: 121) คือ

$$n = \frac{1}{\left(\frac{4e^2}{Z^2}\right) + \left(\frac{1}{N}\right)}$$

โดยที่

n = ขนาดหรือจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้

e = ค่าความผิดพลาดที่ได้กำหนดไว้ไม่เกิน 0.1
ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

Z = ค่าความเชื่อมั่นจากการเปิดตารางมีค่าเท่ากับ 1.96

N = จำนวนประชากรทั้งหมดซึ่งเท่ากับ 212

$$n = \frac{1}{\left(\frac{4*(0.01)}{(1.96)^2}\right) + \left(\frac{1}{212}\right)}$$

$n \approx 66.2$ หรือเท่ากับ 67 คน

จากเกณฑ์การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้เท่ากับ 67 คนนั้นทำให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในแต่ละพรรคการเมือง สามารถแยกได้ตามสัดส่วนของแต่ละกลุ่มดังนี้

ตาราง 3.1 แสดงรายละเอียดในการเลือกจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

	บัญชีรายชื่อ		แบ่งเขต								รวม เลือก
	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง	เหนือ		อีสาน		ใต้		กลาง		
			ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	
ไทยรักไทย	18	6	25	8	50	16	1	1	42	11	42
ประชาธิปัตย์	6	2	10	4	2	1	16	6	13	4	17
ชาติพัฒนา	3	1	2	1	7	2	-	-	2	1	5

	บัญชีรายชื่อ		แบ่งเขต								รวม เลือก
	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง	เหนือ		อีสาน		ใต้		กลาง		
			ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	
ชาติไทย	2	1	2	1	6	2	-	-	3	1	5
ราษฎร	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	2
รวมประชากร	29	-	39	-	66	-	17	-	61	-	-
รวมกลุ่มตย.	-	10	-	14	-	22	-	7	-	18	71

และจากเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ ภายในระยะเวลาที่กำหนด คือ เดือน ธันวาคม-กุมภาพันธ์ มีกลุ่มตัวอย่างที่สามารถให้สัมภาษณ์ได้ทั้งสิ้น 66 คน นอกจากนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่สังกัดพรรคราษฎรมีจำนวนน้อยและไม่สะดวกในการให้สัมภาษณ์ภายในขอบเขตระยะเวลาที่ผู้วิจัยกำหนดจึงทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมการศึกษาคั้งนี้ได้ ดังนั้นนักการเมืองรุ่นใหม่ในงานวิจัยนี้จึงเป็นนักการเมืองที่สังกัดพรรคการเมือง 4 พรรค เท่านั้น คือ พรรคไทยรักไทย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติพัฒนา และพรรคชาติไทย และเพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ตัวแทนคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่กลุ่มตัวอย่างสังกัด โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ เลขานุการพรรค โดยในกรณีที่เลขานุการพรรคไม่สะดวกในการให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เลือกสัมภาษณ์บุคคลที่สามารถให้ข้อมูลแทนได้ เช่น รองเลขานุการพรรค ผู้อำนวยการพรรค และโฆษกพรรค เป็นต้น จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลของการวิจัยนี้ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ จำนวน 66 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนพรรคการเมือง จำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง“กระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง” ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมือง การสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมือง รวมถึงกระบวนการหล่อหลอมเพื่อเข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นหาข้อมูลทั้งที่เป็นมุมมองของนักการเมืองรุ่นใหม่และมุมมองของพรรคการเมืองโดยการใช้คำถามสัมภาษณ์เพื่อให้ตอบปัญหา นำวิจัยแต่ละข้อดังต่อไปนี้

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 1: การสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่ เป็นอย่างไร ?

เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพ แหล่งข้อมูลในการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ รวมถึงช่องทางการสื่อสารเพื่อเข้าสู่อาชีพนักการเมืองนั้น ผู้วิจัยได้ใช้คำถามต่อไปนี้

- 1.1 ขอให้เล่าประวัติชีวิตคร่าวๆ เพื่อเป็นข้อมูลภูมิหลังก่อนเข้าสู่อาชีพนักการเมือง
- 1.2 ท่านมีความคิด ความสนใจเกี่ยวกับอาชีพนักการเมืองตั้งแต่เมื่อไหร่
- 1.3 เหตุใดท่านจึงมีความคิด ความสนใจอาชีพนักการเมือง
- 1.4 นักการเมืองที่เป็นแบบอย่างสำหรับท่านคือใคร และมีส่วนที่ทำให้ท่านตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพนี้ด้วยหรือไม่
- 1.5 ท่านได้รับการเรียนรู้หรือถ่ายทอดเกี่ยวกับอาชีพนักการเมืองจากใคร หรือจากแหล่งข้อมูลใดบ้าง
- 1.6 ปัจจัยใดบ้างที่ทำให้ท่านตัดสินใจเข้าสู่อาชีพนักการเมือง? และปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อท่านมากที่สุดในการเลือกประกอบอาชีพนี้
- 1.7 ท่านคิดว่า "นักการเมืองรุ่นใหม่" หมายความว่าอย่างไร มีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะเหมือนหรือแตกต่างจาก "นักการเมืองรุ่นเก่า" หรือไม่ อย่างไร

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 2: การสื่อสารในการเลือกพรรคการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่ เป็นอย่างไร ?

เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกพรรค และช่องทางการสื่อสารเพื่อเข้าสู่พรรคการเมืองต่างๆ ผู้วิจัยได้ใช้คำถามดังต่อไปนี้

- 2.1 ท่านทราบข่าวสารการรับสมัครบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนพรรคในการลงสมัครรับเลือกตั้งฯ จากที่ใดบ้าง (เช่น ประกาศรับสมัคร มีตัวแทนจากพรรคมาบอก ญาติหรือคนในครอบครัว ฯลฯ) และแหล่งข้อมูลใดมีผลต่อการตัดสินใจเลือกลงสมัครโดยสังกัดพรรคปัจจุบันนี้มากที่สุด
- 2.2 ก่อนที่ท่านเข้ามามีบทบาททางการเมือง ท่านสนใจ/ชื่นชอบพรรคการเมืองใดหรือปรารถนาจะเข้าสังกัดพรรคใด เพราะเหตุใด
- 2.3 พรรคการเมืองที่ท่านสังกัดขณะนี้กับพรรคการเมืองเดิมที่ท่านสนใจ/ชื่นชอบ เป็นพรรคเดียวกันหรือไม่ ถ้าไม่เพราะเหตุใดท่านจึงเลือกสังกัดพรรคดังกล่าว

- 2.4 ปัจจัยใดบ้างที่ทำให้ท่านตัดสินใจเลือกสังกัดพรรคการเมืองปัจจุบัน
- 2.5 ในการที่ท่านเลือกจะเข้าสู่พรรคการเมืองในปัจจุบันท่านได้ปรึกษาใครบ้างหรือไม่
อย่างไร
- 2.6 วิธีการเข้าสู่พรรคการเมืองของท่านเป็นอย่างไร

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 3: กระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นอย่างไร ?

เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการหล่อหลอมสมาชิกพรรคการเมือง ทั้งในมิติของการขัดเกลาเชิงปัจเจกบุคคล (Individualization) และในมิติของการขัดเกลาเชิงสังคม (Socialization) ขององค์กร ผู้วิจัยได้แบ่งคำถามในการสัมภาษณ์สำหรับนักการเมืองรุ่นใหม่ 1 ชุด และคำถามในการสัมภาษณ์ตัวแทนพรรค 1 ชุด ดังต่อไปนี้

- คำถามในการสัมภาษณ์นักการเมืองรุ่นใหม่เกี่ยวกับกระบวนการหล่อหลอมเชิงปัจเจกบุคคล

เพื่อให้ทราบถึงวิธีการที่บุคคลใช้ในการหาข้อมูลเพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรของพรรค ตลอดจนวิธีการที่บุคคลใช้ในการปรับตัวเพื่อให้สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับในพรรคได้ ผู้วิจัยได้ใช้คำถามต่อไปนี้

- 3.1 หลังจากเข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองแล้ว ท่านคิดว่าตนเองมีพฤติกรรมแสดงออกต่อบรรยากาศขององค์กรพรรคการเมืองอย่างไรบ้าง
- 3.2 ท่านมีวิธีการหาข้อมูลเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับและธรรมเนียมปฏิบัติของพรรคอย่างไร
- 3.3 ทางพรรคมีวิธีการอย่างไรเพื่อช่วยให้ท่านสามารถปรับตัวในการเข้าสู่การเป็นสมาชิกของพรรค
- 3.4 ท่านคิดว่าวิธีการใด ในข้อ 3.3 ที่ช่วยให้ท่านสามารถปรับตัวได้ดี จนทำให้รู้สึกว่กลายเป็นส่วนหนึ่งของพรรคได้เร็วที่สุด
- 3.5 ท่านใช้ระยะเวลาานเท่าใดในการปรับตัวจนรู้สึกได้ว่าท่านเริ่มคุ้นเคยและเป็นส่วนหนึ่งของพรรค
- 3.6 ท่านมีวิธีการส่วนตัวอย่างไรเพื่อที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของพรรคได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วที่สุด
- 3.7 สิ่งใดบ้างที่ทำให้ท่านรู้สึกได้ว่าท่านเริ่มคุ้นเคยและเป็นส่วนหนึ่งของพรรค

- คำถามในการสัมภาษณ์ตัวแทนพรรคเกี่ยวกับกระบวนการหล่อหลอมเชิงสังคม

เพื่อให้ทราบถึงวิธีการที่พรรคการเมืองช่วยให้สมาชิกใหม่เรียนรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ วิถีปฏิบัติ ตลอดจนแนวคิดและอุดมการณ์ต่างๆ ของพรรค รวมถึงวิธีการที่พรรคช่วยให้สมาชิกใหม่ปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมองค์กรพรรคได้ ผู้วิจัยได้ใช้คำถามสำหรับเลขาธิการพรรคดังต่อไปนี้

- 3.1 ท่านคิดว่า "นักรการเมืองรุ่นใหม่" หมายความว่าอย่างไร มีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะเหมือนหรือแตกต่างจาก "นักรการเมืองรุ่นเก่า" หรือไม่ อย่างไร
- 3.2 ท่านคิดว่าผู้ที่มีบทบาทเป็นนักรการเมืองที่ดีต้องประกอบด้วยคุณลักษณะอย่างไรบ้าง
- 3.3 พรรคของท่านมีกระบวนการสรรหาบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างไร
- 3.4 ปัจจัยใดบ้างที่พรรคใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อคัดเลือกบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้ง
- 3.5 ท่านคิดว่าวิธีการในการเข้ามาสู่บทบาทนักรการเมืองของนักรการเมืองรุ่นใหม่ในปัจจุบันเหมือนหรือแตกต่างจากการเข้ามาของนักรการเมืองสมัยก่อนอย่างไร
- 3.6 พรรคของท่านมีวิธีการถ่ายทอดงานทางการเมือง รวมถึงวัฒนธรรมองค์กรของพรรคให้กับนักรการเมืองรุ่นใหม่อย่างไรบ้าง
- 3.7 พรรคของท่านใช้วิธีการอย่างไรบ้างเพื่อช่วยนักรการเมืองรุ่นใหม่สามารถปรับตัว และเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานได้อย่างรวดเร็ว
- 3.8 โดยส่วนตัว ท่านคิดว่าวิธีการใดของพรรคที่ช่วยให้สมาชิกใหม่สามารถปรับตัวได้ดี และมีประสิทธิภาพรวดเร็วที่สุด
- 3.9 พรรคของท่านมีวิธีการตอบสนองต่อพฤติกรรมกรรมการแสดงออกต่างๆ กับสมาชิกใหม่อย่างไรบ้าง
- 3.10 ท่านคิดว่า พฤติกรรมการแสดงออกของนักรการเมืองรุ่นใหม่ในพรรคเป็นอย่างไรบ้าง
- 3.11 ท่านคิดว่า กลุ่มนักรการเมืองรุ่นใหม่มักกล่าว ได้รับการยอมรับจากพรรคมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ข้างต้น ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการลดทอนข้อมูล (Data reduction) เพื่อให้ได้คำตอบที่สามารถอธิบายถึงการสื่อสารในการเลือกอาชีพนักรการเมือง การสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมือง และกระบวนการหล่อหลอมเพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง โดยการออกแบบบันทึกข้อมูล

(face sheet) (รายละเอียด ดูภาคผนวก ฉ.) เพื่อวันที่ที่รายละเอียดต่างๆ ตามประเด็นการวิจัย ภายใต้กรอบแนวคิดและทฤษฎีในบทที่ 2 ดังสามารถแสดงโครงร่างของแบบบันทึกข้อมูลในการสัมภาษณ์ได้ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แสดงข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป ได้แก่

- พรรค/ระบบ/ภาค
- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา/สาขาวิชา
- อาชีพก่อนเข้าสู่บทบาททางการเมือง
- ประสบการณ์ทางการเมือง
- พื้นฐานครอบครัวทางการเมือง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมือง ได้แก่

- การเริ่มต้นสนใจอาชีพนักการเมือง/เหตุผลที่สนใจ
- แหล่งข้อมูลในการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพนักการเมือง
- นักการเมืองที่เป็นแบบอย่าง
- ปัจจัยที่ทำให้เข้ามาสู่อาชีพนักการเมือง (ปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร)
- ผู้ให้คำแนะนำปรึกษาก่อนเข้าสู่อาชีพนักการเมือง
- ทักษะเกี่ยวกับนักการเมืองรุ่นใหม่

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการสื่อสารในการเลือกพรรคการเมือง ได้แก่

- การรับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการเป็นตัวแทนพรรคเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- การหาข้อมูลเกี่ยวกับพรรคการเมืองต่างๆ
- พรรคการเมืองที่ชื่นชอบในอดีตและปัจจุบัน
- เหตุผลในการตัดสินใจเลือกเข้าสู่พรรคปัจจุบัน
- ช่องทางในการเข้าสู่พรรคการเมืองดังกล่าว

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการหล่อหลอมเพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
ได้แก่

4.1 กระบวนการขัดเกลาเชิงปัจเจกบุคคล

- พฤติกรรมการแสดงออกเมื่อเข้ามาสู่พรรคในระยะแรก
- วิธีการหาข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับและธรรมเนียมปฏิบัติภายในพรรค
- ระยะเวลาในการปรับตัว
- วิธีการปรับตัวส่วนบุคคล
- สิ่งที่ทำให้เริ่มรู้สึกว่าคุณเคยและกลายเป็นส่วนหนึ่งของพรรค

4.2 กระบวนการขัดเกลาเชิงสังคม

- กระบวนการสรรหาบุคคลเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- ปัจจัยในการพิจารณาเพื่อคัดเลือกบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้งฯ
- วิธีการที่พรรคช่วยในการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ ธรรมเนียมปฏิบัติ รวมถึงวิธีการถ่ายทอดงานทางการเมือง แนวคิด อุดมการณ์ และวัฒนธรรมองค์กรต่างๆ ให้กับนักการเมืองรุ่นใหม่
- วิธีการที่พรรคช่วยให้สมาชิกใหม่สามารถปรับตัวได้และมีความคุ้นเคยกับพรรค

จากการลดทอนข้อมูลเพื่อให้ได้คำตอบในประเด็นต่างๆ ข้างต้น ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเชิงปริมาณโดยการแจกแจงความถี่ พร้อมทั้งใช้วิธีการเชิงคุณภาพได้แก่ การวิเคราะห์และอภิปรายในการประมวลผลข้อมูลและสรุปผลการวิจัยต่อไป

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากผู้วิจัยอาศัยแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูล จึงได้ทดสอบความตรง (Validity) ของคำถามสัมภาษณ์โดยการตรวจสอบการใช้ภาษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำไปทดลองถามกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง พรรคละ 1 คน จากนั้นได้แก้ไขปรับปรุงการใช้ภาษาเพื่อให้กระจ่าง ชัดเจน ครบคลุม และเข้าใจง่าย แล้วจึงนำไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 66 คน ในส่วนของคำถามเพื่อสัมภาษณ์เลขาธิการพรรค ผู้วิจัยได้ทดสอบความตรง (Validity) โดยการ

นำไปทดลองถามกับรองเลขาธิการพรรค 1 คน แล้วจึงแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ จากนั้นจึงได้นำไปสัมภาษณ์กับตัวแทนพรรคทั้ง 4 พรรค รวม 4 คน ต่อไป

วิธีการเก็บข้อมูล

1. เนื่องจากผู้วิจัยพบปัญหาความคลุมเครือของกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นนักการเมืองเมืองรุ่นใหม่ จึงเริ่มต้นด้วยการศึกษานำร่อง (Pilot Study) เพื่อหาคุณลักษณะและตัวอย่างรายชื่อของบุคคลที่ได้รับการพิจารณาว่าเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ และนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้สำหรับงานวิจัยครั้งนี้
2. เมื่อได้คุณลักษณะของนักการเมืองรุ่นใหม่สำหรับการวิจัยแล้ว คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกจากผลการเลือกตั้งฯ ครั้งที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้สำรวจรายชื่อผู้ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวจากหนังสือทำเนียบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2544 (ฝ่ายผลิตเอกสารรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2544) และข้อมูลผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อแทนตำแหน่งที่ว่าง จากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (www.ect.go.th) โดยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากโฆษกพรรคการเมืองแต่ละพรรค แล้วใช้เกณฑ์ในการพิจารณาคุณลักษณะผู้ที่เป็นนักการเมืองรุ่นใหม่จากประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส. 2544) เป็นสมัยแรก อีกทั้งยังต้องไม่เคยดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ.2518 ด้วย
3. หลังจากได้รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยได้ทำจดหมายติดต่อยังเป็นทางการเพื่อขอที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ส.ส.จากฝ่ายข้อมูลและประชาสัมพันธ์ของแต่ละพรรค แล้วติดต่อขอสัมภาษณ์โดยตรงกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกท่าน ตามจำนวนสัดส่วนที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละพรรคและภาค ซึ่งหากเป็นส.ส.ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลใช้การติดต่อโดยการโทรศัพท์และส่งโทรสาร สำหรับส.ส.ต่างจังหวัดจะใช้วิธีการส่งจดหมายและโทรศัพท์เพื่อนัดวันเวลาในการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกสัมภาษณ์เฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่สามารถให้สัมภาษณ์ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดเท่านั้น นอกจากนี้ได้ส่งจดหมายอย่างเป็นทางการเพื่อติดต่อขออนุญาตสัมภาษณ์เลขาธิการพรรค ทั้ง 4 พรรคด้วย
4. ก่อนการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบโดยการถามกับตัวแทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากแต่ละพรรค พรรคละ 1 คน และรองเลขาธิการพรรค 1 คน จากนั้นได้แก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้ชัดเจน สมบูรณ์แล้วจึงนำไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ จำนวน 66 คน และตัวแทนพรรคการเมือง จำนวน 4 คน

5. เมื่อได้ข้อมูลทั้งหมดจากการสัมภาษณ์แล้วจึงนำมาประมวลผลด้วยวิธีการเชิงปริมาณและวิธีการเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเลือกอาชีพ นักการเมือง การสื่อสารในการเลือกพรรคการเมือง รวมถึงกระบวนการหล่อหลอม นักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคอย่างสมบูรณ์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหานำวิจัยในแต่ละข้อต่อไปนี้

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 1 การสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่เป็นอย่างไร

ผู้วิจัยนำผลข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยใช้การลดทอนข้อมูล (data reduction) ตามแบบบันทึกข้อมูลที่สร้างขึ้นเพื่อให้ได้คำตอบที่แสดงถึงแรงจูงใจในการเลือกเข้าสู่อาชีพนักการเมือง และถึงช่องทางการสื่อสารเพื่อเข้าสู่อาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่ โดยการวิเคราะห์แยกตามตัวแปรต่างๆ ได้แก่ พรรคระบบการเลือกตั้ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา/สาขาวิชา และภูมิหลังเกี่ยวกับประสบการณ์ทางการเมืองเพื่อเปรียบเทียบถึงความเหมือนและความต่างในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่ในมิติของตัวแปรกลุ่มต่างๆ

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 2 การสื่อสารในการเลือกพรรคการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่เป็นอย่างไร

ผู้วิจัยนำผลข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยใช้การลดทอนข้อมูล (data reduction) ตามแบบบันทึกข้อมูลที่สร้างขึ้น เพื่อให้ได้คำตอบเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกพรรค และช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรค ทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลข้อมูลดังกล่าวจำแนกตามพรรคและระบบการเลือกตั้ง เพื่อให้เห็นแนวโน้มในการพิจารณาเพื่อเลือกสรรบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละพรรคการเมือง

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 3 กระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นอย่างไร

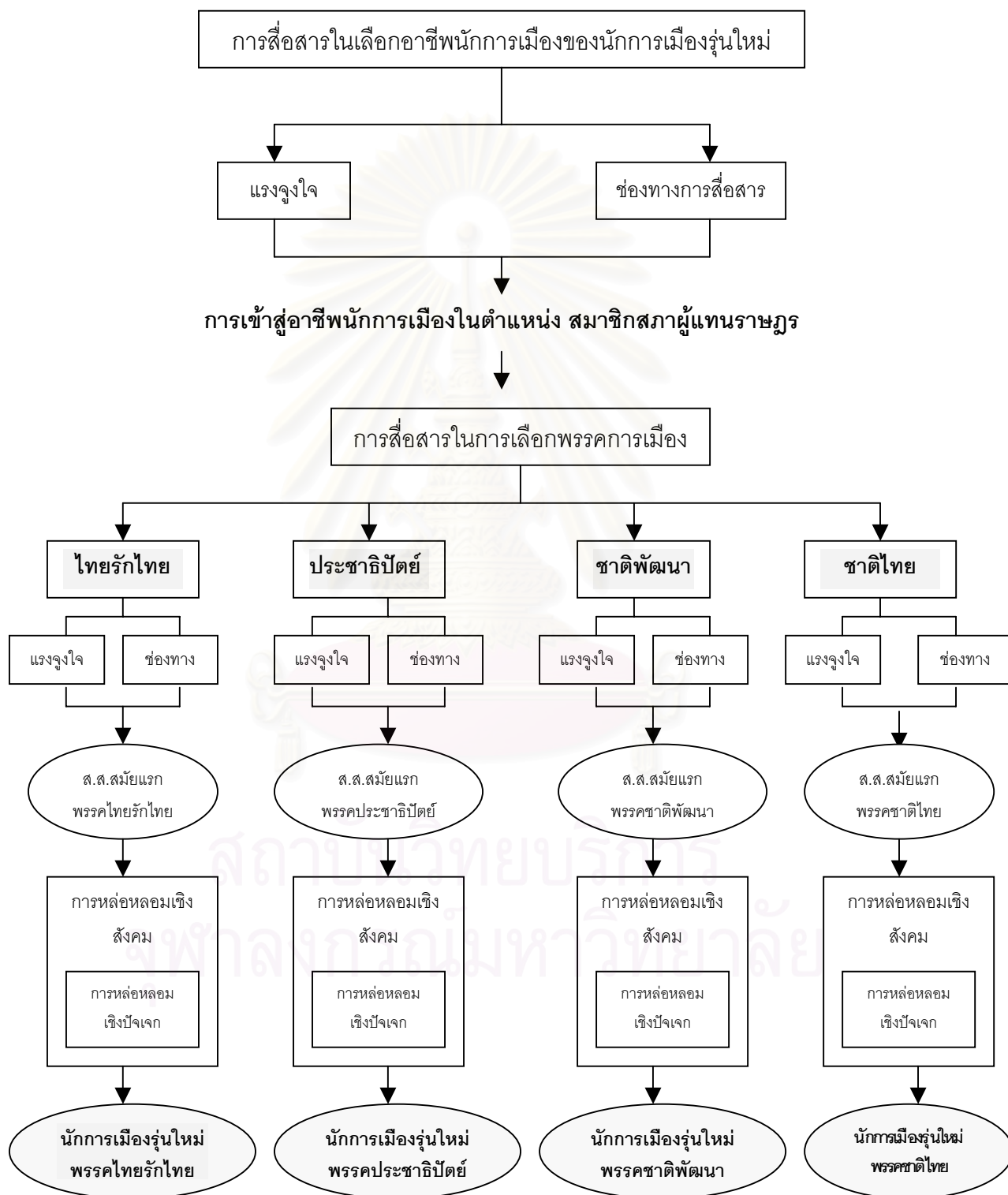
ผู้วิจัยนำผลข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยใช้การลดทอนข้อมูล (data reduction) ตามแบบบันทึกข้อมูลที่สร้างขึ้นเพื่อให้ได้คำตอบที่แสดงถึงกระบวนการ

หล่อหลอมสมาชิกพรรคการเมือง ทั้งในมิติของการขัดเกลาเชิงปัจเจกบุคคล (Individualization) และในมิติของการขัดเกลาเชิงสังคม (Socialization) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลข้อมูลโดยจำแนกตามพรรคเพื่อแสดงให้เห็นกระบวนการหล่อหลอมสมาชิกใหม่ของแต่ละพรรคการเมือง ซึ่งจะทำให้เห็นภาพรวมของบรรยากาศ และวัฒนธรรมองค์กรของพรรคการเมืองในแต่ละพรรคได้

ดังนั้นเมื่อได้ผลข้อมูลจากประเด็นการสื่อสารในการเลือกอาชีพ ซึ่งทำให้ทราบถึงแรงจูงใจในการเลือกประกอบอาชีพ และช่องทางการสื่อสารเพื่อเข้าสู่อาชีพนักการเมือง ขณะเดียวกันใน ส่วนของการศึกษาถึงการสื่อสารเพื่อเลือกพรรคการเมืองจะทำให้ทราบถึงปัจจัยในการพิจารณา เพื่อเลือกสังกัดพรรค และช่องทางการสื่อสารเพื่อเข้าสู่พรรคการเมืองต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่าง นักการเมืองรุ่นใหม่ นอกจากนี้ในส่วนของผลการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการหล่อหลอม นักการเมืองรุ่นใหม่ของทั้ง 4 พรรคการเมืองจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้และทำความเข้าใจในแนวคิด วิถีปฏิบัติงาน รวมถึงอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองแต่ละพรรค อันจะส่งผลต่อการดำเนินงานของนักการเมืองรุ่นใหม่ในฐานะสมาชิกพรรคและอยู่ภายใต้บริบทการเมืองไทย ในยุคปัจจุบัน และผลการวิจัยทั้งหมดจะเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อประกอบการตัดสินใจของบุคคลที่ สนใจจะเข้าสู่อาชีพนักการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสมัยต่อไป ซึ่งจากกรอบแนวคิด ระเบียบวิธีวิจัยที่กำหนด การดำเนินการเก็บข้อมูล จนถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะทำให้สามารถสังเคราะห์เห็นถึงกระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพ นักการเมือง ได้ดังแบบจำลองต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปภาพที่ 3.1 แบบจำลองกระบวนการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในส่วนของผลการวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง”นี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 นำเสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเรียงลำดับตามวัตถุประสงค์และปัญหานักวิจัย 3 ข้อ ต่อไปนี้

1. การสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่
2. การสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่
3. กระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการสำรวจกลุ่มประชากรวิจัยซึ่งเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกของการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 รวมถึงผลการเลือกตั้งเพื่อแทนตำแหน่งที่ว่างในครั้งสุดท้ายคือวันที่ 8 กันยายน 2545 ที่ผ่านมาพบว่า มีผู้ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก จำนวนทั้งสิ้น 212 คน เมื่อนำมากำหนดหาขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการประมาณค่าร้อยละโดยให้จำนวนประชากรทั้งหมดที่จะสุ่มกลุ่มตัวอย่างทำให้การประมาณค่าร้อยละมีความผิดพลาดไม่เกิน 0.1 (หรือ 10%) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ทั้งหมด 67 คน และผู้วิจัยสามารถสัมภาษณ์ได้จำนวน 66 คน (ศึกษารายละเอียดข้อมูลทั่วไป ภาคผนวก ค.) พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกที่สังกัดพรรคการเมือง 4 พรรค ดังนี้

1. พรรคไทยรักไทย	จำนวน	43 คน
2. พรรคประชาธิปัตย์	จำนวน	16 คน
3. พรรคชาติพัฒนา	จำนวน	4 คน
4. พรรคชาติไทย	จำนวน	3 คน
	รวม	<u>66 คน</u>

นอกจากนี้ยังสามารถจำแนกลักษณะทางประชากรอันได้แก่ ระบบการเลือกตั้ง พรรค เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชา และอาชีพก่อนเข้ามาสู่บทบาทนักการเมือง โดยแยกตาม พรรคการเมืองที่สังกัดและระบบการเลือกตั้ง ได้ดังนี้

1. ระบบการเลือกตั้งและพรรค

จากกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกจำนวน 66 คน แบ่งเป็นนักการเมืองจากระบบบัญชีรายชื่อจำนวน 9 คน และระบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 58 คน จำแนกตามสังกัดพรรคการเมืองทั้ง 4 พรรค ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตามระบบการเลือกตั้งและ พรรค

ระบบการเลือกตั้ง	ไทยรักไทย	ประชาธิปัตย์	ชาติพัฒนา	ชาติไทย	รวม
ระบบบัญชีรายชื่อ	6	2	1	-	9
ระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง	37	14	3	3	57
รวมส.ส.ของพรรค	43	16	4	3	66

ตามตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่จำนวน 66 คน เป็นนักการเมืองในสังกัดพรรคไทยรักไทยมีจำนวนมากที่สุด 43 คน มาจากระบบบัญชีรายชื่อ 6 คน ระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 37 คน และนักการเมืองที่สังกัดพรรคชาติไทยมีจำนวนน้อยที่สุดคือ เท่ากับ 3 คน และมีเฉพาะนักการเมืองที่มาจากระบบแบ่งเขตเลือกตั้งเท่านั้น

2. เพศ

กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกจำนวน 66 คน เป็นเพศชาย 56 คน เพศหญิง 11 คน โดยสามารถจำแนกเพศ พรรคและระบบการเลือกตั้งได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตามเพศ พรรค และระบบการเลือกตั้ง

เพศ	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบบแบ่งเขต	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
ชาย	6	30	36	2	11	13	1	3	4	-	2	2	9	46	55
หญิง	-	7	7	-	3	3	-	-	-	-	1	1	-	11	11
รวม	43			16			4			3			9	57	66

ตามตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ศึกษาเป็น ส.ส.ชาย จำนวนมากที่สุดคือ 55 คน และสังกัดพรรคไทยรักไทยมากที่สุด จำนวน 36 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นส.ส.หญิงมีจำนวน 11 คน โดยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากระบบแบ่งเขตเลือกตั้งทั้งหมด และสังกัดพรรคไทยรักไทยมีจำนวนมากที่สุด 7 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองหรือส.ส.หญิงที่ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ คือนักการเมืองหญิงของพรรคชาติพัฒนา

3. อายุ

ผลการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำนวน 66 คนพบว่า เป็นกลุ่มบุคคลที่มีอายุอยู่ในช่วงตั้งแต่ 29 ปีจนถึง 64 ปี ทั้งนี้สามารถจำแนกจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ตามช่วงอายุ พรรค และระบบการเลือกตั้ง ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตามอายุ พรรคและระบบการเลือกตั้ง

อายุ	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบบแบ่งเขต	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
ต่ำกว่า 31 ปี	1	2	3	-	3	3	-	-	-	-	-	-	1	5	6
31 - 40 ปี	1	12	13	1	7	8	-	1	1	-	-	-	2	20	22
41 - 50 ปี	3	22	25	1	2	3	1	2	3	-	2	2	5	28	33
51 - 60 ปี	-	1	1	-	2	2	-	-	-	-	1	1	-	4	4
สูงกว่า 60 ปี	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
รวม	43			16			4			3			9	57	66

ในตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ของการวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่ม ส.ส.ใหม่ที่มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี มีจำนวนมากที่สุด 33 คน รองลงมาคืออยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี มีจำนวน 22 คน ส่วนนักการเมืองรุ่นใหม่ของการวิจัยที่มีอายุมากที่สุดคือสูงกว่า 60 ปี มีเพียงคนเดียวโดยเป็น ส.ส.ในระบบบัญชีรายชื่อจากพรรคไทยรักไทย นอกจากนี้พรรคไทยรักไทยยังเป็น พรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวที่มีกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ครบทุกช่วงอายุ

4. ระดับการศึกษา

เนื่องจากข้อบังคับของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน พ.ศ.2540 ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งว่าต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าทำให้นักการเมืองรุ่นใหม่หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกนี้ สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำทุกคน นอกจากนี้ยังมีผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท และสูงสุดคือระดับปริญญาเอก จำนวนนักการเมืองรุ่นใหม่ที่สำเร็จการศึกษาระดับต่างๆ สามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ระดับการศึกษา	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวม ส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวม ส.ส.แบบแบ่งเขต	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
ปริญญาตรี	1	11	12	-	4	4	-	2	2	-	1	1	1	18	19
ปริญญาโท	4	25	29	1	10	11	-	1	1	-	2	2	5	38	43
ปริญญาเอก	1	1	2	1	-	1	1	-	1	-	-	-	3	1	4
รวม	43			16			4			3			9		66

ตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่กลุ่มนี้จบการศึกษาระดับปริญญาโทมีเป็นจำนวนมากที่สุดคือ 45 คน เป็น ส.ส.จากระบบบัญชีรายชื่อ 5 คน และ ส.ส.จากระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 40 คน ส่วนระดับการศึกษาที่มีผู้สำเร็จรองลงมาคือระดับปริญญาตรีมีจำนวน 17 คน ซึ่งเป็น ส.ส.จากระบบบัญชีรายชื่อเพียงคนเดียวเท่านั้น ที่เหลือจำนวน 16 คน เป็น ส.ส.จากระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง สำหรับกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่

ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกมีเพียง 4 คน โดยมาจากระบบบัญชีรายชื่อ 3 คน สังกัดพรรคไทยรักไทย 1 คน พรรคประชาธิปัตย์ 1 คน และพรรคชาติพัฒนา 1 คน ส่วนอีก 1 คนเป็นส.ส.จากระบบแบ่งเขตเลือกตั้งและสังกัดพรรคไทยรักไทย

5. สาขาวิชา

กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ทั้ง 66 คนมีพื้นฐานความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ หลากหลายกันไป โดยในที่นี้สามารถแบ่งได้เป็น 4 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สาขาวิชามนุษยศาสตร์ สาขาวิชาในสายสังคมศาสตร์ และสาขาวิชาชีพ ทั้งนี้สามารถแสดงให้เห็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีพื้นฐานวิชาความรู้จำแนกตามสายสาขาวิชา พรรค และระบบการเลือกตั้งได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตามสาขาวิชา พรรค และระบบการเลือกตั้ง

สาขาวิชา	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบบแบ่งเขต	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
4.1 สายวิทยาศาสตร์ ได้แก่															
- เกษตรศาสตร์	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2
- พยาบาลศาสตร์	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1
- วิทยาศาสตร์	-	2	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	3	3
- วิศวกรรมศาสตร์	1	3	4	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	4	5
รวมสายวิทยาศาสตร์	7			4			-			-			1	10	11
4.2 สายมนุษยศาสตร์ ได้แก่															
- ศิลปศาสตร์	1	1	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	2	3
รวมสายมนุษยศาสตร์	2			1			-			-			1	2	3

ตารางที่ 4.5 (ต่อ) แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตามสาขาวิชา พรรค และระบบการเลือกตั้ง

สาขาวิชา	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขต	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
4.3 สายสังคมศาสตร์ ได้แก่															
- การศึกษา/ครุศาสตร์/ ศึกษาศาสตร์	-	5	5	-	-	-	-	2	2	-	1	1	-	8	8
- นิติศาสตร์	1	4	5	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	5	6
- นิเทศศาสตร์	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
- บริหารธุรกิจ/บริหารการ จัดการ/พาณิชยศาสตร์ และการบัญชี	-	4	4	1	3	4	-	1	1	-	-	-	1	8	9
- รัฐศาสตร์/รัฐประศาสน- ศาสตร์/บริหารรัฐกิจ	2	11	13	-	4	4	1	-	1	-	2	2	3	17	20
- เศรษฐศาสตร์	-	1	1	1	1	2	-	-	-	-	-	-	1	2	3
- สถาปัตยกรรมศาสตร์	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
- สังคมศาสตร์/สังคม สงเคราะห์	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
รวมสายสังคมศาสตร์	33			11			4			3			6	45	51
4.4 สายวิชาชีพ ได้แก่															
- วิชาการทหาร (ร.ร.นายร้อยจปร.)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
รวมสายวิชาชีพ	1			-			-			-			1	-	1
รวม	43			16			4			3			9	57	66

ตามตารางที่ 4.5 ได้ข้อมูลว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ของการวิจัยครั้งนี้สำเร็จการศึกษาในสายสังคมศาสตร์มากที่สุด จำนวน 51 คน โดยสาขาวิชาที่มีผู้สำเร็จมากที่สุดคือ รัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์หรือบริหารรัฐกิจ ซึ่งมีผู้จบการศึกษาในสาขานี้ทั้งสิ้นจำนวน 20 คน รองลงมาคือ สาขาบริหารธุรกิจหรือบริหารการจัดการหรือพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ซึ่งมีผู้จบในสาขานี้จำนวน 9 คน สำหรับสายการศึกษาที่พบจำนวนกลุ่มตัวอย่างสำเร็จมาน้อย

ที่สุดได้แก่ สายวิชาชีพ และเป็นวิชาชีพทหาร ซึ่งพบในกลุ่มตัวอย่างมีเพียงคนเดียวคือ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นส.ส.ระบบบัญชีรายชื่อพรรคไทยรักไทย

นอกจากนี้หากพิจารณาภาพรวมของพรรค พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ ที่สังกัดพรรคชาติพัฒนาและพรรคชาติไทย สำเร็จการศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์เพียงด้านเดียวเท่านั้น โดยสาขาวิชาที่ส.ส.กลุ่มตัวอย่างของพรรคชาติพัฒนาสำเร็จมามากที่สุดได้แก่ สาขาการศึกษาหรือศึกษาศาสตร์ มีจำนวน 2 คน ส่วนส.ส.กลุ่มตัวอย่างของพรรคชาติไทย จบการศึกษาในสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์มากที่สุด มีจำนวน 2 คน

6. อาชีพก่อนเข้ามาสู่บทบาทนักการเมือง

กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกทั้ง 66 คน ต่างเคยประกอบอาชีพอื่นๆ ก่อนที่จะเข้ามาสู่บทบาทการเป็นนักการเมือง โดยในที่นี้ผู้วิจัยได้จำแนกอาชีพตามหน่วยงานที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดได้แก่ หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชน รวมถึงการประกอบอาชีพอิสระอื่นๆ ดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตามการประกอบอาชีพเดิม ก่อนเข้าสู่บทบาททางการเมือง พรรค และระบบการเลือกตั้ง

อาชีพเดิม	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบบแบ่งเขต	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
- หน่วยงานรัฐ															
ประกอบด้วย															
ก. ข้าราชการพลเรือน	2	3	5	1	4	5	1	-	1	-	-	-	4	7	11
ได้แก่ ข้าราชการ อาจารย์															
นักวิชาการ พยาบาล															
เป็นต้น															
ข. ครู	-	3	3	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-	5	5
ค. ทหาร	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
ง. ตำรวจ	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
รวมหน่วยงานรัฐ	10			5			2			1			5	13	18

ตารางที่ 4.5 (ต่อ) แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตามการประกอบอาชีพ ก่อนเข้าสู่บทบาททางการเมือง พรรค และระบบการเลือกตั้ง

อาชีพเดิม	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบบแบ่งเขต	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
- หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ อ.บ.ต., อ.บ.จ., ส.จ., ส.ท., ส.ก., ส.ข.	2	12	14	-	3	3	-	1	1	-	2	2	2	18	20
รวมหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น	14			3			1			2			2	18	20
- หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ พนักงานอ.ก.ส., พนักงานการท่าเรือ	-	1	1	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	3	3
รวมหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	1			2			-			-			-	3	3
- หน่วยงานเอกชน ได้แก่ แพทย์ และ พนักงานบริษัท เป็นต้น	-	4	4	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	5	5
รวมหน่วยงานเอกชน	4			1			-			-			-	5	5
- อาชีพอิสระอื่นๆ ได้แก่ ก. ทนายความ	-	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4
ข. ธุรกิจส่วนตัว	1	7	8	1	3	4	-	1	1	-	-	-	2	11	13
ค. เกษตรกร+ค้าขาย	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
ง. อื่นๆ	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2
รวมอาชีพอิสระอื่นๆ	14			5			1			-			2	18	20
รวมส.ส.ของพรรค	43			16			4			3			9	57	66

ในตารางที่ 4.5 แสดงถึงกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ของการวิจัยส่วนใหญ่สังกัดอยู่ในหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นหลักคือเป็นนักการเมืองท้องถิ่นมาก่อนมีจำนวนมากที่สุด 20 คน ซึ่งเท่ากับกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพอิสระอื่นๆ มาก่อน อาทิเช่น ทนายความ ธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรและค้าขาย เป็นต้น สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นส.ส.ระบบบัญชีรายชื่อ

ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพอยู่ในสังกัดหน่วยงานรัฐมาก่อนมีจำนวน 5 คน และกลุ่มตัวอย่างส.ส.ระบบแบ่งเขตเลือกตั้งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพอยู่ในสังกัดหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นและประกอบอาชีพอิสระมาก่อน มีจำนวนเท่ากันคือ 18 คน

จากผลข้อมูลทั่วไปทางประชากรได้แก่ พรรค ระบบการเลือกตั้ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชา และอาชีพก่อนเข้ามาสู่บทบาททางการเมือง ทำให้ทราบภูมิหลังความเป็นมาของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ก่อนที่จะเข้ามาสู่อาชีพทางการเมือง นอกจากนี้ผู้วิจัยจะได้นำเสนอภาพรวมของข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ข้างต้น ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตามพรรค ระบบการเลือกตั้ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชา และอาชีพก่อนเข้าสู่บทบาททางการเมือง

ข้อมูลพื้นฐาน	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบบแบ่งเขต	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
เพศ															
ชาย	6	30	36	2	11	13	1	3	4	-	2	2	9	46	55
หญิง	-	7	7	-	3	3	-	-	-	-	1	1	-	11	11
อายุ															
ต่ำกว่า 31 ปี	1	2	3	-	3	3	-	-	-	-	-	-	1	5	6
31 - 40 ปี	1	12	13	1	7	8	-	1	1	-	-	-	2	20	22
41 - 50 ปี	3	22	25	1	2	3	1	2	3	-	2	2	5	28	33
51 - 60 ปี	-	1	1	-	2	2	-	-	-	-	1	1	-	4	4
สูงกว่า 60 ปี	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
ระดับการศึกษา															
ปริญญาตรี	1	9	10	-	4	4	-	2	2	-	1	1	1	16	17
ปริญญาโท	4	27	31	1	10	11	-	1	1	-	2	2	5	40	45
ปริญญาเอก	1	1	2	1	-	1	1	-	1	-	-	-	3	1	4

ตารางที่ 4.6 (ต่อ) แสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตามพรรค ระบบการเลือกตั้ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชา และอาชีพก่อนเข้าสู่บทบาทการเมือง

ข้อมูลพื้นฐาน	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบบแบ่งเขต	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
สาขาวิชา															
สายวิทยาศาสตร์	1	6	7	-	4	4	-	-	-	-	-	-	1	10	11
สายมนุษยศาสตร์	1	1	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	2	3
สายสังคมศาสตร์	3	30	33	2	9	11	1	3	4	-	3	3	6	45	51
สายวิชาชีพ	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
อาชีพเดิม															
หน่วยงานรัฐ	3	7	10	1	4	5	1	1	2	-	1	1	5	13	18
หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น	2	12	14	-	3	3	-	1	1	-	2	2	2	18	20
หน่วยงาน รัฐวิสาหกิจ	-	1	1	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	3	3
หน่วยงานเอกชน	-	4	4	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	5	5
อาชีพอิสระอื่นๆ	1	13	14	1	4	5	-	1	1	-	-	-	2	18	20
รวม	6	37	43	2	14	16	1	3	4	-	3	3	9	57	66

จากภาพรวมข้อมูลพื้นฐานดังในตาราง 4.6 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ของการวิจัยนี้ แบ่งเป็นนักการเมืองในระบบบัญชีรายชื่อ 9 คน และระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 57 คน โดยเป็นนักการเมืองที่สังกัดพรรคไทยรักไทย มีจำนวนมากที่สุด 43 คน นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็นนักการเมืองเพศชายมากกว่านักการเมืองหญิง สำหรับช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวพบว่า มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปีมากที่สุด และช่วงอายุที่พบรองมาคือ 31-40 ปี ส่วนระดับการศึกษานั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่กลุ่มนี้เป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด โดยสาขาวิชาที่มีผู้จบมามากที่สุดได้แก่ สาขาวิชาในสายสังคมศาสตร์ ซึ่งมีผู้จบมาจำนวนทั้งสิ้น 51 คน สำหรับอาชีพเดิมก่อนเข้ามาสู่บทบาทนักการเมือง

ในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ถือได้ว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มาจากหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นคือ เป็นนักการเมืองท้องถิ่นมาก่อน มีจำนวนมากที่สุด 20 คน นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระอื่นๆ มาก่อน ซึ่งมีจำนวน 20 คนเท่ากัน

หลังจากได้ทราบข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในการวิจัยแล้ว ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการศึกษาระบบการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง โดยเรียงลำดับการนำเสนอตามวัตถุประสงค์และปัญหาคำวิจัย

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรียงลำดับตามปัญหาคำวิจัย

การศึกษาระบบการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก จำนวน 66 คน ปรากฏผลการวิจัยซึ่งสามารถนำเสนอได้ตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

- การสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่
- การสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่
- กระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

□ การสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่

ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าสู่อาชีพนักการเมือง รวมถึงช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพ ผู้วิจัยได้ใช้คำถามต่างๆ ดังนี้

- ขอให้ช่วยเล่าประวัติคร่าวๆเกี่ยวกับภูมิหลังความเป็นมาก่อนเข้ามาสู่อาชีพนักการเมือง
- ความคิด ความสนใจในอาชีพนักการเมือง
- ปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจเข้าสู่อาชีพนักการเมือง
- แนวคิดเกี่ยวกับนักการเมืองรุ่นใหม่

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 66 คน ผู้วิจัยได้นำมาลดทอนข้อมูล (data reduction) และประมวลผลตามแบบบันทึกข้อมูล (face sheet) ที่สร้างขึ้น (ดูภาคผนวก ข.) จากนั้นจึงได้วิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองได้แก่ แรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพ รวมถึงช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพด้วย ผลการวิจัยสามารถนำเสนอโดยเรียงตามปัจจัยแรงจูงใจและช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพ ได้ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ทั้ง 66 คน พบว่าแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ดังต่อไปนี้คือ พื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว ความสนใจในงานหรือกิจกรรมด้านการเมือง การได้รับชักชวนจากบุคคลในวงการเมือง และภาวะกดดันที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเดิม จากปัจจัยต่างๆ ข้างต้นที่เป็นผลทำให้กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่มีทัศนคติเข้ามาสู่อาชีพนักการเมือง สามารถแจกแจงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัย พรรค และระบบการเลือกตั้ง ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตามปัจจัยแรงจูงใจ พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ปัจจัยแรงจูงใจ	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
พื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว	3	15	18	-	6	6	1	1	2	-	2	2	4	24	28
ความสนใจในงานหรือกิจกรรมด้านการเมือง	2	17	19	-	4	4	-	1	1	-	1	1	2	23	25
การได้รับชักชวนจากบุคคลในวงการเมือง	1	2	3	2	3	5	-	1	1	-	-	-	3	6	9
ภาวะกดดันที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเดิม	-	3	3	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	4	4
รวม	6	37	43	2	14	16	1	3	4	-	3	3	9	57	66

ตามตาราง 4.7 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกนี้ต่างมีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพ เป็นผลมาจากการที่ครอบครัวมีพื้นฐานทางการเมืองเป็นจำนวนมากที่สุด 28 คน แบ่งเป็นส.ส.ที่มาจากระบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 4 คน และส.ส.จากระบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 24 คน ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจรองลงมาได้แก่ ความสนใจในงานหรือกิจกรรมด้านการเมือง พบในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน ปัจจัยที่พบว่าเป็นแรงจูงใจน้อยที่สุดของกลุ่มตัวอย่างนี้ได้แก่ ภาวะกดดันที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเดิม ซึ่งพบในกลุ่มตัวอย่าง 4 คน และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักการเมืองสังกัดพรรคไทยรักไทยเป็นส่วนใหญ่

นอกจากนี้หากมองในภาพรวมของนักการเมืองตามระบบการเลือกตั้งพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มาจากระบบบัญชีรายชื่อมีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองจากพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว มีเป็นจำนวนมากที่สุด 4 คน รองลงมาได้แก่แรงจูงใจจากการได้รับชักชวนจากบุคคลในวงการเมือง จำนวน 3 คน สำหรับนักการเมืองที่มาจากระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพโดยมีพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัวเป็นปัจจัยหลัก 24 คน และรองลงมาได้แก่ ความสนใจงานหรือกิจกรรมด้านการเมือง จำนวน 23 คน สำหรับนักการเมืองจากพรรคไทยรักไทย มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากการมีความสนใจในงานหรือกิจกรรมการเมืองเป็นหลัก ในขณะที่นักการเมืองจากพรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติพัฒนา และพรรคชาติไทย มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองจากการมีพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว

นอกจากการพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่เป็นแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองจากกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในแต่ละพรรค แต่ละระบบการเลือกตั้งแล้ว ลำดับต่อไปผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงปัจจัยแต่ละประเภทได้แก่ พื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว ความสนใจในงานหรือกิจกรรมด้านการเมือง การได้รับชักชวนจากบุคคลในวงการเมือง และภาวะกดดันที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเดิม โดยจำแนกตามตัวแปรลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพก่อนเข้าสู่การเมือง ผลการวิเคราะห์สามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

1.1 พื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว

จากผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ทั้งหมด พบว่า แรงจูงใจหลักในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองนั้น ได้แก่ พื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว กล่าวคือ มีบุคคลในครอบครัวเป็นนักการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ จึงทำให้มีโอกาสได้สัมผัสและซึมซับบรรยากาศต่างๆ ทางการเมือง อาทิเช่น บรรยากาศการหาเสียง การเลือกตั้ง หรือการมีปฏิสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ เป็นต้น จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งซึ่งช่วยกล่อมเกล่าให้เกิดความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่จำนวน 28 คน ที่มีแรงจูงใจ

ในการเข้าสู่อาชีพจากการมีพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัวนี้ สามารถจำแนกตามลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพเดิม ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากการมีพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
เพศ															
ชาย	3	10	13	-	5	5	1	1	2	-	1	1	4	17	21
หญิง	-	5	5	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	7	7
อายุ															
31 - 40 ปี	1	9	10	-	6	6	-	1	1	-	-	-	1	16	17
41 - 50 ปี	2	6	8	-	-	-	1	-	1	-	2	2	3	8	11
51 - 60 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สูงกว่า 60 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ระดับการศึกษา															
ปริญญาตรี	-	3	3	-	1	1	-	1	1	-	1	1	-	6	6
ปริญญาโท	3	11	14	-	5	5	-	-	-	-	1	1	3	17	20
ปริญญาเอก	-	1	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	1	2
อาชีพเดิม															
หน่วยงานรัฐ	2	2	4	-	2	2	1	-	1	-	1	1	3	5	8
หน่วยงานราชการท้องถิ่น	1	7	8	-	1	1	1	1	1	-	1	1	1	10	11
หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หน่วยงานเอกชน	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
อาชีพอิสระอื่นๆ	-	4	4	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	7	7
รวม	3	15	18	-	6	6	1	1	2	-	2	2	4	24	28

ในตาราง 4.8 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีแรงจูงใจจากการที่ครอบครัวมีพื้นฐานทางการเมืองนั้น ส่วนใหญ่เป็นนักการเมืองชาย ซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 31- 40 ปี โดยทั่วไปเป็นกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท และเป็นนักการเมืองท้องถิ่นมาก่อน

1.2 ความสนใจในงานหรือกิจกรรมด้านการเมือง

การมีความสนใจในงานหรือกิจกรรมทางการเมืองถือเป็นแรงจูงใจที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งส่งผลผลักดันให้กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่เข้าสู่อาชีพนักการเมือง ความสนใจดังกล่าวสะท้อนให้เห็นบุคลิกภาพหลายๆ ด้านของกลุ่มตัวอย่าง เช่น ความเป็นผู้นำ ชอบการติดต่อประสานงานหรือร่วมทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ รวมถึงอาจเป็นผู้ที่ชอบการวางแผนกำหนดแบบแผนต่างๆ เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ทั้ง 66 คน พบว่ามีกลุ่มตัวอย่าง 25 คน ที่มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากความสนใจในงานการเมืองหรือกิจกรรมทางการเมือง โดยส่วนหนึ่งมีความสนใจในระบอบประชาธิปไตย และชอบที่จะแสวงหาอำนาจเพื่อใช้อำนาจที่ได้มาแก้ปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์เช่น “โดยส่วนตัวจะมีความเป็นผู้นำมาตั้งแต่เด็กและจะเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆ มาโดยตลอด ซึ่งการเป็นผู้นำนี้จะสะท้อนให้ถึงความเป็นผู้มีอำนาจ และตนเองคิดว่าอยากมีอำนาจเพื่อนำไปแก้ไขสิ่งไม่ดีต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม” (กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ พรรคไทยรักไทย, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2546) หรือ “พอเราได้มีโอกาสเข้าไปสัมผัสปัญหาสังคมมากมาย เห็นความไม่ยุติธรรม ความเหลื่อมล้ำในสังคมเลยเริ่มคิดถึงว่าอยากได้อำนาจบางอย่างที่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นได้ ซึ่งก็คือ อำนาจทางการเมือง เพราะฉะนั้นเลยพยายามเข้ามาทำงานการเมืองโดยตรง” (กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ พรรคชาติไทย, สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2546)

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างบางคนมีความสนใจในบทบาทของการทำงานเพื่อสาธารณชน จึงเป็นผลให้เกิดความสนใจในงานหรือกิจกรรมด้านการเมืองและผลักดันให้เข้ามาสู่การมีบทบาทเป็นนักการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เช่น “ชอบทำงานเกี่ยวกับมวลชนอยู่แล้ว ตั้งแต่ตอนเรียนมัธยมก็ทำกิจกรรมนักเรียนและอยู่มหาวิทยาลัยก็เป็นหัวหน้านิสิต คือ ทำกิจกรรมมวลชนมาโดยตลอด” (กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ พรรคประชาธิปัตย์, สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2545) หรือ “สนใจงานการเมืองตั้งแต่เด็ก ชอบงานด้านสาธารณะ เคยเห็นภาพบทบาทนักการเมืองที่เยี่ยมเยียนพี่น้องประชาชนตามชุมชนต่างๆ มีโอกาสได้เข้าไปแก้ปัญหาเลยยิ่งสนใจและอยากเข้าไปทำตรงนั้นบ้าง (กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ พรรคไทยรักไทย, สัมภาษณ์, 25 ธันวาคม 2545) เป็นต้น

และจากผลของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองซึ่งได้มีการปฏิรูปและแก้ไขรัฐธรรมนูญใหม่ นับเป็นการกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความสนใจในการมีส่วนร่วมในงานการเมืองมากยิ่งขึ้นด้วย โดยให้เหตุผลว่า “การเมืองระบบเก่ายังคงเป็นระบบที่มีปัญหาและเปิดโอกาสให้นักการเมือง

รุ่นก่อนๆ ทุจริตคอรัปชั่นกันมาก ตอนนี้การเมืองมันเปลี่ยนถ้ายังไม่มีการปฏิรูปกฎหมายฉบับใหม่ก็ยังคง
แก้ปัญหามืองไม่ได้ ทั้งการทุจริตการเลือกตั้ง การซื้อเสียง เพราะฉะนั้นการเปลี่ยนแปลง
ทางการเมืองจนทำให้เกิดรัฐธรรมนูญ ปีพ.ศ. 2540 นี้ ทำให้เราซึ่งเป็นคนที่ใฝ่ปรารถนาทางการเมือง
มีโอกาสเข้ามาทำงานตรงนี้ได้” (กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ พรรคไทยรักไทย, สัมภาษณ์, 25
มกราคม 2546) เป็นต้น

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีแรงจูงใจจากความสนใจในงานหรือ
กิจกรรมการเมืองนั้น สามารถแสดงถึงลักษณะทางประชากรได้ดังนี้

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีแรงจูงใจจากความสนใจในงานหรือ
กิจกรรมด้านการเมือง โดยจำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ลักษณะทาง ประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตฯ	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
เพศ															
ชาย	2	17	19	-	4	4	-	1	1	-	1	1	2	23	25
หญิง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อายุ															
31 - 40 ปี	1	4	5	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	5	6
41 - 50 ปี	1	12	13	-	3	3	-	1	1	-	-	-	1	16	17
51 - 60 ปี	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2	2
สูงกว่า 60 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ระดับการศึกษา															
ปริญญาตรี	-	7	7	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	9	9
ปริญญาโท	1	10	11	-	3	3	-	-	-	-	1	1	1	14	15
ปริญญาเอก	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
อาชีพเดิม															
หน่วยงานรัฐ	1	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	5
หน่วยงานราชการท้องถิ่น	1	3	4	-	1	1	-	-	-	-	1	1	1	5	6
หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1
หน่วยงานเอกชน	-	2	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	3	3
อาชีพอิสระอื่นๆ	-	8	-	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	10	10
ผลรวม แรงจูงใจจาก ความสนใจงานการเมือง	2	17	19	-	4	4	-	1	1	-	1	1	2	23	25

ตามตาราง 4.9 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพเป็นผลมาจากความสนใจในงานหรือกิจกรรมทางการเมืองนั้น เป็นนักการเมืองเพศชายทั้งหมดและมีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี เป็นหลัก นอกจากนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท และประกอบอาชีพอิสระอื่นๆ ก่อนที่จะเข้ามาสู่อชีพนักการเมือง

1.3 การได้รับชักชวนจากบุคคลในวงการเมือง

การได้รับชักชวนจากบุคคลในวงการเมือง เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพรรคผู้บริหารพรรค หรือแม้แต่บุคคลที่เป็นตัวแทนพรรคในการสรรหาผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง นับเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นแรงจูงใจให้กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ตัดสินใจเลือกเข้าสู่อาชีพนักการเมือง แม้ว่าก่อนหน้านี้จะมีเคยให้ความสนใจงานด้านการเมืองมาก่อน แต่เมื่อได้รับการทาบทามให้เข้ามามีบทบาททางการเมือง เช่น อาจทำงานเป็นผู้ช่วยนักการเมือง เป็นผู้ประสานงานระหว่างนักการเมืองกับชาวบ้าน รวมถึงการได้รับทาบทามให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองกลุ่มนี้จะเริ่มให้ความสนใจและตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมการเมืองในที่สุด จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีแรงจูงใจจากการชักชวนของกลุ่มบุคคลในวงการเมืองจนทำให้ตัดสินใจเข้ามาสู่อชีพนักการเมืองนั้น สามารถจำแนกลักษณะทั่วไปทางประชากร พรรค และระบบการเลือก ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.11 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพโดยการได้รับชักชวนจากบุคคลในวงการเมือง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
เพศ															
ชาย	1	2	3	2	2	4	-	1	1	-	-	-	3	5	8
หญิง	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1
อายุ															
31 - 40 ปี	-	-	-	1	2	3	-	-	-	-	-	-	1	2	3
41 - 50 ปี	-	2	2	1	-	1	-	1	1	-	-	-	1	3	4
51 - 60 ปี	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1
สูงกว่า 60 ปี	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1

ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพ โดยการได้รับชักชวนจากบุคคลในวงการเมือง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตฯ	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
ระดับการศึกษา															
ปริญญาตรี	1	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	2
ปริญญาโท	-	2	2	1	2	3	-	1	1	-	-	-	1	5	6
ปริญญาเอก	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1
อาชีพเดิม															
หน่วยงานรัฐ	1	-	1	1	1	2	-	1	1	-	-	-	2	2	4
หน่วยงานราชการท้องถิ่น	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หน่วยงานเอกชน	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1
อาชีพอิสระอื่นๆ	-	-	-	1	1	2	-	-	-	-	-	-	1	1	2
ผลรวม แรงจูงใจจากการได้รับชักชวนจากบุคคลในวงการเมือง	1	2	3	2	3	5	-	1	1	-	-	-	3	6	9

ในตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากการได้รับชักชวนจากบุคคลในวงการเมืองนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และสังกัดพรรคประชาธิปัตย์เป็นหลัก โดยทั่วไปเป็นนักการเมืองที่มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทเป็นส่วนใหญ่ และเป็นนักการเมืองที่สังกัดอยู่ในหน่วยงานของรัฐก่อนที่จะเข้ามาสูบทบาทนักการเมือง

1.4 ภาวะกดดันที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเดิม

ภาวะกดดันที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเดิม หมายถึง แรงกดดันอันเกิดจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ซึ่งเป็นผลมาจากการบริหารประเทศของรัฐบาลในขณะนั้นไม่มีประสิทธิภาพทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา อาทิเช่น ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นต้น ซึ่งปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นล้วนส่งผลกระทบต่อระบบการทำงาน รวมถึงวิถีการดำเนินชีวิตของคนทั่วไปในสังคมทำให้ประชาชนเกิดความเครียดและวิตกกังวลในอาชีพ

เดิม จึงเริ่มให้ความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง โดยคาดหวังและตั้งใจที่จะเข้าสู่อาชีพนักการเมืองเพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ได้รับภาวะกดดันดังกล่าว จนทำให้ตัดสินใจเข้าสู่อาชีพนักการเมืองสามารถแจกแจงลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพโดยได้รับภาวะกดดันจนส่งผลกระทบต่ออาชีพเดิม จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
เพศ															
ชาย	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
หญิง	-	2	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	3	3
อายุ															
31 - 40 ปี	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2
41 - 50 ปี	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
51 - 60 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สูงกว่า 60 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ระดับการศึกษา															
ปริญญาตรี	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2
ปริญญาโท	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อาชีพเดิม															
หน่วยงานรัฐ	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2
หน่วยงานราชการท้องถิ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หน่วยงานเอกชน	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
อาชีพอิสระอื่นๆ	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
ผลรวม แรงจูงใจจากภาวะกดดันที่มีผลกระทบต่ออาชีพเดิม	-	3	3	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	4	4

ตามตาราง 4.12 ซึ่งแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับแรงกดดันจนส่งผลกระทบต่อ การประกอบอาชีพเดิมจนทำให้ตัดสินใจเข้ามาสู่อาชีพนักการเมืองนั้น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 31-50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทจำนวนเท่ากัน และมาจาก หน่วยงานในสังกัดของรัฐมากที่สุด

จากการศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองโดยการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำนวน 66 คน สามารถสรุปผลโดยจำแนกตามลักษณะทาง ประชากรแต่ละกลุ่มได้ดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างเพศชายมีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองจากการมีความสนใจ ในงานหรือกิจกรรมด้านการเมืองเป็นหลัก มีจำนวน 25 คน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมี แรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากการที่ครอบครัวมีพื้นฐานทางการเมือง มีจำนวน 7 คน

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 29-40 ปี มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากการมีพื้นฐานทาง การเมืองของครอบครัว มีจำนวน 17 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี มีแรงจูงใจ จากความสนใจในงานหรือกิจกรรมด้านการเมือง จำนวน 17 คน และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไปมีแรงจูงใจจากการได้รับชักชวนจากบุคคลในวงการเมืองรวมถึงการมีความสนใจในงาน หรือกิจกรรมการเมืองด้วย

กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่ มีแรงจูงใจ ในการเข้าสู่อาชีพจากความสนใจงานด้านการเมืองเป็นหลัก มีจำนวน 9 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกมีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพเหมือนกันคือจาก การมีพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว ซึ่งมีจำนวน 20 คน และ 2 คน ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพอยู่ในหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่นต่างมีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากการมีพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัวเป็นหลัก โดยมีจำนวน 8 คน และ 11 คน ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพอิสระอื่นๆ มาก่อนมี แรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากการมีความสนใจในงานหรือกิจกรรมการเมือง มีจำนวน 10 คน

นอกจากการศึกษาถึงแรงจูงใจในการประกอบอาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่ เพื่อให้ทราบถึงเหตุผลในการเลือกประกอบอาชีพแล้ว การศึกษาถึงช่องทางการสื่อสารเพื่อเข้าสู่ อาชีพนักการเมืองจะทำให้เข้าใจการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผลการวิจัยในประเด็นช่องทางการสื่อสารสามารถแสดงได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 4.13 (ต่อ) แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพ จำแนกตามช่องทางสื่อสาร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ช่องทางสื่อสาร ในการเข้าสู่อาชีพ	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
ข. ช่องทางแบบเป็น ทางการ ได้แก่	2	18	20	-	4	4	-	1	1	-	2	2	2	27	29
- การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการเมือง ระดับท้องถิ่น	2	10	12	-	3	3	-	1	1	-	2	2	2	16	18
- การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการเมือง กับพรรคการเมือง	-	8	8	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	9	9
รวม	6	37	43	2	14	16	1	3	4	-	3	3	9	57	66

ตามตารางที่ 4.13 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อาศัยช่องทางสื่อสารแบบไม่เป็นทางการในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองมากที่สุด มีจำนวน 37 คน แต่สำหรับวิธีการที่กลุ่มตัวอย่างใช้เพื่อทำให้เป็นช่องทางในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองมากที่สุด คือ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น เป็นสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาเทศบาล เป็นต้น โดยมีจำนวน 20 คน กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่จากระบบบัญชีรายชื่ออาศัยช่องทางสื่อสารเพื่อเข้าสู่อาชีพจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับนักการเมืองเป็นหลักมีจำนวน 4 คน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในระบบแบ่งเขตเลือกตั้งอาศัยช่องทางสื่อสารโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่น มีจำนวน 18 คน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดพรรคไทยรักไทยและพรรคชาติไทยส่วนใหญ่ใช้ช่องทางสื่อสารแบบที่เป็นทางการในการเข้าสู่อาชีพ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่น ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดพรรคประชาธิปัตย์และพรรคชาติพัฒนาอาศัยช่องทางแบบไม่เป็นทางการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับนักการเมือง

นอกจากการวิเคราะห์จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตามช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพ ในมิติของพรรค และระบบการเลือกตั้งแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ลักษณะทางประชากรของแต่ละบุคคลในทุกๆ ช่องทางด้วย ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับนักการเมือง

นับเป็นช่องทางการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ โดยการเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพจากการทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยดำเนินกิจกรรมการงานด้านการเมืองให้กับนักการเมือง เช่น การทำหน้าที่ที่ปรึกษาส่วนตัวรัฐมนตรี หน้าที่เลขานุการส่วนตัวรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีช่วย ผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวมถึงการทำหน้าที่แกนนำราษฎร (หัวคะแนน) ให้กับนักการเมืองในพื้นที่ด้วย จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ 15 คน ที่อาศัยช่องทางดังกล่าวในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง สามารถแจกแจงลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้งได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพโดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับนักการเมือง จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
<u>เพศ</u>															
ชาย	3	5	8	-	5	5	1	1	2	-	-	-	4	11	15
หญิง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<u>อายุ</u>															
29 - 40 ปี	1	2	3	-	2	2	-	-	-	-	-	-	1	4	5
41 - 50 ปี	2	3	5	-	1	1	1	1	2	-	-	-	3	5	8
51 - 60 ปี	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	2	2
<u>ระดับการศึกษา</u>															
ปริญญาตรี	-	3	3	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	4	4
ปริญญาโท	2	2	4	-	4	4	-	1	1	-	-	-	2	7	9
ปริญญาเอก	1	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2	-	2

ตารางที่ 4.14 (ต่อ) แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพโดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับนักการเมือง จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
<u>อาชีพเดิม</u>															
หน่วยงานรัฐ	3	1	4	-	1	1	1	1	2	-	-	-	4	3	7
หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	2	2
หน่วยงานเอกชน	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2
อาชีพอิสระอื่นๆ	-	3	3	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	4	4
<u>ภาระหน้าที่ในกิจกรรมที่เข้าไปมีส่วนร่วม</u>															
ที่ปรึกษา	1	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	2
เลขานุการส่วนตัว	2	-	2	-	-	-	1	-	1	-	-	-	3	-	3
ผู้ช่วยดำเนินงาน	1	3	4	-	4	4	-	-	-	-	-	-	1	7	8
แกนนำในพื้นที่	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2	2
รวม	3	5	8	-	5	5	1	1	2	-	-	-	4	11	15

ตามตารางที่ 4.14 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางทางการสื่อสารเพื่อเข้าสู่อาชีพนักการเมืองโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับนักการเมืองก่อนหน้าที่จะมีบทบาทเป็นนักการเมืองนั้น เป็นเพศชายทั้งหมด นอกจากนี้ยังเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 41- 50 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาโทเป็นส่วนใหญ่ และมีพื้นฐานอาชีพเดิมมาจากหน่วยงานของรัฐ สำหรับภาระหน้าที่ในกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าไปมีส่วนร่วมมากที่สุดได้แก่ การทำหน้าที่ผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในที่ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองในระบบบัญชีรายชื่อที่เข้าสู่อาชีพนักการเมืองโดยช่องทางนี้นั้น ส่วนใหญ่มักมีตำแหน่งเป็นเลขานุการส่วนตัวรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีช่วย มาก่อนในขณะที่กลุ่มตัวอย่างจากระบบแบ่งเขตเลือกตั้งมักมีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาก่อน

2.2 การสื่อสารกับแกนนำพรรค

คือ การได้รับการติดต่อทาบตามจากนักการเมืองในพรรค อาทิเช่น คณะกรรมการสรรหาบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนพรรคลงสมัครรับเลือกตั้ง กรรมการที่ปรึกษาพรรค รวมถึงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรค เพื่อให้เข้ามาเป็นตัวแทนพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งฯ ทั้งนี้จะยังไม่ได้รับการพิจารณาว่าเป็นตัวแทนทันที เพียงแต่เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลได้เข้ามา มีประสบการณ์หรือทดลองเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองในเบื้องต้นเท่านั้น สำหรับคุณสมบัติพื้นฐานทั่วไปที่พรรคส่วนใหญ่ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาได้แก่ การมีคุณสมบัติที่ถูกต้องครบถ้วนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ความเป็นที่รู้จักหรือมีชื่อเสียงในพื้นที่ และมีสถานภาพทางเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดี คือ ไม่เป็นภาระของพรรคในเรื่องค่าใช้จ่ายต่างๆ จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ 12 คนที่อาศัยช่องทางดังกล่าวเพื่อเข้าสู่อาชีพนักการเมือง สามารถแสดงลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้งได้ดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพโดยการสื่อสารกับแกนนำพรรค จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมต.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมต.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
เพศ															
ชาย	1	7	8	2	1	3	-	1	1	-	-	-	3	9	12
หญิง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อายุ															
29 - 40 ปี	-	2	2	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	4	4
41 - 50 ปี	-	5	5	1	-	1	-	1	1	-	-	-	-	7	7
51 - 60 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สูงกว่า 60 ปี	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
ระดับการศึกษา															
ปริญญาตรี	1	1	2	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	2	3
ปริญญาโท	-	5	5	1	1	2	-	-	-	-	-	-	1	6	7
ปริญญาเอก	-	1	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2

ตารางที่ 4.15 (ต่อ) แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพ โดยการสื่อสารกับแกนนำพรรค จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
อาชีพเดิม															
หน่วยงานรัฐ	1	3	4	1	1	2	-	-	-	-	-	-	2	4	6
หน่วยงานเอกชน	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
อาชีพอิสระอื่นๆ	-	3	3	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	5	5
พื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว															
ครอบครัวมีพื้นฐานการเมือง	-	4	4	1	1	2	-	-	-	-	-	-	1	5	6
ครอบครัวไม่มีพื้นฐานการเมือง	1	3	4	1	-	1	-	1	1	-	-	-	2	4	6
รวม	1	7	8	2	1	3	-	1	1	-	-	-	3	9	12

ตามตารางที่ 4.15 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีช่องทางการสื่อสารจากได้รับการทาบทามจากพรรค เป็นนักการเมืองเพศชายทั้งหมด ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด และเคยประกอบอาชีพเดิมในหน่วยงานของรัฐ เป็นส่วนใหญ่ด้วย สำหรับพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว แสดงให้เห็นได้ว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีครอบครัวเป็นนักการเมืองและไม่ได้เป็นนักการเมืองจำนวนเท่ากันคือ 6 คน

2.3 การสื่อสารในครอบครัว

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า การที่บุคคลในครอบครัวเป็นนักการเมืองมาก่อน ย่อมส่งผลให้บุคคลใกล้ชิดอื่นๆ ต่อมา มีแนวโน้มที่จะเป็นนักการเมืองตามด้วย เนื่องจากได้รับการชี้แนะบทบาทหน้าที่ของนักการเมืองจากผู้ที่ยังดำรงตำแหน่งมาก่อน เป็นผลทำให้มีการผลักดันหรือโน้มน้าวใจผู้ที่เป็นทายาทหรือผู้สืบทอดทางการเมืองเข้าสู่อาชีพนักการเมืองในเวลาต่อมา สำหรับตำแหน่งทายาททางการเมืองนี้ พบว่านอกจากจะเป็นบุตรธิดาแล้วยังมีผู้สืบทอดที่เป็น

หลานหรือภรรยาข้าราชการเมืองอีกด้วย กลุ่มตัวอย่างข้าราชการเมืองรุ่นใหม่จำนวน 9 คน ที่มีช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองโดยการสื่อสารกับบุคคลในครอบครัวที่เป็นนักการเมือง มีลักษณะทางประชากร สามารถจำแนกตามพรรคและระบบการเลือกตั้ง ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างข้าราชการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพโดยการสื่อสารในครอบครัว จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
เพศ															
ชาย	-	1	1	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	4	4
หญิง	-	5	5	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	7	7
อายุ															
29 - 40 ปี	-	4	4	-	4	4	-	-	-	-	-	-	-	8	8
41 - 50 ปี	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
51 - 60 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	1
สูงกว่า 60 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ระดับการศึกษา															
ปริญญาตรี	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	3	3
ปริญญาโท	-	5	5	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	8	8
ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อาชีพเดิม															
หน่วยงานรัฐ	-	1	1	-	1	1	-	-	-	1	1	-	3	3	3
หน่วยบริหารราชการท้องถิ่น	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
หน่วยงานเอกชน	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
อาชีพอิสระอื่นๆ	-	1	1	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	4	4
บุคคลในครอบครัวที่เป็นนักการเมือง															
บิดา	-	3	3	-	4	4	-	-	-	-	-	-	-	7	7
ลุง	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
สามี	-	2	2	-	-	-	-	-	-	1	1	-	3	3	3
รวม	-	6	6	-	4	4	-	-	-	-	1	1	-	11	11

ตามตารางที่ 4.16 แสดงให้เห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในครอบครัวเพื่อให้เข้าสู่อาชีพนักการเมืองนี้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง และมีอายุอยู่ในช่วง 29-40 ปี โดยทั่วไปเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และประกอบอาชีพอิสระอื่นๆ มาก่อน นอกจากนี้บุคคลในครอบครัวที่เป็นนักการเมืองมาก่อนและส่งผลให้มีปฏิสัมพันธ์กันบ่อยนั้น ได้แก่ บิดา และสามี ตามลำดับ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่เป็นทายาททางการเมืองต่อบิดาเป็นกลุ่มตัวอย่างจากพรรคประชาธิปัตย์มากที่สุดคือ มีจำนวน 4 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งสืบทอดทางการเมืองจากสามี ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากพรรคไทยรักไทย มีจำนวน 2 คน

2.4 การสื่อสารโดยผ่านผู้นำทางความคิด

เป็นช่องทางการสื่อสารที่มีกลุ่มตัวอย่างเพียงคนเดียวใช้ในการเข้าสู่อาชีพผู้นำทางความคิดของกลุ่มตัวอย่างนี้ ได้แก่ นักธุรกิจ (พ่อค้าไม้) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับกลุ่มแกนนำในพรรคการเมืองค่อนข้างมาก โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า การเข้าสู่การเมืองโดยที่ยังไม่เคยมีพื้นฐานทางการเมืองมาก่อนอาจจำเป็นต้องอาศัยบุคคลผู้เป็นที่เคารพ ศรัทธาและเป็นที่ยอมรับของแกนนำพรรคเป็นผู้สนับสนุนและผลักดันให้เข้าสู่การเมืองจึงจะทำให้การเข้าสู่อาชีพนักการเมืองมีความสะดวกมากขึ้น

กลุ่มตัวอย่างเพียงคนเดียวที่อาศัยช่องทางดังกล่าวเข้าสู่อาชีพนักการเมืองเป็นส.ส.ในระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ของพรรคไทยรักไทย และเป็นกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่เพศหญิง อายุ 29 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท และอาชีพเดิมก่อนเข้าสู่การเมืองคือ เป็นพนักงานในบริษัทเอกชน ดังสามารถแสดงรายละเอียดได้ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพโดยการสื่อสารผ่านผู้นำทางความคิด จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
เพศ															
ชาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หญิง	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1

ตารางที่ 4.17 (ต่อ) แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพโดยการสื่อสารผ่านผู้นำทางความคิด จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
อายุ															
29 - 40 ปี	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
41 - 50 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
51 - 60 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สูงกว่า 60 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ระดับการศึกษา															
ปริญญาตรี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปริญญาโท	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อาชีพเดิม															
หน่วยงานรัฐ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หน่วยบริหารราชการท้องถิ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หน่วยงานเอกชน	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
อาชีพอิสระอื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
พื้นฐานทางการเมือง															
ของครอบครัว															
ครอบครัวมีพื้นฐานทางการเมือง	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
ครอบครัวไม่มีพื้นฐานทางการเมือง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1

ตามตารางที่ 4.17 จึงแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยช่องทางการสื่อสารผ่านผู้นำทางความคิดเพื่อให้เข้าสู่อาชีพนักการเมืองนั้น เป็นกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่สังกัดพรรคไทย มีอายุ 29 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท และประกอบอาชีพอยู่ในหน่วยงานเอกชนมาก่อน นอกจากนี้ หากพิจารณาเกี่ยวกับพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว จะเห็นได้ว่าเป็นผู้ที่อยู่ในครอบครัวที่มีพื้นฐานทางการเมืองอีกด้วย

2.5 การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่น

เป็นช่องทางการสื่อสารแบบเป็นทางการที่มีกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ใช้มากที่สุด การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่นได้แก่ การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นในตำแหน่งต่างๆ อาทิเช่น สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภากรุงเทพมหานครหรือ กรรมการสุขาภิบาล เป็นต้น ผลการเก็บข้อมูลพบว่า มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 คน อาศัยช่องทางการสื่อสารดังกล่าวในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง สามารถแจกแจงลักษณะทางประชากร จำแนกตามพรรค และระบบการเลือกตั้งได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่น จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
เพศ															
ชาย	2	9	11	-	2	2	-	1	1	-	2	2	2	14	16
หญิง	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2
อายุ															
29 - 40 ปี	1	5	6	-	2	2	-	1	1	-	-	-	1	8	9
41 - 50 ปี	1	5	6	-	1	1	-	-	-	-	2	2	1	8	9
ระดับการศึกษา															
ปริญญาตรี	-	2	2	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	4	4
ปริญญาโท	2	8	10	-	2	2	-	-	-	-	2	2	2	12	14
ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
พื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว															
ครอบครัวมีพื้นฐานการเมือง	1	7	8	-	1	1	1	1	-	1	1	1	1	10	11
ครอบครัวไม่มีพื้นฐานการเมือง	1	3	4	-	2	2	-	-	-	1	1	1	1	6	7
รวม	2	10	12	-	3	3	-	1	1	-	2	2	2	16	18

ตามตารางที่ 4.18 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 คน ที่อาศัยช่องทางการสื่อสารแบบเป็นทางการโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่นนั้น ส่วนใหญ่เป็นนักการเมืองในสังกัดพรรคไทยรักไทย เพศชาย และมีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 29-40 ปี และ 41-50 ปีเท่านั้น นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโท มีจำนวนมากที่สุด 14 คน และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ครอบครัวมีพื้นฐานทางการเมืองมากที่สุด จำนวน 11 คน

สำหรับการพิจารณาถึงอาชีพเดิมก่อนเข้าสู่บทบาททางการเมือง (ซึ่งในที่นี้หมายถึงบทบาททางการเมืองตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) อาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่อาศัยช่องทางการสื่อสารอย่างเป็นทางการโดยการเข้าร่วมกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่นเป็นการปูพื้นฐานก่อนเข้ามาสู่อาชีพนักการเมืองนั้น ถือได้ว่าเป็นผู้ประกอบการอาชีพอยู่ในหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมาก่อน ทั้งหมดจำนวน 18 คน

2.6 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับพรรคการเมือง

หมายถึง การใช้ช่องทางการสื่อสารอย่างเป็นทางการโดยการเข้าไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แล้วเข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ กับทางพรรคจนทำให้มีความรู้สึกคุ้นเคยและได้รับการยอมรับจากพรรค และเมื่อมีโอกาสเหมาะสมจะได้รับการเสนอชื่อจากพรรคให้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่อาศัยช่องทางการสื่อสารดังกล่าวในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง มีจำนวน 9 คน และมีลักษณะทางประชากร พื้นฐานหรือการได้รับประสบการณ์ทางการเมือง จำแนกตามพรรค และระบบการเลือกตั้งได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.19 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับพรรคการเมือง จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
เพศ															
ชาย	-	7	7	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	8	8
หญิง	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1

ตารางที่ 4.19 (ต่อ) แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับพรรคการเมือง จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
อายุ															
29 - 40 ปี	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2
41 - 50 ปี	-	6	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6
51 - 60 ปี	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
ระดับการศึกษา															
ปริญญาตรี	-	5	5	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	6	6
ปริญญาโท	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อาชีพเดิม															
หน่วยงานรัฐ	-	2	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	3	3
หน่วยงานเอกชน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อาชีพอิสระอื่นๆ	-	6	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6
พื้นฐาน/การได้รับประสบการณ์ทางการเมือง															
ประสบการณ์ตนเอง	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
ครอบครัว	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
ไม่มี	-	4	4	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	5	5
รวม	-	8	8	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	9	9

ตามตารางที่ 4.19 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่อาศัยช่องทางการสื่อสารอย่างเป็นทางการโดยการเข้าร่วมกิจกรรมกับพรรคการเมืองเพื่อเป็นการปูพื้นฐานไปสู่อาชีพนักการเมืองนั้น ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในระหว่าง 41- 50 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นหลัก อีกทั้งยังเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระอื่นๆ ก่อนเข้ามาสู่อาชีพนักการเมือง นอกจากนี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพื้นฐานด้านการเมืองมาก่อน จำนวน 5 คน

จากผลการศึกษาช่องทางสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง นักการเมืองรุ่นใหม่ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักการเมืองจากระบบบัญชีรายชื่อ ส่วนใหญ่อาศัยช่องทางสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพโดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมือง กับนักการเมือง ในขณะที่นักการเมืองในระบบแบ่งเขตเลือกตั้งใช้ช่องทางจากการเข้าไปมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่นก่อนเข้ามาสู่การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สำหรับกลุ่มตัวอย่างพรรคไทยรักไทยและพรรคชาติไทย ส่วนใหญ่อาศัยช่องทางจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่นเป็นหลัก ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างของพรรคประชาธิปัตย์ และพรรคชาติพัฒนาอาศัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการเมืองกับนักการเมืองเป็นหลัก ก่อนเข้าสู่บทบาทนักการเมือง ในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มตัวอย่างเพศชาย อาศัยช่องทางจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่น ก่อนเข้ามาสู่การเมืองระดับประเทศมากที่สุด ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงใช้ช่องทางสื่อสารในครอบครัวเป็นหลักในการเข้ามา

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วง 29-50 ปี มีช่องทางสื่อสารจากการเข้าไปมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่นมากที่สุด ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป อาศัยช่องทางสื่อสารจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับนักการเมืองเป็นหลักมากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีช่องทางสื่อสารจากการเข้าร่วม กิจกรรมการเมืองกับพรรคการเมืองมากที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท มีช่องทางจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่นมากที่สุด สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกมีช่องทางสื่อสารจากการเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมการเมือง กับนักการเมืองและการสื่อสารกับกลุ่มแกนนำพรรคเป็นหลักมากที่สุด

สำหรับนักการเมืองที่ประกอบอาชีพเดิมอยู่ในหน่วยงานภาครัฐ อาศัยช่องทางสื่อสาร จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับนักการเมืองมากที่สุด ในขณะที่ผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระ มีช่องทางในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับพรรคการเมือง

จากที่ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองและช่องทางสื่อสารของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองแล้ว การที่จะเข้าสู่อาชีพนักการเมืองโดยเฉพาะในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้งนั้น

จำเป็นต้องเป็นสมาชิกหรือสังกัดพรรคการเมืองตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญใหม่ที่บังคับให้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสมัครในนามของพรรคการเมืองเพื่อเป็นการ แสดงถึงแนวคิด อุดมการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่ตรงกันในการที่จะอาสาเข้ามาทำ หน้าที่บริหารประเทศ ดังนั้นการศึกษาถึงการสื่อสารในการเลือกพรรคการเมืองของนักการเมือง รุ่นใหม่จึงมีความสำคัญเพราะจะช่วยสะท้อนให้เห็นแนวคิด ทิศทาง ตลอดจนอุดมการณ์ในการ เข้ามาประกอบอาชีพนักการเมืองได้ ผู้วิจัยจึงได้ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกพรรคของ กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ ซึ่งปรากฏผลการวิจัยเพื่อตอบปัญหานำวิจัย ข้อที่ 2 การสื่อสาร ในการเลือกองค์กรพรรคการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่เป็นอย่างไร ดังต่อไปนี้

๑ การสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่

เพื่อให้สามารถอธิบายถึงการสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมืองของนักการเมือง รุ่นใหม่ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกพรรค และช่องทางการ สื่อสารในการเข้าสู่พรรค โดยใช้คำถามต่างๆ ดังต่อไปนี้

- ก่อนที่ท่านเข้ามามีบทบาททางการเมือง ท่านสนใจหรือชื่นชอบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุใด
- พรรคการเมืองที่ท่านสังกัดขณะนี้กับพรรคการเมืองที่ท่านชื่นชอบเป็นพรรคเดียวกัน หรือไม่ และ เพราะเหตุใด
- ก่อนท่านตัดสินใจเลือกเข้าสังกัดพรรคการเมือง ท่านได้ปรึกษาใคร และอะไรที่เป็น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกพรรคนี้
- วิธีการในการเข้าสู่พรรคการเมืองปัจจุบัน

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก ทั้ง 66 คน ผู้วิจัยได้อาศัยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเช่นเดียวกับการหาคำตอบในปัญหานำวิจัยข้อที่ 1 คือ นำมาลดทอนข้อมูล (data reduction) และประมวลผลตามแบบบันทึกข้อมูล (face sheet) ที่สร้างขึ้น แล้วจึงได้วิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกพรรคการเมือง โดยได้พิจารณาตาม ประเด็นหลัก 2 ประเด็นคือ แรงจูงใจในเลือกพรรค และ ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรค (ปัจจุบัน) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยและช่องทางต่างๆ สามารถนำเสนอเพื่อให้เห็นการสื่อสารของ นักการเมืองรุ่นใหม่ในการเลือกพรรคการเมืองได้ ดังต่อไปนี้

1. แรงจูงใจในการเลือกพรรคการเมือง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำนวน 66 คน พบปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกพรรค ทั้งหมด 11 ปัจจัย ได้แก่ ผู้นำ นโยบาย อุดมการณ์ อายุการก่อตั้งน้อย อายุการก่อตั้งมาก กระแสนิยมในพื้นที่ โอกาสในการจัดตั้งรัฐบาล การให้โอกาสในการทำงาน บุคลากรในพรรคมีคุณภาพ มีบุคคลในครอบครัวอยู่มาก่อน และความผูกพันกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการตัดสินใจเลือกพรรคของนักการเมืองคนหนึ่งๆนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงอย่างเดียว อาจต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆ ประกอบด้วย ดังนั้น ในการค้นหาปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกพรรคนี้ ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ของตัวแปรที่ได้ และจำแนกกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองตามพรรคที่สังกัด ดังแสดงได้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.20 แสดงปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกพรรคของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตามพรรคการเมือง

ปัจจัยแรงจูงใจ	ไทยรักไทย	ประชา-ธิปัตย์	ชาติ-พัฒนา	ชาติไทย	รวมความถี่
1. ผู้นำ (หัวหน้าพรรค)	30	3	3	-	36
2. นโยบาย	30	1	1	-	32
3. อุดมการณ์ทางการเมือง	2	9	1	-	12
4. อายุการก่อตั้งน้อย (พรรคใหม่)	11	-	-	-	11
5. การให้โอกาสในการทำงาน	3	5	-	3	11
6. อายุการก่อตั้งมาก (พรรคเก่า)	-	10	-	-	10
7. กระแสนิยมในพื้นที่	5	3	2	-	10
8. โอกาสในการจัดตั้งรัฐบาล	4	1	-	-	5
9. มีบุคคลในครอบครัวอยู่มาก่อน	-	3	1	-	4
10. บุคลากรในพรรคมีคุณภาพ	-	3	-	-	3
11. ความผูกพันกันอย่างต่อเนื่อง	-	1	2	-	3

ตามตารางที่ 4.20 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจหลักในการตัดสินใจเลือกพรรคของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่กลุ่มนี้ได้แก่ ผู้นำ และรองลงมาคือ นโยบาย สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดพรรคไทยรักไทยให้ความความเชื่อถือนำ และความเชื่อมั่นในนโยบายเป็นหลัก

ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างพรรคประชาธิปัตย์ให้ความสนใจในอายุการดำเนินงานของพรรคที่มีความมั่นคงยาวนานมาก โดยมีความถี่ของผู้ตอบจำนวน 10 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดพรรคชาติพัฒนาไม่แรงใจได้แก่ ความศรัทธาและเชื่อถือในผู้นำพรรคมากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดพรรคชาติไทยเห็นว่า การให้โอกาสในการทำงานของพรรคเป็นแรงจูงใจหลักในการเลือกเข้ามาสังกัดพรรคนี้

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปัจจัยแต่ละข้อมีความแตกต่างกันไปในแต่ละพรรคการเมือง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้แสดงผลข้อมูลส่วนรายละเอียดของแต่ละปัจจัยในแต่ละพรรคการเมือง ดังนี้

1.1 ผู้นำ

ผู้นำ ในที่นี้ได้แก่ หัวหน้าพรรค นับเป็นปัจจัยแรงจูงใจที่กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ให้ความสนใจและใช้เป็นเกณฑ์เพื่อพิจารณาเลือกสังกัดพรรค ทั้งนี้เพราะภาวะความเป็นผู้นำจะสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการดำเนินงานการเมืองของพรรค ทิศทางของพรรค รวมถึงอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคด้วย อย่างไรก็ตามคุณลักษณะหรือภาวะความเป็นผู้นำของหัวหน้าพรรคการเมืองแต่ละพรรคนั้นก็มีความแตกต่างกัน ดังปรากฏข้อความที่กลุ่มตัวอย่างได้อธิบายถึงคุณลักษณะหัวหน้าพรรคตนอันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้ามาสังกัดพรรค ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.21 แสดงจำนวนความถี่ของแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากความเชื่อมั่นในผู้นำของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในแต่ละพรรค

ไทยรักไทย (กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 30 คน)	ความถี่	ประชาธิปัตย์ (กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 2 คน)	ความถี่	ชาติพัฒนา (กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 3 คน)	ความถี่	ชาติไทย (ไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบ)	ความถี่
- เป็นผู้มีความพร้อมทุกด้าน ทั้งพื้นฐานครอบครัว สุภาพ ทางเศรษฐกิจ และความรู้ ความสามารถ จึงเหมาะสม ต่อการเป็นผู้บริหารประเทศ	10	- มีความซื่อสัตย์ สุจริต - มีอุดมการณ์ทาง การเมือง	3 2	- เคารพและศรัทธาอดีต หัวหน้าพรรค (พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ) - อดีตหัวหน้าพรรคเป็น ผู้มีนโยบายการทำงาน การเมืองที่ดีและมีความ โดดเด่น (นโยบาย เปลี่ยน สนามรบให้เป็น สนามการค้า)	2 2	-	-
- มุ่งเน้นภาวะผู้นำตามกระแส ภาคนิยม (ภาคเหนือ)	8						
- เป็นผู้มีความแนวความคิด ในการดำเนินงานการเมือง แบบใหม่ มีวิสัยทัศน์ นำที่จะ เข้ามาแก้ปัญหาประเทศได้	5						
- เป็นผู้มีความมุ่งมั่น และ ตั้งใจสูงในการทำงาน	3						

ตารางที่ 4.21 (ต่อ) แสดงจำนวนความถี่ของแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากความเชื่อมั่นในผู้นำของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในแต่ละพรรค

ไทยรักไทย	ความถี่	ประชาธิปัตย์	ความถี่	ชาติพัฒนา	ความถี่	ชาติไทย	ความถี่
- มีความสามารถในการบริหารการจัดการสูง	3	-		-		-	-
- เป็นผู้มีความรู้ด้านการเมืองอย่างชัดเจน คิดไว ทำไว	2						
- เป็นคนดี มีคุณธรรม และทำงานการเมืองอย่างสร้างสรรค์	2						

จากตาราง 4.21 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคไทยรักไทยที่มีแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากการพิจารณาคุณลักษณะหรือภาวะผู้นำของหัวหน้าพรรค สามารถสะท้อนให้เห็นความเป็นผู้นำที่เป็นที่ยอมรับว่า ต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมทุกด้านนับตั้งแต่การมีความรู้ความสามารถ มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีครอบครัวอบอุ่น เป็นบุคคลที่เป็นที่รู้จักและยอมรับในสังคม มีความคิดแบบสมัยใหม่ มีวิสัยทัศน์ มีอุดมการณ์ทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความสามารถในการบริหารการจัดการที่ดีเหมาะสมต่อการเป็นผู้นำประเทศในยุคนี้

สำหรับคุณลักษณะของผู้นำหรือหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ที่กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในพรรคให้ความสนใจได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีอุดมการณ์ทางการเมือง

ในส่วนของพรรคชาติพัฒนานั้น ผู้นำพรรคที่เป็นที่ศรัทธาของนักการเมืองรุ่นใหม่กลุ่มนี้ได้แก่ อดีตหัวหน้าพรรค ฯพณฯ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งมีแนวคิดในการทำงานด้านการเมืองที่ดีและเป็นที่ยอมรับได้แก่ แนวนโยบายการทำสนามรบให้เป็นสนามการค้า

1.2 นโยบาย

นโยบายถือเป็นปัจจัยที่นักการเมืองรุ่นใหม่พิจารณารองลงมาจากผู้นำ ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายถือเป็นหัวใจหลักที่สำคัญในการพัฒนาหรือบริหารประเทศ ดังนั้นพรรคการเมืองที่สามารถสร้างนโยบายให้โดดเด่นและเป็นที่ยอมรับมากกว่าพรรคอื่น ย่อมได้รับความสนใจทั้งจากประชาชนและบุคคลที่จะเป็นตัวแทนพรรคลงสมัครรับเลือกตั้ง เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่กลุ่มนี้เห็นว่านโยบายเป็นแรงจูงใจสำคัญในการเลือกพรรคนั้น สามารถแสดงคำอธิบายพร้อมแจกแจงความถี่ ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.22 แสดงจำนวนความถี่ของแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากความเชื่อมั่นในนโยบายของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในแต่ละพรรค

ไทยรักไทย กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 30 คน	ความถี่	ประชาธิปัตย์ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 1 คน	ความถี่	ชาติพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 1 คน	ความถี่	ชาติไทย ไม่มีกลุ่มตัวอย่างตอบ	ความถี่
- แนวนโยบายใหม่ โดดเด่นกว่าพรรคอื่นซึ่งอาจเป็นนโยบายเก่า	7	- มีหลักการ สามารถนำไปแก้ปัญหาได้	1	- มีความชัดเจน	1	-	-
- น่าสนใจและต้องการสนับสนุนให้นำไปปฏิบัติได้จริง	7			- สามารถแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนโดยเฉพาะเกษตรกรได้	1		
- มุ่งเน้นปัญหาโดยรวมของประเทศ เน้นผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักอย่างแท้จริง	5						
- เป็นรูปธรรมชัดเจน	4						
- ตรงกับแนวนโยบายส่วนตัว	3						
- เป็นแนวทางที่ช่วยแก้ไขปัญหาประชาชนระดับรากหญ้า เข้าถึงเกษตรกร	2						

ตามตารางที่ 4.22 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับนโยบายของพรรค ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองจากพรรคไทยรักไทย ซึ่งได้ให้ทัศนะที่คล้ายคลึงกันว่า นโยบายของพรรคเป็นนโยบายที่ให้ภาพได้ใกล้เคียงความจริงในเบื้องต้นมากที่สุด และมีแนวโน้มจะเกิดผลในทางปฏิบัติได้มากกว่านโยบายของพรรคการเมืองอื่นๆ ซึ่งเคยเป็นรัฐบาลแต่ไม่สามารถนำนโยบายไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้ จึงอยากสนับสนุนให้นโยบายของพรรคไทยรักไทยสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่านโยบายพรรคไทยรักไทยเป็นนโยบายที่มุ่งแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนตั้งแต่ระดับรากหญ้าซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศด้วย

1.3 อุดมการณ์ทางการเมือง

อุดมการณ์ทางการเมืองได้แก่ ความคิด ความเชื่อ หลักการหรืออุดมคติในการดำเนินงานทางการเมืองเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติผ่านกลไกหรือระบบการแข่งขันทางการเมืองที่เปิดโอกาสให้บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองได้ อุดมการณ์ของแต่ละพรรคการเมืองจึงกลายเป็นหัวใจสำคัญที่สมาชิกพรรคต้องยึดมั่นและใช้เป็นหลักในการกำหนดบทบาทหรือดำเนินกิจกรรมของตน กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับอุดมการณ์พรรคเป็นแรงจูงใจในการเลือกเข้าสังกัด ได้แสดงทัศนะ เกี่ยวกับอุดมการณ์ของพรรคที่ตนสังกัดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.23 แสดงจำนวนความถี่ของแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากความเชื่อมั่นในอุดมการณ์พรรคของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในแต่ละพรรค

ไทยรักไทย	ความถี่	ประชาธิปัตย์	ความถี่	ชาติพัฒนา	ความถี่	ชาติไทย	ความถี่
กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 2 คน		กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 9 คน		กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 1 คน		ไม่มีกลุ่มตัวอย่างตอบ	
- เป็นแนวทางเลือกใหม่ที่ น่าจะดีกว่าพรรคการเมืองเก่าที่ผ่านมา	2	- มีความเป็นประชาธิปไตยใน พรรคสูง ทุกคนมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ	8	- นำเสนอถึงความเป็น พรรคของคนรุ่นใหม่	1	-	-
- เป็นแนวทางการทำงาน ที่มีความเป็นระบบ มี โครงสร้างการดำเนินงาน ที่ชัดเจน	1	- มีความเป็นสถาบันการเมือง มากกว่าพรรคอื่น	8	- มีความเป็นระบบ ระเบียบภายในพรรค มาก	1		
		- เป็นพรรคการเมืองที่ดำเนิน งานการเมืองเพื่อประชาชน อย่างแท้จริง มิได้เป็นการ ดำเนินงานเพื่อผลประโยชน์ ของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง	5				
		- ถือได้ว่าเป็นพรรคในอุดมคติ	4				
		- มีความเป็นระเบียบวินัยสูง	2				

ตามตารางที่ 4.23 แสดงให้เห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคประชาธิปัตย์ จำนวน 9 คน ซึ่งให้ความสำคัญกับอุดมการณ์ในการเลือกเข้าสู่พรรคนั้น ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับแนว อุดมการณ์ที่เป็นแรงจูงใจที่สำคัญร่วมกันว่า เป็นพรรคที่มีความเป็นประชาธิปไตยสูง ทุกคน ในพรรคมีสิทธิในการเสนอความคิดเห็นต่างๆ ได้อย่างอิสระ จึงทำให้เป็นพรรคที่มีความเป็น ระเบียบวินัยสูงมาก ส่งผลให้เกิดความมั่นคงและเสถียรภาพในพรรค จึงยืนหยัดอยู่ในระบบ การเมืองมาได้เป็นเวลากว่า 50 ปี นอกจากนี้ยังมีความเป็นสถาบันการเมืองมากกว่าพรรค การเมืองอื่นและมีแนวทางในการทำงานการเมืองเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่ง ถือได้ว่าเป็นพรรคการเมืองในอุดมคติด้วย

สำหรับกลุ่มตัวอย่างพรรคไทยรักไทย จำนวน 2 คนที่ให้ความสำคัญกับอุดมการณ์พรรค ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับอุดมการณ์ที่ทำให้เป็นแรงจูงใจว่า เป็นพรรคแนวทางเลือกใหม่ที่มีวิธีการ ดำเนินงานทางการเมืองแบบใหม่และน่าจะดีกว่าพรรคการเมืองที่มีอยู่เดิม นอกจากนี้ยังมีแนวทาง การดำเนินงานที่มีโครงสร้างเป็นระบบชัดเจน

ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคชาติพัฒนาได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคที่ทำให้เป็นแรงจูงใจว่า มีการนำเสนอความเป็นพรรคของคนรุ่นใหม่ ซึ่งเหมาะกับบุคคลที่เพิ่งเข้ามาสัมผัสการเมืองเป็นครั้งแรก และยังเป็นพรรคที่มีความเป็นระบบมาก

1.4 อายุการก่อตั้งน้อย (พรรคใหม่)

ความเป็นพรรคใหม่ หรือมีอายุการก่อตั้งพรรคได้ไม่นาน แม้จะยังไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์ทางการเมืองได้ชัดเจนเท่ากับพรรคที่มีอายุการก่อตั้งมายาวนาน แต่ลักษณะของการเป็นพรรคที่เพิ่งเริ่มต้นดำเนินการเมืองจะมีวิถีปฏิบัติที่แตกต่างไปจากพรรคการเมืองที่มีการดำเนินการมาอย่างยาวนาน ซึ่งทัศนะของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีต่อพรรคการเมืองที่มีอายุการดำเนินการหรือการก่อตั้งพรรคไม่นานและทำให้เป็นแรงจูงใจในการเลือกพรรค พบเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดพรรคไทยรักไทยเท่านั้น เนื่องจากเป็นพรรคการเมืองที่เพิ่ง ก่อตั้งได้เพียง 2 ปีก่อนมีการเลือกตั้ง อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้ให้ทัศนะต่อความเป็นพรรคการเมืองใหม่ของพรรคไทยรักไทย ดังสามารถแจกแจงความถี่ได้ ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.24 แสดงจำนวนความถี่ของแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากความเป็นพรรคใหม่

ไทยรักไทย กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 11 คน	ความถี่	ประชาธิปไตย ไม่มีกลุ่มตัวอย่างตอบ	ความถี่	ชาติพัฒนา ไม่มีกลุ่มตัวอย่างตอบ	ความถี่	ชาติไทย ไม่มีกลุ่มตัวอย่างตอบ	ความถี่
- ถือเป็นพรรคทางเลือกใหม่ที่มีแนวโน้มว่าจะดำเนินการทางการเมืองได้ดีกว่าพรรคเก่าที่ปฏิบัติงานการเมืองมาตั้งแต่ในอดีตแต่ยังมีความผิดพลาด ล้มเหลว	10	-	-	-	-	-	-
- ความเป็นพรรคใหม่จะเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ ที่ยังไม่ประสบความสำเร็จทางการเมืองสามารถเข้ามาทำงานการเมืองโดยมีบทบาทหรือตำแหน่งทางการเมืองได้มากกว่า	9						
- ความเป็นพรรคใหม่จะให้ภาพลักษณ์ของคนรุ่นใหม่ในการทำงานการเมือง	6						
- การเป็นนักการเมืองหน้าใหม่ที่เพิ่งเข้ามาสู่การเมืองควรเริ่มต้นกับพรรคการเมืองใหม่เพื่อสร้างให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ร่วมกัน	5						
- มีโอกาสก้าวหน้าสูง เนื่องจากเป็นพรรคใหม่ คนส่วนใหญ่ที่ร่วมทำงานกับพรรคจึงมีความใหม่ด้วยทำให้มีโอกาสเติบโตทางการเมืองสูงเท่าๆ กัน	4						

ตามตารางที่ 4.24 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจจากความเป็นพรรคใหม่ของพรรคไทยรักไทย จำนวน 11 คน ส่วนใหญ่ให้เหตุผลในทำนองเดียวกันว่า เป็นพรรคการเมืองใหม่ที่มีแนวโน้มในการทำงานการเมืองดีกว่าพรรคการเมืองที่มีมานาน แต่ไม่สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศได้ นอกจากนี้ความเป็นพรรคใหม่ยังเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางการเมืองสามารถเข้ามามีบทบาทเป็นนักการเมืองได้มากกว่า โดยจะให้ภาพลักษณ์ของคนรุ่นใหม่ในการทำงานการเมืองด้วย นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่า การเป็นนักการเมืองใหม่ที่เพิ่งเข้ามาสู่บทบาททางการเมืองควรเริ่มต้นกับพรรคการเมืองใหม่ ซึ่งอาจทำให้มีโอกาสก้าวหน้าในทางการเมืองได้รวดเร็วกว่าการเริ่มต้นกับพรรคการเมืองเก่าที่มีโอกาสก้าวหน้าโดยใช้ระยะเวลา

1.4 อายุการก่อตั้งมาก (พรรคเก่า)

พรรคการเมืองที่มีอายุในการก่อตั้งพรรคมาเป็นเวลานานสะท้อนถึงความเป็นสถาบันพรรคการเมืองที่มีความเก่าแก่และมั่นคง นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคอย่างชัดเจน เห็นลักษณะการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีระเบียบแบบแผนสามารถพัฒนาให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่สะท้อนวิถีการปฏิบัติงานทางการเมืองของนักการเมืองในพรรคได้เป็นอย่างดี ผลการเก็บข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสนใจในความเป็นองค์กรพรรคการเมืองที่เก่าแก่ มีอายุการก่อตั้งพรรคมากเป็นกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ตั้งใจพรรคประชาธิปไตยทั้งหมด โดยได้ให้ทัศนะต่อความเป็นพรรคเก่าของประชาธิปไตยดังสามารถแจกแจงความถี่ ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.25 แสดงจำนวนความถี่ของแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากความเป็นพรรคเก่า

ไทยรักไทย	ความถี่	ประชาธิปไตย	ความถี่	ชาติพัฒนา	ความถี่	ชาติไทย	ความถี่
ไม่มีกลุ่มตัวอย่างตอบ		กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 10 คน		ไม่มีกลุ่มตัวอย่างตอบ		ไม่มีกลุ่มตัวอย่างตอบ	
-	-	- ความเป็นพรรคการเมืองเก่าแก่ สะท้อนให้เห็นความมีเสถียรภาพภายในพรรค มีความเป็นองค์กรที่เข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืน	7	-	-	-	-
		- การดำรงอยู่อย่างมั่นคงยืนนานของพรรค ส่งผลให้นักการเมืองทั้งรุ่นเกา รุ่นใหม่ต่างมีจุดยืนและมีอุดมการณ์ทางการเมืองในทิศทางเดียวกัน	5				
		- เป็นพรรคที่มีประวัติศาสตร์ทางการเมืองยาวนาน ช่วยหล่อหลอมบุคคลที่เข้ามาใหม่ให้มีสำนึกในทางการเมืองได้เป็นอย่างดี	3				

ตามตารางที่ 4.25 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองพรรคประชาธิปัตย์จำนวน 10 คน ที่มีแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากความเป็นพรรคการเมืองเก่าแก่ ส่วนใหญ่ได้ให้ทัศนะร่วมกันว่า ความเป็นพรรคเก่าแก่ของพรรค จะสะท้อนให้เห็นความมีเสถียรภาพในพรรค และทำให้กลายเป็นองค์กรพรรคการเมืองที่มีความเข้มแข็ง มั่นคง นอกจากนี้การมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานของพรรคยังช่วยหล่อหลอมให้นักการเมืองทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ต่างมีจุดยืนและอุดมการณ์ในทางการเมืองร่วมกัน ทำให้สามารถดำเนินงานทางการเมืองในทิศทางเดียวกันได้

1.5 กระแสนิยมในพื้นที่

การที่พรรคได้รับคะแนนนิยมจากประชาชนในพื้นที่ มีผลทำให้นักการเมืองที่สังกัดพรรคนั้นได้รับความนิยมและอาจมีผลให้ได้รับเลือกตั้งด้วย คะแนนนิยมของพรรคแสดงถึงภาพลักษณ์ในสายตาของประชาชน ทั้งนี้เป็นที่ทราบโดยทั่วกันว่า หากเป็นพรรคประชาธิปัตย์มักจะได้รับคะแนนนิยมจากคนภาคใต้เนื่องจากผู้นำพรรคเป็นคนพื้นเพในทางภาคใต้ หรือพรรคความหวังใหม่ (ในอดีต) เป็นพรรคที่ได้รับความนิยมจากคนภาคอีสานเนื่องจากอดีตผู้นำพรรคเคยสร้างโครงการ “อีสานเขียว” ให้เป็นที่รู้จัก หรือแม้แต่พรรคชาติพัฒนาที่ได้กระแสนิยมจากประชาชนในภาคอีสานโดยเฉพาะในแถบจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีคำพูดที่เราเคยคุ้นกันว่า “โคราชต้องชาติพัฒนา” เป็นต้น ดังนั้นการที่นักการเมืองรุ่นใหม่จะเลือกสังกัดพรรคใด ส่วนหนึ่งต้องอาศัยการได้รับคะแนนนิยมพรรคจากประชาชนในพื้นที่ด้วย จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากกระแสนิยมในพื้นที่ สามารถแจกแจงความถี่ของการให้ความเห็นของกลุ่มตัวอย่างดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.26 แสดงการแจกแจงความถี่ในการอธิบายถึงปัจจัยแรงจูงใจจากกระแสนิยมในพื้นที่

ไทยรักไทย กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 5 คน	ความถี่	ประชาธิปัตย์ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 3 คน	ความถี่	ชาติพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 2 คน	ความถี่	ชาติไทย ไม่มีกลุ่มตัวอย่าง ตอบ	ความถี่
- เห็นคนภาคอื่นได้เป็นนายก กันหมดแล้วเลยอยากสนับสนุน คนเหนือให้ได้เป็นนายกบ้าง (กลุ่มตัวอย่าง ส.ส.จังหวัด เชียงใหม่, พะเยา, พิษณุโลก)	3	- เนื่องจากภาคใต้มี ฐานเสียงของพรรค ประชาธิปัตย์คืออยู่แล้ว ถ้าให้เลือกพรรคอื่นก็คง ไม่สนใจ (กลุ่มตัวอย่าง ส.ส.จังหวัดสงขลา, ภูเก็ต)	2	- คนโคราชชอบพรรคชาติ พัฒนาอยู่แล้ว ถ้าได้อยู่ พรรคนี้อีกก็จะได้รับ เลือกก็มีสูงมากก็ไม่สนใจ จะอยู่พรรคอื่น (ส.ส.จังหวัดนครราชสีมา)	2	-	-

ตารางที่ 4.26 (ต่อ) แสดงการแจกแจงความถี่ในการอธิบายถึงปัจจัยแรงจูงใจจากกระแสนิยมในพื้นที่

ไทยรักไทย กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 5 คน	ความถี่	ประชาธิปัตย์ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 2 คน	ความถี่	ชาติพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 2 คน	ความถี่	ชาติไทย ไม่มีกลุ่มตัวอย่างตอบ	ความถี่
- ชื่นชมหัวหน้าพรรค เลยอดยาก สนับสนุนให้ท่านเป็นนายก เพราะหัวหน้าพรรคอื่นๆ ได้เป็น กันหมดแล้ว (กลุ่มตัวอย่าง ส.ส. จังหวัดอุดรธานี, นครสวรรค์, กรุงเทพฯ)	3	- จากการถามความ คิดเห็นชาวบ้าน ถ้าอยู่ ประชาธิปัตย์จะมีโอกาส เป็นรัฐบาลและยังชอบ พรรคประชาธิปัตย์อยู่ (กลุ่มตัวอย่าง ส.ส. จังหวัดเชียงใหม่)	1	-	-	-	-
- กระแสนิยมพรรคไทยรักไทยใน กรุงเทพฯ มีสูงอยู่แล้วดังนั้นถ้า เป็นคนหน้าใหม่เข้ามา ส่วนหนึ่ง ถ้าอยากได้รับเลือกก็ต้องเลือก ไทยรักไทย (กลุ่มตัวอย่าง ส.ส. กรุงเทพฯ)	2						
- กระแสพรรคไทยรักไทยในพื้นที่ ที่แรงมาก คิดว่าถ้าเลือกพรรคนี้ ก็มีโอกาสได้สูง (กลุ่มตัวอย่าง ส.ส.จังหวัดเชียงใหม่, แม่ฮ่องสอน)	2						
- โดยทั่วไปกระแสพรรคจะมี ส่วนช่วยให้ได้รับเลือก 30% ถ้า เลือกพรรคนี้ก็มีโอกาสได้สูง (ส.ส.จังหวัดอุบลราชธานี)	1						

ตามตารางที่ 4.26 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่จากภูมิภาคต่างๆ จำนวน 10 คน มีแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากฐานความนิยมของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหากเป็นนักการเมืองที่อยู่ในเขตภาคเหนือและภาคอีสานมักจะมีแรงจูงใจในการเลือกพรรคไทยรักไทย เนื่องจากผู้นำพรรคเป็นคนเชียงใหม่ อีกทั้งยังไม่เคยผ่านการเป็นผู้นำระดับประเทศมาก่อน จึงอยากมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้เป็นผู้บริหารประเทศ ผลการเก็บข้อมูลดังปรากฏในตาราง แสดงให้เห็นกลุ่มตัวอย่างพรรคไทยรักไทยที่มีแรงจูงใจดังกล่าว จำนวน 5 คน

นอกจากนี้ประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือบางส่วนยังมีความนิยมพรรคประชาธิปัตย์อยู่บ้าง แต่โดยทั่วไปนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ตั้งใจเลือกสังกัดพรรคประชาธิปัตย์มักเป็นนักการเมืองที่อยู่ในจังหวัดพื้นที่ภาคใต้ เพราะกระแสความนิยมพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้ยังคงมีอยู่สูง โดยผลการ

เก็บข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างพรรคประชาธิปัตย์ภาคใต้ 2 คนมีแรงจูงใจในการเลือกพรรคจาก กระแสความนิยมในพื้นที่ดังกล่าว

ส่วนกลุ่มตัวอย่างพรรคชาติพัฒนาที่อาศัยแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากกระแสความนิยมในพื้นที่มีจำนวน 2 คน และการเก็บข้อมูลครั้งนี้ไม่พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองพรรคชาติไทย มีแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากกระแสความนิยมในพื้นที่เช่นเดียวกับพรรคการเมืองอื่น

1.7 โอกาสในการจัดตั้งรัฐบาล

การพิจารณาถึงการมีโอกาสในการจัดตั้งรัฐบาลของพรรค เป็นปัจจัยที่ นักการเมืองรุ่นใหม่บางคนใช้พิจารณาเพื่อเลือกพรรคด้วย ทั้งนี้เพราะการได้มีโอกาสได้จัดตั้ง รัฐบาลย่อมส่งผลให้นโยบายของพรรคที่ได้หาเสียงไว้กับประชาชนกลายเป็นนโยบายแห่งรัฐ ที่มี ผลต่อการนำไปปฏิบัติจริงได้ ผลการเก็บข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีแรงจูง ใจจากปัจจัยดังกล่าวในการเลือกเข้าสังกัดพรรคนั้น มีจำนวน 5 โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดพรรค ไทยรักไทยและพรรคประชาธิปัตย์เท่านั้น การแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว สามารถแจกแจงความถี่ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.27 แสดงการแจกแจงความถี่ในการอธิบายถึงปัจจัยแรงจูงใจจากการมีโอกาสในการ จัดตั้งรัฐบาล

ไทยรักไทย กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 4 คน	ความถี่	ประชาธิปัตย์ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 1 คน	ความถี่	ชาติพัฒนา ไม่มีกลุ่มตัวอย่าง ตอบ	ความถี่	ชาติไทย ไม่มีกลุ่มตัวอย่าง ตอบ	ความถี่
- ส.ส.ส่วนใหญ่มักจะกังวลว่า นโยบายที่ได้หาเสียงไปนั้นจะมีผล ใช้ได้จริงหรือไม่ ก็ต้องพยายาม มองหาพรรคที่จะสามารถเข้าไป เป็นรัฐบาลได้ ถ้านโยบายพรรคดี มีโอกาสได้เป็นรัฐบาล เราก็จะ สามารถนำนโยบายที่เคยพูดไว้ไป ช่วยเหลือพี่น้องชาวบ้านได้ ซึ่ง ตอนนี้ไทยรักไทยก็ประสบความสำเร็จ ในจุดนี้มาก	3	- แม้กระแสพรรคตรงกันข้ามจะมา แรงแต่จากการสอบถามความคิดเห็น เห็นชาวบ้าน ถ้าอยู่ประชาธิปัตย์ จะมีโอกาสได้เป็นรัฐบาล	1	-	-	-	-
- หลายคนสนับสนุนให้ลงพรรคนี้ เพราะมีโอกาสเป็นรัฐบาลมาก ที่สุด จะได้กลับไปช่วยเหลือ พวกเขาได้	2						

ตามตาราง ที่ 4.27 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่จากพรรคไทยรักไทย ให้ความเชื่อมั่นในโอกาสการจัดตั้งรัฐบาลของพรรคจึงทำให้กลายเป็นแรงจูงใจในการเลือกพรรค ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างพรรคประชาธิปัตย์ที่ให้ความสนใจโอกาสการจัดตั้งรัฐบาลโดยการสอบถามจากประชาชน แล้วส่งผลให้มีแรงจูงใจในการเลือกพรรคอีกด้วย

1.8 การให้โอกาสในการทำงาน

การให้โอกาสในการทำงานของพรรค หมายถึง การเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อบริหารประเทศ โดยเริ่มตั้งแต่การประกาศให้เป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งในสังกัดของพรรค ซึ่งในบางพรรคจะพบว่ามีปัญหาการแย่งชิงพื้นที่เพื่อลงสมัครในนามพรรคที่เป็นที่นิยม การได้รับพิจารณาจากพรรคให้เป็นตัวแทนลงสมัครนั้น ถือได้ว่าพรรคให้โอกาสการทำงานในบทบาทของนักการเมือง ซึ่งปัจจัยแรงจูงใจที่มาจากกรให้โอกาสของพรรคนั้น อาจมาจากวิธีการที่พรรคมาทาบทามหรือเชิญชวนให้เข้าสังกัดพรรคก่อนที่จะตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้ง และจากผลการเก็บข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีแรงจูงใจจากการให้โอกาสในการทำงานของพรรค มีจำนวน 11 คน โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดพรรคไทยรักไทย พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคชาติไทย นอกจากนี้ยังสามารถแจกแจงความถี่ในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.28 แสดงการแจกแจงความถี่ในการอธิบายถึงปัจจัยแรงจูงใจจากการให้โอกาสในการทำงานของพรรค

ไทยรักไทย กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 3 คน	ช ความถี่	ประชาธิปัตย์ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 5 คน	ช ความถี่	ชาติพัฒนา ไม่มีกลุ่มตัวอย่างตอบ	ช ความถี่	ชาติไทย กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 3 คน	ช ความถี่
- ทั้งท่านหัวหน้าและผู้นำพรรค ได้ให้เกียรติมาก มาเชิญให้เข้า ร่วมเป็นที่มในการกำหนด นโยบายพรรค ซึ่งก็ถือว่าเป็น ความภาคภูมิใจที่ท่านได้ให้ โอกาสในการเข้ามาช่วยทำงาน ให้ประเทศชาติ	1	- มีนักการเมืองอาวุโส ของพรรคมาทาบทามตั้ง นานแล้ว แต่ยังไม่สนใจ ท่านก็เชิญชวนเรื่อยๆ ครั้งสุดท้ายเลยรับปาก ท่านไว้ เพราะท่านก็ให้ เกียรติเรามาก	1	-	-	- ไม่มีที่ไป ไม่มีทางเลือก จำเป็นต้องหาที่ลงก่อน ซึ่ง พรรคยังมีพื้นที่ว่างให้ เลย เลือกลงชาติไทย	3
- คุยกับแกนนำพรรคแล้วว่า ถ้า เลือกอยู่พรรคนี้จะได้มีโอกาส เป็นตัวแทนลงสมัครเลย	1	- แม้จะเป็นพรรคที่มี ความเก่าแก่แต่ก็ให้ โอกาสคนใหม่ๆ ได้เข้า	2			- สถานการณ์ทำให้ต้อง เลือกอยู่ที่ใดที่หนึ่ง และ ชาติไทยก็ให้พื้นที่ในการ เป็นผู้แทนแก่เราหลายๆ	2
- พรรคให้โอกาสแก่คนรุ่นใหม่ ในการเข้ามาทำงานบริหาร ประเทศ	2	- เป็นพรรคที่เปิดโอกาส ให้เราเข้ามาทำงานได้	2			- พรรคให้โอกาส และให้ เกียรติมาเชิญเอง	1

ตามตาราง 4.28 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากการที่พรรคให้โอกาสในการทำงาน มีจำนวน 11 คน เป็นนักการเมืองจากพรรคไทยรักไทย 3 คน พรรคประชาธิปัตย์ 5 คน และพรรคชาติไทย 3 คน โดยกลุ่มตัวอย่างจากพรรคไทยรักไทยและพรรคประชาธิปัตย์ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับปัจจัยแรงจูงใจดังกล่าวในทำนองเดียวกันคือ พรรคเปิดโอกาสในการทำงานด้านการเมือง โดยการเลือกให้เป็นตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้ง จนกระทั่งผ่านการรับเลือกตั้งได้เป็นส.ส. ในนามพรรค ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างจากพรรคชาติไทยมีแรงจูงใจจากการให้โอกาสในการทำงานของพรรคเช่นเดียวกัน แต่ต่างกันด้วยปัจจัยบางประการกล่าวคือ กลุ่มตัวอย่งนี้เป็นผู้ที่พลาดจากการได้เป็นตัวแทนในพรรคแรกที่ตั้งใจลงสมัคร จากนั้นจึงได้เลือกพรรคชาติไทยเป็นทางเลือกสุดท้ายหลังจากที่ไม่สามารถลงพรรคใดได้ จึงถือได้ว่า การให้โอกาสในการเข้าเป็นสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นปัจจัยแรงจูงใจหลักในการเลือกพรรคดังกล่าว

1.9 บุคลากรในพรรคมีคุณภาพ

การพิจารณาถึงบุคลากรของพรรคการเมืองก็นับเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ใช้พิจารณาเพื่อเลือกสังกัดพรรค โดยให้เหตุผลว่าหากบุคลากรภายในพรรคไม่มีคุณภาพหรือคุณธรรม จะทำให้ศักยภาพในการดำเนินงานของพรรคลดลง ซึ่งผลการเก็บข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน เป็นผู้ที่มีแรงจูงใจดังกล่าวในการเลือกเข้าสู่พรรคนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่างจากพรรคประชาธิปัตย์ และได้แสดงทัศนะในประเด็นดังกล่าว สามารถนำเสนอได้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.29 แสดงการแจกแจงความถี่ในการอธิบายถึงปัจจัยแรงจูงใจจากควมมีคุณภาพของบุคลากรในพรรค

ไทยรักไทย	ความถี่	ประชาธิปัตย์	ความถี่	ชาติพัฒนา	ความถี่	ชาติไทย	ความถี่
ไม่มีกลุ่มตัวอย่างตอบ		กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 3 คน		ไม่มีกลุ่มตัวอย่างตอบ		ไม่มีกลุ่มตัวอย่างตอบ	
-	-	- บุคลากรโดยรวมส่วนใหญ่ในพรรคเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ	2	-	-	-	-
		- นักการเมืองในพรรคส่วนใหญ่มีคุณภาพ มีความสะอาดโปร่งใสมากที่สุดเมื่อเทียบกับนักการเมืองในพรรคอื่นๆ	1				
		- เป็นพรรคที่มีนักวิชาการค่อนข้างมาก น่าสนใจในการเข้าร่วมทีม	1				

ตามตารางที่ 4.29 แสดงให้เห็นเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ พรรคประชาธิปัตย์ จำนวน 3 คน ที่มีแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากความเป็นพรรคการเมืองที่มีบุคลากรที่มีคุณภาพ คุณธรรม อีกทั้งยังให้ความเห็นว่า เป็นพรรคที่มีจำนวนนักการเมืองที่มีความโปร่งใสมากที่สุด เมื่อเทียบกับพรรคการเมืองอื่น เป็นต้น

1.10 มีบุคคลในครอบครัวอยู่มาก่อน

การที่บุคคลในครอบครัวสังกัดอยู่พรรคใดพรรคหนึ่งมาก่อนย่อมส่งผลให้นักการเมืองรุ่นใหม่ที่เข้ามาสู่อำนาจทางการเมืองสมัยแรก ไม่มีโอกาสเลือกพรรคอื่นๆ ได้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพทางการเมืองได้แก่ การได้รับการสนับสนุนและผลักดันจากบุคคลในครอบครัว ดังนั้นเมื่อมีโอกาสเข้ามาเป็นผู้สืบทอดหรือทายาททางการเมืองจึงต้องสังกัดพรรคเดียวกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผลการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากการที่มีบุคคลในครอบครัวสังกัดพรรคดังกล่าวมาก่อน พบว่า มีจำนวน 4 คน โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ และพรรคชาติพัฒนาเท่านั้น และสามารถแสดงให้เห็นทัศนะเกี่ยวกับแรงจูงใจในประเด็นดังกล่าว ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.30 แสดงการแจกแจงความถี่ในการอธิบายถึงปัจจัยแรงจูงใจจากการที่มีบุคคลในครอบครัวสังกัดพรรคมาก่อน

ไทยรักไทย	ความถี่	ประชาธิปัตย์	ความถี่	ชาติพัฒนา	ความถี่	ชาติไทย	ความถี่
ไม่มีกลุ่มตัวอย่างตอบ		กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 3 คน		กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 1 คน		ไม่มีกลุ่มตัวอย่างตอบ	
-	-	- ผูกพันกับพรรคนี้มาตั้งแต่เด็ก เพราะคนใกล้ชิดอยู่พรรคนี้มาก่อน	1	- มีโอกาสเลือกน้อยเพราะคนในครอบครัวสังกัดอยู่ก่อนแล้ว	1	-	-
		- ชอบพรรคนี้มานาน ประกอบกับคนในครอบครัวอยู่มาก่อน จึงคิดว่า หากได้เล่นการเมือง คงอยู่พรรคประชาธิปัตย์	2				

ตามผลการแสดงความคิดเห็นในตารางที่ 4.30 แสดงให้เห็นได้ว่า การที่มีบุคคลในครอบครัวสังกัดพรรคมาก่อนทำให้กลุ่มตัวอย่างเป็นทายาททางการเมืองนั้น มีความผูกพันกับพรรคมาโดยตลอด นอกจากนี้อาจสะท้อนให้เห็นถึงความมีอิสระในการเลือกสังกัดพรรคค่อนข้างน้อยอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ในประเด็นเดียวกันนี้พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างบางคนมีความเห็นในทางตรงกันข้าม โดยได้เลือกสังกัดคนละพรรคกับที่บุคคลในครอบครัวสังกัดอยู่ โดยให้เหตุผลที่ว่า

“เพราะจังหวัดนี้เป็นเขตแดนที่มีอิทธิพล ปัญหามันเยอะ เราเลยมีความรู้สึกว่าจะถ้าต้องรบกับปัญหา การรบด้วยประชาธิปไตยจะไม่ชนะ ถ้าเป็นพรรคไทยรักไทยน่าจะเปรียบเทียบว่า และอีกอย่างคือเรา ไม่ได้ลงสู้กับพี่ชายอยู่แล้ว ดังนั้นในแง่ของตระกูล เราก็เหมือนเป็นการ balance และมีกระแส พรรคไทยรักไทยแรง รวมถึงเงื่อนไขของตระกูลด้วยเลยน่าจะเปรียบเทียบคู่แข่งของเรา” (กลุ่ม ตัวอย่างส.ส.พรรคไทยรักไทย, สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์ 2546.)

1.11 มีความผูกพันกันอย่างต่อเนื่อง

การมีความผูกพันกับพรรคอย่างต่อเนื่องหมายถึง การได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม กับพรรคนับตั้งแต่ก่อนการเลือกตั้ง จนกระทั่งมีความผูกพัน และสนิทสนมกับนักการเมืองในพรรค นอกจากนี้อาจเป็นผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่ภายในพรรคการเมือง หรือเป็นผู้ช่วยนักการเมืองมาก่อน ด้วย ดังนั้นเมื่อจำเป็นต้องเลือกพรรคที่สังกัดเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้ง จึงอาศัยความผูกพันดังกล่าว ในการพิจารณาด้วย ผลการเก็บข้อมูลพบว่า มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน ซึ่งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ และพรรคชาติพัฒนา มีแรงจูงใจในการเลือกพรรคจากปัจจัยดังกล่าว ทั้งนี้สามารถแสดง ทักษะของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.31 แสดงการแจกแจงความถี่ในการอธิบายถึงปัจจัยแรงจูงใจจากการมีความผูกพัน กับพรรคอย่างต่อเนื่อง

ไทยรักไทย	ชาติ	ประชาธิปัตย์	ชาติ	ชาติพัฒนา	ชาติ	ชาติไทย	ชาติ
ไม่มีกลุ่มตัวอย่างตอบ	ความถี่	กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 1 คน	ความถี่	กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ 2 คน	ความถี่	ไม่มีกลุ่มตัวอย่างตอบ	ความถี่
-	-	- เคยร่วมงานกับผู้บริหารพรรค	1	- เคยร่วมงานกับผู้นำพรรค - เคยร่วมงานกับนักการเมือง ในพรรค	1 1	-	-

จากผลการเก็บข้อมูลตามตารางที่ 4.31 แสดงให้เห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมือง รุ่นใหม่ทั้งที่สังกัดพรรคประชาธิปัตย์และชาติพัฒนา ต่างได้รับประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับ นักการเมืองในสังกัดพรรค อาทิเช่น ผู้นำพรรค ผู้บริหาร หรือส.ส. ของพรรค จึงทำให้เกิดความรู้สึก ผูกพันกับพรรคเป็นอย่างดี เมื่อมีโอกาสที่จะเข้าสู่อาชีพนักการเมือง ในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรซึ่งเป็นตำแหน่งการเมืองที่ต้องสังกัดพรรค จึงเลือกสังกัดพรรคการเมืองตามที่ตนมีความ รู้สึกคุ้นเคยและผูกพันเป็นหลัก และถือเป็นแรงจูงใจสำคัญในการเลือกสังกัดพรรคการเมือง

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำนวน 66 คน เกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกพรรคการเมือง อาจสรุปให้เห็นปัจจัยแรงจูงใจต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกสังกัดพรรคของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่กลุ่มนี้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เรียงลำดับตามความถี่สูงสุดของปัจจัยแรงจูงใจในแต่ละพรรคการเมือง โดยสามารถแสดงให้เห็นได้ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.32 แสดงจำนวนความถี่ของปัจจัยแรงจูงใจในการเลือกพรรคของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในแต่ละพรรคการเมือง

ไทยรักไทย	ความถี่	ประชาธิปัตย์	ความถี่	ชาติพัฒนา	ความถี่	ชาติไทย	ความถี่
ผู้นำ	30	อายุการก่อตั้งมาก	10	ผู้นำ	3	การให้โอกาสในการทำงาน	3
นโยบาย	30	อุดมการณ์การเมือง	9	กระแสนิยมในพื้นที่	2		
อายุการก่อตั้งน้อย	11	การให้โอกาสในการทำงาน	5	ความผูกพันกันอย่างต่อเนื่อง	2		
กระแสนิยมในพื้นที่	5	ผู้นำ	3	นโยบาย	1		
โอกาสในการจัดตั้งรัฐบาล	4	บุคลากรในพรรคมีคุณภาพ	3	อุดมการณ์ทางการเมือง	1		
การให้โอกาสในการทำงาน	3	บุคคลในครอบครัวอยู่มาก่อน	3	บุคคลในครอบครัวอยู่มาก่อน	1		
อุดมการณ์ทางการเมือง	2	กระแสนิยมในพื้นที่	3				
		โอกาสในการจัดตั้งรัฐบาล	1				
		นโยบาย	1				
		ความผูกพันกันอย่างต่อเนื่อง	1				

ตามตารางที่ 4.32 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคประชาธิปัตย์ มีปัจจัยแรงจูงใจในการเลือกพรรคที่หลากหลายมากที่สุด ซึ่งพบว่ามี 10 ปัจจัย และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่างมากที่สุดได้แก่ อายุการก่อตั้งพรรค ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างพรรคไทยรักไทย มีแรงจูงใจจากความเชื่อถือในผู้นำและความเชื่อมั่นในนโยบายพรรค มีจำนวนมากที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองพรรคชาติพัฒนามีแรงจูงใจจากความเชื่อถือในผู้นำสูงสุดเช่นกัน นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างพรรคชาติไทยมีปัจจัยแรงจูงใจในการเลือกพรรคน้อยที่สุด กล่าวคือ มีเพียงปัจจัยเดียวได้แก่ การให้โอกาสในการทำงาน

ตารางที่ 4.33 (ต่อ) แสดงช่องทางการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำแนกตามพรรค และระบบการเลือกตั้ง

ช่องทางการสื่อสาร ในการเข้าสู่พรรค	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
ข. ช่องทางแบบเป็น ทางการ ได้แก่	1	15	16	-	-	2	-	-	-	-	1	1	1	18	19
- การสมัครเป็นสมาชิก พรรคโดยตรง	1	11	12	-	2	2	-	-	-	-	1	1	1	14	15
- การย้ายพรรค	-	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4
รวม	6	37	43	2	14	16	1	3	4	-	3	3	9	57	66

ตามตารางที่ 4.33 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ในทุกพรรคการเมืองอาศัยช่องทางการสื่อสารเพื่อเข้าสู่พรรคโดยการสื่อสารกับแกนนำพรรคเป็นช่องทางหลัก นอกจากนี้หากพิจารณาจากระบบการเลือกตั้งจะแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างจากระบบบัญชีรายชื่อและระบบแบ่งเขตเลือกตั้งส่วนใหญ่อาศัยช่องทางดังกล่าวเป็นหลักในการเข้าสู่พรรคด้วยเช่นกัน โดยกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในระบบบัญชีรายชื่อที่ใช้ช่องทางนี้มีจำนวน 8 คน และกลุ่มตัวอย่างจากระบบแบ่งเขตเลือกตั้งมีจำนวน 28 คน

นอกจากนี้ยังสามารถวิเคราะห์ลักษณะของช่องทางการสื่อสารแบบต่างๆ ที่กลุ่มตัวอย่างใช้ และได้แจกแจงลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางแต่ละช่องทาง ดังอธิบายได้ต่อไปนี้

2.1 การสื่อสารกับแกนนำ

ได้แก่ การได้รับการติดต่อทาบถามจากนักการเมืองในพรรค ซึ่งมีรายละเอียดเช่นเดียวกับการศึกษาช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยช่องทางดังกล่าวในการเข้าสู่พรรค มีจำนวน 36 คน สามารถแสดงลักษณะทางประชากร โดยจำแนกตามพรรคและระบบการเลือกตั้ง ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.34 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพโดยการสื่อสารกับแกนนำพรรค จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตฯ	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
เพศ															
ชาย	5	15	20	2	7	9	1	2	3	-	1	1	8	25	33
หญิง	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	3	3
อายุ															
29 - 40 ปี	2	7	9	1	4	5	-	-	-	-	-	-	3	11	14
41 - 50 ปี	2	9	11	1	2	3	1	2	3	-	1	1	4	14	18
51 - 60 ปี	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	1	1	-	3	3
สูงกว่า 60 ปี	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
ระดับการศึกษา															
ปริญญาตรี	1	4	5	-	2	2	-	1	1	-	1	1	1	8	9
ปริญญาโท	3	11	14	1	6	7	-	1	1	-	1	1	4	19	23
ปริญญาเอก	1	1	2	1	-	1	1	-	1	-	-	-	3	1	4
อาชีพเดิม															
หน่วยงานรัฐ	3	3	6	1	2	3	1	1	2	-	1	1	5	7	12
หน่วยราชการส่วนท้องถิ่น	2	8	10	-	2	2	-	-	-	-	1	1	2	11	13
หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	2	2
หน่วยงานเอกชน	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2
อาชีพอิสระอื่นๆ	-	4	4	1	1	1	-	1	1	-	-	-	1	6	7
พื้นฐานการได้รับ															
ประสบการณ์ทางการเมือง															
ประสบการณ์ตนเอง	2	8	10	-	6	6	1	1	2	-	1	1	3	16	19
ครอบครัว	1	3	4	1	2	3	-	-	-	-	1	1	2	6	8
ไม่มี	2	5	5	1	-	1	-	1	1	-	-	-	3	6	9
รวม	5	16	21	2	8	10	1	2	3	-	2	2	8	28	36

ตามตารางที่ 4.34 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางสื่อสารเพื่อเข้าสู่พรรคโดยการสื่อสารกับแกนนำ จำนวน 36 คน เป็นเพศชาย 33 คน และเพศหญิง 3 คน โดยส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในระหว่าง 41-50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท และมีอาชีพเดิมมาจากหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก นอกจากนี้ยังเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทางการเมืองจากตัวเองเป็นหลักด้วย

2.2 การสื่อสารในครอบครัว

คือ การเข้าสู่พรรคการเมืองโดยมีบุคคลในครอบครัวเป็นผู้ผลักดันหรือชักนำให้เข้ามาสู่พรรค อาจเนื่องมาจากนักการเมืองที่เป็นบุคคลในครอบครัวและเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางการเมืองค่อนข้างมากต้องเข้าสู่ระบบการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จึงทำให้เขตพื้นที่ที่เป็นฐานเสียงเดิมว่างลง จึงจำเป็นต้องส่งบุคคลใกล้ชิดลงสมัครรับเลือกตั้งในแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทน เพื่อป้องกันมิให้ฐานเสียงของพรรคหายไปส่วนหนึ่งด้วย จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เข้าสู่พรรคด้วยวิธีการดังกล่าว มีจำนวน 10 คน สามารถจำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.35 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ ที่ใช้ช่องทางสื่อสารในการเข้าสู่พรรคโดยการสื่อสารในครอบครัว จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
เพศ															
ชาย	-	1	1	-	3	3	-	1	1	-	-	-	-	5	5
หญิง	-	2	4	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	5	5
อายุ															
29 - 40 ปี	-	2	2	-	4	4	-	1	1	-	-	-	-	7	7
41 - 50 ปี	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
51 - 60 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ระดับการศึกษา															
ปริญญาตรี	-	1	1	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	3	3
ปริญญาโท	-	4	4	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	7	7
ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ 4.35 (ต่อ) แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรคโดยการสื่อสารในครอบครัว จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
<u>อาชีพเดิม</u>															
หน่วยงานรัฐ	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2
หน่วยงานราชการท้องถิ่น	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2	2
หน่วยงานเอกชน	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
อาชีพอิสระอื่นๆ	-	2	2	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	5	5
<u>พื้นฐาน/การได้รับ</u>															
<u>ประสบการณ์ทางการเมือง</u>															
ประสบการณ์ตนเอง	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2	2
ครอบครัว	-	4	4	-	4	4	-	-	-	-	-	-	-	8	8
ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<u>บุคคลในครอบครัวที่เป็น</u>															
<u>นักการเมือง</u>															
บิดา	-	2	2	-	4	4	-	-	-	-	-	-	-	6	6
ลุง	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2	2
สามี	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
รวม	-	5	5	-	4	4	-	1	1	-	-	-	-	10	10

จากตารางที่ 4.35 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีอาศัยช่องทางการสื่อสารในครอบครัวเพื่อเข้าสู่พรรคการเมือง จำนวน 10 คน เป็นเพศชาย 6 คน เพศหญิง 4 คน ส่วนใหญ่เป็นนักการเมืองที่มีอายุอยู่ในระหว่าง 29 – 40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโทและประกอบอาชีพอิสระอื่นๆ มาก่อน นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดเกี่ยวกับประสบการณ์ทางการเมืองจากครอบครัวเป็นหลัก มีจำนวน 8 คน ส่วนบุคคลในครอบครัวที่เป็นนักการเมืองและมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เข้าสู่พรรคดังกล่าวได้แก่ บิดา มีจำนวน 6 คน นอกจากนั้นได้แก่ ลุง และสามี ซึ่งมีจำนวน 2 คน เท่ากัน

2.3 การสื่อสารผ่านผู้นำทางความคิด

เป็นช่องทางการสื่อสารแบบเดียวกับที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการเข้าสู่อาชีพ ซึ่งได้กล่าวไว้ในประเด็นช่องทางการสื่อสารเพื่อเข้าสู่อาชีพ (หน้าที่ 70) เนื่องจากการเข้าสู่อาชีพ นักการเมืองเป็นครั้งแรกของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่เกิดขึ้นพร้อมกับการเข้าสู่พรรคการเมืองด้วย ดังนั้นช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพของกลุ่มตัวอย่างนี้จึงเป็นช่องทางเดียวกันกับช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรค กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่เพียงคนเดียวที่อาศัยช่องทางดังกล่าวเพื่อเข้าสู่พรรค สามารถแสดงรายละเอียดลักษณะทางประชากร ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.36 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรคโดยการสื่อสารผ่านผู้นำทางความคิด จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
เพศ															
ชาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หญิง	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
อายุ															
29 - 40 ปี	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
41 - 50 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
51 - 60 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สูงกว่า 60 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ระดับการศึกษา															
ปริญญาตรี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปริญญาโท	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อาชีพเดิม															
หน่วยงานรัฐ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หน่วยบริหารราชการท้องถิ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หน่วยงานเอกชน	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
อาชีพอิสระอื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ 4.36 (ต่อ) แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรคโดยการสื่อสารผ่านผู้นำทางความคิด จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
พื้นฐาน/การได้รับประสบการณ์ทางการเมือง															
ประสบการณ์ตนเอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ครอบครัว	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1

จากผลข้อมูลในตารางที่ 4.36 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรคโดยการสื่อสารผ่านผู้นำความคิดนั้น เป็นกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่จากระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พรรคไทยรักไทย โดยเป็นเพศหญิง มีอายุ 29 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท และประกอบอาชีพเดิมมาจากหน่วยงานเอกชน นอกจากนี้ยังมีพื้นฐานหรือได้รับประสบการณ์ทางการเมืองจากครอบครัวมาก่อนด้วย

2.4 การสมัครเป็นสมาชิกพรรคโดยตรง

เป็นช่องทางการสื่อสารแบบเป็นทางการที่กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ใช้ในการเข้าสู่พรรคตรงลงมาจากช่องทางการสื่อสารระหว่างแกนนำ จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยช่องทางดังกล่าวในการเข้าสู่พรรค 15 คน เป็นนักการเมืองจากระบบบัญชีรายชื่อ พรรคไทยรักไทย 1 คน และนักการเมืองจากระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จากพรรคไทยรักไทย พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคชาติไทย รวม 14 คน โดยมีลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.37 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ ที่อาศัยช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรคโดยการสมัครเป็นสมาชิกพรรคโดยตรง จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการเลือกตั้ง

ลักษณะทางประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวมส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวมส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
<u>เพศ</u>															
ชาย	1	10	11	-	1	1	-	-	-	-	1	1	1	12	13
หญิง	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2
<u>อายุ</u>															
29 - 40 ปี	-	2	2	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	4	4
41 - 50 ปี	1	9	10	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	10	11
51 - 60 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สูงกว่า 60 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<u>ระดับการศึกษา</u>															
ปริญญาตรี	-	4	4	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	5	5
ปริญญาโท	1	7	8	-	1	1	-	-	-	1	1	1	1	9	10
ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<u>อาชีพเดิม</u>															
หน่วยงานรัฐ	1	3	4	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	4	5
หน่วยงานราชการท้องถิ่น	-	4	4	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	5	5
หน่วยงานเอกชน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อาชีพอิสระอื่นๆ	-	4	4	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	5	5
<u>พื้นฐาน/การได้รับประสบการณ์ทางการเมือง</u>															
ประสบการณ์ตนเอง	-	3	3	-	1	1	-	-	-	1	1	1	-	5	5
ครอบครัว	1	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	4
ไม่มี	-	5	5	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	6	6
รวม	1	11	12	-	2	2	-	-	-	-	1	1	1	14	15

ตารางที่ 4.38 (ต่อ) แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ ที่อาศัยช่องทางการศึกษา ในการเข้าสู่พรรค จากการย้ายพรรค จำแนกตามลักษณะทางประชากร พรรค และระบบการ เลือกตั้ง

ลักษณะทาง ประชากร	ไทยรักไทย			ประชาธิปัตย์			ชาติพัฒนา			ชาติไทย			รวม ส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวม ส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง	รวม
	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม	บัญชีรายชื่อ	แบ่งเขต	รวม			
ระดับการศึกษา															
ปริญญาตรี	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
ปริญญาโท	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อาชีพเดิม															
หน่วยงานรัฐ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หน่วยงานราชการท้องถิ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หน่วยงานเอกชน	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
อาชีพอิสระอื่นๆ	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
พื้นฐาน/การได้รับ															
ประสบการณ์ทาง															
การเมือง															
ประสบการณ์ตนเอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ครอบครัว	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
ไม่มี	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
พรรคการเมืองเดิม															
ความหวังใหม่	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
ถิ่นไทย	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
เสรีธรรม	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
รวม	-	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4

ตามตารางที่ 4.38 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ย้ายมาจากพรรคการเมืองอื่น ทั้ง 4 คน เป็นนักการเมืองกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ในระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง สังกัดพรรคไทยรักไทยทั้งหมด นอกจากนี้ยังเป็นกลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุ 29-40 ปี, 41-50 ปี และ 51-60 ปี จบการศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรีและโท จำนวน 2 คน เท่ากัน ประกอบอาชีพเดิมมาจากหน่วยงานเอกชนและอาชีพอิสระอื่นๆ มาก่อน นอกจากนี้ยังเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับประสบการณ์ทางการเมืองจาก

ครอบครัวเป็นหลัก สำหรับพรรคการเมืองเดิมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดก่อนจะย้ายเข้าสู่พรรคไทยรักไทยได้แก่ พรรคความหวังใหม่ จำนวน 2 คน พรรคถิ่นไทยจำนวน 1 คน และพรรคเสรีธรรมจำนวน 1 คน

ผลการศึกษาช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรคการเมืองจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำนวน 66 คน จาก 4 พรรคการเมือง อาจสรุปได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ทั้งที่มาจากระบบบัญชีรายชื่อและระบบแบ่งเขตเลือกตั้งส่วนใหญ่อาศัยช่องทางการสื่อสารกับแกนนำพรรคเป็นหลัก โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จากทุกพรรคการเมืองต่างอาศัยช่องทางดังกล่าวนี้ในการเข้าสู่พรรคเช่นเดียวกัน

กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่เพศชายอาศัยช่องทางการสื่อสารโดยการสื่อสารกับกลุ่มแกนนำเป็นหลักมากที่สุด มีจำนวน 33 คน และกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง อาศัยช่องทางการสื่อสารโดยการสื่อสารในครอบครัวเป็นหลักมากที่สุด มีจำนวน 5 คน

นอกจากนี้หากพิจารณาตามมุมมองของช่วงอายุพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ของทุกช่วงอายุ มีช่องทางการสื่อสารจากการสื่อสารกับแกนนำเป็นหลักมากที่สุด เช่นเดียวกับการพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ในทุกะดับการศึกษามีช่องทางการสื่อสารโดยการสื่อสารกับกลุ่มแกนนำเป็นหลักเช่นเดียวกัน

สำหรับการพิจารณาตามกลุ่มอาชีพพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ที่มาจากทุกๆ กลุ่มอาชีพ ต่างใช้ช่องทางการสื่อสารโดยการสื่อสารกับแกนนำพรรคเป็นหลักเช่นเดียวกัน

หลังจากได้ทราบถึงแรงจูงใจในการเลือกอาชีพ ช่องทางการสื่อสารในการเลือกอาชีพ ตลอดจนการได้ทราบถึงแรงจูงใจในการเลือกพรรค และช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรคการเมืองต่างๆ แล้ว ประเด็นต่อมาจะเป็นผลการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

๑ กระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

เพื่อให้ผลการศึกษาระบบการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่ในแต่ละพรรคการเมืองมีความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยได้แบ่งการเก็บข้อมูลเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นมุมมองของพรรคและมุมมองของนักการเมืองรุ่นใหม่

ในมุมมองของพรรคการเมืองนั้น ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ตัวแทนพรรคการเมือง 4 พรรค ได้แก่ โฆษกพรรคไทยรักไทย เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ รองเลขาธิการพรรคชาติพัฒนา และผู้อำนวยการพรรคชาติไทย และเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบเกี่ยวกับกระบวนการหล่อหลอมสมาชิกใหม่ในการเข้าสู่พรรคการเมืองนั้น ผู้วิจัยได้ถามคำถามในประเด็นต่างๆ ดังนี้คือ

- กระบวนการสรรหาบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- เกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อคัดเลือกบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- วิธีการถ่ายทอดแนวคิด อุดมการณ์ ตลอดจนข่าวสารข้อมูลต่างๆ ของพรรค
- วิธีการที่พรรคช่วยให้พนักงานการเมืองที่เป็นสมาชิกใหม่สามารถปรับตัวได้

ในส่วนที่เป็นมุมมองของนักการเมืองรุ่นใหม่ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำนวน 66 คน จาก 4 พรรคการเมือง ประกอบด้วย พรรคไทยรักไทย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติพัฒนา และพรรคชาติไทย โดยผู้วิจัยได้ถามคำถามต่างๆ ดังต่อไปนี้

- วิธีการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับตลอดจนธรรมเนียมปฏิบัติต่างๆ ของพรรค
- วิธีการที่พรรคทำให้รู้สึกที่สามารถปรับตัวได้และกลายเป็นส่วนหนึ่งของพรรค
- วิธีการปรับตัวเมื่ออยู่ในพรรคนี้ และระยะเวลาในการปรับตัว
- สิ่งที่ทำให้รู้สึกคุ้นเคยและเป็นส่วนหนึ่งของพรรค

ผลข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เช่นเดียวกับการตอบปัญหา นำวิจัยในข้อที่ 1-2 โดยการนำมาลดทอนข้อมูล (Data reduction) แล้ววิเคราะห์หาคำตอบใน

ประเด็น 2 ประเด็นคือ วิธีการหล่อหลอมของพรรค และวิธีการหล่อหลอมของนักการเมืองรุ่นใหม่ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสามารถนำเสนอในภาพรวมของพรรคการเมืองแต่ละพรรคโดยเรียงลำดับดังต่อไปนี้ พรรคไทยรักไทย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติพัฒนา และพรรคชาติไทย

1. พรรคไทยรักไทย

1.1 วิธีการหล่อหลอมของพรรคไทยรักไทย

เนื่องจากพรรคไทยรักไทยเป็นพรรคการเมืองใหม่ เพิ่งก่อตั้งได้ 2 ปีก่อนมีการเลือกตั้ง (เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2541) จึงจำเป็นต้องมีการเผยแพร่แนวคิด อุดมการณ์ ทิศทางการดำเนินงานด้านการเมือง รวมถึงแนวนโยบายต่างๆ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้เรียนรู้ รับทราบ และเข้าใจในเจตนารมณ์ของพรรค ซึ่งจะเป็นผลนำไปสู่การตัดสินใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคต่อไป

ผลการสัมภาษณ์จากมุมมองของโฆษกพรรคไทยรักไทยในฐานะตัวแทนพรรค และยังเป็นผู้หนึ่งซึ่งร่วมดำเนินการก่อตั้งพรรคกับผู้นำพรรคด้วย ทำให้ได้ข้อมูลที่แสดงถึงวิธีการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร แนวคิด อุดมการณ์และทิศทางการเมืองของพรรค โดยในที่นี้ผู้วิจัยได้แบ่งการหล่อหลอมตามช่วงเวลาหลังจากที่มีการก่อตั้งพรรค ได้ดังนี้

ช่วงก่อนการประกาศยุบสภา

- จัดอบรม สัมมนา เพื่อเผยแพร่แนวคิด อุดมการณ์ หลักการและเจตนารมณ์ของพรรค รวมถึงการแสดงวิสัยทัศน์ของผู้นำหรือหัวหน้าพรรค

ช่วงก่อนการเลือกตั้ง

- อบรมให้ความรู้แก่ผู้ที่เป็นตัวแทนพรรคในการลงสมัครรับเลือกตั้ง

ช่วงหลังจากการเลือกตั้ง

- จัดอบรม ปฐมนิเทศ ส.ส. ใหม่
- แบ่งกลุ่มส.ส.ตามภูมิภาค
- จัดประชุมกลุ่มย่อย ประชุมภาค ประชุมพรรค สัมมนาประจำปี
- อบรม สัมมนา ตามประเด็นที่น่าสนใจต่างๆ

นอกจากนี้ผลคำตอบในมุมมองของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคไทยรักไทยเกี่ยวกับวิธีการที่พรรคใช้ในการถ่ายทอดแนวคิด อุดมการณ์ ตลอดจนให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ

แก่สมาชิกใหม่นั้น พบว่า เป็นคำตอบซึ่งอธิบายถึงวิธีการเดียวกัน กล่าวคือ ภายหลังจากที่ได้มีการก่อตั้งพรรคอย่างเป็นทางการแล้ว ทางพรรคได้มีการเผยแพร่แนวคิด อุดมการณ์ รวมถึงวิสัยทัศน์ของผู้นำพรรคให้กับบุคคลทั่วไปได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเพื่อที่จะตัดสินใจในการร่วมดำเนินกิจกรรมการเมืองกับพรรค โดยก่อนที่จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทางพรรคได้จัดอบรมสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้องจะลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรค ซึ่งหากบุคคลใดสามารถดำเนินกิจกรรมกับทางพรรคอย่างต่อเนื่องและมีคุณสมบัติที่ดีพร้อม พรรคก็จะพิจารณาให้เป็นตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งฯ ต่อไป ซึ่งหลังจากได้รับเลือกตั้งเป็นส.ส.ของพรรคแล้ว ก็จะได้รับการอบรมส่งเสริมความรู้อยู่ตลอดเวลา เช่น มีการประชุมพรรคทุกสัปดาห์ การประชุมสัมมนาครั้งใหญ่ ทุกสมัยการประชุม การอบรมกลุ่มย่อยตามหัวข้อหรือประเด็นที่นักการเมืองสนใจ นอกจากนี้ยังมีการแบ่งกลุ่มส.ส.ตามภูมิภาคและการเปิดโอกาสให้ทำงานในคณะกรรมการ ซึ่งนับเป็นวิธีการที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่สามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่ได้รับจากการเป็นนักการเมืองของพรรคได้มากขึ้น

ดังนั้น วิธีการที่พรรคใช้ในการถ่ายทอดแนวคิด อุดมการณ์ ตลอดจนให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในงานการเมืองนั้น จึงประกอบด้วย

ก. วิธีการเชิงกลุ่ม ได้แก่

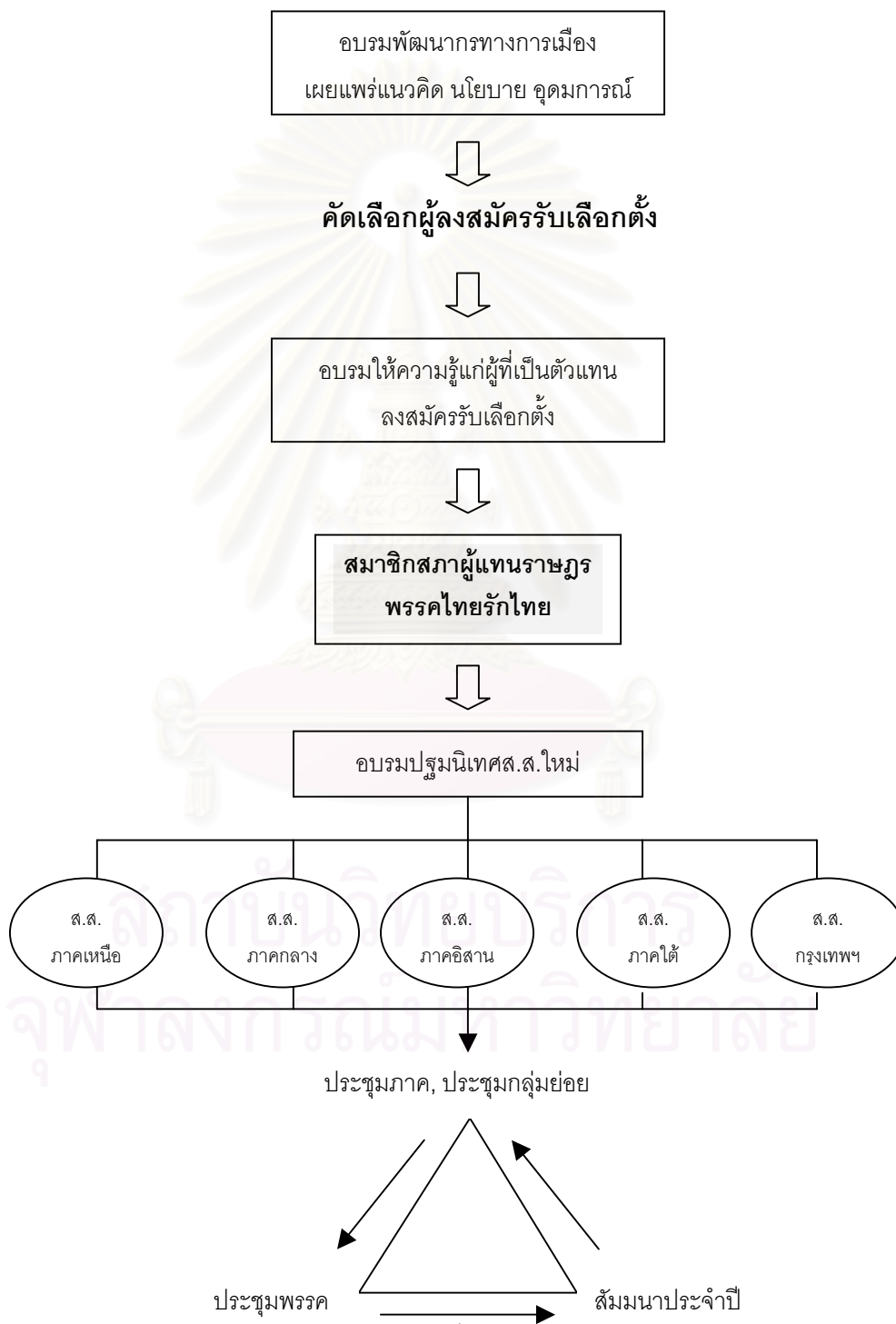
- อบรมพัฒนาการการเมือง
- เผยแพร่วิสัยทัศน์ อุดมการณ์ทางการเมือง
- อบรมผู้ลงสมัครส.ส.
- ประชุมนิเทศส.ส.ใหม่
- แบ่งกลุ่มตามภาค
- ประชุมภาค, ประชุมพรรค
- สัมมนาประเด็นย่อย
- สัมมนาประจำปี

ข. วิธีการเชิงปัจเจกบุคคล ได้แก่

- จัดผู้ดูแลประสานงานภาค
- มอบหมายตำแหน่ง ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ
- ยกย่องชมเชย ให้กำลังใจ

ผลจากการสัมภาษณ์โฆษกพรรคและนักการเมืองรุ่นใหม่ถึงวิธีการที่พรรคใช้ในการถ่ายทอดแนวคิด อุดมการณ์ ตลอดจนให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ แก่สมาชิกใหม่สามารถนำมาสร้างแบบจำลองวิธีการหล่อหลอมของพรรคไทยรักไทย ได้ดังนี้

แผนผัง 4.1 แสดงแบบจำลองวิธีการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่ของพรรคไทยรักไทย

จากแบบจำลองดังกล่าวจะทอนให้เห็นได้ว่า พรรคไทยรักไทยมีการถ่ายทอดแนวคิด อุดมการณ์ ตลอดจนให้ข้อมูลข่าวสารสมาชิกของพรรคอยู่ทุกช่วงระยะเวลา หลังจากการก่อตั้ง

พรรค ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นมาส่วนใหญ่มักเป็นกิจกรรมเชิงกลุ่ม และจัดแบบเป็นทางการ เช่น การประชุม อบรม สัมมนา เป็นต้น นอกจากนี้วิธีการในเชิงบุคคลได้แก่ การจัดเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานด้านข้อมูลข่าวสารให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละภูมิภาค เป็นต้น

1.2 วิธีการหล่อหลอมของนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคไทยรักไทย

จากการสัมภาษณ์โฆษกพรรคถึงวิธีการหล่อหลอมของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ของพรรคเพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคอย่างสมบูรณ์นั้น โฆษกพรรคไทยรักไทยได้ให้ทัศนะว่า กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวส่วนใหญ่สามารถใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลข่าวสารได้ด้วยตนเอง เนื่องจากทางพรรคมีระบบจัดส่งข้อมูลผ่านผู้ประสานงานส.ส.ภาคแต่ละภาค ซึ่งความสามารถในการเรียนรู้จะขึ้นอยู่กับการขวนขวาย หากความรู้ของส.ส.แต่ละคน นอกจากนี้หากส.ส.กลุ่มใดมีความสนใจในประเด็นต่างๆ สามารถรวมกลุ่มกันเสนอเรื่องต่อทางพรรคเพื่อจัดให้มีการอบรม สัมมนาในหัวข้อที่ส.ส.สนใจได้ด้วย

ในส่วนที่เป็นมุมมองของนักการเมืองรุ่นใหม่จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพรรคไทยรักไทย พบว่า วิธีการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนธรรมเนียมปฏิบัติต่างๆ ของพรรค รวมถึงวิธีการที่กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ใช้ในการเรียนรู้และทำความเข้าใจในบทบาทใหม่ที่ได้รับจากพรรค สามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ช่วงก่อนการประกาศยุบสภา

- เรียนรู้จากการอบรม สัมมนา เพื่อศึกษาแนวคิด อุดมการณ์ หลักการ ตลอดจน วิสัยทัศน์และวิถีปฏิบัติทางการเมืองของผู้นำหรือหัวหน้าพรรค
- ศึกษาแนวนโยบาย เจตนารมณ์ต่างๆ จากเอกสาร คู่มือ แผ่นพับ
- ติดตามข่าวสารข้อมูลจากสื่อทั่วไป เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ช่วงก่อนการเลือกตั้ง

- สอบถามจากนักการเมืองที่มีประสบการณ์
- ศึกษาและสังเกตพฤติกรรมนักการเมืองที่เป็นแบบอย่าง
- สอบถามจากประชาชนในพื้นที่
- ประสบการณ์ตรงจากการลงพื้นที่

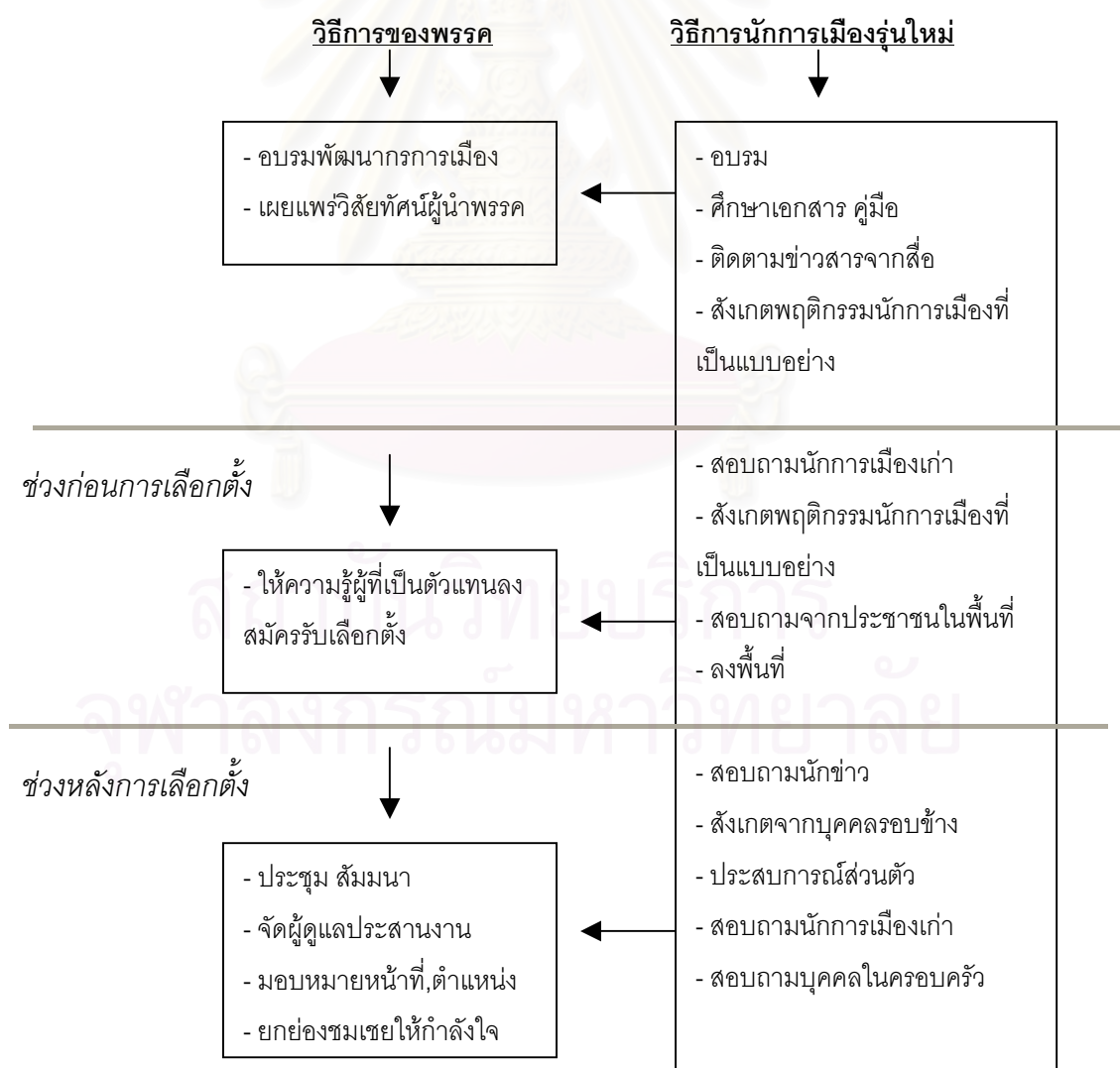
ช่วงหลังจากการเลือกตั้ง

- ประชุม อบรม สัมมนา
- ศึกษาจากการทำงานในคณะกรรมการธิการ
- สอบถาม พูดคุยกับส.ส. รุ่นพี่ ,นักข่าว ,ประชาชนในพื้นที่
- สังเกตจากบุคคลรอบข้าง ประสบการณ์ส่วนตัว

จากข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย สามารถแสดงให้เห็นจากมุมมองของพรรคและกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ได้ดังแผนผังต่อไปนี้

แผนผังที่ 4.2 แสดงแบบจำลองกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย

ช่วงก่อนการประกาศยุบสภา

2. พรรคประชาธิปัตย์

2.1 วิธีการหล่อหลอมของพรรคประชาธิปัตย์

พรรคประชาธิปัตย์ถือได้ว่าเป็นพรรคการเมืองที่มีความเก่าแก่มากที่สุดก่อนจะมีพระราชา-บัญญัติพรรคการเมือง โดยก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 6 เมษายน 2489 รวมมีระยะเวลาในการดำเนินงานการเมือง 57 ปี ด้วยความเป็นพรรคการเมืองที่มีระยะเวลายาวนานจึงทำให้พรรคประชาธิปัตย์สามารถซึมซับ สัมผัสประสบการณ์การเมืองจากบริบททางการเมืองหลายยุคหลายสมัย และได้หล่อหลอมเป็นแนวคิด อุดมการณ์ถ่ายทอดให้กับนักการเมืองในพรรค เพื่อทำให้มีจุดยืนในการทำงานการเมืองร่วมกัน

จากการสัมภาษณ์เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ เกี่ยวกับวิธีการที่พรรคถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ความรู้ต่างๆ ให้กับนักการเมืองของพรรค พบว่า พรรคได้จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการถ่ายทอดแนวคิด อุดมการณ์และทิศทางการเมืองให้นักการเมืองรุ่นใหม่ อาทิเช่น การอบรมสัมมนา การปฐมนิเทศส.ส.ใหม่ การประชุมพรรค แบ่งกลุ่มทำงาน เป็นต้น ซึ่งผลข้อมูลที่ได้รับทำให้เห็นว่า การหล่อหลอมของพรรคประชาธิปัตย์จะเริ่มต้นหลังจากที่นักการเมืองรุ่นใหม่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคอย่างเต็มตัวแล้ว ก็จะมีการอบรมปฐมนิเทศส.ส.ใหม่ โดยเป็นการให้ความรู้ในเรื่องประวัติ ความเป็นมาของพรรค เกียรติภูมิของพรรค ระบบสื่อสารภายในพรรค กิจกรรมของพรรค และมีการแบ่งกลุ่มเป็นคณะทำงานด้วย เช่น กลุ่มงานคณะกรรมการในรัฐสภา เป็นต้น และผลจากการสัมภาษณ์เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์สามารถแสดงให้เห็นวิธีการที่พรรคใช้ในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนแนวคิด อุดมการณ์และทิศทางการเมือง แบ่งตามช่วงเวลาได้ดังนี้

ช่วงก่อนการเลือกตั้ง

- การจัดอบรมยุวประชาธิปัตย์

ช่วงหลังจากการเลือกตั้ง

- จัดอบรม ปฐมนิเทศ ส.ส.ใหม่
- จัดประชุมพรรค อบรม สัมมนาประจำปี
- แบ่งกลุ่มคณะทำงาน

นอกจากนี้ในส่วนของมุมมองของนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคประชาธิปัตย์ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับวิธีการหล่อหลอมสมาชิกใหม่ของพรรคว่า ส่วนใหญ่จะเน้นการสื่อสารพูดคุยแบบเป็นการส่วนตัวมากกว่า เนื่องจากเป็นพรรคที่มีระบบอาวุโสสูง การอยู่ร่วมกันในพรรคเป็นความสัมพันธ์ฉันท์พี่น้องมากกว่าพิธีการ แต่อย่างไรก็ตามวิธีการที่พรรคช่วยให้นักการเมืองรุ่นใหม่สามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับกติการับใช้ ช้อบบังคับ วัฒนธรรมต่างๆ ของพรรคตลอดจน

สามารถทำให้นักการเมืองรุ่นใหม่มีความเข้าใจในบทบาทใหม่ที่ได้รับ ประกอบด้วย การสัมมนา ส.ส.ใหม่ การแบ่งกลุ่มทำงาน การประชุมพรรค อบรมสัมมนา การพูดคุยซักถามส่วนบุคคล และการได้รับยกย่องชมเชย เป็นต้น

ดังนั้นผลข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เลขาธิการพรรคและกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่เกี่ยวกับวิธีการหล่อหลอมของพรรคประชาธิปัตย์ อาจจัดได้ว่าประกอบด้วย

ก. วิธีการเชิงกลุ่ม ได้แก่

- การประชุมพิเศษ ส.ส.ใหม่
- การประชุมพรรค
- การจัดอบรมสัมมนา
- แบ่งกลุ่ม / คณะทำงาน

ข. วิธีการเชิงปัจเจกบุคคล ได้แก่

- ให้การพูดคุยซักถามเป็นการส่วนตัว
- ยกย่องชมเชยให้กำลังใจ

2.2 วิธีการหล่อหลอมของนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคประชาธิปัตย์

จากการสัมภาษณ์เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์เกี่ยวกับวิธีการหล่อหลอมของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเรียนรู้และทำความเข้าใจในกฎ ระเบียบข้อบังคับ แนวคิดอุดมการณ์ ตลอดจนแนวทางการทำงานการเมืองของพรรค จนสามารถแสดงออกถึงบทบาทใหม่ที่ได้รับอย่างเหมาะสมได้ พบว่า “ส.ส.รุ่นใหม่ของพรรคมีความมุ่งมั่นในการแสดงออกถึงความเป็นผู้มีความรู้ ความสนใจ และความเข้าใจในเรื่องการเมือง กล้าแสดงออก ไม่ยึดติดกับผลประโยชน์ส่วนตนหรือเครือข่าย ส.ส.ทุกคนต่างทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มที่ และจะมีส.ส.รุ่นพี่ๆ คอยดูแลให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำปรึกษา พบปะสังสรรค์กันอยู่ตลอดเวลา” (อนันต์ อนันตกุล, เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์, สัมภาษณ์ 18 กุมภาพันธ์ 2546) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าพรรคประชาธิปัตย์ได้มีการถ่ายทอดข่าวสารความรู้ต่างๆ จากวิธีการที่ไม่เป็นทางการเป็นหลัก จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่อาศัยวิธีการเรียนรู้เชิงปัจเจกบุคคลเป็นหลักด้วยเช่นกัน

ในส่วนของมุมมองจากกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคประชาธิปัตย์ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับวิธีการที่แต่ละคนใช้ในการเรียนรู้และทำความเข้าใจในนโยบาย อุดมการณ์ ตลอดจนวิถีทางการดำเนินงานด้านการเมืองของพรรค ทำให้ได้รับข้อมูลว่า

กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวอาศัยวิธีการหล่อหลอมโดยใช้การเรียนรู้เชิงบุคคลเป็นหลัก ซึ่งวิธีการโดยทั่วไปที่กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ใช้ในการเรียนรู้และทำความเข้าใจนั้น ประกอบด้วย

ก. วิธีการเชิงกลุ่ม ได้แก่

- ประชุม อบรม สัมมนา
- แบ่งกลุ่มคณะทำงาน

ข. วิธีการเชิงบุคคล ได้แก่

- ศึกษาเอกสาร คู่มือต่างๆ
- ติดตามข่าวสารจากสื่อทั่วไป
- สอบถามจากนักการเมืองเก่า
- สังเกต เรียนรู้จากพฤติกรรมนักการเมืองที่เป็นแบบอย่าง
- สอบถามจากประชาชนในพื้นที่
- ลงพื้นที่
- สังเกตจากบุคคลในครอบครัว
- ประสบการณ์ส่วนตัว
- การได้รับมอบหมายภาระหน้าที่
- การเรียนรู้จากการยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจ

ผลข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ โดยการสัมภาษณ์ตัวแทนพรรคและกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ นั้นสามารถแสดงให้เห็นจากมุมมองของพรรคและกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ ได้ดังต่อไปนี้

แผนผังที่ 4.3 แสดงแบบจำลองกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์

ช่วงก่อนการการเลือกตั้ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. พรรคชาติพัฒนา

3.1 วิธีการหล่อหลอมของพรรคชาติพัฒนา

พรรคชาติพัฒนาเป็นพรรคการเมืองที่มีระยะเวลาในการก่อตั้งไม่นานนับจากการก่อตั้งเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2535 ที่ผ่านมา ภายใต้สถานการณ์วิกฤตทางการเมืองและเศรษฐกิจ หลังจากการเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ในปีพ.ศ. 2535 ช่วงเวลาดังกล่าวประชาชนผิดหวังกับระบบพรรคการเมืองการปกครองที่ถูกแทรกแซงด้วยอำนาจนอกระบบ การแบ่งแยกทางการเมืองในช่วงเวลานั้นมีแนวโน้มที่จะมีความรุนแรงยิ่งขึ้น นักการเมืองกลุ่มหนึ่งจึงได้รวมตัวกันก่อตั้งพรรคการเมืองขึ้นในชื่อ พรรคชาติพัฒนา ภายใต้การนำของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (ศูนย์ข้อมูลและวิชาการพรรคชาติพัฒนา, 2543)

ด้วยระยะเวลาที่สั้นกว่าหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมา พรรคชาติพัฒนาได้พยายามนำเสนอภาพลักษณ์ใหม่ของพรรคการเมืองที่เป็นที่รวมของบุคคลกลุ่มหนุ่มสาว ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญศาสตร์ สาขาต่างๆ และต้องการจะพัฒนาให้ระบบพรรคการเมืองมีการเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางที่สร้างสรรค์ขึ้น จึงกลายเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงพรรคการเมืองที่เข้าสู่ยุคของคนรุ่นใหม่ในการบริหารพรรค

จากการสัมภาษณ์รองเลขาธิการพรรคชาติพัฒนา ในฐานะตัวแทนพรรคและเป็นผู้หนึ่งซึ่งร่วมก่อตั้งพรรคชาติพัฒนา เกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดแนวคิดอุดมการณ์ ทิศทางการเมืองของพรรค รวมถึงวิสัยทัศน์ วัฒนธรรมต่างๆ ให้กับนักการเมืองรุ่นใหม่ในพรรค ได้รับข้อมูลว่า “พรรคชาติพัฒนาได้มีกิจกรรมเพื่อเป็นการขัดเกลาแก่นักการเมืองรุ่นใหม่ ได้แก่ การจัดส.ส.พี่เลี้ยงทำหน้าที่คอยดูแลแนะนำส.ส.ใหม่ นอกจากนี้ก็จะมีการประชุมพรรค สัมมนาส.ส. เป็นต้น และด้วยความที่พรรคมีจำนวนเพียงแค่ 30 กว่าคน อาจจะมีผู้บริหารพรรคนัดสังสรรค์กันเป็นระยะๆ ซึ่งจะได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้นักการเมืองรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ควบคู่กับการสร้างปฏิสัมพันธ์กับนักการเมืองรุ่นพี่ๆ” (ปานปรีย์ พหิทธานุกร, รองเลขาธิการพรรคชาติพัฒนา, สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2546.)

นอกจากนี้ในมุมมองของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการที่พรรคใช้ในการหล่อหลอมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคว่า มีการจัดแบ่งกลุ่มการทำงานมอบหมายภาระหน้าที่การทำงานร่วมกับนักการเมืองอาวุโสของพรรคที่มีตำแหน่งต่างๆ ทางการเมือง นอกจากนี้ยังมีส.ส.พี่เลี้ยงคอยดูแลให้การช่วยเหลือและให้คำแนะนำต่างๆ ด้วย สำหรับวิธีการที่เป็นทางการ พบว่า มีการประชุมพรรค และการจัดสัมมนาเป็นประจำทุกปี

ดังนั้นผลจากการสัมภาษณ์เลขานุการพรรคและกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ พรรคชาติพัฒนาเกี่ยวกับวิธีการที่พรรคใช้ในการถ่ายทอดแนวคิด อุดมการณ์ ตลอดจนให้ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ในงานการเมืองแก่สมาชิกใหม่นั้น จึงประกอบด้วย

ก. วิธีการเชิงกลุ่ม ได้แก่

- ประชุมพรรค
- การจัดอบรม สัมมนา
- ประชุมใหญ่ประจำปี
- แบ่งกลุ่ม / คณะทำงาน

ข. วิธีการเชิงปัจเจกบุคคล ได้แก่

- ให้การพูดคุยซักถามเป็นการส่วนตัว
- จัดให้มีส.ส. พี่เลี้ยง
- มอบหมายตำแหน่ง หน้าที่ ความรับผิดชอบ
- พบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางการเมือง
- การยกย่องชมเชยให้กำลังใจ

3.2 วิธีการหล่อหลอมของนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคชาติพัฒนา

จากการสัมภาษณ์รองเลขานุการพรรคชาติพัฒนาเกี่ยวกับวิธีการหล่อหลอมของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในพรรค ได้รับข้อมูลว่า การค้นหาหาข้อมูลความรู้ต่างๆ จากทาง พรรคนั้น ส่วนหนึ่งต้องขึ้นอยู่กับความสามารถของนักการเมืองแต่ละคนว่าจะสามารถแสดง ศักยภาพได้มากน้อยแค่ไหนและต้องอาศัยการสังเกต เรียนรู้และทำความเข้าใจไปเรื่อยๆ นอกจากนี้จากทัศนคติส่วนตัวของรองเลขานุการพรรครยังแสดงให้เห็นว่า นักการเมืองรุ่นสมัยแรกอาจจะยังมีความใหม่ต่องานการเมือง เมื่อเข้ามาเป็นคนใหม่จึงมีพฤติกรรมแสดงออกที่ค่อนข้างนิ่งขรั่ม อยู่บ้าง อาจต้องใช้เวลาในการปรับตัวและก็ต้องเรียนรู้ไปเรื่อยๆ (ปานปรีย์ พหิทธานุกร. รองเลขานุการพรรคชาติพัฒนา, สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2546.)

สำหรับผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างส.ส.พรรคชาติพัฒนาเพื่อค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการหล่อหลอมส่วนบุคคลในมุมมองของนักการเมืองรุ่นใหม่ได้รับข้อมูลว่า วิธีการที่กลุ่มตัวอย่าง ใช้เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของพรรครวมถึงวิธีการในการทำความเข้าใจใน บทบาทใหม่ที่ได้รับจากพรรค ได้แก่ การสอบถามพูดคุยเป็นการส่วนตัวกับนักการเมืองเก่าหรือ ส.ส. รุ่นพี่ที่มีประสบการณ์มาก่อน นอกจากนี้ยังอาศัยการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้นำ

พรรค เรียนรู้จากการประชุม สัมมนาและค้นคว้าจากเอกสาร ตำราต่างๆ ที่ได้รับจากพรรค รวมถึงการติดตามข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนทั่วไปอีกด้วย

ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการที่กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ของพรรคชาติพัฒนาใช้ในการเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิด อุดมการณ์ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ภายในพรรค รวมถึงการเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจในบทบาทใหม่ที่ได้รับจากพรรคนั้น พบว่าประกอบด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

ก. วิธีการเชิงกลุ่ม ประกอบด้วย

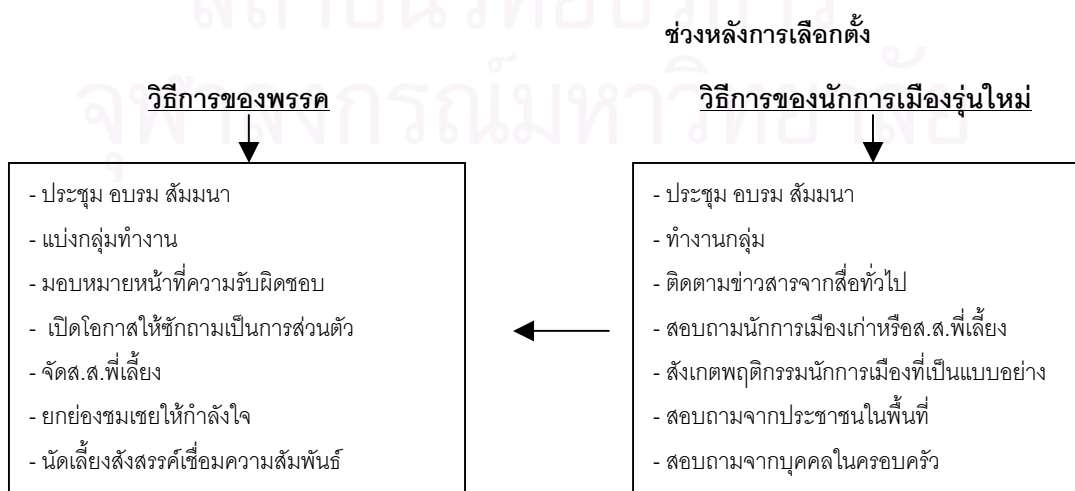
- ประชุม อบรม สัมมนา
- แบ่งกลุ่มทำงาน / คณะทำงาน

ข. วิธีการเชิงปัจเจก ประกอบด้วย

- ศึกษาเอกสาร คู่มือต่างๆ
- ติดตามข่าวสารจากสื่อทั่วไป
- สอบถามโดยตรงกับส.ส. เก่าหรือส.ส. พี่เลี้ยง
- เรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีตของนักการเมืองในพรรค
- สังเกตพฤติกรรมนักการเมืองที่เป็นแบบอย่าง
- สอบถามจากประชาชนในพื้นที่
- สอบถามจากบุคคลในครอบครัว

ผลข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์รองเลขาธิการพรรคชาติพัฒนา และกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ของพรรคเพื่อให้ทราบถึงกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคชาติพัฒนา สามารถแสดงได้ ดังแบบจำลองต่อไปนี้

แผนผังที่ 4.4 แสดงแบบจำลองกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคชาติพัฒนา

4.1 วิธีการหล่อหลอมของพรรคชาติไทย

พรรคชาติไทยเป็นพรรคการเมืองที่ก่อตั้งขึ้นภายหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ซึ่งมีบริบททางการเมืองเปิดกว้างและให้เสรีภาพแก่บุคคลต่างๆ เข้ามามีบทบาททางการเมืองโดยผ่านพรรคการเมือง การกำเนิดของพรรคชาติไทยถือเป็นการจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อปกป้องและขยายผลประโยชน์ทางธุรกิจการค้า รวมถึงเป็นการรวมตัวกันของกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติและเป็นเพื่อนนายทหารร่วมกันมา (กนก วงษ์ตระหง่าน, 2536: 77) ดังนั้นจึงอาจพิจารณาได้ว่า ลักษณะหรือเงื่อนไขของการมีผลประโยชน์ร่วมกันทางธุรกิจรวมถึงความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างบุคคลเหล่านี้จะเป็นสิ่งสำคัญที่เชื่อมโยงกลุ่มบุคคลต่างๆ ในฐานะสมาชิกพรรคให้สามารถดำรงความเป็นองค์กรพรรคการเมืองได้ตราบเท่าที่ยังคงรักษาผลประโยชน์นั้นๆ ได้อย่างไรก็ตาม เมื่อบริบททางการเมืองเปลี่ยนแปลง กระบวนการหล่อหลอมสมาชิกพรรคจึงอาจส่งผลกระทบต่อให้เห็นลักษณะความเป็นสถาบันพรรคการเมืองของพรรคชาติไทยได้ส่วนหนึ่ง

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการพรรคชาติไทยเกี่ยวกับวิธีการที่พรรคใช้เพื่อถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ความรู้ต่างๆ ให้กับนักการเมืองของพรรคนั้น ได้แก่ การสัมมนา ปฐมนิเทศส. ในช่วงแรกหลังจากที่ผ่านการเลือกตั้ง นอกจากนี้โดยทั่วไปยังมีการประชุมพรรค ซึ่งจะเป็นการสอนวิธีการปฏิบัติงานการเมือง ให้การเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่นักการเมือง นอกจากนี้ยังได้มีการผลักดันให้ส.ส.ของพรรคได้มีบทบาทในคณะกรรมการในสภา รวมถึงการเปิดโอกาสให้ส.ส. ได้จัดสัมมนาในพื้นที่ตนเองอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามวิธีการเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทุกอย่างต้องขึ้นอยู่กับนักการเมืองเป็นหลัก (นิกร จำนง, ผู้อำนวยการพรรคชาติไทย, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2546)

ส่วนผลข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคชาติไทย ทั้ง 3 คนเกี่ยวกับวิธีการที่พรรคใช้ในการถ่ายทอดแนวคิด อุดมการณ์ รวมถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคนั้นพบว่า เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คนเข้ามาสังกัดพรรคในช่วงก่อนการเลือกตั้งไม่นาน และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ย้ายมาจากพรรคอื่น จึงทำให้การเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดอุดมการณ์รวมถึงนโยบายต่างๆ ของพรรคเป็นผลมาจากการศึกษาข้อมูลในระหว่างการศึกษาหาเสียงในช่วงแรกที่ยังมีความมุ่งมั่นในการเลือกเข้าสังกัดพรรคการเมืองอื่นอยู่นอกจากนี้หลังจากที่ได้เข้ามาเป็นนักการเมืองในสังกัดของพรรคแล้วได้อาศัยวิธีการเรียนรู้จากการประชุมพรรค การสัมมนาประจำปี และการมีตำแหน่งหน้าที่ในคณะกรรมการในสภาเท่านั้น ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สามารถแสดงให้เห็นวิธีการหล่อหลอมของพรรคได้ดังนี้

ก. วิธีการเชิงกลุ่ม ประกอบด้วย

- ประชุม อบรม สัมมนา
- แบ่งกลุ่มทำงาน / คณะทำงาน (คณะกรรมการในรัฐสภา)

ข. วิธีการเชิงปัจเจก ประกอบด้วย

- มอบหมายตำแหน่ง หน้าที่ ความรับผิดชอบ
- ยกย่องชมเชยให้กำลังใจ

4.2 วิธีการหล่อหลอมของนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคชาติไทย

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการพรรคชาติไทยเกี่ยวกับวิธีการหล่อหลอมของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในพรรคเพื่อให้สามารถการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนแนวคิด อุดมการณ์ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ รวมถึงการเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจในบทบาทใหม่ที่ได้รับจากพรรค บรรยากาศ วัฒนธรรมต่างๆ ภายในพรรคนั้น ผู้อำนวยการพรรคได้ให้ทัศนะว่า “ต่างฝ่ายต้องมีวิธีการเรียนรู้ร่วมกันในทุกวิถีทาง ซึ่งพรรคก็ต้องเรียนรู้จากส.ส. และส.ส.ก็ต้องเรียนรู้จากพรรค ซึ่งสามารถทำได้หลายทาง เช่น การพูดคุย ชักถาม การสังเกต หรือต้องใช้วิธีการหล่อหลอมเอง” (นิกร จำนง, ผู้อำนวยการพรรคชาติไทย, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2546)

นอกจากนี้ในส่วนของผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ของพรรคชาติไทยเกี่ยวกับวิธีการที่ใช้ในการเรียนรู้แนวคิด อุดมการณ์ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ภายในพรรค รวมถึงวิธีการเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจในบทบาทใหม่ที่ได้รับจากพรรคนั้น พบว่าประกอบด้วยวิธีการต่างๆ ดังต่อไปนี้

ก. วิธีการเชิงกลุ่ม ประกอบด้วย

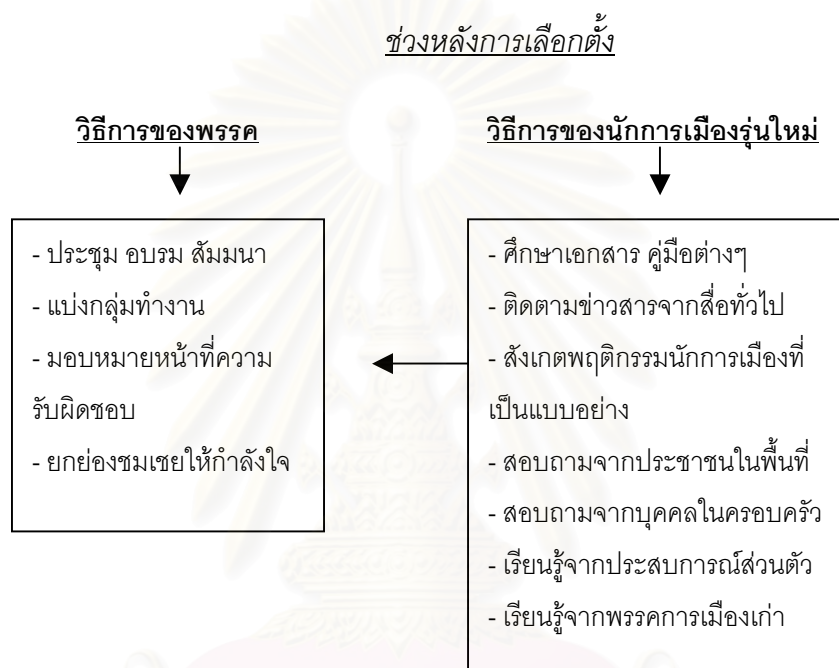
- ประชุม อบรม สัมมนา
- แบ่งกลุ่มทำงาน / คณะทำงาน

ข. วิธีการเชิงปัจเจก ประกอบด้วย

- ศึกษาเอกสาร คู่มือต่างๆ
- ติดตามข่าวสารจากสื่อทั่วไป
- สังเกตพฤติกรรมนักการเมืองที่เป็นแบบอย่าง
- สอบถามจากประชาชนในพื้นที่
- สอบถามจากบุคคลในครอบครัว
- เรียนรู้จากประสบการณ์ส่วนตัว
- เรียนรู้จากพรรคการเมืองเก่า

จากผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่ของพรรคชาติไทย โดยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการพรรคและกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ของพรรคนั้น สามารถแสดงให้เห็นแบบจำลองกระบวนการหล่อหลอมเพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคอย่างสมบูรณ์ จากมุมมองของพรรคและกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ ดังแผนผังต่อไปนี้

แผนผังที่ 4.5 แสดงแบบจำลองกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคชาติไทย

กล่าวโดยสรุปถึงผลการศึกษากระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่ทั้งในมิติของการขัดเกลาเชิงสังคมของพรรคและมิติของการขัดเกลาเชิงปัจเจกบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ พบว่า โดยทั่วไปอาศัยวิธีการเชิงกลุ่ม (Collective) และวิธีการเชิงปัจเจกบุคคล (Individual) โดยผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งในมุมมองของพรรคและในมุมมองของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในแต่ละพรรคนั้น สามารถแสดงให้เห็นวิธีการหล่อหลอมของพรรคการเมืองต่างๆ ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.39 แสดงวิธีการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่ในแต่ละพรรค แจกแจงตามความถี่ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการต่างๆ

ไทยรักไทย	ความถี่	ประชาธิปัตย์	ความถี่	ชาติพัฒนา	ความถี่	ชาติไทย	ความถี่
วิธีการเชิงกลุ่ม		วิธีการเชิงกลุ่ม		วิธีการเชิงกลุ่ม		วิธีการเชิงกลุ่ม	
ประชุม อบรม สัมมนา	26	ประชุม อบรม สัมมนา	11	ประชุม อบรม สัมมนา	3	1. ประชุม อบรม สัมมนา	2
แบ่งกลุ่มคณะทำงาน	15	แบ่งกลุ่มคณะทำงาน	1	แบ่งกลุ่มคณะทำงาน	1	2. แบ่งกลุ่มคณะทำงาน	1
กิจกรรมอื่นๆ	3	กิจกรรมอื่นๆ	3	กิจกรรมอื่นๆ	2		
วิธีการเชิงปัจเจก		วิธีการเชิงปัจเจก		วิธีการเชิงปัจเจก		วิธีการเชิงปัจเจก	
ศึกษาเอกสาร คู่มือ	23	ศึกษาเอกสาร คู่มือ	7	มีส.ส.พี่เลี้ยง	1	ศึกษาเอกสาร คู่มือ	3
ติดตามข่าวสารจากสื่อ ทั่วไป	10	ติดตามข่าวสารจาก สื่อทั่วไป	6	เรียนรู้จากบทบาท ภาระหน้าที่ที่ได้รับ	3	ติดตามข่าวสารจาก สื่อทั่วไป	1
สอบถามนักการเมืองที่มี ประสบการณ์	12	สอบถามและสังเกต พฤติกรรมนักการเมือง รุ่นก่อน	6	เรียนรู้จากการยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจ	1	ศึกษาและสังเกต พฤติกรรมนักการเมือง แบบอย่าง	1
ประสบการณ์ตรงจาก การลงพื้นที่	7	สอบถามจากประชาชน ในพื้นที่	1	ศึกษาเอกสาร คู่มือ	1	สอบถามจากประชาชน ในพื้นที่	1
สังเกตบุคคลรอบข้าง	6	5. ประสบการณ์จากการ ลงพื้นที่	3	ติดตามข่าวสารจากสื่อ ทั่วไป	1	สอบถามนักการเมือง ที่มีประสบการณ์	1
เรียนรู้จากบทบาทภาระ หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	4	6. สังเกตบุคคลรอบข้าง	3	สอบถามนักการเมือง ที่มีประสบการณ์	2	ประสบการณ์ส่วนตัว	1
ศึกษาและสังเกต พฤติกรรมนักการเมือง แบบอย่าง	4	7. ประสบการณ์ส่วนตัว	3	สอบถามจากประชาชน ในพื้นที่	1	เรียนรู้จากการยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจ	1
8. เรียนรู้จากการยกย่อง ชมเชยให้กำลังใจ	4	8. สอบถามบุคคลใน ครอบครัว	2	สอบถามบุคคลใน ครอบครัว	1		
สอบถามบุคคลใน ครอบครัว	3	9. เรียนรู้จากการยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจ	7	ศึกษาและสังเกต พฤติกรรมนักการเมือง แบบอย่าง	1		
เรียนรู้จากพรรคเก่า	3	10. เรียนรู้จากประสพ- การณ์นักการเมืองรุ่นพี่	5				
สอบถามจากประชาชน ในพื้นที่	2	11. ภาระหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย	5				
สอบถามจากนักข่าว	1	12. สังเกตวัฒนธรรม องค์กร	2				

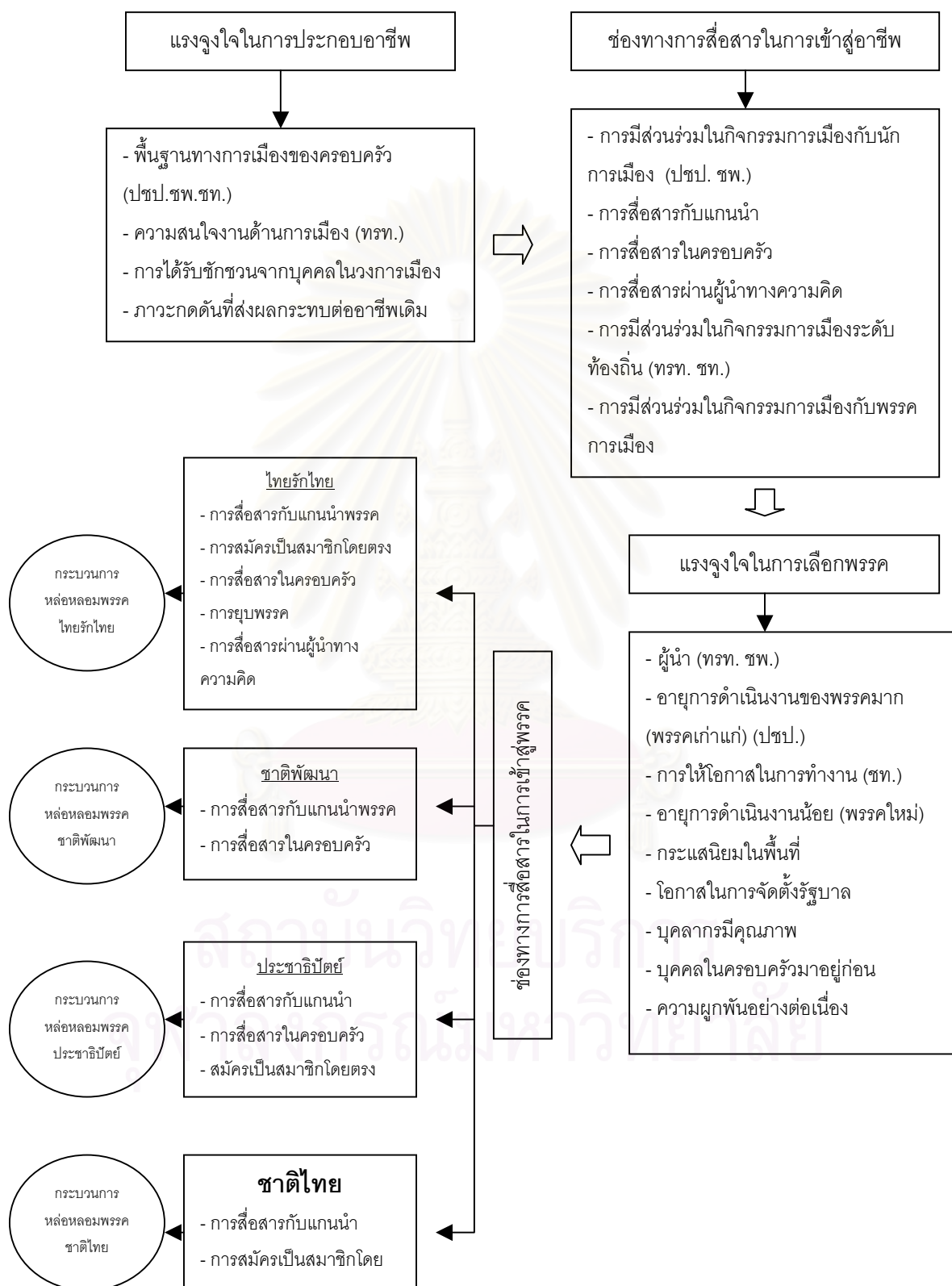
ตามตารางที่ 4.39 จะเห็นว่า กระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่โดยทั่วไปนั้น ประกอบด้วยวิธีการเชิงกลุ่มและวิธีการเชิงปัจเจกบุคคล ซึ่งวิธีการเชิงกลุ่มของพรรคไทยรักไทย พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคชาติพัฒนา มีลักษณะเหมือนกันคือ ประกอบด้วยการจัดประชุม อบรม สัมมนา การแบ่งกลุ่มคณะทำงาน และการจัดกิจกรรมพิเศษต่างๆ สำหรับวิธีการเชิงกลุ่มของพรรคชาติไทยนั้น ผลข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์พบเฉพาะการจัดการเรียนรู้โดยการประชุม อบรมอย่างเป็นทางการเท่านั้น

สำหรับการศึกษาถึงวิธีการเชิงปัจเจกบุคคลในการหล่อหลอมความเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ นั้น ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพรรคไทยรักไทย พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคชาติไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่กลุ่มนี้อาศัยวิธีการศึกษาจากเอกสาร หรือคู่มือที่ทางพรรค หรือรัฐสภาจัดให้ มีเป็นจำนวนมากที่สุด สำหรับกลุ่มตัวอย่างพรรคชาติไทยอาศัยจากการเรียนรู้จากบทบาทหน้าที่ที่ได้รับเป็นหลัก

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารเพื่อเข้าสู่อาชีพนักการเมือง โดยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่จำนวน 66 คน จาก 4 พรรคการเมือง สามารถสรุปผลการวิจัยนับจากประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพ ช่องทางการสื่อสารเพื่อเข้าสู่อาชีพ แรงจูงใจในการเลือกพรรค รวมถึงช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรคการเมืองต่างๆ ซึ่งจากนั้นจะเข้าสู่กระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคของแต่ละพรรคการเมือง ทั้งนี้แสดงให้เห็นได้ดังแบบจำลองกระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง ดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปภาพที่ 4.6 แบบจำลองกระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารในการเลือกอาชีพ การสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมือง รวมถึงกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

รูปแบบการวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงเชิงคุณภาพ โดยต้นเริ่มจากการศึกษานำร่องเพื่อหาคุณลักษณะของนักการเมืองรุ่นใหม่จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) นักวิชาการด้านการเมืองการปกครองจำนวน 5 คน สื่อมวลชน จำนวน 4 คน และผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการเมืองจำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน ซึ่งได้ให้เกณฑ์ในการพิจารณาความเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่จากมิติด้านความคิดเป็นหลัก แต่ทั้งนี้เนื่องจากความคิดเป็นตัวแปรที่ทำให้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างมีความไม่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงได้เลือกเกณฑ์ในการพิจารณาความเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ จากประสบการณ์ทางการเมืองแทน นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้ให้รายชื่อนักการเมืองรุ่นใหม่ที่อยู่ในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นหลัก ทำให้ได้กลุ่มประชากรวิจัยในที่นี้ว่า เป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกจากผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 รวมถึงผลการเลือกตั้งเพื่อแทนตำแหน่งที่ว่างเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2545 จำนวนทั้งสิ้น 212 คน ทั้งนี้ได้ใช้วิธีการกำหนดหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการประมาณค่าร้อยละโดยให้กลุ่มตัวอย่างได้มีความเป็นตัวแทนประชากรทั้งหมดโดยมีความผิดพลาดไม่เกิน 0.1 หรือ 10% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเก็บข้อมูลจำนวน 67 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่สะดวกในการให้สัมภาษณ์ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดคือ เดือนธันวาคม 2545 - กุมภาพันธ์ 2546 โดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random) ซึ่งปรากฏว่า มีกลุ่มตัวอย่างที่สามารถเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ได้จำนวน 66 คน ซึ่งสังกัดพรรคการเมือง 4 พรรค ได้แก่ พรรคไทยรักไทย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติพัฒนา และพรรคชาติไทย

จากนั้นผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ทั้ง 66 คน เพื่อให้ได้ผลข้อมูลเกี่ยวกับการสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมืองและการสื่อสารในการเลือกพรรคการเมืองของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ พร้อมทั้งสัมภาษณ์ตัวแทนพรรคการเมือง 4 พรรค ได้แก่ โฆษกพรรคไทยรักไทย เลขานุการพรรคประชาธิปัตย์

รองเลขาธิการพรรคชาติพัฒนา และผู้อำนวยการพรรคชาติไทย เพื่อให้ได้ผลข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และนำเสนอข้อเสนอนี้ ได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำนวน 66 คน พบว่า

- กลุ่มตัวอย่างเป็นนักการเมืองที่มาจากระบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 9 คน ระบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 57 คน นอกจากนี้ยังเป็นนักการเมืองที่สังกัดพรรคไทยรักไทย จำนวน 43 คน พรรคประชาธิปัตย์ จำนวน 16 คน พรรคชาติพัฒนา จำนวน 4 คน และพรรคชาติไทยจำนวน 3 คน

- ส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 55 คน และเพศหญิงจำนวน 11 คน

- กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี มีจำนวนมากที่สุดคือ 33 คน รองลงมาคือผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี มีจำนวน 22 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี มีจำนวน 6 คน ช่วงอายุ 51-60 ปีมีจำนวน 4 คน และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากที่สุดคือ สูงกว่า 60 ปีมีจำนวนน้อยที่สุดคือ 1 คน

- กลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท มีจำนวนมากที่สุด 43 คน รองลงมาคือจบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 19 คน และจบการศึกษาระดับปริญญาเอกมีจำนวนน้อยที่สุดคือ 4 คน

- สาขาวิชาที่มีผู้จบการศึกษามากที่สุดได้ สาขาวิชาในสายสังคมศาสตร์ ซึ่งมีจำนวน 51 คน รองลงมาได้แก่ สายวิทยาศาสตร์ มีจำนวน 11 คน สายมนุษยศาสตร์ จำนวน 3 คน และสายวิชาชีพ จำนวน 1 คน

- กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพอยู่ในหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมาก่อน มีจำนวนมากที่สุด 20 คน เท่ากับผู้ที่มาจากอาชีพอิสระอื่นๆ จำนวน 20 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มาจากหน่วยงานของรัฐ มีจำนวน 18 คน หน่วยงานเอกชน จำนวน 5 คน และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 3 คน

จากการศึกษาข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในเบื้องต้น จึงอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท และสาขาที่มีผู้จบมามากที่สุดคือ สาขาวิชาด้านรัฐศาสตร์/รัฐประศาสนศาสตร์/บริหารรัฐกิจ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอาชีพเดิมมาจากหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

หากวิเคราะห์ตามคุณลักษณะของนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ได้จากการศึกษานำร่อง พบว่าเกณฑ์ในการพิจารณาความเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ ในมิติด้านอายุนั้นอาจถือได้ว่า นักการเมืองรุ่นใหม่ น่าจะเป็นบุคคลที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 30-50 ปี ซึ่งสอดคล้องกับปรากฏการณ์จริงที่เกิดขึ้นกล่าวคือ ผลการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในการวิจัยนี้พบนักการเมืองที่มีอายุอยู่ในช่วง 30-50 ปี จำนวนมากที่สุด 55 คน จึงแสดงให้เห็นว่า นักการเมืองรุ่นใหม่โดยทั่วไปน่าจะมีเกณฑ์อายุอยู่ในช่วง 30-50 ปี

จากภาพรวมของข้อมูลทั่วไปทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด อาจสามารถวิเคราะห์ภาพรวมในแต่ละพรรคได้ดังนี้

- กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคไทยรักไทย ส่วนใหญ่เป็นส.ส.ในระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เพศชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท ในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์/รัฐประศาสนศาสตร์/บริหารรัฐกิจมากที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเดิมมาจากหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก

- กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคประชาธิปัตย์ ส่วนใหญ่เป็นส.ส.ในระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เพศชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ/บริหารการจัดการ/พาณิชยศาสตร์และการบัญชี นอกจากนี้ยังเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเดิมมาจากหน่วยงานรัฐได้แก่ ข้าราชการพลเรือน เป็นส่วนใหญ่

- กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคชาติพัฒนา ส่วนใหญ่เป็นนักการเมืองในระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในระหว่าง 41-50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวนมากที่สุด และมีวุฒิการศึกษาในสายการศึกษา/ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ นอกจากนี้ยังเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเดิมมาจากหน่วยงานของรัฐเป็นหลัก

- กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคชาติไทย ส่วนใหญ่เป็นนักการเมืองในระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เพศชาย มีอายุอยู่ในระหว่าง 41-50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท และมีวุฒิ-

การศึกษาในสายการศึกษา/ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ นอกจากนี้ยังเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเดิมมาจากหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็นหลัก

หลังจากสรุปผลภาพรวมของข้อมูลทั่วไปทางประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะได้สรุปผลการวิจัยโดยเรียงตามลำดับปัญหามาวิจัย ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยเรียงลำดับตามปัญหามาวิจัย

ปัญหามาวิจัยข้อที่ 1 การสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่เป็นอย่างไร

การศึกษาคือการสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมืองของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พบว่าปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการทำให้กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเข้าสู่อาชีพนักการเมืองประกอบด้วย การมีพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว ความสนใจในงานหรือกิจกรรมทางการเมือง การได้รับชักชวนจากบุคคลในวงการเมือง และภาวะกดดันที่ส่งผลกระทบต่อครอบครัวอาชีพเดิม และแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพมากที่สุดได้แก่ การมีพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจมาจากปัจจัยดังกล่าว มีจำนวน 28 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างเพศชายมากที่สุด ซึ่งมีอายุอยู่ช่วง 31-40 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาโทเป็นหลัก นอกจากนี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเดิมมาจากหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น

หากพิจารณาในมิติของระบบการเลือกตั้งดังกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากการมีพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัวเป็นหลัก รองลงมาคือ การได้รับการทาบทามจากนักการเมือง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต มีแรงจูงใจมาจากครอบครัวมีพื้นฐานทางการเมืองเป็นหลัก

กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคไทย มีแรงจูงใจมาจากความสนใจในงานหรือกิจกรรมการเมืองเป็นหลัก ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างจากพรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติพัฒนา และพรรคชาติไทยมีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากการที่ครอบครัวมีพื้นฐานทางการเมือง

สำหรับช่องทางในการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่กลุ่มดังกล่าวมีอาศัยช่องทางสื่อสารต่างๆ ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง ประกอบด้วยช่องทางแบบไม่เป็นทางการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับนักการเมือง การสื่อสารกับแกนนำพรรค การสื่อสารในครอบครัว และการสื่อสารผ่านผู้นำทางความคิด นอกจากนี้ยังอาศัยช่องทางแบบเป็นทางการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่น และการ

มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับพรรคการเมือง สำหรับช่องทางการสื่อสารที่กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวใช้มากที่สุดได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่น ซึ่งพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยช่องทางนี้จำนวน 18 คน โดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 29-40 ปีและ 41-50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ครอบครัวมีพื้นฐานทางการเมือง เป็นหลัก

หากพิจารณาตามระบบการเลือกตั้ง อาจกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในระบบบัญชีรายชื่ออาศัยช่องทางการสื่อสารจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับนักการเมืองเป็นหลัก ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างจากระบบแบ่งเขตเลือกตั้งอาศัยช่องทางจากการเข้าร่วมกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่นมาก่อน

กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคไทยรักไทยและพรรคชาติไทย ส่วนใหญ่อาศัยช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพแบบเป็นทางการ โดยการเข้าร่วมกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่นเป็นหลักมาก่อน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างจากพรรคประชาธิปัตย์และพรรคชาติพัฒนา อาศัยช่องทางแบบไม่เป็นทางการโดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับนักการเมืองก่อนที่จะเข้ามา มีบทบาทเป็นนักการเมืองด้วยตนเอง

และเนื่องจากผู้วิจัยได้แสดงผลข้อมูลโดยจำแนกตามลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จึงอาจสรุปผลพฤติกรรมการสื่อสารในการเลือกอาชีพโดยวิเคราะห์ตามลักษณะทางประชากร ได้ดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่หรือส.ส.ชายจะมีแรงจูงใจจากการมีความสนใจในงานหรือกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่น ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นส.ส.หญิงส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากการที่ครอบครัวมีพื้นฐานทางการเมืองเป็นหลัก จึงส่งผลให้ใช้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพจากการสื่อสารกับครอบครัวเป็นหลัก

กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในช่วงอายุระหว่าง 29-40 ปี มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากการมีพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัวเป็นหลัก ส่งผลให้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพได้แก่ การสื่อสารในครอบครัว ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปีมีแรงจูงใจมาจากความสนใจในงานหรือกิจกรรมด้านการเมืองเป็นหลัก จึงอาศัยช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่นมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไปมีแรงจูงใจจากการได้รับการชักชวนจากบุคคลในวงการเมืองรวมถึงมีความ

สนใจในงานหรือกิจกรรมการเมืองมากก่อนเป็นหลัก ซึ่งเป็นผลทำให้ช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองด้วย

กลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากการมีความสนใจในงานการเมืองเป็นหลัก และมีช่องทางการสื่อสารจากการเข้าร่วมกิจกรรมการเมืองกับพรรคการเมืองมากที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโทมีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากการมีพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัวเป็นหลัก และได้อาศัยช่องทางการสื่อสารจากการเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่นเป็นหลักด้วย สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกมีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากการมีพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว และมีช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพจากการเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมการเมืองกับนักการเมืองและการสื่อสารกับแกนนำพรรคการเมืองมากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่เป็นผู้ประกอบอาชีพอยู่ในหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ต่างมีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากการมีพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัวเป็นหลัก และได้อาศัยช่องทางการสื่อสารจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับนักการเมืองเป็นหลัก ส่วนนักการเมืองที่ประกอบอาชีพอิสระอื่นๆ มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากการมีความสนใจในงานหรือกิจกรรมการเมือง จึงทำให้อาศัยช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับพรรคการเมือง เป็นหลัก

หลังจากได้เห็นภาพรวมของการสื่อสารในการเลือกอาชีพของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองกลุ่มนี้แล้ว ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการศึกษาระบบสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมืองของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก โดยสรุปผลตามการตอบปัญหานำวิจัยข้อที่ 2 ดังต่อไปนี้

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 2 การสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่เป็นอย่างไร

การศึกษาในประเด็นการสื่อสารในการเลือกพรรคการเมืองของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่อาศัยกรอบการศึกษาวิจัยเช่นเดียวกับการศึกษาการสื่อสารในเลือกอาชีพนักการเมือง คือ การศึกษาถึงแรงจูงใจในการเลือกพรรคและช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรค ซึ่งผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการเลือกพรรคของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่กลุ่มดังกล่าว ประกอบด้วย ปัจจัยแรงจูงใจต่างๆ 11 ปัจจัย คือ ผู้นำ นโยบาย อุดมการณ์ อายุการก่อตั้งน้อย (ความเป็นพรรคใหม่) การให้โอกาสในการทำงาน อายุการก่อตั้งมาก (ความเป็นพรรคเก่า) กระแสนิยมในพื้นที่

โอกาสในการจัดตั้งรัฐบาล มีบุคคลในครอบครัวอยู่มาก่อน บุคลากรส่วนใหญ่ในพรรคมีคุณภาพ และมีความอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

นอกจากนี้หากพิจารณาปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองในแต่ละพรรค ยังพบว่า ปัจจัยแรงจูงใจหลักที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่างในสังกัดพรรคไทยรักไทย ได้แก่ แรงจูงใจจากผู้นำ และนโยบายพรรค สำหรับปัจจัยแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่างพรรคประชาธิปัตย์มากที่สุด ได้แก่ อายุการก่อตั้งพรรคมาก ส่วนปัจจัยแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่างพรรคชาติพัฒนา ได้แก่ ผู้นำ และปัจจัยแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่างพรรคชาติไทย ได้แก่ การให้โอกาสในการทำงาน

สำหรับการศึกษาถึงช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรคการเมืองนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ จำนวน 66 คน อาศัยช่องทางการสื่อสารเพื่อเข้าสู่พรรค ดังต่อไปนี้ ช่องทางการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่ การสื่อสารกับแกนนำพรรค การสื่อสารในครอบครัว และการสื่อสารผ่านผู้นำทางความคิด ส่วนช่องทางการสื่อสารอย่างเป็นทางการ ได้แก่ การสมัครเป็นสมาชิกพรรคโดย และการย้ายพรรค ซึ่งช่องทางการสื่อสารหลักที่กลุ่มดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ในการเข้าสู่พรรคมากที่สุด ได้แก่ การสื่อสารกับแกนนำพรรค ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยช่องทางดังกล่าวนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี เป็นหลัก จบการศึกษาระดับปริญญาโท และประกอบอาชีพเดิมมาจากหน่วยงานราชการท้องถิ่นมากที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในทางการเมืองด้วยตนเองเป็นหลักด้วย

หากพิจารณาตามระบบการเลือกตั้งพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งในระบบบัญชีรายชื่อและระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ส่วนใหญ่ต่างอาศัยช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรคแบบเดียวกันคือ การสื่อสารผ่านแกนนำพรรค นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ในแต่ละพรรคการเมืองต่างอาศัยช่องทางการสื่อสารเพื่อเข้าสู่พรรคโดยการสื่อสารผ่านแกนนำด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตามการพิจารณาปัจจัยแรงจูงใจในการเลือกพรรคและช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรคของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่กลุ่มนี้ อาจสรุปผลให้เห็นภาพรวมของการสื่อสารในการเลือกพรรคการเมืองแต่ละพรรคได้ดังนี้

□ พฤติกรรมการสื่อสารในการเลือกพรรคของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคไทยรักไทย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคไทยรักไทยจำนวน 43 คน เกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกพรรคพบว่า กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีปัจจัยแรงจูงใจในการเลือกเข้าสู่พรรคไทยรักไทยดังต่อไปนี้ องค์กรประกอบด้านผู้นำ นโยบายพรรค อายุการก่อตั้งพรรคน้อย กระแสนิยมในพื้นที่ โอกาสในการจัดตั้งรัฐบาล การให้โอกาสในการทำงาน และอุดมการณ์ทางการเมือง ทั้งนี้ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการจูงใจให้เข้าสู่พรรคดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ ผู้นำและนโยบายพรรค

สำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของพรรคไทยรักไทยเกี่ยวกับช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรคพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคไทยรักไทยมีช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรค ประกอบด้วย ช่องทางการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ ได้แก่ การสื่อสารกับแกนนำ การสื่อสารในครอบครัว และการสื่อสารผ่านผู้นำทางความคิด สำหรับช่องทางการสื่อสารอย่างเป็นทางการประกอบด้วย การสมัครเป็นสมาชิกโดยตรง และการยุบพรรค ซึ่งกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยส่วนใหญ่อาศัยช่องทางแบบไม่เป็นทางการ คือ การสื่อสารกับกลุ่มแกนนำของพรรคเป็นหลักในการเข้าสู่พรรคไทยรักไทย

□ พฤติกรรมการสื่อสารในการเลือกพรรคของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคประชาธิปัตย์

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคประชาธิปัตย์จำนวน 16 คน เกี่ยวกับปัจจัยแรงจูงใจในการเลือกพรรค พบว่า กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีปัจจัยแรงจูงใจในการเข้าสู่พรรคประชาธิปัตย์ ดังต่อไปนี้ อายุการก่อตั้งมาก อุดมการณ์ทางการเมือง การให้โอกาสในการทำงาน ผู้นำ บุคลากรในพรรคมีคุณภาพ บุคคลในครอบครัวอยู่มาก่อน กระแสนิยมพรรคในพื้นที่ โอกาสในการจัดตั้งรัฐบาล นโยบาย และความผูกพันกันอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคประชาธิปัตย์มากที่สุด ได้แก่ อายุการก่อตั้งพรรคมาก

สำหรับการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับช่องทางการสื่อสารเพื่อเข้าสู่พรรคประชาธิปัตย์พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ของพรรคอาศัยช่องทางการสื่อสารเพื่อเข้าสู่พรรคดังต่อไปนี้ ช่องทางแบบไม่เป็นทางการ ได้แก่ การสื่อสารกับแกนนำและการสื่อสารในครอบครัว ส่วนช่องทางการสื่อสารแบบเป็นทางการนั้น ได้แก่ การสมัครเป็นสมาชิกพรรคโดยตรง และช่องทางที่พบกลุ่มตัวอย่างใช้มากที่สุด ได้แก่ การสื่อสารกับแกนนำของพรรค

□ พฤติกรรมการสื่อสารในการเลือกพรรคของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ พรรคชาติพัฒนา

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคชาติพัฒนาจำนวน 4 คน เกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกเข้าพรรคชาติพัฒนาพบว่า กลุ่มตัวอย่างของพรรคมีแรงจูงใจในการเข้าสู่พรรคดังต่อไปนี้ ผู้นำ กระแสนิยมในพื้นที่ ความผูกพันกันอย่างต่อเนื่อง นโยบาย อุดมการณ์ทางการเมือง และบุคคลในครอบครัวอยู่มาก่อน ทั้งนี้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าสู่พรรคชาติพัฒนามากที่สุด ได้แก่ ผู้นำ

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเกี่ยวกับช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรคชาติพัฒนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคชาติพัฒนาอาศัยช่องทางแบบไม่เป็นทางการเท่านั้นในการเข้าสู่พรรค ซึ่งช่องทางการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการดังกล่าวประกอบด้วย การสื่อสารกับแกนนำพรรคและการสื่อสารในครอบครัว และช่องทางการสื่อสารที่มีกลุ่มตัวอย่างในพรรคใช้มากที่สุดได้แก่ การสื่อสารกับแกนนำ

□ พฤติกรรมการสื่อสารในการเลือกพรรคของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ พรรคชาติไทย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคชาติไทยจำนวน 3 คน เกี่ยวกับปัจจัยแรงจูงใจในการเข้าสู่พรรค พบว่า ทุกคนมีแรงจูงใจในการเข้าพรรคเพียงปัจจัยเดียวเหมือนกันคือ การให้โอกาสในการทำงานของพรรค ทั้งนี้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คนนี้เคยมีความตั้งใจในการที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคอื่นมาก่อนแต่ประสบปัญหาการแย่งชิงพื้นที่ของผู้ลงสมัครในพรรคนั้น จึงทำให้ต้องเปลี่ยนความตั้งใจในการสังกัดพรรคการเมืองดังกล่าวเข้ามาสังกัดพรรคชาติไทยแทน และหากพรรคชาติไทยไม่เปิดโอกาสให้เข้ามาสังกัดและเป็นตัวแทนพรรคลงสมัครรับเลือกตั้ง จะไม่มีโอกาสในการเข้ามาทำงานด้านการเมือง

สำหรับการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองพรรคชาติไทยเกี่ยวกับช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่พรรคนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คน อาศัยช่องทางทั้งแบบไม่เป็นทางการและเป็นทางการในการเข้าสู่พรรค คือ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คน อาศัยช่องทางจากการสื่อสารกับแกนนำพรรค และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 คน อาศัยช่องทางการสื่อสารโดยการสมัครเป็นสมาชิกพรรคโดยตรง

หลังจากได้ทราบข้อมูลในภาพรวมของการสื่อสารในการเลือกอาชีพ และการสื่อสารในการเลือกพรรค ของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่แล้ว ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะได้สรุปผลข้อมูลของกระบวนการหล่อหลอมสมาชิกใหม่เพื่อให้เข้าสู่อาชีพนักการเมืองดังต่อไปนี้

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 3 กระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นอย่างไร

ในการศึกษากระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่ ผู้วิจัยได้พิจารณาจากมิติ 2 มิติ คือ 1) มิติของการขัดเกลาเชิงสังคม (Socialization) และ 2) มิติของการขัดเกลาเชิงปัจเจกบุคคล (Individualization) ซึ่งจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่จำนวน 66 คนจาก 4 พรรคการเมือง สามารถสรุปให้เห็นกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่ในแต่ละพรรค แบ่งตามมิติของการขัดเกลา ได้ดังต่อไปนี้

๐ กระบวนการหล่อหลอมสมาชิกใหม่ของพรรคไทยรักไทย

1.1 วิธีการหล่อหลอมของพรรคไทยรักไทย ส่วนใหญ่เน้นวิธีการเชิงกลุ่ม ได้แก่ การอบรม ประชุม สัมมนา รวมถึงการแบ่งกลุ่มย่อยแยกตามภาค และการแบ่งกลุ่มคณะทำงาน เป็นต้น นอกจากนี้ยังใช้วิธีการหล่อหลอมเชิงปัจเจกบุคคล ได้แก่ การจัดผู้ดูแลประสานงานส.ส.แต่ละภูมิภาค การมอบหมายตำแหน่ง ภาระหน้าที่การติดตาม และการให้คำยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจ เป็นต้น

1.2 วิธีการหล่อหลอมของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคไทยรักไทย ส่วนใหญ่ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ การศึกษาจากเอกสาร คู่มือ การติดตาม หาข้อมูลจากสื่อทั่วไป การสื่อสารระหว่างบุคคล เช่น การถามโดยตรงกับนักการเมืองที่มีประสบการณ์ การสอบถามบุคคลในครอบครัว การถามจากผู้ดูแลประสานงาน การสอบถามจากบุคคลรอบข้าง ประชาชนในพื้นที่ การสอบถามจากนักข่าว นอกจากนี้ยังเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรม นักการเมืองแบบอย่างหรือนักการเมืองผู้มีประสบการณ์ หรือเรียนรู้จากประสบการณ์ด้วยตนเอง เช่น การลงพื้นที่ หรือประสบการณ์ทำงานก่อนมีบทบาทเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ยังรวมถึงการเรียนรู้จากพฤติกรรมเชิงกลุ่มที่พรรคจัดให้ เช่น การเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา รวมถึงการรวมกลุ่มในคณะทำงาน

๑ กระบวนการหล่อหลอมสมาชิกใหม่ของพรรคประชาธิปัตย์

2.1 วิธีการหล่อหลอมของพรรคประชาธิปัตย์ ส่วนใหญ่เน้นวิธีการเรียนรู้เชิงปัจเจกบุคคลเป็นหลักคือ เปิดโอกาสให้ซักถามพูดคุยกันได้เป็นการส่วนตัว รวมถึงการเสริมสร้างและให้กำลังใจ เช่น การยกย่อง ชมเชย จากผู้ใหญ่ในพรรค เป็นต้น นอกจากนี้ยังอาศัยวิธีการเชิงกลุ่มได้แก่ การจัดประชุม สัมมนา รวมถึงการแบ่งกลุ่มทำงานและจัดให้ส.ส.มีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่นๆ ของพรรคอีกด้วย

2.2 วิธีการหล่อหลอมของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากเป็นพรรคการเมืองที่กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า ผู้บริหารหรือนักการเมืองอาวุโสในพรรคต่างให้ความสนิทสนมเป็นกันเองกับสมาชิกพรรคเป็นอย่างดี ดังนั้นวิธีการเรียนรู้เชิงบุคคลของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในพรรคนี้จึงใช้วิธีการสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นหลัก เช่น การสอบถามกับนักการเมืองผู้มีประสบการณ์ การเรียนรู้จากการยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจ รวมถึงการสอบถามจากบุคคลรอบข้างและบุคคลในครอบครัว เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบวิธีการเรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร คู่มือ หรือการติดตามข้อมูลข่าวสารจากสื่อทั่วไป และอาจมีการสังเกตพฤติกรรมนักการเมืองที่ต้นแบบในพรรค และเรียนรู้จากประสบการณ์ในการลงพื้นที่ด้วยตนเอง อีกด้วย

๑ กระบวนการหล่อหลอมสมาชิกใหม่ของพรรคชาติพัฒนา

3.1 วิธีการหล่อหลอมของพรรคชาติพัฒนา ส่วนใหญ่มักเป็นการให้การเรียนรู้เชิงปัจเจกบุคคลเป็นหลักคือ ให้โอกาสพูดคุย ซักถามการส่วนตัว การจัดให้มีส.ส.พี่เลี้ยง การมอบหมายตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และการยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจ นอกจากนี้ยังพบวิธีการเชิงกลุ่มในการถ่ายทอดข้อมูลต่างๆ ในกับนักการเมืองใหม่ เช่น การจัดประชุม อบรม สัมมนา และการแบ่งกลุ่มคณะทำงาน เป็นต้น

3.2 วิธีการหล่อหลอมของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคชาติพัฒนา จากการที่พรรคให้วิธีการเรียนรู้เชิงปัจเจกเป็นหลักทำให้กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคชาติพัฒนาอาศัยวิธีการเรียนรู้เชิงปัจเจกเป็นหลักด้วยเช่นกันเช่น การสอบถามนักการเมืองผู้มีประสบการณ์ การสอบถามกับส.ส.พี่เลี้ยง นอกจากนี้ยังเรียนรู้จากบทบาทภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เรียนรู้จากการยกย่องชมเชยให้กำลังใจ การติดตามข่าวสารจากสื่อทั่วไป และการศึกษาจากเอกสารคู่มือต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังอาศัยวิธีการเรียนรู้เชิงกลุ่มตามที่พรรคได้จัดให้ด้วยเช่น การเข้าร่วมประชุม สัมมนา การเรียนรู้จากกลุ่มคณะทำงาน รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมสังสรรค์ของพรรค เป็นต้น

๐ กระบวนการหล่อหลอมสมาชิกใหม่ของพรรคชาติไทย

4.1 วิธีการหล่อหลอมของพรรคชาติไทย ส่วนใหญ่มักเป็นการให้การเรียนรู้แบบเป็นทางการ โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้เชิงกลุ่มเป็นหลัก เช่น การจัดประชุม สัมมนา รวมถึงการจัดกลุ่มคณะทำงานในกรรมาธิการประจำรัฐสภา เป็นต้น นอกจากนี้พบว่ามีการถ่ายทอดและให้การเรียนรู้โดยกระบวนการเชิงปัจเจกด้วย เช่น การมอบหมายตำแหน่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ รวมถึงการให้คำยกย่อง ชมเชย และให้กำลังใจ เป็นต้น

4.2 วิธีการหล่อหลอมของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคชาติไทย จากผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคชาติไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยวิธีการเรียนรู้จากการศึกษาเอกสาร คู่มือต่างๆ ด้วยตนเอง รวมถึงการติดตามข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ ด้วย นอกจากนี้ นักการเมืองกลุ่มดังกล่าวยังอาศัยวิธีการศึกษาและสังเกตพฤติกรรมนักการเมืองแบบอย่าง การสอบถามจากนักการเมืองที่มีประสบการณ์ สอบถามจากประชาชนในพื้นที่ การเรียนรู้จากประสบการณ์ส่วนตัว เรียนรู้จากพรรคการเมืองเก่า รวมถึงเรียนรู้จากการยกย่องชมเชย ให้กำลังใจ อีกด้วย

จากข้อสรุปข้างต้นเกี่ยวกับผลการศึกษาเรื่อง กระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่จำนวน 66 คน จาก 4 พรรคการเมือง ทำให้เห็นผลข้อมูลในประเด็นเกี่ยวกับการสื่อสารในการเลือกอาชีพการสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมือง รวมถึงกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งสามารถอภิปรายผลข้อมูลในประเด็นต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง” ผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปรายตามการนำเสนอผลการวิจัย ซึ่งได้แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 อภิปรายผลข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 อภิปรายผลการวิจัยเรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

- การสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่
- การสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่
- กระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ส่วนที่ 1 อภิปรายผลข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1. ระบบการเลือกตั้งและพรรค

จากการศึกษาขอบเขตประชากรวิจัยครั้งนี้ พบว่ามี จำนวนนักการเมืองรุ่นใหม่ทั้งหมด 212 คน โดยแบ่งเป็นส.ส.ระบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 29 คน และส.ส.ระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 183 คน จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่สัมภาษณ์ได้พบว่า เป็นส.ส.ในระบบบัญชีรายชื่อ 9 คน และเป็นส.ส.ในระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 57 คน ซึ่งสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองทั้ง 2 ประเภทนี้อาศัยวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการประมาณค่าร้อยละโดยให้กลุ่มตัวอย่างมีความผิดพลาดจากประชากรจริงไม่เกิน 0.1 หรือ 10% ซึ่งทำให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เท่ากับ 67 คน แต่เนื่องจากมีตัวแทนกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มไม่สามารถให้สัมภาษณ์ภายในระยะเวลาที่ผู้วิจัยกำหนดได้ อีกทั้งมีจำนวนของประชากรวิจัยน้อย และไม่สามารถเลือกได้ จึงเป็นข้อจำกัดในงานวิจัยซึ่งอาจจะทำให้ได้ผลข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มขาดไป เช่น กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ ระบบบัญชีรายชื่อ พรรคชาติไทย ซึ่งมีเพียง 2 คนเท่านั้น ไม่สะดวกในการให้สัมภาษณ์ได้ทั้งคู่จึงไม่มีการกล่าวถึงข้อมูลในส่วนดังกล่าว นอกจากนี้นักการเมืองรุ่นใหม่ในระบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคราษฎร ซึ่งมีเพียง 2 คนเท่านั้น ถือเป็นอีกกลุ่มตัวอย่างหนึ่งซึ่งไม่สามารถให้สัมภาษณ์ภายในระยะเวลาที่ผู้วิจัยกำหนดได้ทั้งคู่ จึงทำให้ไม่มีข้อมูลในส่วนของพรรคราษฎรในการวิจัยครั้งนี้ อย่างไรก็ตามการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้จำนวนตามที่กำหนด ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

2. เพศ

ผลการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ทั้งหมด 66 คน แบ่งเป็นเพศชาย 55 คน และเป็นเพศหญิง 11 คน ยังคงแสดงให้เห็นว่า บทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองของสตรียังคงมีอัตราส่วนที่น้อยกว่าผู้ชายค่อนข้างมาก แต่อย่างไรก็ตามหากศึกษาเปรียบเทียบกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีทั้งหมด 46 คน พบว่ามีส.ส.สตรีสมัยแรก จำนวน 28 คน

ซึ่งอาจจะพิจารณาได้ว่า มีจำนวนกว่าครึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรี จึงกล่าวได้ว่า แม้จำนวนของสตรีในการเข้ามามีบทบาททางการเมืองยังคงมีสัดส่วนน้อยกว่าผู้ชาย แต่จากจำนวนตัวเลขดังกล่าวอาจแสดงให้เห็นได้ว่า กลุ่มผู้หญิงโดยทั่วไปที่เริ่มที่จะให้ความสนใจเข้ามาสู่บทบาททางการเมืองมากขึ้น

จากการศึกษาข้อมูลสัดส่วนของส.ส.สตรีในรัฐสภา (การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของสตรี, 2540: 19-20) ได้แสดงให้เห็นว่า การลงสมัครรับเลือกตั้งของสตรี นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2512, พ.ศ.2526-2539 มีสัดส่วนของสตรีที่เพิ่มขึ้นเกือบทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง แต่โอกาสในการได้รับเลือกตั้งของสตรียังคงต่ำกว่าชายหลายเท่า เช่น ผลการเลือกตั้งวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 มีจำนวนผู้หญิงที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง 360 คน แต่ได้รับการเลือกตั้ง 22 คน ในขณะที่ผลการเลือกตั้งวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีจำนวนผู้หญิงที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง 242 คน แต่ได้รับการเลือกตั้ง 24 คน ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากระบบการเลือกตั้งในอดีตที่ผ่านมายังคงเป็นระบบการเลือกตั้งแบบเก่า ซึ่งอาจจะมีส่วนส่งผลให้มีการทุจริตการเลือกตั้งดังปรากฏเป็นเรื่องราวในสังคมจึงทำให้สตรีโดยทั่วไป ไม่สนใจจะเข้าสู่บทบาททางการเมือง อย่างไรก็ตามจากการสำรวจข้อมูลผู้สมัครรับเลือกตั้งครั้งล่าสุดที่ผ่านมาพบว่า มีผู้สนใจสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งระบบบัญชีรายชื่อและระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 3,722 คน และมีผู้สมัครที่เป็นผู้หญิง จำนวน 500 คน ซึ่งผ่านการเลือกตั้งมาจำนวนทั้งสิ้น 46 คน จึงยังเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นได้ชัดเจนว่า แม้จำนวนผู้หญิงที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังต่ำกว่าผู้ชาย แต่จากจำนวนตัวเลขของผู้หญิงที่ผ่านการเลือกตั้งเข้ามาถือว่าเพิ่มมากขึ้นกว่าการเลือกตั้งจากระบบเก่า จึงสะท้อนให้เห็นได้ว่า บทบาททางการเมืองของผู้หญิง โดยเฉพาะในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในอนาคตน่าจะมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน

3. อายุ

จากการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ ทั้ง 66 คน ทำให้พบว่ากลุ่มตัวอย่างดังกล่าวนี้เป็นนักการเมืองที่มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด และรองลงมาคือ มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี ซึ่งทำให้เป็นที่น่าสนใจว่า บุคคลที่มีแนวโน้มในการเข้ามาสู่การเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มากที่สุดอาจเป็นกลุ่มบุคคลที่มีอายุอยู่ในช่วงตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ น่าจะเป็นช่วงวัยที่มีความพร้อมอย่างเต็มที่ที่จะอุทิศตนทำงานเพื่อผลประโยชน์ประเทศชาติอย่างแท้จริง

4. การศึกษา

ผลการสำรวจระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ทั้งหมด พบว่า กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวนี้ เป็นผู้ที่จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโท มีเป็นจำนวนมากที่สุด และรองลงมาคือ การศึกษาในระดับปริญญาตรี และปริญญาเอก ตามลำดับ อย่างไรก็ตามหากพิจารณา ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพบว่า เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีทั้งหมด ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากข้อบังคับของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง ว่าต้องจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโทนี้สามารถแสดงให้เห็นคุณลักษณะที่เป็นแนวความคิดที่สอดคล้องสัมพันธ์กับคุณลักษณะนักการเมืองรุ่นใหม่ในยุคปัจจุบัน ที่กล่าวว่า ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และเป็นผู้รอบรู้เกี่ยวกับสังคมโลกภายนอก ดังนั้นการที่ส.ส.ใหม่ต่างให้ความสนใจด้านการศึกษา จนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทเป็นส่วนใหญ่ จึงนับได้ว่าเป็นผู้มีความใฝ่ใจในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งถือว่าเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้นำในทางการเมืองในบริบทสังคมการเมืองยุคปัจจุบัน และน่าจะเป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลผลักดันให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ ของประเทศอย่างแท้จริงได้

5. อาชีพ

ผลการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในด้านอาชีพก่อนเข้าสู่บทบาทนักการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก หรือเป็นนักการเมืองท้องถิ่นมาก่อนมีเป็นจำนวนมากที่สุด ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งอธิบายว่า เป็นความต้องการที่จะเข้าสู่การเมืองระดับชาติตั้งแต่ต้นอยู่แล้ว จึงได้เริ่มเรียนรู้ และหาประสบการณ์การเมืองจากระดับท้องถิ่นก่อน และเมื่อมีความพร้อมเต็มที่จึงตัดสินใจเข้าสู่บทบาทนักการเมืองระดับชาติ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีความเห็นว่าการเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทนักการเมืองจากการลงสมัครเป็นนักการเมืองในระดับท้องถิ่นก่อนนั้นจะทำให้สามารถเรียนรู้และเข้าใจงานการเมืองได้ดียิ่งขึ้น และอาจมีผลต่อการเข้าสู่บทบาทนักการเมืองระดับชาติต่อไปได้ อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างบางท่านกลับมีความเห็นว่า “ไม่จำเป็นต้องเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่นมาก่อนเพราะบริบททางการเมืองไม่เหมือนกัน ต้องดูจากปัจจัยส่วนบุคคลอื่นๆ ประกอบ แต่สุดท้ายถ้าคิดว่าเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการประกอบอาชีพใดๆ มา ก็ไม่มีผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะหน้าที่ผู้แทนคือ การเป็นตัวแทนประชาชนในการทำหน้าที่ทางการเมือง การประกอบอาชีพอื่นมาจึงไม่มีผลกระทบ” (กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ พรรคไทยรักไทย. สัมภาษณ์, 25 ธันวาคม 2545)

หลังจากได้อภิปรายผลข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่แล้ว ลำดับต่อไป ผู้วิจัยจะได้อภิปรายผลการศึกษามาผลโดยเรียงลำดับวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

๐ การสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่

จากการกำหนดกรอบการศึกษาการสื่อสารในการเลือกอาชีพนักการเมืองของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของการสื่อสาร ได้แก่ แรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพ และช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพ โดยพิจารณาอาชีพนักการเมืองเฉพาะตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่เกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองพบว่า ปัจจัยที่เป็นผลให้เข้ามาสู่อาชีพนักการเมืองนั้นมาจากความสามารถและความสนใจของตนเองเป็นหลัก นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัว และบุคคลแวดล้อมอีกด้วย

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางเพศกับแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพ จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่เพศชาย มีแรงจูงใจจากการมีความสนใจงานด้านการเมืองเป็นหลัก นอกจากนี้ยังอาศัยช่องทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพโดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่นมาก่อน จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของ Roe (Roe's Theory of Vocational Choice) ที่กล่าวว่าคนเราอาจมีความสนใจในอาชีพบางอย่างที่คิดว่าตัวเองมีบุคลิกภาพคล้ายคลึงกับผู้ประกอบอาชีพนั้นๆ (Roe, 1957 อ้างถึงใน พรรณราย ทวีระประภา, 2528: 48) และจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองชายส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า มีความสนใจงานด้านการเมืองมาตั้งแต่เด็ก เพราะชอบความเป็นผู้นำ และมักได้เลือกให้เป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆ อยู่เสมอ จึงคิดว่าตัวเองมีความเป็นผู้นำสูง จึงได้สนใจที่จะเข้ามาสู่อาชีพนักการเมือง ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ชายส่วนใหญ่มีทัศนคติต่ออาชีพนักการเมืองว่า เป็นอาชีพที่มีบุคลิกลักษณะของความเป็นผู้นำ เป็นผู้ที่มีอำนาจ และนอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองบางคนให้เหตุผลของการเข้ามาสู่บทบาทนักการเมืองว่า อยากได้อำนาจเพื่อที่จะนำอำนาจนั้นไปต่อสู้เรียกร้องเพื่อประชาชน แก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้ (กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ พรรคไทยรักไทย, พรรคประชาธิปัตย์, และพรรคชาติไทย) ซึ่งถือว่าสอดคล้องกับลักษณะของนักการเมืองที่คนทั่วไปมองว่า เป็นผู้ที่แสวงหาอำนาจและมีบทบาทเป็นผู้นำทางการเมือง (ศรีศักดิ์ คัมภีร์ญาณ, 2540)

จากการวิเคราะห์บุคลิกภาพตามแนวความคิดของ Holland (อ้างถึงใน พรรณราย ทรัพย์ะ
 ประภา, 2528: 51) ที่กล่าวถึงบุคลิกภาพของผู้ที่ประกอบอาชีพต่างๆ พบว่า การมีบุคลิกภาพแบบ
 enterprising เป็นการรับรู้ว่าคุณเองเป็นผู้นำที่เข้มแข็งและเป็นชายเต็มตัว ชอบการมีอำนาจเหนือ
 ผู้อื่น และชอบการเป็นผู้นำ เป็นต้น ดังนั้นบุคลิกภาพของของผู้ที่จะเป็นนักการเมืองจึงน่าจะเป็น
 บุคลิกภาพแบบดังกล่าวด้วย

ดังนั้นบุคคลที่สนใจในการที่จะเข้ามาสู่อาชีพนักการเมืองนี้ ต้องพยายามค้นหาบุคลิกภาพ
 ของตนเองให้ได้ว่า มีความเหมาะสมต่อการทำงานด้านการเมืองหรือไม่ ซึ่งจากการสอบถามกลุ่ม
 ตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่กลุ่มนี้เกี่ยวกับลักษณะของงานอาชีพนักการเมืองในบทบาทของ
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนใหญ่ให้มุมมองว่า อาชีพนักการเมืองเป็นอาชีพที่ต้องมีความ
 เสียสละและอดทนสูง แม้บางคนจะไม่ได้มองว่าเป็นอาชีพแต่ผู้มีบทบาทเป็นนักการเมือง
 โดยเฉพาะบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นบทบาทที่ต้องข้องเกี่ยวกับ
 ประชาชนโดยตรง ต้องทำงานทั้งหนักและเหนื่อย ซึ่งก็ต้องอดทน (กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่
 พรรคชาติไทย)

นอกจากนี้ผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองเพศหญิงส่วนใหญ่มีแรงจูงใจจาก
 การที่ครอบครัวมีพื้นฐานทางการเมือง และส่งผลให้อาศัยช่องทางทางการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพ
 จากการสื่อสารกับครอบครัวเป็นหลัก ข้อค้นพบเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพของ
 นักการเมืองรุ่นใหม่เพศหญิงดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชัย เจนนีรวงศ์ (2531) ที่พบว่า
 ปัจจัยทางภูมิหลังที่มีผลต่อการเข้าสู่กระบวนการทางการเมืองของสมาชิกสภาเทศบาลสตรี คือ
 ความเป็นทายาททางการเมือง และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว งานวิจัยของศศิพร สิทธิ-
 พันธุ์ (2539) ที่ศึกษาเงื่อนไขของการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรีและการยอมรับ
 ของส.ส.หญิงซึ่งพบว่า แรงจูงใจในการเข้ามามีบทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 สตรี ได้แก่ ความสนใจทางการเมืองและความต้องการช่วยเหลือบ้านเมือง นอกจากนี้ยังได้รับ
 อิทธิพลจากบุคคลในครอบครัวด้วย และงานวิจัยของชัยณรงค์ วงศ์ใหญ่ (2541) ที่พบว่า แรงจูงใจ
 ในการเข้ามาสู่บทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรี จากผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่
 17 พฤศจิกายน 2539 คือ เพื่อเป็นทายาททางการเมืองของครอบครัว เพื่อปกป้องผลประโยชน์ทาง
 กฎหมาย เศรษฐกิจ และเพื่อรักษาสถานภาพทางสังคมของตนเองและครอบครัว

นอกจากนี้ผลการวิจัยของชัยณรงค์ วงศ์ใหญ่ ดังกล่าวได้ให้ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการ
 เข้ามาสู่อาชีพนักการเมืองของสตรีไว้ดังนี้ คือ คุณสมบัติส่วนตัว การให้ความช่วยเหลือ นโยบาย
 และชื่อเสียงของพรรค อิทธิพลบารมีของพ่อแม่และญาติพี่น้อง และอิทธิพลบารมีของหัวหน้าพรรค

หรือแกนนำ จากการพิจารณาคุณสมบัติส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองสตรีของงานวิจัยนี้ โดยทั่วไปพบว่า เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ครอบครัวมีพื้นฐานทางการเมืองเป็นหลัก แต่หากจะพิจารณาเฉพาะผู้ที่ไม่มีบุคคลในครอบครัวเกี่ยวข้องกับงานการเมือง พบว่าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท และมีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากภาวะกดดันที่ส่งผลกระทบต่อ การประกอบอาชีพเดิม ดังนั้นหากผู้หญิงที่ไม่มีพื้นฐานทางการเมืองจากครอบครัว แต่สนใจจะเข้าสู่บทบาทนักการเมือง จึงอาจจำเป็นต้องพิจารณาคุณสมบัติหรือความโดดเด่นของตนเองเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะปัจจุบันกลุ่มผู้นำพรรคการเมืองต่างๆ เปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้เข้ามามีบทบาททางการเมืองโดยการลงสมัครผู้แทนราษฎรได้มากขึ้น หากเป็นผู้มีคุณสมบัติดีพร้อมตรงตามข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์เงื่อนไขของพรรคก็สามารถที่จะเข้ามาสู่การเมืองได้ (กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคไทยรักไทย)

นอกจากนี้หากวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรด้านอายุของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่กับแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพและช่องทางการสื่อสารเพื่อเข้าสู่อาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในช่วงอายุ 29-40 ปี มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากการมีพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัวเป็นหลัก ส่งผลให้มีการใช้ช่องทางการสื่อสารโดยการสื่อสารในครอบครัว ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุอยู่ในระหว่าง 41-50 ปี มีแรงจูงใจจากความสนใจในงานหรือกิจกรรมด้านการเมืองเป็นหลัก ส่งผลให้มีการใช้ช่องทางการสื่อสารโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่นก่อนเข้าสู่อาชีพนักการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนนักการเมืองที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป พบว่ามีแรงจูงใจจากการได้รับชักชวนจากบุคคลในวงการเมือง ซึ่งส่งผลให้มีการสื่อสารจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองกับนักการเมืองก่อนเข้ามาสู่บทบาทนักการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตามแนวคิดทางด้านจิตวิทยากล่าวไว้ว่า ในบรรดาสิ่งแวดล้อมทั้งหลายที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเข้าสู่อาชีพมากที่สุดได้แก่ บิดามารดา หรือครอบครัว ซึ่งหากพิจารณาตามแนวคิดทฤษฎีทางการสื่อสาร จะพบว่า การสื่อสารในครอบครัว เช่น การได้ปรึกษาพูดคุยกันระหว่างบุคคลในครอบครัวจะทำให้สมาชิกในครอบครัวได้เรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่การทำงานในอาชีพต่างๆ ได้อีกทั้งยังช่วยสร้างความสนใจในอาชีพนั้นๆ ได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการศึกษาคั้งนี้จึงอาจเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่สนับสนุนแนวคิดที่ว่า ครอบครัวถือเป็นแหล่งข้อมูลพื้นฐานสำคัญในการให้การเรียนรู้และตัดสินใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ และจากการวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรด้านอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุไม่มากนัก (เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงอายุอื่น) เช่น ในระหว่าง 29-40 ปี เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพจากการมีพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัวเป็นหลัก จึงอาจสะท้อนให้เห็นอิทธิพลของครอบครัวที่ผลต่อ

การเข้าสู่อาชีพนักการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่อายุไม่มาก และผ่านประสบการณ์ในการทำงานน้อย จึงกล่อมเกล่าให้เกิดความสนใจในอาชีพดังกล่าวเช่นเดียวกับคนในครอบครัว นอกจากนี้การที่กลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุ 41-50 ปีมีแรงจูงใจมาจากความสนใจในกิจกรรมหรืองานทางการเมืองนั้น จากการสอบถามข้อมูลเชิงลึกพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในช่วงอายุดังกล่าว เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมาจากการเกิดเหตุการณ์ความวุ่นวายทางการเมือง เช่น เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 หรือเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ เป็นต้น จึงกลายเป็นสิ่งหนึ่งซึ่งช่วยกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกในทางการเมืองและทำให้เกิดความปรารถนาที่จะเข้ามามีบทบาทเป็นนักการเมืองด้วย

๑ การสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่จำนวน 66 คนจาก 4 พรรคการเมือง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าสังกัดพรรคการเมือง ประกอบด้วย 1. ผู้นำพรรค 2. นโยบาย 3.อุดมการณ์ของพรรค 4. อายุการก่อตั้งพรรคสั้น 5. อายุการก่อตั้งพรรคยาวนาน 6. กระแสนิยมในพื้นที่ 7. โอกาสในการจัดตั้งรัฐบาล 8. การให้โอกาสในการทำงาน 9. บุคลากรในพรรคมีคุณภาพ 10. มีบุคคลในครอบครัวอยู่มาก่อน และ 11. ความผูกพันอย่างต่อเนื่อง

เนื่องจากการศึกษาการสื่อสารในการเลือกพรรคของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ แต่ละพรรคการเมืองย่อมมีความแตกต่างตามปัจจัยองค์ประกอบต่างๆ ในแต่ละพรรค ผู้วิจัยจึงได้อภิปรายผลการวิจัยในส่วนนี้ ตามพรรคการเมืองดังนี้ พรรคไทยรักไทย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติพัฒนา และพรรคชาติไทย

- การสื่อสารในการเลือกพรรคไทยรักไทย

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคไทยรักไทยจำนวน 43 คน เกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกพรรค พบว่า ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจหลักในการเลือกพรรคของกลุ่มตัวอย่างพรรคไทยรักไทย ได้แก่ องค์ประกอบด้านผู้นำและนโยบายพรรค ซึ่งเหตุผลหลักที่กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคไทยรักไทยอธิบายถึงภาวะผู้นำของหัวหน้าพรรค อันเป็นผลให้เกิดแรงจูงใจในการเลือกสังกัดพรรคดังกล่าวคือ เป็นผู้นำที่มีความพร้อมทุกด้าน ทั้งความรู้ความสามารถ ฐานะทางเศรษฐกิจ และความพร้อมทางครอบครัว นอกจากนี้ยังเกิดจากกระแสผู้นำ “ภาคนิยม” กล่าวคือ เป็นผู้นำที่มาจากภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่ง ซึ่งในกรณีผู้นำของพรรคไทยรักไทย เป็นผู้นำที่มาจากภาคเหนือ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่ไม่เคยผ่านการเป็นผู้บริหารประเทศมาก่อน จึงแตกต่างจากผู้นำพรรคการเมืองอื่นซึ่งเคยดำรงตำแหน่งผู้นำประเทศมาแล้ว เช่นกรณีหัวหน้าพรรค

ประชาธิปไตยและหัวหน้าพรรคชาติไทย เป็นต้น ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ส่วนใหญ่นั้นที่เข้ามาสังกัดพรรคไทยรักไทยจึงมีแรงจูงใจในการที่จะเชิดชู และผลักดันผู้นำพรรคให้ขึ้นสู่การเป็นผู้นำระดับประเทศ

นอกจากนี้ด้วยบุคลิกลักษณะของหัวหน้าพรรคที่พบจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างบางคน แสดงให้เห็นคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าพรรคไทยรักไทย อาทิเช่น เป็นผู้มีความคิดใหม่ในการทำงานการเมือง มีวิสัยทัศน์ มีความมุ่งมั่นตั้งใจ มีอุดมการณ์ คิดไว ทำไว มีความสามารถในการบริหารการจัดการสูง และมีคุณธรรมในการทำงานการเมือง เป็นต้น คุณลักษณะดังกล่าวถือได้ว่าเป็นความสอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้นำการเมืองยุคใหม่ ดังที่นักวิชาการหลายๆ ท่านได้วิเคราะห์ไว้ เช่น เป็นผู้นำที่สามารถบริหารประเทศในลักษณะที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ (สมชาย ภคภาสนวิวัฒน์, 2540: 30 และ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2539: 84-101) นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้นำที่ได้รับความเชื่อมั่นศรัทธาจากสังคม สามารถระดมสรรพกำลังความร่วมมือได้ (ลดาวัลย์ บัวเอี่ยม, 2543: 18) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้นำพรรคไทยรักไทยนับเป็นผู้หนึ่งซึ่งมีคุณลักษณะเหมาะสมต่อการเป็นผู้นำทางการเมืองและส่งผลให้สามารถเข้าสู่การเป็นผู้นำประเทศในขณะนี้ได้

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาแรงจูงใจในการเลือกพรรคของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคไทยรักไทยสามารถแสดงให้เห็นปัจจัยที่เป็นสิ่งเชื่อมโยงความเป็นสมาชิกพรรคที่แม้จะมีความแตกต่างและหลากหลายแต่สามารถดำรงอยู่ร่วมกันในพรรคได้ เพราะความเชื่อมั่นศรัทธาในผู้นำ ซึ่งหากพิจารณาจากสภาพการขยายตัวของพรรคในขณะนี้ถือได้ว่าเป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่ และมีส.ส.ในสังกัดจำนวนมาก อีกทั้งยังมีความแตกต่างหลากหลายกันมากที่สุด หากผู้นำไม่สามารถเป็นจุดศูนย์รวมของนักการเมืองหรือสมาชิกพรรคได้ อาจทำให้ไม่สามารถรักษาเสถียรภาพของความเป็นสถาบันพรรคการเมืองได้

การให้ความสนใจในนโยบายพรรคของกลุ่มตัวอย่างพรรคไทยรักไทย ยังสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลที่เข้ามาทำงานการเมืองในฐานะนักการเมืองที่มีสมาชิกภาพของพรรคไทยรักไทย ต่างมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการที่จะแก้ไขปัญหามาของประชาชนในประเทศ โดยพิจารณาจากนโยบายของพรรคเป็นหลักสำคัญ ซึ่งสำหรับคุณลักษณะนโยบายของพรรคไทยรักไทยที่เป็นแรงจูงใจทำให้กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่เลือกเป็นปัจจัยในการเข้าสู่พรรค พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเป็นนโยบายใหม่ที่มีความน่าสนใจและโดดเด่นกว่าพรรคการเมืองอื่น หากได้มีโอกาสในการนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงจะเกิดประโยชน์ต่อประชาชนได้มาก เช่น โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค กองทุนหมู่บ้านละล้าน โครงการชำระหนี้เกษตรกร เป็นต้น ดังนั้นการให้ความสำคัญกับแนวนโยบาย

พรรคของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่จึงทำให้เห็นทิศทางการทำงานการเมืองของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่อาศัยนโยบายเป็นหลักการสำคัญในการบริหารประเทศ ดังนั้นลักษณะของพรรคการเมืองไทยที่จะเป็นจุดสนใจของนักการเมืองรุ่นใหม่ส่วนใหญ่จึงน่าจะขึ้นอยู่กับ การสร้างนโยบายที่มีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับของพรรค อีกทั้งมีผลในทางปฏิบัติได้จริงด้วย

- การสื่อสารในการเลือกพรรคประชาธิปัตย์

สำหรับกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ของพรรคประชาธิปัตย์ให้ความสำคัญกับอุดมการณ์ของพรรคเป็นหลักมากที่สุด ทั้งนี้อาจพิจารณาจากระยะเวลาการดำเนินงานทางการเมืองที่มีระยะเวลายาวนานมากกว่าพรรคการเมืองอื่น สามารถส่งผลกระทบต่อพรรคการเมือง และหล่อหลอมจนเกิดวัฒนธรรมองค์กรพรรคการเมืองได้อย่างชัดเจน โดยกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ของพรรคส่วนใหญ่ต่างมีความเห็นว่า ผู้ที่จะเป็นนักการเมืองอาชีพได้ ต้องมีอุดมการณ์เป็นหลัก ดังนั้น จึงต้องอาศัยประสบการณ์ในการเรียนรู้และถ่ายทอดจากพรรคที่มีอุดมการณ์ที่มั่นคงและยาวนาน ด้วยทิศทางและอุดมการณ์ทางการเมืองที่ถูกหล่อหลอมร่วมกัน จึงทำให้พรรคการเมืองนี้ไม่มีปัญหาเรื่องความแตกต่างอันหลากหลายของผู้ที่เข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะทุกคนมักจะมีแนวคิดและทิศทางในการทำงานการเมืองที่เป็นแนวทางเดียวกัน

นอกจากนี้แรงจูงใจที่มีความน่าสนใจในการเลือกพรรคของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคประชาธิปัตย์ ได้แก่ การที่บุคลากรในพรรคมีคุณภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยเพียงประการเดียวที่พบจากกลุ่มตัวอย่างพรรคประชาธิปัตย์ โดยกลุ่มตัวอย่างส.ส.ใหม่ จำนวน 3 คนได้ให้ความเห็นในทางเดียวกันว่า พรรคประชาธิปัตย์ถือได้ว่าเป็นพรรคการเมืองที่มีบุคลากรส่วนใหญ่ในพรรคเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ นอกจากนี้ยังมีความสะอาดโปร่งใสมากที่สุด เมื่อเทียบกับนักการเมืองในพรรคอื่น ซึ่งจากผลการสำรวจภาพลักษณ์ของนักการเมืองในสายตาประชาชน โดยศูนย์วิจัยกรุงเทพโพลล์ ซึ่งได้สำรวจความคิดเห็นประชาชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,951 คน ในระหว่างวันที่ 20-22 พฤษภาคม 2543 ผลการสำรวจส่วนหนึ่งพบว่า พรรคการเมืองที่ส.ส.ส่วนใหญ่มีคุณภาพมากที่สุด ได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างแสดงความเห็น ร้อยละ 48.1 (ที่มา <http://research.bu.ac.th/poll11.html>) จึงอาจกล่าวได้ว่า โดยทัศนะของคนทั่วไปพรรคประชาธิปัตย์ถือเป็นพรรคที่มีบุคลากรที่มีคุณภาพมากที่สุด เมื่อเทียบกับพรรคการเมือง จึงทำให้กลายเป็นแรงจูงใจในการเลือกพรรคของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ดังกล่าว

- การสื่อสารในการเลือกพรรคชาติพัฒนา

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคชาติพัฒนาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกพรรค พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสนใจในตัวผู้นำมากที่สุด ซึ่งอาจมีความแตกต่างการให้ความสนใจในตัวผู้นำพรรคไทยรักไทย เนื่องจากผู้นำพรรคชาติพัฒนาที่กลุ่มตัวอย่างอ้างอิงถึงเป็นอดีตผู้นำพรรค คือ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ในขณะที่ผู้นำพรรคไทยรักไทยที่เป็นแรงจูงใจนั้นเป็นผู้นำพรรคในปัจจุบัน ความนิยมในผู้นำที่กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคชาติพัฒนาถือเป็นแรงจูงใจในการเลือกพรรค มาจากแนวคิดเชิงนโยบายที่โดดเด่นของอดีตผู้นำพรรคนับแต่ครั้งที่ดำรงตำแหน่งผู้นำประเทศ เช่น นโยบายเปลี่ยนสนามรบให้เป็นสนามการค้า และนอกจากนี้ยังเป็นภาวะผู้นำที่มีกระแส “ภาคนิยม” คือ เป็นผู้นำของประชาชนในแถบอีสานโดยเฉพาะจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่มองว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิภานาอยู่ในเขตจังหวัดนครราชสีมาหรือพื้นที่ใกล้เคียง ที่ได้รับกระแสความนิยมจากผู้นำภาคนิยม

- การสื่อสารในการเลือกพรรคชาติไทย

ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกพรรคของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคชาติไทย พบว่ามีเพียงปัจจัยเดียวคือ การให้โอกาสในการทำงานของพรรค ทั้งนี้เพราะกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คน ของพรรค เป็นผู้ที่พลาดหวังจากการลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคการเมืองอื่นมาก่อน เพราะเกิดปัญหาการแย่งชิงพื้นที่ของพรรคการเมืองเดิม จึงทำให้ต้องย้ายพรรคก่อนการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิ์ลงสมัครรับเลือกตั้งไม่นาน ซึ่งหากพรรคชาติไทยไม่ให้โอกาสในการทำงาน โดยการส่งเป็นตัวแทนพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งก็ไม่อาจทำให้นักการเมืองกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเข้าสู่อาชีพนักการเมือง ในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ต่างมีความเชื่อมั่นเช่นเดียวกันว่า ไม่ว่าจะตนเองจะสังกัดพรรคการเมืองใดก็จะสามารถผ่านการเลือกตั้งได้ ดังนั้นจึงมิได้ให้ความสนใจกับปัจจัยใดๆ ในการเลือกพรรค เพราะขอเพียงให้มีพรรคการเมืองที่สังกัดก่อนลงสมัครรับเลือกตั้งเท่านั้นก็เพียงพอแล้ว

□ กระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

จากการศึกษากรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับกระบวนการหล่อหลอมสมาชิกเข้าองค์กรทำให้ผู้วิจัยแบ่งกรอบการศึกษาตามมิติของกระบวนการ 2 มิติคือ 1) มิติของการขัดเกลาเชิงสังคม และ 2) มิติของการขัดเกลาเชิงปัจเจกบุคคล

จากการศึกษากระบวนการขาดแคลนเชิงสังคมของพรรคการเมืองทั้ง 4 พรรค พบว่า วิธีการที่ทุกพรรคใช้เป็นหลักในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการทำงานการเมือง รวมถึงกฎระเบียบข้อบังคับ แนวทางการปฏิบัติงานการเมืองในพรรคให้นักการเมืองของพรรคได้รับทราบ มักใช้วิธีการแบบเป็นทางการ ได้แก่ การประชุมพรรคหรือการจัดสัมมนา เป็นต้น สำหรับในพรรคการเมืองใหญ่คือ พรรคไทยรักไทย และพรรคประชาธิปัตย์พบว่า มีการให้การเรียนรู้จากการแบ่งกลุ่มทำงานด้วย เช่น การแบ่งกลุ่มส.ส.ตามภูมิภาค หรือแบ่งงานเป็นกลุ่มเพื่อให้เรียนรู้และดูแลกันเองภายในกลุ่ม ซึ่งในการให้การเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มนี้ จะทำให้นักการเมืองรุ่นใหม่สามารถเรียนรู้งานได้สะดวกและทำให้ปรับตัวได้ดีที่สุด สำหรับพรรคการเมืองขนาดกลาง เช่น พรรคชาติพัฒนา และพรรคชาติไทย มักใช้วิธีการสอนงานอย่างไม่เป็นทางการ คือ ให้เรียนรู้หรือฝึกปฏิบัติงานกับนักการเมืองผู้มีประสบการณ์เป็นหลัก นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้นำพรรคการเมืองหรือกลุ่มผู้บริหารพรรคส่วนใหญ่อาศัยวิธีการเสริมสร้างและให้กำลังนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อเป็นการช่วยให้สามารถปรับตัวได้และรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของพรรคได้มากยิ่งขึ้นด้วย

ในส่วนของกระบวนการเชิงปัจเจกบุคคลพบว่า นักการเมืองส่วนใหญ่มักอาศัยการค้นหาข้อมูลหรือเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทที่ได้รับจากการพูดคุยโดยตรงกับนักการเมืองผู้มีประสบการณ์ นอกจากนี้ยังใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของนักการเมืองแบบอย่างในพรรคอีกด้วย ส่วนวิธีการที่ช่วยทำให้นักการเมืองส่วนใหญ่สามารถเรียนรู้ได้ดี คือ การอาศัยการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เพราะอาชีพนักการเมืองเป็นอาชีพที่มีความเคลื่อนไหว และต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา การศึกษาค้นหาความรู้ต่างๆ ด้วยตนเองถือเป็นสิ่งสำคัญและจะมีประสิทธิผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนราษฎรได้ดีที่สุด

จากการศึกษาถึงกระบวนการหล่อหลอมสมาชิกใหม่ให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองในแต่ละพรรคสะท้อนให้เห็นลักษณะความเป็นสถาบันพรรคการเมืองดังต่อไปนี้

พรรคไทยรักไทยเป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่ ที่มีส.ส.ของพรรคจำนวนมากประมาณครึ่งหนึ่งของส.ส.ในสภา ดังนั้นวิธีการหล่อหลอมนักการเมืองในพรรคจึงจำเป็นต้องอาศัยวิธีการเชิงกลุ่มเป็นหลัก และวิธีการที่กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ประทับใจและให้ความเห็นว่าสามารถถ่ายทอดกล่อมเกลาคความเป็นนักการเมืองในสังกัดพรรคได้มากที่สุดได้แก่ การจัดประชุมพรรคและประชุมภาค ทั้งนี้เนื่องจากมีส.ส.ในแต่ละภูมิภาคมีจำนวนมากอยู่แล้ว ดังนั้นการเรียนรู้จากส.ส. ในภูมิภาคเดียวกันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในบทบาทนักการเมืองในเขตพื้นที่ตนได้

พรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคการเมืองที่มีความเป็นสถาบันพรรคการเมืองที่มีความเข้มแข็งที่สุดเมื่อพิจารณาจากอายุในการก่อตั้งพรรค เนื่องจากเป็นพรรคการเมืองที่มีการก่อตั้ง

มานาน จึงสามารถสั่งสมประสบการณ์ เรื่องราวทางประวัติศาสตร์การเมืองของพรรคได้มาก และทำให้เกิดการหล่อหลอมแนวทางอุดมการณ์การเมืองของนักการเมืองแต่ละรุ่นได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังพบว่ามีการสื่อสารแบบเป็นการเอง เน้นการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างนักการเมืองในพรรค จึงทำให้การหล่อหลอมความเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตยเกิดขึ้นจากการขัดเกลาเชิงปัจเจกบุคคลเป็นหลัก โดยกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ของพรรคประชาธิปไตยต่างได้ให้ทัศนะในทิศทางเดียวกันว่า บรรยากาศในพรรคมีความอบอุ่น ผู้ใหญ่ให้พรรคให้ความใส่ใจและสามารถพูดคุยสอบถามได้ ดังนั้นวิธีการเรียนรู้ข้อมูลต่างๆ จึงเน้นที่การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นหลัก

ในส่วนของกระบวนการหล่อหลอมของพรรคชาติพัฒนาและพรรคชาติไทยอาศัยวิธีการหล่อหลอมคล้ายคลึงกันคือ เน้นวิธีการหล่อหลอมเชิงปัจเจกบุคคลเป็นหลักทั้งนี้อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเป็นพรรคการเมืองขนาดกลาง ที่มีส.ส.ในสังกัดไม่มากนัก ดังนั้นวิธีการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของพรรคจึงอาศัยวิธีการเรียนรู้เชิงปัจเจกบุคคลเป็นหลัก ซึ่งในส่วน of พรรคชาติพัฒนาถือว่าวิธีเชิงปัจเจกที่มีความโดดเด่นกว่าพรรคการเมืองอื่น กล่าวคือ มีการจัดส.ส.พี่เลี้ยงให้อย่างเป็นระบบชัดเจน ในขณะที่พรรคการเมืองอื่นอาจเป็นการพูดคุยสอบถามกันเป็นการส่วนตัวกับนักการเมืองที่มีประสบการณ์และมีความสนิทสนมกันเท่านั้น นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคชาติพัฒนายังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนรู้ภายในพรรคว่า อาศัยความสนิทสนมคุ้นเคยกันเป็นหลักจึงทำให้การเรียนรู้โดยทั่วไปมาจากการพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักการเมืองรุ่นพี่ในพรรค อีกทั้งยังสามารถเรียนรู้ได้จากการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากพรรคด้วย

สำหรับกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่พรรคชาติไทย ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับกระบวนการหล่อหลอมของพรรคว่า ไม่ค่อยได้มีโอกาสเรียนรู้จากพรรคเท่าใดนัก เนื่องจากมีภารกิจหน้าที่ในพื้นที่ตลอด ทำให้การเรียนรู้ในบทบาทนักการเมืองที่ได้รับจากพรรคต้องอาศัยวิธีการเรียนรู้ส่วนตัว ทั้งจากการหาข้อมูลจากเอกสารคู่มือต่างๆ หรือการทำหน้าที่ในคณะกรรมการ จึงอาจทำให้ความสัมพันธ์ในพรรคไม่ค่อยสนิทแนบแน่นเท่าที่ควร

จากผลการศึกษาข้อมูลในส่วนของกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่พรรคการเมืองจึงสะท้อนให้เห็นได้ว่า หากเป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่ ที่มีส.ส.ในสังกัดมาก อาจจำเป็นต้องอาศัยวิธีการหล่อหลอมในมิติของขัดเกลาเชิงสังคมเป็นหลัก ในขณะที่พรรคการเมืองขนาดกลางหรือขนาดเล็กอาจใช้วิธีการหล่อหลอมจากมิติของการขัดเกลาเชิงปัจเจกบุคคลเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้สามารถเข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้อย่าง

สมบูรณนั้น จำเป็นต้องอาศัยวิธีการหล่อหลอมที่เป็นพลวัต และประกอบด้วยวิธีการหล่อหลอมของพรรคและของนักการเมืองในฐานะสมาชิกใหม่ จึงจะช่วยให้สามารถปรับตัวและแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อการดำรงอยู่ในพรรคได้ หากพรรคการเมืองแต่ละพรรคสามารถพัฒนาระบบการเรียนรู้ต่างๆ ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนักการเมืองในพรรค อาจช่วยหล่อหลอมความเป็นสมาชิกภาพของนักการเมืองที่จะส่งผลต่อความมีเสถียรภาพในพรรคได้ต่อไป ในขณะที่เดียวกันหากนักการเมืองรุ่นใหม่มีความพยายามที่จะศึกษา ค้นคว้า และเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร รวมถึงวัฒนธรรมองค์กรพรรคให้เข้าใจ จนสามารถปรับตัวได้ จะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาศักยภาพนักการเมืองในฐานะสมาชิกพรรคซึ่งจะส่งผลให้เกิดการยอมรับทั้งจากพรรคและยังอาจมีผลต่อประชาชนทั่วไปด้วย เนื่องจากนักการเมืองที่เป็นสมาชิกภาพของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งนั้นย่อมสะท้อนให้เห็นความเป็นองค์กรพรรคการเมืองนั้นๆ ได้ ทั้งพรรคการเมืองและนักการเมืองจึงควรร่วมประสานความสนใจในการเรียนรู้ต่างๆ ร่วมกันเพื่อพัฒนาความเป็นสถาบันให้มีความเข้มแข็งต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากงานวิจัยดังกล่าวเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ที่อาศัยวิธีเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกจำนวน 66 คน จากนักการเมืองรุ่นใหม่ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกทั้งหมด 212 คน ดังนั้นจึงถือเป็นเพียงข้อมูลพื้นฐานส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง จึงควรได้มีการศึกษาในประเด็นที่เจาะลึกในรายละเอียดเกี่ยวกับอิทธิพลของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
2. นอกจากนี้การศึกษาการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในงานวิจัยนี้ จำกัดเฉพาะนักการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น จึงควรมีการศึกษาการสื่อสารของนักการเมืองในตำแหน่งอื่นๆ ประกอบด้วยเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองในตำแหน่งอื่น เช่น สมาชิกวุฒิสภาหรือนักการเมืองท้องถิ่น เป็นต้น
3. จากประเด็นการศึกษาการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองโดยเฉพาะกลุ่มเฉพาะนักการเมืองรุ่นใหม่ในยุคปัจจุบันเท่านั้น น่าจะได้มีการศึกษาโดยการขยายขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างให้เป็นการศึกษาการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองของนักการเมืองในอดีตบ้าง และนำผลการศึกษาดังกล่าวมาเปรียบเทียบกันน่าจะแสดงให้เห็นความเหมือนหรือความแตกต่างบางประการที่อธิบายถึงกระบวนการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองได้

4. ด้วยงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมือง ดังนั้นอาจมีการศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับประเด็นการสื่อสารในการเลือกพรรคการเมืองโดยละเอียด โดยการศึกษาเจาะลึกถึงแรงจูงใจของนักการเมืองทั้งหมดของแต่ละพรรค แล้วนำมาเปรียบเทียบกันจะช่วยสะท้อนให้เห็นภาพวัฒนธรรมองค์กรพรรคจากมุมมองของนักการเมืองในพรรคได้
5. การศึกษาเกี่ยวกับช่องทางการสื่อสารทั้งในการเข้าสู่อาชีพและการเข้าสู่พรรคการเมือง น่าจะได้มีการศึกษาถึงช่องทางต่างๆ โดยละเอียดว่าช่องทางใดที่จะสามารถทำให้ผู้ที่สนใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองประสบผลสำเร็จได้มากที่สุด ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อบุคคลที่สนใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
6. การศึกษาครั้งนี้ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในประเด็นการสื่อสารในองค์กรโดยเฉพาะองค์กรพรรคการเมือง ซึ่งพบว่ายังมีอยู่ค่อนข้างจำกัดในประเทศไทย นอกจากนี้ภายหลังที่ได้มีการปฏิรูประบบการเมืองใหม่ และมีพรรคการเมืองใหม่เกิดขึ้นพรรคดังกล่าวสามารถแผ่ขยายฐานเสียงจนได้รับความนิยม ส่งผลให้ชนะการเลือกตั้งจนสามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ จึงควรมีการศึกษาถึงกระบวนการสื่อสารในพรรคการเมืองดังกล่าว รวมถึงกระบวนการหล่อหลอมของพรรคแบบเจาะลึกเพื่อให้เข้าใจวัฒนธรรมองค์กรของพรรคที่สร้างขึ้น รวมถึงเห็นปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการขยายตัวของพรรคและอาจทำให้เห็นความแตกต่างจากพรรคการเมืองที่มีอยู่เพื่อที่จะอธิบายกลไกในการสร้างพรรคการเมืองอื่นๆ ในฐานะสถาบันองค์กรการเมืองที่สำคัญในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยในยุคต่อไปได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- 65 ส.ส. เลือดใหม่ สีสันการเมือง'39. เนชั่นสุดสัปดาห์ (22 พฤศจิกายน 2539) :18-19.
- กนก วงษ์ตระหง่าน. พรรคการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. รายงานการวิจัย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 22 มีนาคม 2535.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. อนุกรมแนวอาชีวะ. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2526.
- กรมล ทงธรรมชาติ. การพัฒนาการเมืองเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2526.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. พรรคมหาชน การเมืองเพื่อมวลชน. มติชน (5 ตุลาคม 2538) : 27.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. มองฝันวันข้างหน้า: วิสัยทัศน์ประเทศไทยปี 2560. กรุงเทพมหานคร : ชัคเชสมีเดีย, 2541:67-89.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. อนาคตผู้นำการเมืองไทยในสองทศวรรษหน้า. กรุงเทพมหานคร : ชัคเชสมีเดีย, 2539.
- ชัยณรงค์ วงศ์ใหญ่. ภูมิหลังและบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีศึกษากรณีการเลือกตั้ง 17 พฤศจิกายน 2535. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- ทินพันธุ์ นาคะตะ. แนวโน้มและปัญหาสำคัญของระบบการเมืองการบริหารไทยในทศวรรษ 1980. กรุงเทพมหานคร : ประสานศิลป์การพิมพ์, 2524.
- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. ปัญหาทางการเมืองไทย. เอกสารการสอนชุด วิชาปัญหาการเมืองไทยปัจจุบัน หน่วยที่ 1-6 สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. นักการเมืองอาชีพ (Career Politicians). เนชั่นสุดสัปดาห์. 10, 525 (24-30 มิถุนายน 2545): 24.
- นงลักษณ์ ศรีอักษรภาพ เจริญงาม. เอกสารหมายเลข 1 ประกอบการสอนรายวิชา 2804418 วาณิชเทศในองค์กร. ม.ป.พ.
- นิกร จำนง. ผู้อำนวยการพรรคชาติไทย. สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2546.

บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. เสรีภาพในการตัดสินใจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับพรรคการเมืองไทย.

วารสารศาลรัฐธรรมนูญ. 2, 6 (กันยายน-ธันวาคม 2543): 3-9.

ประหยัด หงษ์ทองคำ. การเมืองใหม่ เพื่อคนยุคใหม่. เอเชียปริทัศน์. 22, 3

(2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2544) : 50 – 63.

ปิยะพงษ์ นันต์ธนะ. การเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรค

การเมืองไทย : กรณีศึกษาพรรคประชาธิปัตย์และพรรคความหวังใหม่.

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ฝ่ายผลิตเอกสารรัฐสภา กองการประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

ทำเนียบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร. กรุงเทพฯ:กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการ

สภาผู้แทนราษฎร. 2544.

พจน์ เลิศเจริญพร. การเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองไทย.

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2544.

พจนีย์ ไชวาริล. ภูมิหลังและแรงจูงใจในการเข้าสู่บทบาทสมาชิกวุฒิสภา. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. รัฐสภาสาร. 48, 8

(กันยายน 2543): 1-18.

พรอนราย ทรัพย์ะประภา. พัฒนาการทางอาชีพ. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาจิตวิทยา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

พัชนี เสงี่ยมรยา เมตตา วิวัฒน์านุกูล และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์. แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์.

พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2538.

พิมพ์ประไพ ณะมณี. การสร้างผู้นำรุ่นใหม่ของพรรคการเมืองไทย : กรณีศึกษาเปรียบเทียบพรรค

ประชาธิปัตย์ ความหวังใหม่ และชาติไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชา

การปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2535. พิมพ์ครั้งที่ 5.

กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์. 2538.

รายงานพิเศษ. เช็กรายชื่อ “ส.ส.ยังบัลด์” ถ่าย “เลือดใหม่” เข้าสู่สภา. มติชนสุดสัปดาห์

(2539) : 61.

รายชื่อผู้สมัคร ส.ส.'39 ทั่วประเทศ. เนชั่นสุดสัปดาห์. (1 พฤศจิกายน 2539): 15.

ลดาวัลย์ บัวเยี่ยม. คุยเฟื่องเรื่องบริหาร : พรรคการเมืองและผู้นำแบบใหม่ที่คนไทยต้องการ.

วารสารกรมประชาสัมพันธ์. 5, 10 (พฤศจิกายน 2543): 17-18.

วิทยา นภาศิริกุลกิจ และ สุรพล ราชภัณฑาทาร์ช. พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์.

กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายตำรามหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2530.

ศรีศักดิ์ คัมภีร์ญาณ. แรงจูงใจในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองไทย.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

สมคิด เลิศไพฑูย์. กฎหมายเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร :

วิญญูชน, 2542.

สมบัติ จันทรวงศ์. อาชีพนักการเมืองหรือนักการเมืองอาชีพ (1). มติชนสุดสัปดาห์. 11, 555

(21 เมษายน 2534): 45 - 46.

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. การปฏิรูปการเมืองไทย : ผู้นำการเมืองในทศวรรษหน้า (3).

เนชั่นสุดสัปดาห์. 6, 269 (1-7 สิงหาคม 2540): 30.

สังคีต พิริยะรังสรรค์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร. คอร์รัปชันกับประชาธิปไตยไทย. (ม.ป.ท.), 2537.

สัมภาษณ์พิเศษ. ฟันเชิงบวกของ อัมมาร สยามวาลา เลือกตั้งส.ส.ครั้งนี้จะมีเซอร์ไพรส์.

มติชนสุดสัปดาห์ 20, 1040 (24 กรกฎาคม 2543): 28-29.

สาธิต ชวะโนทัย. การเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

สุนทร ไตรรอด. ความเป็นผู้นำทางการเมืองของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

สุพิณ ฉัตรวนิชกุล, โฆษกคณะกรรมการการเลือกตั้ง. สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2545.

สุรนนท์ เวชชาชีวะ, โฆษกพรรคไทยรักไทย. สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2546.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. ข้อมูล สถิติ และผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์ เจอร์นัล จำกัด. 2544.

อนันต์ อนันตกุล. เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์. สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2546.

อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์. โลกทัศน์ "ผู้นำใหม่กับระเบียบเศรษฐกิจการเมืองใหม่". มติชนสุดสัปดาห์

19, 977 (11 พฤษภาคม 2542):17.

ภาษาอังกฤษ

- Evers,H.D., and Silcock, T.H. "Elites and Selection" Thailand : Social and Economics Studies in Development. Silcock T.H. ed. Canberra : Australian University Press, 1965.
- Ginzberg, Eli. The Development of Human Resources. New York : Mc.. Graw-Hill Book Company, Inc., 1966.
- Holland, John L. Making Vocational choices : A theory of careers. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall, Inc.,1973.
- Jablin,F.M.&Putnum, L.L. The new handbook of organizational communication : Advances in Theory, research, and methods. Thousand Oaks. CA : SAGE, 2000.
- Jablin, F.M., Putnum. Organizational communication. In G.L. Dahnke & G.W. Clatterbuck (Eds.). Human Communication : Theory and Research. Belmont, CA: Wadsworth,1990.
- Jablin, F.M., Putnum, L.L.,Roberts, K.h. &Porter, L.W.(Handbook of organizational communication : An interdisciplinary perspective. Newbury Park, CA: SAGE,1987.
- Wanous, J.P. Organizational entry : Recruitment, Selection, Orientation, and Socialization of newcomers. 2nd ed. New York : Wesley Publishing Company, 1991.
- Miller,K. Organizational Communication : Approaches and Processes. 2nd ed. CA: Wadsworth, 1999.
- Miller, V.D., & Jablin, F.M. "Information seeking during organizational entry: Influences, tactics, and model of the process" . Academy of Management Review, 16, 1991: 92-120.
- Roe, Anne. The Psychology of Occupations. New York : John Willey and Sons, Inc., 1964.
- http://www.newspaper.rsu.ac.th.newspaper.online30/sec_pol.html
- <http://rechearch.bu.ac.th/poll11.html>

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

การศึกษานำร่อง (Pilot Study)

เรื่อง คุณลักษณะของนักรการเมืองรุ่นใหม่ในยุคปัจจุบัน

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

“นักรการเมืองรุ่นใหม่” หรือ “กลุ่มนักรการเมืองเลือดใหม่ (Young blood) เป็นกลุ่มคำที่บ่งบอกถึงความหมายของนักรการเมืองซึ่งมีนัยสำคัญแตกต่างจากนักรการเมืองในอดีตที่ผ่านมา กล่าวคือ นักรการเมืองสมัยเก่าเป็นนักรการเมืองที่อยู่ภายใต้บริบทการเมืองระบบเก่าอันเป็นระบบที่มีช่องว่างทางโครงสร้างที่เปิดโอกาสให้ผู้มีอำนาจในทางการเมืองใช้เป็นช่องทางในการแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้องจนกลายเป็นปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของผู้บริหารหรือข้าราชการการเมืองดังที่ปรากฏเป็นเรื่องราวในอดีตที่ผ่านมา (สังคีต พิริยะรังสรรค์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2537) ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของนักรการเมืองไทยในสมัยเก่านี้อาจได้ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของนักรการเมือง ระบบการเมืองการปกครอง รวมถึงเศรษฐกิจไทยทำให้ไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทนักรการเมืองรุ่นใหม่ภายใต้บริบทสังคมไทย พบว่า ยังไม่ปรากฏงานวิจัยเรื่องใดที่ให้ข้อมูลหรือผลศึกษาเกี่ยวกับนักรการเมืองรุ่นใหม่อย่างชัดเจนนัก พบเพียงเป็นการให้มุมมองหรือแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองยุคใหม่เท่านั้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2539; สมชาย ภาภาสันวิวัฒน์, 2540; ลดาวัลย์ บัวเอี่ยม, 2543) ซึ่งอาจมิได้เป็นความหมายที่เข้าใจตรงกันและยอมรับร่วมกันของคนในสังคม

ดังนั้นเพื่อให้กรอบของงานวิจัยเรื่องกระบวนการสื่อสารของนักรการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักรการเมืองประกอบด้วยคุณลักษณะของนักรการเมืองรุ่นใหม่ที่มีความชัดเจน ใกล้เคียงกับสภาพสังคมในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ค้นหาคำนิยามของคำว่านักรการเมืองรุ่นใหม่ และบุคคลที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นนักรการเมืองรุ่นใหม่ในยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อเป็นการศึกษาคุณลักษณะของนักรการเมืองรุ่นใหม่ในมุมมองของบุคคลทั่วไป
2. เพื่อเป็นการค้นหาคำนิยามของนักรการเมืองรุ่นใหม่ในยุคปัจจุบัน

คำถามนำการศึกษา

1. คุณลักษณะของนักรการเมืองรุ่นใหม่ในยุคปัจจุบันเป็นอย่างไร
2. บุคคลใดบ้างที่จัดว่าเป็นนักรการเมืองรุ่นใหม่

ขอบเขตการศึกษา

เพื่อให้สามารถอธิบายถึงคุณลักษณะของนักรการเมืองรุ่นใหม่รวมถึงบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนทั่วไปว่าเป็นนักรการเมืองรุ่นใหม่ ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นจากตัวแทนกลุ่มตัวอย่างประชาชน ดังต่อไปนี้ นักวิชาการด้านการเมืองการปกครอง สื่อมวลชน และผู้ปฏิบัติงานด้านการเมืองโดยตรง โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม – กันยายน 2545

วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) กลุ่มตัวอย่างนักวิชาการด้านการเมืองการปกครอง สื่อมวลชน และผู้ปฏิบัติงานด้านการเมือง เพื่อหาคำตอบของคุณลักษณะของนักรการเมืองรุ่นใหม่ รวมถึงบุคคลที่จัดว่าเป็นนักรการเมืองรุ่นใหม่ในยุคปัจจุบัน

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ประกอบด้วย

1. นักวิชาการด้านการเมืองการปกครองจากสถาบันต่างๆ ได้แก่

- อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	2 คน
- อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง	จำนวน	2 คน
- อาจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	1 คน
2. สื่อมวลชนทั่วไป ได้แก่

- บรรณาธิการเครือเนชั่น	จำนวน	1 คน
- หัวหน้าข่าวการเมืองหนังสือพิมพ์สยามรัฐ	จำนวน	1 คน
- หัวหน้าบรรณาธิการข่าวการเมืองหนังสือพิมพ์มติชน	จำนวน	1 คน
- หัวหน้าบรรณาธิการข่าวการเมืองหนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ	จำนวน	1 คน

3. โฆษกคณะกรรมการการเลือกตั้ง

จำนวน 1 คน

รวมทั้งสิ้น 10 คน

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษา

1. คุณลักษณะของนักการเมืองรุ่นใหม่ในยุคปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้ใช้คำถามสำหรับค้นหานิยามของคำว่านักการเมืองรุ่นใหม่ ดังต่อไปนี้

- ท่านคิดว่า “นักการเมืองรุ่นใหม่” หมายความว่าอย่างไร
- คุณลักษณะหรือคุณสมบัติของนักการเมืองรุ่นใหม่ประกอบด้วยอะไรบ้าง
- บทบาทของนักการเมืองรุ่นใหม่ภายใต้บริบทการเมืองการปกครองไทยในยุคปัจจุบัน

ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน ปรากฏข้อความที่อธิบายถึงลักษณะของนักการเมืองรุ่นใหม่ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ก. แสดงข้อความที่อธิบายคำว่า “นักการเมืองรุ่นใหม่”

Definition	Frequency
1. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เข้าใจกระแสโลกยุคใหม่ เปิดกว้างทางความคิด	4
2. มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถแก้ไขปัญหาโดยการใช้นโยบายได้	4
3. คิดถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว	4
4. ไม่สนใจอายุ ไม่จำเป็นต้องเป็นคนหนุ่มสาว	4
5. มีระบบความคิดและการตัดสินใจทางการเมืองภายใต้เหตุและผล ตามกลไกและกติกา	3
6. สามารถต่อสู้ และแสดงจุดยืนในพฤติกรรมหรือมีอุดมการณ์ของตัวเอง	2
7. เป็นคนรุ่นใหม่ อยู่ในวัยหนุ่มสาว อายุระหว่าง 30-50 ปีก็ได้	2
8. ไม่ผูกติดกับผลประโยชน์ส่วนตัวหรือของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ไม่เป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์	2
9. สามารถแสดงบทบาทสำคัญต่อสาธารณชนได้ , เข้าร่วมหรือติดตามเหตุการณ์การเมือง	1
10. มีความกล้าหาญทางจริยธรรม กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่โกง	1
11. มีความพร้อมในการให้ตรวจสอบได้ทุกเรื่อง	1
12. มีความตั้งใจดี ไม่มีผลประโยชน์มาเกี่ยวข้อง	1
13. มีความคิดสร้างสรรค์ เล่นการเมืองอย่างสร้างสรรค์	1
14. มีการศึกษาดี จบการศึกษามาจากต่างประเทศ	1

ตาราง ก. (ต่อ) แสดงข้อความที่อธิบายคำว่า “นักการเมืองรุ่นใหม่”

Definition	Frequency
15. มีตระกูลที่มาจากนักการเมืองเดิม	1
16. ไม่ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวในเชิงคับแคบ	1
17. มีประสบการณ์ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย	1
18. สามารถเข้ามาโดยไม่ต้องอาศัยอำนาจบาบริใคร เพราะจะทำให้เกิดลักษณะบุญคุณต่างตอบแทน	1
19. ไม่เล่นการเมืองแบบน้ำเน่า ที่เสียดสี ต่ำทอ เพื่อ discredit หรือประชดประชันกัน	1

จากตาราง ก. จะพบว่า ข้อความที่กลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะเกี่ยวกับนักการเมืองรุ่นใหม่มีทั้งสิ้น 19 ข้อความ ทั้งนี้ข้อความที่มีเป็นความคิดเห็นตรงกันมี 8 ข้อความ และข้อความที่กลุ่มตัวอย่างอธิบายถึงนักการเมืองรุ่นใหม่ได้ตรงกันและซ้ำกันมากที่สุดได้แก่ การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล เข้าใจกระแสโลกยุคใหม่ เปิดกว้างทางความคิด มีความรู้ความเข้าใจและสามารถแก้ไขปัญหาบ้านเมืองได้ มีการคิดถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว และไม่จำเป็นต้องเป็นคนกลุ่มหนุ่มสาว

จึงอาจกล่าวได้ว่านิยามคำว่า นักการเมืองรุ่นใหม่ หมายความว่า นักการเมืองที่ปฏิบัติงานทางการเมืองโดยคำนึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมยุคปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม ด้วยการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล เข้าใจกระแสโลกและสังคมยุคปัจจุบันจึงพร้อมที่จะปรับพฤติกรรมให้มีการดำเนินงานทางการเมืองอย่างเหมาะสมได้ มีระบบความคิด มีวิจารณญาณในการตัดสินใจภายใต้กรอบกติกาและกลไกของรัฐธรรมนุญฉบับใหม่ มีความโปร่งใสและพร้อมให้ตรวจสอบได้ทุกเรื่อง อีกทั้งยังต้องเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์หรือมีจุดยืนในพฤติกรรมทางการเมืองของตนเองอย่างชัดเจน มีจริยธรรม มีความตั้งใจ และสามารถทำงานการเมืองในเชิงสร้างสรรค์ได้

นอกจากนี้หากพิจารณาคูณลักษณะนักการเมืองรุ่นใหม่จากตารางข้างต้นจะพบว่าสามารถแบ่งเกณฑ์การพิจารณานักการเมืองรุ่นใหม่ได้ตามมิติต่างๆ คือ

1. มิติด้านความคิด คือ พิจารณาความเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ตามระบบความคิด เช่น ความมีวิสัยทัศน์ เปิดกว้างทางความคิด การมีจุดยืนหรือมีอุดมการณ์ในทางการเมือง มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักใช้นโยบายในการแก้ไขปัญหา เป็นต้น

2. มิติด้านประสบการณ์ทางการเมือง คือ พิจารณาจากระยะเวลาที่มีประสบการณ์ทางการเมืองไม่มากนัก เช่น การเพิ่งเข้ามามีโอกาสในการทำกิจกรรมทางการเมืองไม่กี่สมัย หรือไม่เคยมีประสบการณ์การทำงานด้านการเมืองมาก่อน ก็อาจพิจารณาได้ว่าเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ เนื่องจากยังไม่ได้รับการซึมซับวัฒนธรรมการเมืองแบบเก่าเข้าไปมากนักทำให้ไม่ได้ถูกกลืนไปกับวัฒนธรรมการเมืองระบบเก่า
3. มิติด้านอายุ คือ พิจารณาจากอายุ เช่น นักการเมืองรุ่นใหม่อาจหมายถึง กลุ่มคนอายุระหว่าง 30-50 ปี เป็นต้น

2. ตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ในยุคปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้ใช้คำถามเพื่อค้นหาบุคคลที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ คือ

- ยกตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ ในทัศนะท่านพร้อมให้เหตุผล

ผลการสอบถามถึงตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ พบรายชื่อบุคคลที่จัดว่าเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ในยุคปัจจุบัน ปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตาราง ข. แสดงตัวอย่างรายชื่อนักการเมืองรุ่นใหม่ในยุคปัจจุบัน

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
- นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	รองหัวหน้าพรรค พรรคประชาธิปัตย์
- นายจาตุรนต์ ฉายแสง	รองนายกรัฐมนตรี
- นายชวน หลีกภัย	หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์
- น.พ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร
- นายประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	นายกรัฐมนตรี
- นายอุทัย พิมพ์ใจชน	ประธานสภาผู้แทนราษฎร
- ดร.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์	รองนายกรัฐมนตรี

ตาราง ข. (ต่อ) แสดงตัวอย่างรายชื่อกรรมการเมืองรุ่นใหม่ในยุคปัจจุบัน

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
- ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์	รองนายกรัฐมนตรี
- นายสุรนนท์ เวชชาชีวะ	โฆษกพรรคไทยรักไทย
- นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	สมาชิกวุฒิสภา
- นายวัลลภ ตังคณานุก์	สมาชิกวุฒิสภา
- นายลิขิต ธีรเวคิน	นักวิชาการ
- นายเอก เหล่าธรรมทัศน์	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระบบบัญชีรายชื่อ พรรคประชาธิปัตย์
- นางปวีณา หงสกุล	เลขาธิการพรรคชาติพัฒนา
- คุณหญิงกัลยา โสภณพานิช	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระบบบัญชีรายชื่อ พรรคประชาธิปัตย์
- นายพิมล ศรีวิภรณ์	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระบบแบ่งเขต พรรคไทยรักไทย
- นางสาวตรีนุช เทียนทอง	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระบบแบ่งเขต พรรคไทยรักไทย
- นายอิทธิพล คุณปลื้ม	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระบบแบ่งเขต พรรคชาติไทย

จากตาราง ข. จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ได้ยกตัวอย่างรายชื่อบุคคลที่อาจพิจารณาได้ว่า เป็นตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่ โดยให้เหตุผลว่า นักการเมืองกลุ่มนี้เป็นผู้ที่มีความคิดดี มีเหตุผล มีวิสัยทัศน์ในการทำงานการเมือง สามารถแสดงบทบาทต่อสาธารณชนได้อย่างเต็มที่ มีแนวทางการดำเนินงานอย่างชัดเจน เป็นตัวของตัวเอง นอกจากนี้ยังมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานเพื่อผลประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

จากรายนามของบุคคลที่สามารถพิจารณาได้ว่าเป็นตัวอย่างของนักการเมืองรุ่นใหม่ หากพิจารณาตำแหน่งหน้าที่นักการเมืองกลุ่มดังกล่าว จะพบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มาจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือเป็นผู้ปฏิบัติงานการเมืองระดับประเทศโดยที่มีสมาชิกภาพของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง (ยกเว้นตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาที่ห้าม

สังกัดพรรคการเมือง) จึงอาจกล่าวได้ว่า นักการเมืองรุ่นใหม่ ตามมุมมองของคนทั่วไปจึงเป็นนักการเมืองในตำแหน่งการเมืองระดับประเทศ นอกจากนี้ยังมีฐานะเป็นสมาชิกภาพของพรรคการเมืองด้วย

ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า การศึกษาเกี่ยวกับนักการเมืองรุ่นใหม่สามารถพิจารณาขอบเขตของนักการเมืองจากผู้ที่มิบทบาททางการเมืองระดับประเทศ นอกจากนี้การพิจารณาถึงคุณลักษณะนักการเมืองรุ่นใหม่สามารถพิจารณาได้จากการเป็นผู้มีแนวความคิดดี มีวิสัยทัศน์ และมีอุดมการณ์ในทางการเมือง

อย่างไรก็ตามจากเกณฑ์การพิจารณาความเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่นี้ดังกล่าว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงความเหมาะสมต่อการนำไปเป็นกรอบในการศึกษาเพื่อหาขนาดของประชากรวิจัยในการศึกษาเรื่องกระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง พบว่าหากใช้เกณฑ์ด้านความคิดเป็นตัวแปรหลักในการพิจารณาความเป็นรุ่นใหม่ อาจทำให้ไม่สามารถกำหนดขนาดประชากรที่ชัดเจนได้ ผู้วิจัยจึงเลือกพิจารณาความเป็นรุ่นใหม่จากด้านการมีประสบการณ์ทางการเมืองแทน เพราะมีความชัดเจนและเป็นเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มตัวอย่างด้วย จึงทำให้ขอบเขตของนักการเมืองรุ่นใหม่ในงานวิจัยนี้ หมายถึง นักการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เพิ่งเข้ามามิบทบาทเป็นนักการเมืองระดับชาติเป็นครั้งแรกและไม่เคยมีประสบการณ์ทำงานการเมืองในตำแหน่งการเมืองอื่นๆ มาก่อน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

รายนามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก
จากผลการเลือกตั้งวันที่ 4 มกราคม 2544 รวมถึงผลการเลือกตั้งวันที่ 8 กันยายน 2545
รวมทั้งสิ้น 212 คน จากพรรคการเมือง 5 พรรค คือ พรรคไทยรักไทย พรรคประชาธิปัตย์
พรรคชาติพัฒนา พรรคชาติไทย และพรรคราษฎร

1. พรรคไทยรักไทย มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก จำนวนทั้งหมด 136 คน แยกตามระบบและภาค ดังนี้
- ก. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ มีจำนวน 18 คน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
1	นายประมวล รุจนเสรี	บัญชีรายชื่อ	63	ปริญญาโท	นักการเมือง
2	นายสุทิน คลังแสง	บัญชีรายชื่อ	41	ปริญญาโท	นักการเมือง
3	นายสุรชัย เบ้าจรรยา	บัญชีรายชื่อ	47	ปริญญาโท	นักธุรกิจ
4	นายวีระชัย วีระเมธกุล	บัญชีรายชื่อ	35	ปริญญาเอก	นักธุรกิจ
5	นายญาณเดช ทองสีมา	บัญชีรายชื่อ	55	ปริญญาโท	ข้าราชการการเมือง
6	นายสุรนนท์ เวชชาชีวะ	บัญชีรายชื่อ	41	ปริญญาโท	นักการเมือง
7	นายจำรัส เวียงสงค์	บัญชีรายชื่อ	40	ปริญญาโท	นักการเมือง
8	ผศ.ดร.รุ่งเรือง พิทยศิริ	บัญชีรายชื่อ	29	ปริญญาเอก	นักการเมือง
9	นายสุพจน์ ฤชุพันธ์	บัญชีรายชื่อ	50	ปริญญาโท	นักการเมือง
10	พลเอกรัตน์ ฉะลิมแสนยากร	บัญชีรายชื่อ	63	ปริญญาตรี	นักการเมือง
11	นายจตุพร เจริญเชื้อ	บัญชีรายชื่อ	34	ปริญญาตรี	นักการเมือง
12	น.พ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี	บัญชีรายชื่อ	45	ปริญญาเอก	นักการเมือง
13	นายนพดล อินนา	บัญชีรายชื่อ	42	ปริญญาเอก	นักการเมือง
14	นายการุญ จันทรวงศ์	บัญชีรายชื่อ	53	ปริญญาเอก	วิศวกร
15	นายวิฑิต ปลั่งศรีสกุล	บัญชีรายชื่อ	51	ปริญญาโท	ทนายความ, นักธุรกิจ
16	พันตำรวจเอกปรีดี เจริญศิลป์	บัญชีรายชื่อ	56	ปริญญาตรี	ตำรวจ
17	นายนิมิตร นนทพินธนาวิทย์	บัญชีรายชื่อ	59	ปริญญาเอก	นักการเมือง, นักวิจัย
18	น.พ.สมศักดิ์ วรรคามิน	บัญชีรายชื่อ	70	ปริญญาเอก	นักการเมือง

ข. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ภาคกลาง รวมกรุงเทพฯ มีจำนวน 42 คนได้แก่

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
19	นายศิริ หวังบุญเกิด	กรุงเทพฯ เขต 1	55	ปริญญาตรี	นักการเมือง
20	นายกฤษฎา สัจกุล	กรุงเทพฯ เขต 2	32	ปริญญาโท	นักการเมือง
21	นายประจวบ อึ้งภากรณ์	กรุงเทพฯ เขต 5	56	ปริญญาโท	แพทย์
22	นาวาอากาศตรี ศิธา ทิวารี	กรุงเทพฯ เขต 9	38	ปริญญาตรี	นักการเมือง
23	นายเฉลิมชัย จินะวิจารณ์	กรุงเทพฯ เขต 12	41	ปริญญาโท	นักการเมือง
24	นางสาวศุภมาส อิศรภักดี	กรุงเทพฯ เขต 13	29	ปริญญาโท	นักการเมือง
25	หม่อมราชวงศ์ดำรงดิศ ดิศกุล	กรุงเทพฯ เขต 14	49	ปริญญาโท	นักการเมือง
26	นาวาอากาศโทวรายลาภ เขียมทอง	กรุงเทพฯ เขต 15	44	ปริญญาตรี	แพทย์
27	นายอนุสรณ์ ปั่นทอง	กรุงเทพฯ เขต 16	39	ปริญญาโท	นักการเมือง, ค้าขาย
28	นายประมณฑ์ คุณะเกษม	กรุงเทพฯ เขต 17	39	ปริญญาโท	นักธุรกิจ
29	นางภวานิดา คุณผลิน	กรุงเทพฯ เขต 18	34	ปริญญาโท	นักการเมือง
30	นายพิมล ศรีวิกรม์	กรุงเทพฯ เขต 19	38	ปริญญาโท	นักการเมือง
31	นายพฤตชัย ดำรงรัตน์	กรุงเทพฯ เขต 20	39	ปริญญาโท	แพทย์
32	นายวัฒนา แซ่โพเอาะ	กรุงเทพฯ เขต 24	45	ปริญญาตรี	ทนายความ
33	นายวิชาญ มีนชัยนันท์	กรุงเทพฯ เขต 26	42	ปริญญาตรี	นักธุรกิจ
34	นายเอนก หุตั้งคบดี	กรุงเทพฯ เขต 27	51	ปริญญาโท	นักการเมือง
35	นายภิมุข สิมะโรจน์	กรุงเทพฯ เขต 29	32	ปริญญาโท	นักการเมือง
36	นายสุวัฒน์ ม่วงศิริ	กรุงเทพฯ เขต 33	38	ปริญญาโท	นักธุรกิจ
37	นายสากล ม่วงศิริ	กรุงเทพฯ เขต 35	31	ปริญญาโท	นักธุรกิจ
38	นายพงศ์เวช เวชชาชีวะ	จันทบุรี เขต 3	36	ปริญญาโท	เกษตรกร
39	นายวุฒิพงศ์ ฉายแสง	ฉะเชิงเทรา เขต 4	43	ปริญญาตรี	เกษตรกร
40	นายอนุชา นาคาศัย	ชัยนาท เขต 1	42	ปริญญาตรี	นักธุรกิจ
41	นายนิทัศน์ ศรีนนท์	นนทบุรี เขต 2	48	ปริญญาตรี	นักธุรกิจ
42	พันเอกอภิวัฒน์ วิริยะชัย	นนทบุรี เขต 4	53	ปริญญาเอก	ธุรกิจส่วนตัว
43	ว่าที่ร้อยตรีสุเมธ ฤทธาคณี	ปทุมธานี เขต 3	40	ปริญญาโท	ธุรกิจส่วนตัว
44	นายลิขิต หมูดี	ปทุมธานี เขต 4	55	ปริญญาโท	นักการเมือง

ข. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ภาคกลาง รวมกรุงเทพฯ (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
45	นายคงกฤษ หงษ์วิไล	ปราจีนบุรี เขต 2	40	ปริญญาโท	ข้าราชการการเมือง
46	นายวรฤทธิ ภูมมะภาจนะ	ปราจีนบุรี เขต 3	39	ปริญญาโท	นักการเมือง
47	นายเกื้อกูล ด่านชัยวิจิตร	พระนครศรีอยุธยา เขต 1	39	ปริญญาตรี	ธุรกิจส่วนตัว
48	นางสาวสุวิมล พันธุ์เจริญวรกุล	พระนครศรีอยุธยา เขต 3	35	ปริญญาตรี	ธุรกิจส่วนตัว
49	นายวิทยา บุรณศิริ	พระนครศรีอยุธยา เขต 4	42	ปริญญาตรี	ข้าราชการการเมือง
50	นายวิวัฒน์ นิติกาญญา	ราชบุรี เขต 2	45	ปริญญาตรี	นักธุรกิจ
51	นายบุญลือ ประเสริฐไสภา	ราชบุรี เขต 5	34	ปริญญาตรี	นักการเมือง
52	นายณัฐพล เกียรติวินัยสกุล	ลพบุรี เขต 1	33	ปริญญาโท	นักการเมือง
53	นายพงษ์ศักดิ์ วรปัญญา	ลพบุรี เขต 2	40	ปริญญาโท	นักการเมือง
54	นายประเสริฐ เด่นนาลัย	สมุทรปราการ เขต 2	45	ปริญญาตรี	นักการเมือง
55	นายประชา ประสพดี	สมุทรปราการ เขต 3	42	ปริญญาโท	ทนายความ
56	นายจิรพันธ์ ลิ้มสกุลศิริรัตน์	สมุทรปราการ เขต 4	41	ปริญญาตรี	ทนายความ
57	นางสลิลทิพย์ ชัยสมดมภ์	สมุทรปราการ เขต 5	38	ปริญญาตรี	ธุรกิจส่วนตัว
58	นางสาวตรีษฐ เทียนทอง	สระแก้ว เขต 2	30	ปริญญาโท	นักการเมือง
59	นายยงยศ อติเรกสาร	สระบุรี เขต 2	58	ปริญญาตรี	ธุรกิจส่วนตัว
60	นายพายัพ บันเกตุ	สิงห์บุรี เขต 2	43	ปริญญาโท	นักการเมือง

ค. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ภาคเหนือ มีจำนวน 25 คน

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
61	นายสามารถ แก้วมีชัย	เชียงราย เขต 1	51	ปริญญาตรี	ธุรกิจส่วนตัว
62	นายอิทธิเดช แก้วหลวง	เชียงราย เขต 7	39	ปริญญาโท	นักการเมือง
63	นายปกรณ์ บุรณุปกรณ์	เชียงใหม่ เขต 1	44	ปริญญาโท	นักการเมือง
64	นางเยาวภา วงศ์สวัสดิ์	เชียงใหม่ เขต 2	47	ปริญญาตรี	นักการเมือง
65	นายบุญทรง เจริยาภิรมย์	เชียงใหม่ เขต 3	42	ปริญญาตรี	ธุรกิจส่วนตัว
66	นายวิทยา ทรงคำ	เชียงใหม่ เขต 4	47	ปริญญาโท	ธุรกิจส่วนตัว
67	นายพรชัย อรรถปริyangกูร	เชียงใหม่ เขต 5	47	ปริญญาโท	นักการเมือง
68	นายนพคุณ รัฐมไท	เชียงใหม่ เขต 6	54	ปริญญาโท	ทนายความ
69	นายสัญญาชัย วงษ์สุนทร	นครสวรรค์ เขต 4	45	ปริญญาโท	นักการเมือง

ค. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ภาคเหนือ (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
70	นายเมธี ฉัตรจินดารัตน์	นครสวรรค์ เขต 5	43	ปริญญาโท	นักการเมือง
71	พันตำรวจโทบรรยณ ตั้งภาภรณ์	นครสวรรค์ เขต 6	39	ปริญญาโท	นักการเมือง
72	นายชลน่าน ศรีแก้ว	น่าน เขต 2	41	ปริญญาโท	นักการเมือง
73	นางสาวอรุณี ชำนาญยา	พะเยา เขต 1	36	ปริญญาตรี	ธุรกิจส่วนตัว
74	นายวิสุทธิ์ ไชยณรุณ	พะเยา เขต 2	44	ปริญญาตรี	นักการเมือง
75	นายเกรียงไกร ไชยมงคล	พะเยา เขต 3	56	ปริญญาโท	ข้าราชการบำนาญ
76	นางยุรา มนะสิการ	พิษณุโลก เขต 3	46	ปริญญาโท	นักการเมือง
77	นายทวีศักดิ์ อนุธรรมพันธ์	เพชรบูรณ์ เขต 3	38	ปริญญาตรี	นักการเมือง
78	นายสมบูรณ์ ไพรวลัย	แม่ฮ่องสอน เขต 2	44	ปริญญาตรี	นักการเมือง
79	นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	ลำปาง เขต 5	46	ปริญญาโท	นักการเมือง
80	นายอิทธิรัตน์ จันทร์สุรินทร์	ลำปาง เขต 3	38	ปริญญาโท	นักการเมือง
81	นางสาวอาภาภรณ์ พุทธปวน	ลำพูน เขต 1	30	ปริญญาตรี	นักการเมือง
82	นายสงวน พงษ์มณี	ลำพูน เขต 2	58	ปริญญาโท	เกษตรกร
83	นางอนงค์วรรณ เทพสุทิน	สุโขทัย เขต 1	44	ปริญญาตรี	นักการเมือง
84	นางสาวกฤษณา สีหลักษณ์	อุดรดิตถ์ เขต 1	40	ปริญญาตรี	ธุรกิจส่วนตัว
85	นายประแสง มงคลศิริ	อุทัยธานี เขต 1	40	ปริญญาเอก	รับราชการ

ง. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 50 คน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
86	นายสุขุมพงศ์ โง่นคำ	กาฬสินธุ์ เขต 1	49	ปริญญาตรี	ทนายความ
87	นายพีระเพชร ศิริกุล	กาฬสินธุ์ เขต 4	47	ปริญญาโท	นักการเมือง
88	นางบุญรัตน์ ศรีธเรศ	กาฬสินธุ์ เขต 5	59	ปริญญาตรี	นักการเมือง
89	นายประเสริฐ บุญเรือง	กาฬสินธุ์ เขต 6	43	ปริญญาตรี	นักการเมือง
90	นายจักริน พัฒน์ดำรงจิตร	ขอนแก่น เขต 1	38	ปริญญาโท	นักการเมือง
91	นายประจักษ์ แก้วกัล้าหาญ	ขอนแก่น เขต 2	51	ปริญญาตรี	นักการเมือง
92	นายสุชาย ศรีสุรพล	ขอนแก่น เขต 7	44	ปริญญาตรี	ธุรกิจส่วนตัว
93	นายอรรถสิทธิ์ กาญจนสินีพันธ์	ขอนแก่น เขต 9	43	ปริญญาตรี	แพทย์

ง. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
94	นายชวลิต วิชยสุทธิ์	นครพนม เขต 1	50	ปริญญาโท	ข้าราชการบำนาญ
95	นายศุภชัย โพธิ์สุ	นครพนม เขต 5	44	ปริญญาโท	ธุรกิจส่วนตัว
96	นางพิชญ์สินี มุ่งฝากกลาง	นครราชสีมา เขต 5	41	ปริญญาโท	ข้าราชการการเมือง
97	นายวัชรภา ฦ วังขนาย	นครราชสีมา เขต 6	45	ปริญญาโท	นักการเมือง
98	นายบุญจง วงศ์ไตรรัตน์	นครราชสีมา เขต 9	41	ปริญญาโท	ทนายความ
99	นายสุภรณ์ อัตถาวงศ์	นครราชสีมา เขต 10	38	ปริญญาตรี	นักการเมือง
100	นายประเสริฐ จันทรวงทอง	นครราชสีมา เขต 13	42	ปริญญาโท	นักการเมือง
101	นายสุรศักดิ์ นาคดี	บุรีรัมย์ เขต 4	38	ปริญญาโท	นักการเมือง
102	นายพีระพงษ์ เฮงสวัสดิ์	บุรีรัมย์ เขต 5	51	ปริญญาตรี	ค้าขาย
103	นายทองหล่อ พลโคตร	มหาสารคาม เขต 1	43	ปริญญาโท	นักการเมือง
104	นางลาวัญญ์ ตันติกุลพงศ์	มุกดาหาร เขต 2	51	ปริญญาโท	ค้าขาย
105	นายสุทธิชัย จันทร์อารักษ์	ยโสธร เขต 1	44	ปริญญาโท	แพทย์
106	นายสานิต ว่องสัณพงษ์	ร้อยเอ็ด เขต 1	57	ปริญญาโท	นักการเมือง
107	นายบุญเต็ม จันทะวัฒน์	ร้อยเอ็ด เขต 2	51	ปริญญาตรี	นักการเมือง
108	นายนิสิต สิทธิไพโร	ร้อยเอ็ด เขต 6	46	ปริญญาตรี	ข้าราชการครู
109	นายกิตติ สมทรัพย์	ร้อยเอ็ด เขต 7	38	ปริญญาตรี	ธุรกิจส่วนตัว
110	นายธนเทพ ทิมสุวรรณ	เลย เขต 2	38	ปริญญาตรี	นักการเมือง
111	นายสุวิชัย โยทองยศ	เลย เขต 4	56	ปริญญาโท	นักการเมือง
112	นายพิทยา บุญเฉลียว	ศรีสะเกษ เขต 2	44	ปริญญาตรี	ธุรกิจส่วนตัว
113	นายพงษ์ศักดิ์ บุญศล	สกลนคร เขต 5	39	ปริญญาตรี	ทนายความ
114	นายเสรี เสงระนันท์	สกลนคร เขต 6	60	ปริญญาตรี	ข้าราชการบำนาญ
115	นายเกษม อุประ	สกลนคร เขต 7	44	ปริญญาตรี	นักการเมือง
116	นางพาริตา สุไลมาน	สุรินทร์ เขต 3	38	ปริญญาโท	นักการเมือง
117	นายประดู่ มั่นหมาย	สุรินทร์ เขต 5	49	ปริญญาเอก	ข้าราชการบำนาญ
118	นายศุภรักษ์ ควรวา	สุรินทร์ เขต 6	43	ปริญญาตรี	นักธุรกิจ
119	นายมานิตย์ สังข์พุ่ม	สุรินทร์ เขต 7	41	ปริญญาตรี	นักการเมือง
120	นายตี๋ใหญ่ พูนศรีธนากุล	สุรินทร์ เขต 9	43	ปริญญาตรี	นักธุรกิจ
121	ว่าที่ร้อยตรี พงศ์พันธ์ สุนทรชัย	หนองคาย เขต 1	44	ปริญญาโท	นักธุรกิจ

ง. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
122	นายเอกธวัช อินทร์รอด	หนองคาย เขต 3	33	ปริญญาตรี	ทนายความ
123	นายเทวฤทธิ์ นิกมเทศ	หนองคาย เขต 4	28	ปริญญาตรี	วิศวกร
124	นายสงกรานต์ คำพิไสย์	หนองคาย เขต 5	43	ปริญญาโท	นักการเมือง
125	นายนิพนธ์ คนขยัน	หนองคาย เขต 6	43	ปริญญาตรี	เกษตรกร
126	นายวิชัย สามิตร	หนองบัวลำภู เขต 3	44	ปริญญาตรี	นักการเมือง
127	นายอรรถพล สนิทวงศ์ชัย	อุดรธานี เขต 2	35	ปริญญาตรี	นักการเมือง
128	นายธีระยุทธ วานิชขัง	อุดรธานี เขต 4	47	ปริญญาตรี	ทนายความ
129	นายทองดี มนิสสาร	อุดรธานี เขต 5	57	ปริญญาตรี	นักการเมือง
130	นายธีระชัย แสนแก้ว	อุดรธานี เขต 7	45	ปริญญาโท	เกษตรกร, นักการเมือง
131	นายต่อพงษ์ ไชยสาส์น	อุดรธานี เขต 8	33	ปริญญาโท	นักการเมือง
132	นายธราพงษ์ ลีลาวงษ์	อุดรธานี เขต 9	30	ปริญญาโท	นักการเมือง, นักวิชาการ
133	นายสมบัติ รัตโน	อุบลราชธานี เขต 2	40	ปริญญาตรี	นักการเมือง
134	นายสุชาติ ตันติวณิชชานนท์	อุบลราชธานี เขต 9	47	ปริญญาโท	นักการเมือง
135	นายกิตติพงษ์ เทียมสุวรรณ	อุบลราชธานี เขต 10	40	ปริญญาตรี	นักธุรกิจ

จ. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ภาคใต้ จำนวน 1 คน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
136	นายอรรถพล มามะ	นราธิวาส เขต 2	28	ปริญญาตรี	ครูอาสา

2. พรรคประชาธิปัตย์ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก จำนวนทั้งหมด 47 คน แยกตามระบบและภาคได้ ดังต่อไปนี้

ก. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ มีจำนวน 6 คน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
1	พลตำรวจโท วรรณรัตน์ ศุภรักษ์	-	63	ปริญญาตรี	ข้าราชการบำนาญ

ก. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
2	คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช	-	62	ปริญญาเอก	นักการเมือง
3	นายพรวุฒิ สารสิน	-	43	ปริญญาโท	นักการเมือง
4	นายพรเสก กาญจนจारी	-	51	ปริญญาโท	นักการเมือง
5	นายเอกกมล ศิริวัฒน์	-	57	ปริญญาโท	นักการเมือง
6	นายสรรเสริญ สมะลาภา	-	35	ปริญญาเอก	นักการเมือง

ข. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขต ภาคกลาง รวมกรุงเทพฯ มีจำนวน 13 คน
ได้แก่

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
7	นายพุทธิพงษ์ ปุณณกันต์	กรุงเทพฯ เขต 4	33	ปริญญาโท	ราชการ
8	นายอิสรา สุทรวัดณ์	กรุงเทพฯ เขต 10	32	ปริญญาโท	ธุรกิจส่วนตัว
9	นายไพบูลย์ พิมพ์พิสิฐถาวร	กาญจนบุรี เขต 4	52	ปริญญาตรี	นักการเมือง
10	นายบุญส่ง ไขเกษ	ตราด เขต 1	53	ปริญญาเอก	ผู้เชี่ยวชาญ สิ่งแวดล้อม
11	นายมนตรี ปาน้อยนนท์	ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	39	ปริญญาตรี	นักการเมือง
12	นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน	ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2	45	ปริญญาโท	นักธุรกิจ, นักการเมือง
13	ร้อยตำรวจเอก พเยาว์ พูลธรัตน์	ประจวบคีรีขันธ์ เขต 3	46	ปริญญาโท	นักการเมือง
14	นายอภิชาติ สุกาแพง	เพชรบุรี เขต 3	47	ปริญญาตรี	นักธุรกิจ
15	นายสาธิต ปิตุเตชะ	ระยอง เขต 1	35	ปริญญาโท	ทนายความ
16	นางประไพพรรณ เส็งประเสริฐ	ราชบุรี เขต 3	27	ปริญญาตรี	นักการเมือง
17	นางสาวรังสิมา รอดรัศมี	สมุทรสงคราม เขต 1	40	ปริญญาตรี	นักการเมือง
18	นาวาตรี สุธรรม ระหงษ์	สมุทรสงคราม เขต 2	40	ปริญญาโท	ธุรกิจส่วนตัว
19	นายชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์	สิงห์บุรี เขต 1	31	ปริญญาโท	นักการเมือง

ค. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขต ภาคเหนือ มีจำนวน 10 คน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
20	นายยงยุทธ์ สุวภาพ	เชียงใหม่ เขต 9	56	ปริญญาตรี	นักการเมือง

ค. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขต ภาคเหนือ (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
21	นายธณัญ ตันตีสุนทร	ตากเขต 1	30	ปริญญาโท	นักการเมือง
22	นายธนิตพล ไชยนันท์	ตาก เขต 3	29	ปริญญาตรี	นักการเมือง
23	นายเกษม ปานอุดมลักษณ์	นครสวรรค์ เขต 2	39	ปริญญาโท	ค้าขาย
24	นายนราพัฒน์ แก้วทอง	พิจิตร เขต 2	33	ปริญญาโท	นักการเมือง
25	นายศิริวัฒน์ ขจรประศาสน์	พิจิตร เขต 3	29	ปริญญาโท	นักการเมือง
26	นายพิทักษ์ สันติวงศ์เดชา	พิษณุโลก เขต 1	49	ปริญญาโท	นักการเมือง
27	นายนคร มาฉิม	พิษณุโลก เขต 5	36	ปริญญาตรี	ข้าราชการการเมือง
28	นายวิจิตร พรพฤฒิพันธ์	เพชรบูรณ์ เขต 1	40	ปริญญาตรี	ธุรกิจส่วนตัว
29	นายทรงชัย วงศ์สวัสดิ์	ลำพูน เขต 3	48	ปริญญาโท	ทนายความ

ง. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 2 คน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
30	นายยุทธพงศ์ จรัสเสถียร	มหาสารคามเขต 3	30	ปริญญาตรี	นักการเมือง
31	นายไพศาล จันทวารว	อำนาจเจริญ เขต 2	40	ปริญญาตรี	นักการเมือง

จ. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ภาคใต้ จำนวน 16 คน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
32	นายสุวรรณ กุสุจริต	ตรัง เขต 1	61	ปริญญาโท	นักการเมือง
33	นายสมชาย ไส่สถาพรพิพิธ	ตรัง เขต 3	44	ปริญญาตรี	นักการเมือง
34	นายสมบุญ ฤทธิเยียนกุล	ตรัง เขต 4	43	ปริญญาโท	นักการเมือง
35	นางสุวิทย์ยะ พิศสุวรรณ อุซึ่ง	นครศรีธรรมราช เขต 1	39	ปริญญาโท	นักการเมือง
36	นางสาวนริศา อติเทพวรพันธ์	นครศรีธรรมราช เขต 3	37	ปริญญาโท	นักการเมือง
37	นายประกอบ รัตนพันธ์	นครศรีธรรมราช เขต 7	52	ปริญญาโท	นักการเมือง
38	นายสมมารธ เจริญ	ปัตตานี เขต 3	54	ปริญญาตรี	เกษตรกร
39	นางกัญจวรรณ กุลจรรยวิวัฒน์	พังงา เขต 1	30	ปริญญาโท	นักการเมือง
40	นายจุฑาทิ์ ลักษณะนวิศิษฐ์	พังงา เขต 2	30	ปริญญาตรี	นักการเมือง

จ. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขต ภาคใต้ (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
41	นายนริศ ขำนุรักษ์	พัทลุง เขต 3	42	ปริญญาโท	นักการเมือง
42	นายสุวิทย์ เสงี่ยมกุล	ภูเก็ต เขต 1	44	ปริญญาโท	นักการเมือง
43	นางสาวเฉลิมลักษณ์ เก็บทรัพย์	ภูเก็ต เขต 2	39	ปริญญาตรี	ธุรกิจส่วนตัว
44	นายเจือ ราชสีห์	สงขลา เขต 1	44	ปริญญาโท	นักการเมือง
45	นายศิริโชค โสภา	สงขลา เขต 7	35	ปริญญาโท	นักการเมือง
46	นายชน เทือกสุวรรณ	สุราษฎร์ธานี เขต 4	49	ปริญญาโท	นักธุรกิจ
47	นายลินิตย์ เลิศไกร	สุราษฎร์ธานี เขต 5	38	ปริญญาตรี	นักการเมือง

3. พรรคชาติพัฒนา มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก จำนวนทั้งหมด 14 คน แยกตามระบบและภาค ได้ดังต่อไปนี้

ก. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ มีจำนวน 3 คน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
1	นายสุภาพ คลีขจาย	-	53	ปริญญาตรี	นักธุรกิจ
2	นายปานปรีย์ พหิทธานุกร	-	45	ปริญญาเอก	นักการเมือง
3	นางนงคณาถ เตชะไพฑูริย์	-	45	ปริญญาตรี	นักการเมือง

ข. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ภาคกลาง รวมกรุงเทพฯ มีจำนวน 2 คน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
4	นายสุรพงษ์ อิงอำพรวิไล	ปทุมธานี เขต 1	45	ปริญญาโท	ธุรกิจส่วนตัว
5	นางกอบกุล นพอมรบดี	ราชบุรี เขต 1	43	ปริญญาตรี	นักการเมือง

ค. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ภาคเหนือ มีจำนวน 2 คน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
6	นายสมเจตน์ ลิ้มประพันธ์	สุโขทัย เขต 3	34	ปริญญาตรี	ค้าขาย
7	นายวารุจ ศิริวัฒน์	อุดรดิษฐ์ เขต 2	40	ปริญญาตรี	นักการเมือง

ง. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 7 คน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
8	นายศรคม ภาชา	ชัยภูมิ เขต 5	39	ปริญญาตรี	นักการเมือง
9	นายสมชัย ฉัตรพัฒนศิริ	นครราชสีมา เขต 14	51	ปริญญาตรี	ทนายความ
10	นายวิสิทธิ์ พิทยาภรณ์	นครราชสีมา เขต 15	47	ปริญญาโท	ทนายความ
11	นายสมศักดิ์ โสมกลาง	นครราชสีมา เขต 16	50	ปริญญาตรี	ทนายความ
12	นายพงษ์พิช รุ่งเป้า	นครราชสีมา เขต 17	43	ปริญญาตรี	รับราชการครู
13	นายอมรเทพ สมหมาย	ศรีสะเกษ เขต 3	44	ปริญญาตรี	นักการเมือง
14	นายศราวุธ เพชรพนมพร	อุดรธานี เขต 1	32	ปริญญาตรี	นักธุรกิจ

4. พรรคชาติไทย มีสมาชิกผู้แทนราษฎรสมัยแรก จำนวนทั้งหมด 13 คน แยกตามระบบและภาค ได้ดังต่อไปนี้

ก. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ มีจำนวน 2 คน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
1	นายออบศักดิ์ ชูติกุล	-	52	ปริญญาเอก	ประจำสำนัก นายกรัฐมนตรี
2	นางสาวจณิสตา ลิวเฉลิมวงศ์	-	30	ปริญญาโท	ศิลปินดารา

ข. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ภาคกลาง รวมกรุงเทพฯ มีจำนวน 3 คน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
3	นายอิทธิพล คุณปลื้ม	ชลบุรี เขต 5	29	ปริญญาโท	ข้าราชการการเมือง
4	นายวุฒิชัย กิตติธเนศวร	นครนายก เขต 2	48	ปริญญาตรี	นักธุรกิจ
5	นายวรารุช ศิลปอาชา	สุพรรณบุรี	29	ปริญญาโท	นักการเมือง

ค. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ภาคเหนือ มีจำนวน 2 คน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
6	นายนิโรธ สุนทรเลขา	นครสวรรค์ เขต 7	49	ปริญญาโท	นักการเมือง
7	นายพนพล พลเสน	อุทัยธานี เขต 2	40	ปริญญาโท	นักธุรกิจ

ง. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 6 คน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
8	นายศักดิ์สยาม ชิดชอบ	บุรีรัมย์ เขต 3	40	ปริญญาโท	นักการเมือง
9	นายโสภณ ชาร์มย์	บุรีรัมย์ เขต 6	43	ปริญญาตรี	นักการเมือง
10	นางฟ่องศรี แซ่จิ่ง	ศรีสะเกษ เขต 9	52	ปริญญาตรี	นักการเมือง
11	นายนิรุต ทองธิดาช	สกลนคร เขต 3	42	ปริญญาโท	นักการเมือง
12	นายธีรโชติ กองทอง	สุรินทร์ เขต 2	36	ปริญญาโท	นักการเมือง
13	นางนัฐมล สมบูรณ์เทอดธนา	สุรินทร์ เขต 4	33	ปริญญาตรี	นักการเมือง

5. พรรคราษฎร มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก จำนวนทั้งหมด 2 คน แยกตามระบบและภาค ได้ดังต่อไปนี้

ข. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ภาคกลาง รวมกรุงเทพฯ มีจำนวน 1 คน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
1	นางสาวเววดี รัศมีทัต	สมุทรปราการ เขต 6	33	ปริญญาโท	นักการเมือง

ค. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 1 คน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ระบบ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม
2	นายชัยวัฒน์ กุลศักดิ์วิมล	นครพนม เขต 2	37	ปริญญาโท	นักการเมือง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค.

รายละเอียดข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่

1. พรรคไทยรักไทย

ก. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 6 คน แสดงข้อมูลทางประชากรได้ดังต่อไปนี้

ลำดับที่	เพศ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม	ประสบการณ์ทางการเมือง
1	ชาย	29	ปริญญาเอก	อาจารย์,นักวิชาการ	ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี
2	ชาย	42	ปริญญาโท	รับราชการ	เคยลงสมัครรับเลือกตั้ง
3	ชาย	42	ปริญญาโท	อาจารย์,นักวิชาการ	เลขานุการส่วนตัวรัฐมนตรี
4	ชาย	64	โรงเรียนนายร้อย จปร.	รับราชการทหาร	-
5	ชาย	35	ปริญญาโท	นักการเมืองท้องถิ่น,ค้าขาย	การเมืองท้องถิ่น
6	ชาย	41	ปริญญาโท	นักการเมืองท้องถิ่น,ค้าขาย	การเมืองท้องถิ่น

ข. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จำนวน 57 คน แสดงข้อมูลทางประชากรได้ดังต่อไปนี้

ลำดับที่	เพศ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม	ประสบการณ์ทางการเมือง
7	หญิง	41	ปริญญาโท	รับราชการอาจารย์พยาบาล	-
8	ชาย	33	ปริญญาโท	พนักงานบริษัทเอกชน	-
9	ชาย	33	ปริญญาโท	นักธุรกิจ	ผู้ช่วยส.ส.
10	หญิง	29	ปริญญาโท	วิศวกร	-
11	ชาย	50	เนติบัณฑิตไทย	ทนายความ	-
12	ชาย	45	ปริญญาโท	ทนายความ	-
13	ชาย	47	ปริญญาตรี	ทนายความ	-
14	ชาย	44	ปริญญาตรี	เกษตรกร, ค้าขาย	เลขานุการส่วนตัวรัฐมนตรี
15	ชาย	40	ปริญญาโท	นักการเมืองท้องถิ่น,นักธุรกิจ	การเมืองท้องถิ่น,ลงสมัครปี 2539
16	ชาย	39	ปริญญาโท	รับราชการตำรวจ	-
17	ชาย	44	ปริญญาตรี	นักธุรกิจ	-
18	ชาย	47	ปริญญาโท	นักการเมืองท้องถิ่น	การเมืองท้องถิ่น
19	ชาย	40	ปริญญาตรี	นักการเมืองท้องถิ่น,ค้าขาย	การเมืองท้องถิ่น

ลำดับ ที่	เพศ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม	ประสบการณ์ทางการเมือง
20	ชาย	42	ปริญญาตรี	รับราชการครู	-
21	ชาย	43	ปริญญาตรี	นักธุรกิจ	-
22	ชาย	49	ปริญญาตรี	รับราชการครู	-
23	ชาย	46	ปริญญาโท	เกษตรกร, นักการเมืองท้องถิ่น	การเมืองท้องถิ่น
24	ชาย	39	ปริญญาโท	พนักงานบริษัทเอกชน	NGO, ผู้ช่วยดำเนินงานส.ส.
25	ชาย	45	ปริญญาโท	พนักงานธนาคาร	ผู้ช่วยดำเนินงานส.ส.
26	ชาย	47	ปริญญาโท	รับราชการครู	-
27	ชาย	52	ปริญญาโท	ทนายความ	เข้าร่วมกลุ่มคอมมิวนิสต์
28	หญิง	39	ปริญญาโท	นักการเมืองท้องถิ่น	การเมืองท้องถิ่น
29	ชาย	38	ปริญญาโท	ค้าขาย, ธุรกิจส่วนตัว	-
30	ชาย	43	ปริญญาโท	นักการเมืองท้องถิ่น, นักธุรกิจ	การเมืองท้องถิ่น
31	ชาย	45	ปริญญาโท	แพทย์	-
32	ชาย	46	ปริญญาโท	นักการเมืองท้องถิ่น, ทนายความ	การเมืองท้องถิ่น
33	หญิง	46	ปริญญาโท	นักธุรกิจ	ประธานกลุ่มพัฒนาสตรี
34	หญิง	36	ปริญญาตรี	เกษตรกร, นักการเมืองท้องถิ่น	การเมืองท้องถิ่น, ผู้ช่วยส.ส.
35	ชาย	41	ปริญญาเอก	รับราชการอาจารย์	ช่วยงานผู้ว่าทม.
36	ชาย	37	ปริญญาโท	เกษตรกร	การเมืองท้องถิ่น
37	ชาย	39	ปริญญาโท	นักธุรกิจ	ผู้ช่วยส.ก.
38	ชาย	43	ปริญญาโท	นักธุรกิจ	การเมืองท้องถิ่น
39	ชาย	40	ปริญญาโท	นักการเมืองท้องถิ่น, นักธุรกิจ	การเมืองท้องถิ่น
40	ชาย	45	ปริญญาตรี	นักธุรกิจ	เคยลงสมัครส.ว.
41	ชาย	45	เนติบัณฑิตไทย	ทนายความ, ธุรกิจส่วนตัว	การเมืองท้องถิ่น
42	หญิง	30	ปริญญาโท	พนักงานธนาคาร	-
43	หญิง	45	ปริญญาโท	รับราชการ	-

2. พรรคประชาชนปัตย์

ก. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 2 คน แสดงข้อมูลทางประชากรได้ดังต่อไปนี้

ลำดับ ที่	เพศ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม	ประสบการณ์ทางการเมือง
44	ชาย	36	ปริญญาเอก	ผู้เชี่ยวชาญเศรษฐกิจ	-
45	ชาย	43	ปริญญาโท	นักธุรกิจ	-

ข. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จำนวน 14 คน แสดงข้อมูลทางประชากรได้ดังต่อไปนี้

ลำดับ ที่	เพศ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม	ประสบการณ์ทางการเมือง
46	ชาย	30	ปริญญาโท	รับราชการ	ที่ปรึกษารองนายกฯ
47	ชาย	31	ปริญญาโท	พนักงานธนาคาร	ผู้ช่วยดำเนินงานส.ส.
48	ชาย	30	ปริญญาโท	ค้าขาย, ธุรกิจส่วนตัว	ประธานกลุ่มเกษตรกรทำนา
49	ชาย	35	ปริญญาโท	ทนายความ, นักการเมืองท้องถิ่น	การเมืองท้องถิ่น
50	ชาย	33	ปริญญาโท	นักธุรกิจ	-
51	ชาย	29	ปริญญาตรี	นักธุรกิจ	-
52	หญิง	40	ปริญญาตรี	รับราชการพยาบาล	เคยลงสมัครฯ ปี 2539
53	ชาย	34	ปริญญาโท	รับราชการ	-
54	ชาย	52	ปริญญาโท	รับราชการอาจารย์	-
55	หญิง	31	ปริญญาโท	-	ผู้ช่วยสมาชิกวุฒิสภา
56	ชาย	45	ปริญญาโท	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-
57	ชาย	56	ปริญญาตรี	พนักงานองค์การรัฐวิสาหกิจ	ที่ปรึกษารัฐมนตรี
58	หญิง	40	ปริญญาตรี	นักการเมืองท้องถิ่น, นักธุรกิจ	การเมืองท้องถิ่น
59	ชาย	45	ปริญญาโท	นักการเมืองท้องถิ่น, นักธุรกิจ	การเมืองท้องถิ่น

3. พรรคชาติพัฒนา

ก. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 1 คน แสดงข้อมูลทางประชากรได้ดังต่อไปนี้

ลำดับ ที่	เพศ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม	ประสบการณ์ทางการเมือง
60	ชาย	45	ปริญญาเอก	ข้าราชการการเมือง	เลขานุการส่วนตัวนายกรัฐมนตรี

ข. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จำนวน 3 คน แสดงข้อมูลทางประชากรได้ดังต่อไปนี้

ลำดับ ที่	เพศ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม	ประสบการณ์ทางการเมือง
61	ชาย	34	ปริญญาตรี	นักการเมืองท้องถิ่น,ค้าขาย	การเมืองท้องถิ่น
62	ชาย	44	ปริญญาโท	รับราชการครู	ผู้แทนครู
63	ชาย	45	ปริญญาตรี	นักธุรกิจ	-

4. พรรคชาติไทย

ข. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จำนวน 3 คน แสดงข้อมูลทางประชากรได้ดังต่อไปนี้

ลำดับ ที่	เพศ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	อาชีพเดิม	ประสบการณ์ทางการเมือง
64	หญิง	52	ปริญญาตรี	รับราชการครู	กิจกรรมรณรงค์ทางการเมือง
65	ชาย	49	ปริญญาโท	ทนายความ,ธุรกิจส่วนตัว	การเมืองท้องถิ่น
66	ชาย	42	ปริญญาโท	นักการเมืองท้องถิ่น,ค้าขาย	การเมืองท้องถิ่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง.

ภาควิชาชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กทม. 10300

ธันวาคม 2545

เรื่อง ขออนุญาตให้หนังสือเข้าสัมภาษณ์
เรียน

ด้วย นางสาวจุฑารัตน์ สัมฤทธิ์ผล นิสิตปริญญาโท สาขาชาวาทวิทยา ภาควิชาชาวาทวิทยา และสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “กระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการศึกษาพฤติกรรม การสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง

งานวิจัยดังกล่าวเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ อาศัยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและใช้การสัมภาษณ์เป็นหลักในการเก็บข้อมูล และเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้ได้แก่ นักการเมืองรุ่นใหม่หรือผู้ที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าท่านเป็นบุคคลสำคัญท่านหนึ่งที่จะสามารถให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้ได้ จึงใคร่ขอความกรุณาท่านอนุญาตให้หนังสือเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองดังกล่าวต่อไป ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมดนิตินิตจะนำไปใช้เพื่อการศึกษาเชิงวิชาการเท่านั้น และจะได้นำเสนอผลการศึกษาในภาพรวมที่มีได้เปิดเผยชื่อหรือแหล่งข้อมูลแต่อย่างใด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หากท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับงานวิจัยของนางสาวจุฑารัตน์ สัมฤทธิ์ผล สามารถติดต่อดิฉันได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 0-2218-2188 (ที่ทำงาน) หรือ 0-1684-9698 (โทรศัพท์มือถือ)

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ ศรีธัญญาพร เจริญงาม)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

นางสาวจุฑารัตน์ สัมฤทธิ์ผล
โทรศัพท์มือถือ 0-1854-1171

ภาคผนวก จ.

คำถามสำหรับสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองรุ่นใหม่

ตอนที่ 1 คำถามเพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อเลือกอาชีพ

1. ขอให้ท่านช่วยเล่าประวัติชีวิตคร่าวๆ เพื่อเป็นข้อมูลด้านภูมิหลังก่อนเข้าสู่อาชีพนักการเมือง
2. (เช่น ภูมิลำเนา อาชีพบิดามารดา สถานภาพของครอบครัวอาจรวมถึงเครือญาติวงศ์ตระกูล และการศึกษา เป็นต้น)
3. ท่านมีความคิด, ความสนใจเกี่ยวกับอาชีพนักการเมืองตั้งแต่อายุเท่าใด
4. เหตุใดท่านจึงมีความคิด, ความสนใจอาชีพนักการเมือง
5. นักการเมืองที่เป็นแบบอย่างสำหรับท่านคือใคร มีส่วนที่ทำให้ท่านตัดสินใจเลือกอาชีพนี้ด้วยหรือไม่
6. ท่านได้รับการเรียนรู้หรือถ่ายทอดเกี่ยวกับอาชีพนักการเมืองจากใคร หรือจากที่ไหนบ้าง
7. ปัจจัยใดบ้างที่ทำให้ท่านตัดสินใจเข้าสู่อาชีพนักการเมือง และปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อท่านมากที่สุดในการเลือกประกอบอาชีพนี้
8. ท่านคิดว่า"นักการเมืองรุ่นใหม่" หมายความว่าอย่างไร มีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะเหมือนหรือแตกต่างจาก"นักการเมืองรุ่นเก่า" หรือไม่ อย่างไร

ตอนที่ 2 คำถามเพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมือง

1. ท่านทราบข่าวสารการรับสมัครบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนพรรคในการลงสมัครรับเลือกตั้ง จากที่ใด และแหล่งข้อมูลใดมีผลต่อการตัดสินใจเลือกลงสมัครโดยสังกัดพรรคปัจจุบันนี้มากที่สุด
2. ก่อนท่านเข้ามามีบทบาททางการเมือง ท่านสนใจ/ชื่นชอบพรรคการเมืองใด หรือปวารณาน่าจะเข้าสังกัดพรรคใด เพราะเหตุใด
3. พรรคการเมืองที่ท่านสังกัดขณะนี้กับพรรคการเมืองเดิมที่ท่านสนใจ/ชื่นชอบเป็นพรรคเดียวกันหรือไม่ ถ้าไม่เพราะเหตุใดท่านจึงเลือกสังกัดพรรคดังกล่าว
4. ปัจจัยแรงจูงใจใดบ้างที่ทำให้ท่านตัดสินใจเลือกสังกัดพรรคการเมืองปัจจุบัน
5. ในการที่ท่านจะเข้าสู่อาชีพนักการเมืองท่านได้ปรึกษาใคร อย่างไร และใครที่มีอิทธิพลต่อ การตัดสินใจของท่านมากที่สุด
6. ใช้มีวิธีการในการเข้าสู่พรรคการเมืองอย่างไร

ตอนที่ 3 คำถามเพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการหล่อหลอมเพื่อให้เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

1. หลังจากที่เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองแล้ว ท่านคิดว่าตนเองมีพฤติกรรมการแสดงออกต่อบรรยากาศของพรรคนี้อย่างไรบ้าง
2. ท่านมีวิธีการหาข้อมูลเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับและธรรมเนียมปฏิบัติของพรรคอย่างไร
3. ทางพรรคมีวิธีการอย่างไร ที่ช่วยทำให้ท่านสามารถปรับตัวเพื่อเข้าสู่การเป็นสมาชิกของพรรค
4. ท่านคิดว่าวิธีการใด ในข้อ 3 ที่ช่วยทำให้ท่านสามารถปรับตัวได้ดี จนทำให้รู้สึกถึงความเป็นส่วนหนึ่งของพรรคได้รวดเร็วที่สุด
5. ท่านใช้ระยะเวลาานเท่าใดในการปรับตัวจนรู้สึกได้ว่าท่านเริ่มคุ้นเคยและเป็นส่วนหนึ่งของพรรค
6. สิ่งใดบ้างที่ทำให้ท่านรู้สึกได้ว่าท่านเริ่มคุ้นเคยและเป็นส่วนหนึ่งของพรรค
7. ท่านมีวิธีการส่วนตัวอย่างไรเพื่อที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของพรรคการเมืองนี้
8. ขอให้ท่านช่วยแนะนำวิธีการที่จะเข้ามาสู่อาชีพนักการเมือง โดยเฉพาะในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

-----ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาให้สัมภาษณ์ค่ะ-----

นางสาวจุฑารัตน์ สัมฤทธิ์ผล

นิสิตปริญญาโท ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ.

แบบบันทึกข้อมูลในการสัมภาษณ์

วันที่สัมภาษณ์..... เวลา..... รหัส.....
 สถานที่..... ชื่อ-สกุล
 พรรค.....ระบบ.....
 เขตเลือกตั้ง..... จังหวัด

แบบบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

- 1) ชื่อ-สกุล พรรค.....
- 2) อายุ ปี
- 3) การศึกษา (ระดับ-สาขา)

- 4) อาชีพก่อนเข้าสู่บทบาททางการเมือง
- 5) ตำแหน่งทางการเมืองก่อนเป็น ส.ส.....
- 6) ภูมิหลังครอบครัว
 บิดา/มารดา เป็นนักการเมืองหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมือง ระดับ ท้องถิ่น ประเทศ
 ญาติพี่น้องหรือบุคคลในวงศ์ตระกูล ได้แก่ เป็นนักการเมือง หรือ
 มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมือง ระดับ ท้องถิ่น ประเทศ
 ไม่มีญาติพี่น้องหรือคนในตระกูลคนใดเกี่ยวข้องกับการเมือง

ตอนที่ 2 การสื่อสารในการเลือกอาชีพ

- 1) ท่านมีความสนใจอาชีพนักการเมืองเมื่อใด
- 2) เหตุที่สนใจ.....

3) แหล่งข้อมูลในการเรียนรู้หรือการได้รับการถ่ายทอดเกี่ยวกับอาชีพนักการเมือง

- ครอบครัว
- โรงเรียน
- การฝึกงาน/อบรม
- เพื่อน
- สื่อ ได้แก่

4) นักการเมืองที่เป็นแบบอย่างของท่าน ไม่มี มี ได้แก่

ต่างประเทศ.....

ไทย.....

5) แรงจูงใจในการเข้ามาสู่บทบาททางการเมืองหรือมีอาชีพนักการเมือง

.....

.....

6) ผู้ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาก่อนเข้าสู่บทบาท/อาชีพนักการเมือง

.....

7) ท่านคิดว่า “นักการเมืองรุ่นใหม่” และ “นักการเมืองรุ่นเก่า” หมายความว่าอย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 การสื่อสารเพื่อเข้าสู่พรรคการเมือง

1) พรรคการเมืองที่ชื่นชอบก่อนเข้าสู่บทบาททางการเมือง พรรคเดียวกัน คนละพรรค

2) เหตุการณ์ที่ตัดสินใจเลือกเข้าสู่พรรคการเมือง

.....

.....

3) เมื่อท่านเลือกตัดสินใจที่จะเข้าสู่การเมือง ท่านเริ่มมองพรรคการเมืองที่ต้องการสังกัด ท่านใช้วิธีการในการหาข้อมูลเกี่ยวกับพรรคดังกล่าวจากแหล่งข้อมูลใด และอย่างไร

แหล่งข้อมูลทางการ เช่น ประกาศรับสมัคร เอกสารจากพรรคการเมือง หนังสือ คู่มือ

.....

แหล่งข้อมูลไม่เป็นทางการ เช่น บุคคลในพรรค บุคคลรอบข้าง สื่อมวลชนต่างๆ

.....

4) แรงจูงใจที่ทำให้เลือกสังกัดพรรคปัจจุบัน

.....

- 5) ปัจจัยหรือผู้ที่มีอิทธิพลในการนำท่านเข้าสู่พรรคการเมืองดังกล่าว

- 6) วิธีการเริ่มต้นเพื่อจะเข้าสู่พรรคดังกล่าว
-

ตอนที่ 4 กระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่

- 1) ความรู้สึกครั้งแรกเมื่อเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของพรรค
- 2) ท่านคิดว่าพฤติกรรมใดเกิดขึ้นกับท่านบ้างเมื่อเข้ามาอยู่ในพรรคช่วงแรกๆ
 การพยายามทำความเข้าใจกับสิ่งต่างๆ รอบข้าง เช่น พฤติกรรมของบุคคลรอบข้าง
 บรรทัดฐานและค่านิยมของคนในพรรค กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือข้อปฏิบัติที่เป็นแบบแผน
 และไม่เป็นแบบแผนของพรรค ซึ่งคนในพรรคปฏิบัติสืบทอดกันมา
 การพยายามปรับทัศนคติและพฤติกรรมตนเองให้สอดคล้องกับบรรทัดฐานและค่านิยม
 ของพรรค
 การคาดหวังในสิ่งต่างๆ ที่จะได้รับจากสมาชิกในองค์กรที่อยู่ก่อน เช่น คาดหวังว่าสมาชิก
 ท่านอื่นในพรรคจะเป็นมิตรด้วย คาดหวังว่าผู้บริหารระดับสูงในพรรคหรือหัวหน้าพรรคจะ
 มอบหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนให้
 ปฏิบัติตนให้เป็นไปตามความคาดหวังของสมาชิกพรรคท่านอื่นๆ ที่อยู่ก่อน เช่น หัวหน้า
 พรรคมีความคาดหวังที่จะให้คนพรรคปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมาย
- 3) ในการทำความเข้าใจกับบทบาทใหม่ที่ได้รับและประสบการณ์ใหม่จากในพรรคการเมืองที่สังกัด
 ท่านคิดว่าท่านมีพฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้หรือไม่อย่างไร
 การค้นหาความหมายของสิ่งต่างๆ ที่ไม่ทราบ หรือไม่เข้าใจ เช่น สัญลักษณ์ของพรรค พิธี
 กรรม ธรรมเนียมปฏิบัติในเรื่องต่างๆ โดยทั่วไป เช่น ขั้นตอนในการทำงาน วิธีการพูดคุยติด
 ต่อสื่อสารกับบุคคลในสายงาน
 ยอมรับในบทบาท ภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบที่พรรคกำหนดให้
 สามารถปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทที่ได้รับและรู้จักต่อรองบทบาทที่ได้รับเพื่อให้
 สามารถปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมได้
 ได้เรียนรู้ทำความเข้าใจในบทบาท อำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคลรอบข้างที่
 ต้องติดต่อสื่อสารด้วย
- 4) ท่านมีวิธีการเรียนรู้เพื่อที่จะทำความเข้าใจกับสิ่งต่างๆ ในพรรคอย่างไรบ้าง
 ก. สัญลักษณ์หรือความหมายของสิ่งต่างๆ ภายในพรรค

- ข. กฎระเบียบ ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติต่างๆ

- ค. วิธีการทำงาน ขั้นตอนการดำเนินงาน หรือการติดต่อกันภายในพรรค
.....
- ง. วิธีการสื่อสาร เจรจากับบุคคลระดับต่างๆ ในพรรค
.....
- จ. พฤติกรรมที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในพรรค
.....
- ฉ. ข้อห้าม หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงปฏิบัติหรือไม่เป็นที่ยอมรับของสมาชิกพรรค
.....
- 5) หากท่านกระทำถูกต้อง หรือประพฤติปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม เป็นที่พอใจผู้ใหญ่ในพรรคหรือสมาชิกท่านอื่นมีพฤติกรรมการตอบอย่างไรบ้าง
..... ได้รับคำยกย่อง ชมเชย
..... ได้รับตำแหน่งสูงขึ้น หรือได้รับภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในงานเพิ่มมากขึ้น
..... ได้รับค่าตอบแทนสูงขึ้น
..... อื่นๆ ได้แก่
- 6) หากท่านกระทำผิด หรือประพฤติปฏิบัติไม่ถูกต้องเหมาะสม หรือไม่เป็นที่พึงพอใจต่อผู้บังคับบัญชาหรือสมาชิกพรรคท่านอื่น พฤติกรรมการตอบสนองที่ท่านได้รับจากผู้บังคับบัญชาหรือสมาชิกพรรคท่านอื่นเป็นอย่างไร
..... การเพิกเฉย.....
..... การถูกตำหนิหรือว่ากล่าวตักเตือน
- การถูกลงโทษ โดยการ.....
..... อื่นๆ ได้แก่.....
- 7) วิธีการใดบ้างที่ช่วยให้ท่านเรียนรู้ และทำความเข้าใจบรรยากาศต่างๆ ภายในพรรค
..... มีการสร้างทีมและสอนให้เรียนรู้วิธีการทำงานหรือข้อมูลต่างๆ ของพรรคพร้อมกันกับสมาชิกคนอื่นๆ
..... มีการสอนงานแบบตัวต่อตัว
..... มีการจัดกิจกรรมให้เป็นพิเศษ
..... มีการฝึกงานและให้เรียนรู้ไปกับสมาชิกเก่า
..... มีการชี้แจง บอกขั้นตอน วิธีการทำงาน ข้อปฏิบัติ อย่างเป็นระบบระเบียบและชัดเจน
..... ไม่มีการชี้แจง บอกขั้นตอน วิธีการทำงาน ข้อปฏิบัติ อย่างเป็นระบบระเบียบและชัดเจน
..... มีการกำหนดเวลา ระยะเวลาในการทำงานอย่างชัดเจน
..... ไม่มีกำหนดระยะเวลาในการทำงานอย่างชัดเจน ต้องคาดเดาเวลาหรือกำหนดระยะเวลาในการทำงานเอง
..... มีพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำ ปรึกษา
..... ไม่มีพี่เลี้ยงหรือไม่มีผู้ให้คำแนะนำปรึกษา

- มีการเสริมสร้างและให้กำลังใจ เช่น มีการให้การเสริมแรงทางบวกเพื่อสร้างความเชื่อมั่น
ได้แก่ การยกย่องชมเชย การมอบหมายภาระหน้าที่การทำงานที่สูงขึ้น
- แบบบล้างภาพลักษณ์เดิม เช่น ต้องการเปลี่ยนทัศนคติ และความเชื่อมั่นของสมาชิก
- 8) วิธีการใดของพรรคที่ทำให้ท่านรู้สึกประทับใจและสามารถเรียนรู้บรรยากาศต่างๆของพรรคได้รวดเร็ว
.....
- 9) ท่านคิดว่าท่านใช้ระยะเวลาในการปรับตัวเมื่อต้องเข้ามาสังกัดหรือเป็นสมาชิกพรรคนานเท่าใด
.....
- 10) สิ่งที่ทำให้ท่านรู้สึกคุ้นเคยและเป็นส่วนหนึ่งของพรรคคืออะไร
.....
.....
- 11) สัญญาณที่ทำให้ท่านรู้สึกได้ว่า ท่านเป็นส่วนหนึ่งของพรรคหรือเป็นสมาชิกพรรคอย่างเต็มตัวคืออะไร
.....
- 12) ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมของพรรคหรือเข้ามาติดต่อกับงานในพรรค บ่อยมากน้อยเพียงใด
.....
- 13) เมื่อท่านต้องมาเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของพรรคหรือเข้ามาติดต่อกับพรรค ท่านรู้สึกอย่างไรบ้าง
.....
- 14) ให้ท่านแนะนำวิธีการในการเข้ามาสู่อาชีพนักการเมืองหรือการเข้ามาเป็นส.ส. ให้กับบุคคลที่สนใจ
อยากเข้ามาสู่บทบาททางการเมืองดังกล่าว
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ซ.

ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กทม. 10300

มกราคม 2546

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์
เรียน

ด้วย นางสาวจุฑารัตน์ สัมฤทธิ์ผล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาวาทวิทยา ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “กระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง ซึ่งประเด็นการศึกษาหลักของกรวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การศึกษาการสื่อสารในการเลือกอาชีพ การสื่อสารในการเลือกองค์กรพรรคการเมือง รวมถึงกระบวนการหล่อหลอมนักการเมืองรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างสมบูรณ์ ดังนั้นเพื่อให้ทราบข้อมูลในส่วนของการบวนการหล่อหลอมสมาชิกพรรคการเมือง จึงต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรพรรคการเมืองในภาพรวมได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงเห็นว่าท่านเป็นบุคคลสำคัญที่จะสามารถให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ จึงใคร่ขอความกรุณาท่านอนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการหล่อหลอมสมาชิกพรรคการเมืองดังกล่าว โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมด นิสิตจะนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาเชิงวิชาการเท่านั้น และขอรับรองว่าจะมีก่อให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายแก่องค์กรของท่านแต่ประการใด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อรวรรณ ปิลาพันธ์โหวาท)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

นางสาวจุฑารัตน์ สัมฤทธิ์ผล
โทรศัพท์มือถือ 0-1854-1171

ภาคผนวก ซ.

คำถามสำหรับสัมภาษณ์ตัวแทนพรรค

1. ท่านคิดว่าอาชีพนักการเมืองหมายความว่าอย่างไรและใครบ้างที่จัดว่าเป็น นักการเมือง
2. ผู้ที่จะเข้ามาสู่อชีพนักการเมืองต้องมีคุณสมบัติหรือประกอบด้วยคุณลักษณะอย่างไร
3. ท่านคิดว่าคำว่า“นักการเมืองรุ่นใหม่” หมายความว่าอย่างไร และมีคุณลักษณะอย่างไรบ้าง
4. ขอให้ท่านช่วยเล่ากระบวนการเลือกสรรบุคคลเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
5. ปัจจัยส่วนบุคคลใดบ้างที่มีผลต่อการคัดเลือกบุคคลเข้ามาเป็นนักการเมืองในสังกัดของพรรค
6. พรรคของท่านมีวิธีการคัดเลือกหรือสรรหาบุคคลที่จะเข้ามาเป็นตัวแทนพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างไร
7. ท่านคิดว่าวิธีการในการเข้ามาสู่อชีพนักการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่ ในปัจจุบันเหมือนหรือแตกต่างจากกลุ่มนักการเมืองในอดีตอย่างไร
8. พรรคของท่านมีวิธีการถ่ายทอดวัฒนธรรมองค์กรต่างๆ กับนักการเมืองรุ่นใหม่อย่างไร
9. พรรคของท่านใช้วิธีการอย่างไรเพื่อช่วยให้สมาชิกใหม่สามารถปรับตัวในการทำงานการเมือง
10. โดยส่วนตัว ท่านคิดว่าวิธีการใดของพรรคที่ช่วยให้นักการเมืองรุ่นใหม่สามารถปรับตัวได้ดีและมีประสิทธิผล รวดเร็วที่สุด
11. ท่านคิดว่า กลุ่มนักการเมืองรุ่นใหม่ในพรรค มีความคุ้นเคยและแสดงออกถึงความเป็นส่วนหนึ่งของพรรคหรือไม่ อย่างไร
12. ท่านคิดว่าพฤติกรรมการแสดงออกของกลุ่มนักการเมืองรุ่นใหม่ในพรรค เป็นอย่างไรบ้าง
13. พรรคของท่านมีวิธีการตอบสนองพฤติกรรมนักการเมืองรุ่นใหม่อย่างไร
14. ท่านคิดว่า กลุ่มนักการเมืองรุ่นใหม่ในพรรคได้รับการยอมรับจากพรรคมากน้อยเพียงใด และปัจจัยใดบ้างที่ทำให้ให้นักการเมืองรุ่นใหม่กลุ่มดังกล่าวได้รับการยอมรับ

.....

--ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาให้สัมภาษณ์คะ--

นางสาวจุฑารัตน์ สัมฤทธิ์ผล

นิสิตปริญญาโท ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* คำว่า “นักการเมืองรุ่นใหม่” ในงานวิจัยนี้จะหมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก จากผลการเลือกตั้งวันที่ 6 มกราคม 2544 ถึงผลการเลือกตั้งเพื่อแทนตำแหน่งที่ว่างเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2545

ประวัติผู้เขียน

นางสาวจุฑารัตน์ สัมฤทธิ์ผล เกิดเมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ.2520 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่โรงเรียนผดุงปัญญา จ.ตาก และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาภาษาไทย จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2541 จากนั้นได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท รุ่นที่ 4 สาขาวิชาวิทยา ภาควิชาวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2544 และสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2545

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย